Născut în 1932 în Pennsylvania, Updike şi-a petrecut cea mai mare parte a copilăriei într-o fermă izolată din Shillington. Fiind un copil bâlbâit şi bolnav de psoriazis, a fost în permanenţă încurajat de mama lui să se exprime în scris. A absolvit Universitatea Harvard summa cum lăudat, cu o diplomă în literatură engleză şi pentru o bună bucată de timp lucrează la „The New Yorker" ca simplu redactor, în 1958, Updike debutează cu volumul de versuri The Carpenter Hen, devenind ulterior unul dintre cei mai prolifici scriitori americani. A publicat aproape un volum pe an, opera sa cuprinzând 22 de romane şi peste 10 volume de proză scurtă, versuri şi critică literară. Cea mai cunoscută lucrare a sa este tetralogia Rabbit, care i-a adus două Premii Pulitzer pentru ficţiune. Celebru pentru scenele plastice de sex, Updike explorează adesea teme legate de eros, credinţă, moarte şi relaţiile dintre acestea. Publicul român este familiarizat cu titluri precum Centaurul, O lună de duminici, S şi Versiunea lui Roger. Updike apreciază viaţa din punct de vedere calitativ, şi nu cantitativ. Poate de aceea comparaţia dintre muntele OIUnp şi curtea unui liceu pare atât de firească. Roman autofictional, Centaurul este o carte despre acele poveşti care ne-au format felul în care gândim viaţa. Romanul a fost răsplătit cu „National Book Award" în 1964.

CENTAURUL
Ediţia a III-a
Traducere CATINCA BARJEA
Colecţia Cotidianul.
EDITURA UNIVERS BUCUREŞTI 2006
Redactor: Diana Crupenschi
Coperta: Cătălin Pavel Tehnoredactare: Constantin Niţă

Cerul e o zămislire pe care n-o poate concepe omul. El concepe doar pământul, fiind el însuşi o făptură care se află la limita dintre cer şi pământ.

Karibarth t-Apărut cu sprijinul Holcim
JOHN UPDIKE
The Centaur

© Copyright 1962, 1963 by John Updike e Copyright renewed 1990, 1991 by John Updike
This translation published in arrangement with Alfred A. Knopf, a division of Bandom House, Inc.

www.editura univers.ro

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparţin
Editurii UNIVERS, companie a grupului editorial
Univehse Publishing House., Inc.
ISBN: O-9787532 – 3 – 2

Dar tot mai trebuia sacrificată o viaţă pentru ispăşirea acelui păcat străvechi – furtul focului. Şi s-a întâmplat ca cel mai nobil dintre centauri (care sunt jumătate cai, jumătate oameni), Chiron, să rătăcească prin lume, chinuit de o rană cu care se alesese dintr-o întâmplare nefericită şi ciudată. La o nuntă a lapiţilor din Thesalia, un centaur mai nebun încercase să fure mireasa. S-a stârnit o bătaie cumplită şi, în învălmăşeală, Chiron, cu toate că era nevinovat, a fost rănit de o săgeata otrăvită, chinuit pe veci de rana care nu avea să se mai vindece. Centaurul nemuritor tânjea după moarte şi se ruga să fie primit drept răscumpărare pentru Prometeu. Zeii îi auziră ruga şi îl izbăviră şi de durere şi de nemurire. Şi Chiron se stinse ca orice muritor trudit, iar Zeus S făcu arcaş şi-l aşeză, strălucitor, printre stele.

Vechi poveşti populare eline istorisite de JOSEPHINE PRESTON.
Peabody, 1897.

CALDWELL se întoarse şi întorcându-se simţi o lovitură de săgeată în gleznă. Clasa izbucni în râs. Durerea străpunse învelişul delicat al pielii, se furişă printre unghiurile complexe ale genunchiului, şi zvâcnind mai puternică, mai răsunătoare, i se urcă în măruntaie. Ridică fără să vrea privirea spre tablă unde scrisese cu creta numărul 5.000.000.000, vârsta probabilă a universului în ani. Râsetele clasei, care se transformaseră de la primele ţipete de uimire la huiduieli în toată regula, păreau că se năpustesc asupra lui, că zdrobesc singurătatea pe care şi-o dorea atât de mult, o singurătate în care să fie numai el cu durerea lui, să-i cântărească intensitatea, să-i socotească durata, să-i cerceteze anatomia. Durerea întinse un tentacul până la creierul lui şi îşi desfăşură aripile umede de-a lungul pereţilor toracelui, astfel încât simţi că vede roşu în faţa ochilor, orbit deodată, de parc-ar fi fost o pasăre uriaşă, care se trezeşte din somn. Tabla de ardezie lăptoasă, mânjită de urmele cârpei cu care fusese ştearsă de cu seară, stătea agăţată de conştiinţa lui ca o membrană. Durerea părea că-i mută cu labele ei păroase inima şi plămânii din loc şi, în timp ce gheara de durere îi strângea tot mai tare gâtlejul, simţi cum îşi apără creierul, ţinându-l ca pe o tavă, sus, sus de tot, departe de mâinile flămânde. Câţiva elevi, în cămăşi de toate culorile curcubeului, se

ridicaseră în picioare lângă bănci, uitându-se cu dușmănie la profesorul lor și urlând, punându-și picioarele cu pantofii plini de noroi pe scaunele pliante. Era o hărmălaie nesuferită. Caldwell șchiopată până la ușă și o închise în urma lui, despărțindu-se astfel de zgomotul violent și tumultuos.

Afară, în hol, capătul săgeții, cel cu aripioare, zgâria podeaua la fiecare pas. Hârșâitul metalic și foșnetul țeapăn se amestecau formând un zgomot neplăcut. Simți că i se întoarce stomacul pe dos și că i se face greață. Pereții lungi ai sălii slab luminate începură să-i joace în fața ochilor. Ușile claselor cu ochiuri de geam din sticlă mată, pătrate, numerotate, semănau a plăci de experiență, cufundate într-un lichid activat încărcat cu voci de copii care scandau în franceză, cântau imnuri, și discutau probleme de știință socială. Avez-vous une maison jolie? Oui, ai une maison tres jolie, din cauza valurilor de grâne ca chihlimbarul, a măreției muntelui purpuriu deasupra câmpiilor roditoare, de-a lungul întregii noastre istorii, copii (asta era vocea lui Pholos), guvernul federal și-a mărit prestigiul, puterea și autoritatea, dar, copii, să nu uităm că la origine suntem o uniune de republici suverane: Statele Unite în… Dumnezeu și-a revărsat lumina lui asupră-ți. Încununează deci binele prin dragoste frățească – cântecul acela frumos stăruia absurd în mintea lui Caldwell. Către marea strălucitoare. Caldwell auzise prima dată toate prostiile astea la Passaic. Cât de ciudat se transformase el de atunci! Cu jumătatea de sus a trupului simțea că plutește pe un firmament înstelat de idealuri printre voci tinere care cântau, iar restul făpturii lui era cufundat adânc într-o mlaștină unde până la urmă probabil că se va îneca. De fiecare dată când mătura podeaua cu aripioarele săgeții, fierul îi zgândărea rana. Încercă să se ferească să pună piciorul acela pe podea, dar bocănitul dur al celorlalte trei copite răsuna atât de puternic, încât îi era teamă să nu se deschidă brusc una din uși și să iasă vreun profesor să-i aţină calea. În criza în care se găsea, colegii lui, profesori, păreau niște păstori ai groazei, care amenințau să-l înghesuie și să-l împingă înapoi în camera unde erau elevii. Simți că i se strânge încet stomacul. Pe scândurile strălucitoare și lustruite, drept în fața vitrinei cu trofee, cea cu o sută de ochi de argint, lăsă, fără să se oprească din drum, un con aburind, întunecat și care începu să se întindă. Coapsele lui mari, cu pete cenușii, se înțepeniră de scârbă; dar, ca o sculptură la prora unui vas care se scufundă, capul și torsul lui se repeziră înainte.

Îl atrăgeau petele nedesluşite, apoase, de deasupra uşilor laterale. Aici, în celălalt capăt al holului, prin ferestrele apărate pe dinafară împotriva vandalismului, pătrundea în şcoală lumina şi, nereuşind să se împrăştie în atmosfera vâscoasă şi lucioasă, rămânea prizonieră deasupra intrării, ca untdelemnul la suprafaţa apei. Către aceste băşicuţe albăstrii de lumină se simţea atras fluturele dinăuntrul lui, care-i împinse trupul înalt, frumos, compus, înainte. Viscerele lui se răscoliră; firişoare de praf îi năclăiau cerul gurii. Dar chiar şi în cerul gurii simţi cu emoţie gustul anticipat al aerului curat. Aerul se lumină. împinse cu putere uşa dublă cu geamuri murdare, consolidate cu o plasă de sârmă. Într-un iureş de durere se repezi coborând cele câteva trepte până la palierul de beton, cu săgeata lovindu-se de balustrada de oţel. Urcând treptele, un copil mâzgălise în grabă o porcărie pe peretele întunecat şi lucios. Caldwell apucă bara de alamă şi strângând din dinţi cu o expresie hotărâtă, cu toate că ochii lui erau chinuiţi şi plini de teamă, ieşi repede la aer.

Din nările lui ieşeau două pale de brumă. Era luna ianuarie. Cerul înalt, senin şi albastru, părea puternic dar misterios. Brazdele netede şi uriaşe de iarbă cosită ale peluzei laterale a şcolii, cu pini sădiţi la colţuri, erau, deşi în toiul iernii, verzi; dar culoarea lor era îngheţată, încremenită, ştearsă, artificială. Dincolo de terenurile şcolii, un troleibuz, zăngănind încet, înainta pe autostradă, spre Ely. Virtual gol – era ora unsprezece, şi cei care aveau de făcut cumpărături se duceau cu toţii în cealaltă direcţie, spre Alton – se legăna încet, agăţat de fire, în timp ce canapelele de paie aruncau scântei de aur prin ferestre. Afară, în faţa măreţiei spaţiale, durerea lui păru descumpănită. Pipernicită, se retrase în gleznă, devenind apăsătoare, sumbră şi demnă de dispreţ. Silueta ciudată a lui Caldwell căpătă demnitate; umerii lui – cam înguşti pentru o făptură atât de solidă – se îndreptară şi el înainta dacă nu în trap uşor, măcar grăbit de hotărârea de a îndura totul cu stoicism, ceea ce făcu şchiopăta-rea să se contopească cu pasul lui obişnuit. O porni pe poteca asfaltată între peluza îngheţată şi terenul de parcare, plin până la refuz. Mai jos de burta lui, boturile maşinilor care se strâmbau la el străluceau în soarele alb al iernii; zgârieturile de pe metalul cromat iradiau lumina ca diamantele. Frigul începuse să-i cam taie răsuflarea. În spatele lui, în clădirea mare şi greoaie de cărămidă portocalie a şcolii, se auzi clopoţelul

— e…

rând clasa pe care o părăsise. Cu un uruit lent, mistuitor, elevii începură să iasă în hol.

Garajul lui Hummel se afla lângă proprietatea şcolii secundare din Olinger şi era despărţit de ea printr-o panglică neregulată de asfalt. Legătura garajului cu şcoala nu era numai teritorială. Hummel făcuse ani de-a rândul parte din comitetul de conducere al şcolii – cu toate că acum nu mai făcea – iar Vera, nevasta lui tânără şi roşcată, era profesoara de educaţie fizică a fetelor. Datorită şcolii, garajul mergea destul de bine. Băieţii mai mari veneau să-şi repare rablele luate de la fiare vechi, iar cei mici veneau să-şi umfle mingile de baschet cu pompa. În partea din faţă a clădirii, în camera mare unde îşi ţinea Hummel registrele de socoteli şi biblioteca de cataloage zdrenţuite şi înnegrite cu piese de schimb, şi unde se aflau două birouri de lemn, aşezate unul lângă altul şi acoperite cu foiţe de hârtie ciupite, blocnotesuri, ace, şi vrafuri soioase şi zdrenţuite de chitanţe roz, era un vas de sticlă întunecată cu capacul crăpat şi lipit cu bandă izolantă, care forma o linie ca un trăsnet. În vas, aşteptând bănuţii copiilor, erau bomboane învelite într-o hârtie care foşnea. Profesorii obişnuiau să stea uneori aici – mai demult, nu acum – pe scaune pliante soioase, aşezate în şir strâns în dreptul unui puţ de ciment de cinci picioare, al cărui fund se afla la acelaşi nivel cu strada; stăteau şi fumau, şi mâncau sandvişuri Fifth Avenue şi beau ceşti cu unt de arachide Reese, sau sugeau bomboane de tuse Essick, punându-şi picioarele cu pantofi lustruiţi şi şireturi legate strâns pe balustradă, lăsându-şi nervii chinuiţi să se destindă, în timp ce jos, în fundul puţului triunghiular, un automobil ca un prunc uriaş de metal, era spălat şi dădăcit de ucenicii negri ai lui Hummel.

Accesul către partea principală, şi cea mai mare, a garajului se făcea printr-o rampă de asfalt accidentată, brăzdată, pestriţă şi cu băşici, ca un flux de lavă întărită. În uşa mare şi verde, deschisă ca să primească vehiculele motorizate, era tăiată o uşiţă înaltă cât un om, cu o inscripţie VĂ RUGĂM ÎNCHIDEŢI UŞA, din vopsea diluată albastră, împroşcată şi prelinsă sub zăvor. Caldwell apăsă pe clanţă şi intră. Simţi o durere în piciorul rănit şi înjură că trebuie să mai facă un gest ca să se întoarcă şi să închidă uşa în urma lui.

Întunericul adânc şi cald era luminat de scântei. Podeaua grotei era cernită cu negru din pricina uleiului care picura pe jos. În celălalt

capăt al bancului lung de lucru, doi bărbaţi informi, cu ochelari de protecţie, mânuiau o lampă de sudură autogenă şi flacăra ei mare şi aplecată se fărâmiţa în picături uscate. Un alt om, care se holba, ridicând în sus orbitele lui albe şi rotunde pe faţa neagră, se târî pe spate şi dispăru sub caroseria unei maşini. Ochii i se adaptaseră între timp la întuneric şi Caldwell văzu îngrămădite în jurul lui fragmente de automobil răsturnate, fragile şi fantomatice, aripi ca nişte cadavre de broaşte ţestoase, motoare zbârlite ca nişte inimi despărţite de trup. Atmosfera pestriţă era încărcată cu şuierături şi lovituri violente. Lângă locul unde se afla Caldwell o sobă de cărbune, veche şi pântecoasă, lăsa să se vadă prin crăpături roşul strălucitor al focului. Caldwell şovăi, nevoind să se depărteze de raza de căldură, cu toate că săgeata din gleznă începuse să se înmoaie şi stomacul lui să se agite neliniştit.

Hummel în persoană apăru în uşa atelierului. Pe când se apropiau unul de altul, Caldwell avu senzaţia caraghioasă că se apropie de o oglindă, pentru că Hummel şchiopăta şi el. Avea un picior mai scurt decât celălalt, din cauza unei căzături în copilărie. Era gârbovit, palid şi ros pe dinăuntru. Maestrul mecanic îşi cam pierduse căutarea în ultimii ani. Societăţile ESSO şi MOBILGAS construiseră staţii de benzină în apropierea şcolii pe marginea autostradei, şi acum, când se isprăvise războiul şi toată lumea îşi putea cumpăra maşină nouă, cu ce câştigase de pe urma lui, cererile de reparaţii scăzuseră simţitor.

— Ce-i, George, s-a făcut ora mesei? întrebă Hummel, şi cu toate că avea vocea slabă îşi ridică volumul cu dexteritate ca să acopere zgomotul din atelier.

Caldwell îi răspunse, dar zgomotul unor lovituri metalice deosebit de puternice şi de rapide izbucni în aer, acoperindu-i cuvintele. Vocea lui, slabă şi chinuită, părea că se cuibăreşte liniştită în propriile lui urechi.

— Doamne fereşte, Nu. Am oră!

— Atunci ce e? Faţa delicată, cenuşie a lui Hummel, decolorată de petele argintii de barbă, se animă, îngrijorată şi timidă, de parcă s-ar fi aşteptat din clipă-n clipă să-l lovească ceva din senin. Nevasta lui îl făcuse să fie aşa. Caldwell o ştia.

— Uite ce mi-a făcut unu' din păcătoşii ăia de copii, spuse Caldwell. Îşi ridică piciorul rănit pe o aripă de automobil demontată, suflecându-şi pantalonul.

Mecanicul se aplecă deasupra săgeţii şi atinse uşor aripioarele de la celălalt capăt. Articulaţiile degetelor lui erau adânc impregnate de murdărie şi din cauza lubrifiantului atingerea lui era dulce.

— Săgeată de oţel, spuse. Ai noroc că vârful a pătruns frumos, curat. Făcu un semn cu mâna şi un mic trepied pe roate se apropie singur de el, zăngănind în timp ce luneca pe podeaua neagră şi zgrunţuroasă. Hummel luă de pe el un cleşte de tăiat sârma, din acelea care au o articulaţie ca un vinclu pe una din fălci ca să formeze o pârghie suplimentară. Frica eliberă mintea lui Caldwell, lăsând-o să plutească liberă ca un balon de heliu scăpat din mână de un copil distrat. Ameţit şi neatent cum era, încercă să analizeze cleştele ca pe o diagramă: avantaj mecanic, egal încărcătură, supra forţă, minus fricţiune, lungimea pârghiei AF (punctul de sprijin = piuliţă) supra lungime FB, B fiind punctul în care muşcă fălcile strălucitoare în formă de semilună ale cleştelui, înmulţit cu avantajul mecanic secundar al complexului accesoriu format din punctul de sprijin plus pârghia înmulţită pe rând cu avantajul mecanic al mâinii de muncitor a lui Hummel, calmă şi murdară, cu acţiunea de încleştare a muşchilor contractori şi a falangelor rigide de câte cinci ori, MA ori MA ori 5MA egal un titan. Hummel îşi încovoie spatele astfel încât Caldwell să se poată sprijini pe umerii lui. Nefiind sigur de intenţia lui Hummel şi nedorind să facă presupuneri, Caldwell rămase drept, cu ochii în tavan. Scândurile scorojite din tavanul garajului erau mânjite de funingine şi de urmele pânzelor de păianjeni, aşa că păreau acum ca de catifea. Caldwell simţi mişcările lui Hummel în genunchi cu smucituri de acomodare când se trăgea înapoi; simţi metalul atingându-i pielea prin ciorap. Aripa de automobil se clătină

gata să-şi piardă echilibrul; umerii lui Hummel se încordară din pricina efortului şi Caldwell strânse din dinţi, înghiţindu-şi strigătul de durere, căci i se părea că unealta nu muşcă săgeata de metal, ci un nerv ieşit din trupul lui. Ghearele în formă de semilună ale cleştelui scrâşniră şi, într-o izbucnire rapidă, telescopică, durerea lui Caldwell ţâşni în sus scânteietoare; după care umerii lui Hummel îşi slăbiră încordarea.

— Nu merge, spuse mecanicul. Am crezut că-i scobită, da’ nu-i. Trebuie să vii până la banc, George.

Cu picioarele tremurându-i de sus până jos şi având senzaţia că sunt subţiri şi rahitice ca nişte spiţe de bicicletă, Caldwell îl urmă pe

Hummel şi-şi aşează cuminte piciorul pe o ladă veche de Coca Cola pe care mecanicul o scosese de sub bancul lung de lucru din grămada de obiecte inutile acoperite de funingine. Încercând să uite de săgeata care, ca un defect optic în partea inferioară a câmpului său vizual, îl urma pretutindeni, Caldwell se concentrp asupra unei lăzi pline cu pompe de benzină stricate. Hummel trase de lanţul unui bec electric fără abajur. Geamurile erau opace, fiind împroşcate cu vopsea pe dinafară. Pe pereţii dintre geamuri erau agăţate chei fixe, aliniate după mărime, ciocane cu capătul rotund şi mânerul acoperit cu bandă izolantă, burghie electrice, şurubelniţe lungi de câte un metru, unelte complicate, îmbucate şi filetate, despre care nu va şti niciodată cum se numesc sau la ce folosesc, bobine netede de sârmă uzată, şublere şi cleşti; şi vârâte în crăpături sau lipite în locurile goale de pe perete, reclame vechi, scorojite şi zdrenţuite. Una din ele reprezenta o pisică cu o labă în sus, alta, un uriaş care încerca în zadar să rupă o curea patentată de ventilator. O pancartă zicea: „ÎNTÂI SIGURANŢA”, şi alta, lipită pe un geam:

„FERIŢI-VĂ <S>de> CĂ NIMENI NU VĂ MAI DĂ ALŢII”.

Ca revărsarea unui imn concret al creaţiei materiale, toată suprafaţa bancului era acoperită cu maţe de cauciuc, tuburi de cupru, cilindri de grafit, vincluri de fier, bidoane de ulei, bucăţi mari de lemn, zdrenţe, bucăţele de tot felul, rămăşiţe prăfuite ale tuturor elementelor. Mormanul acesta de unelte era scormonit de dârele intense de lumină care veneau de la cei doi muncitori din celălalt capăt al bancului. Modelau un obiect care părea a fi o centură cu înfloriturі de bronz, pentru 6 femeie cu talie mică şi şolduri pline. Hummel îşi puse o mănuşă de azbest pe mâna stângă şi trase o bucăţică lată de tablă din grămadă. Făcu o tăietură la mijloc cu cleştele şi brusc, cu îndemânare, îndoi bucata de tablă formând un scut ca un jgheab pe care îl potrivi înjurai săgeţii, în spatele gleznei lui Caldwell.

— Ca să nu simţi căldura prea tare, explică Hummel, apoi, pocnind din degetele mâinii fără mănuşă, spuse: Archie, vrei să-mi dai o clipă lampa de sudură?

Ucenicul, ferindu-se să nu se împiedice în sârma care zăcea pe jos, aduse lampa cu acetilenă. Era o cănită neagră cu toartă, care scuipa o flacără albă cu margine verde. În locul de unde ţâşnea flacăra, era un gol transparent. Caldwell strânse maxilarele înghiţindu-şi teama. Săgeata i se părea acum un nerv descoperit, îşi aduna puterile ca să

îndure durerea.

Dar nu simţi nimic. Se trezi ca prin farmec în mijlocul unui nor imens şi insensibil. Lumina tresări transformându-se în umbre ascuţite, triunghiulare, peste tot, în jurul lui, pe banc şi pe pereţi. Ţinând scutul de tablă cu mâna ferită de mănuşă, Hummel, închizând ochii pe jumătate, fiindcă n-avea ochelari de protecţie, se uită fix drept în inima strălucitoare, sfârâitoare a gleznei lui Caldwell. Faţa lui albă ca varul şi cu contururi aspre strălucea fanatic la nivelul ochilor. Caldwell coborî privirea şi, tocmai atunci, un smoc din părul obosit, cărunt al lui Hummel scăpă, căzând în flacăra lămpii, se chirci şi dispăru într-un nor de fum. Muncitorii priveau fără o vorbă. Parcă prea dura mult. Caldwell simţea fierbinţeala tablei care începuse să se încingă pe pielea piciorului. Dar închizând ochii parcă văzu, înfiptă în ţeasta lui, săgeata care se îndoaie, se topeşte şi moleculele ei care încep să se împrăştie. Auzi un obiect mic de metal căzând pe jos cu un clinchet. Presiunea care-i încercuise piciorul cedă. Deschise ochii şi flacăra lămpii se stinse. Lumina galbenă a becului părea cafenie.

— Ronnie, poţi să-mi aduci o cârpă udă? Hummel îi explică lui Caldwell: – Nu vreau s-o trag afară cât e fierbinte.

— Da’ ştiu că eşti priceput! spuse Caldwell. Vocea îi era mai slabă decât se aşteptase şi lauda lui lipsită de vlagă. îl urmări pe Ronnie – un băiat cu un singur ochi, cu umerii mătăhă-loşi – şi-l văzu cum ia o cârpă unsuroasă şi o cufundă într-o găleată mică cu apă neagră, aşezată mai încolo sub un bec electric. Lumina reflectată tremura şi sălta în apa tulburată, de parc-ar fi vrut să scape de acolo. Ronnie îi întinse cârpa lui Hummel care se ghemui şi o aplică pe piciorul lui Caldwell. O senzaţie de răceală udă pătrunse în pantoful lui Caldwell, care auzi un sfârâit şi simţi în nări un miros slab, aromat.

— Acu’ aşteptăm puţin, spuse Hummel şi rămase pe vine, ţinând cu grijă cracul pantalonului lui Caldwell ca să nu-i atingă rana. Caldwell întâlni privirile celor trei muncitori – al treilea ieşise de sub maşină – şi le zâmbi de parc-ar fi vrut să-şi ceară scuze. Acum când ştia că alinarea e aproape, îşi găsea timp să se simtă stingherit. Văzându-i zâmbetul, ucenicii se încruntară. Pentru ei era ca şi cum un automobil ar fi încercat să vorbească. Privirea lui Caldwell începu să rătăcească departe şi în mintea lui apărură câmpii verzi. Chariclo când era tânăra şi mlădioasă, Peter când era mic şi îl plimba pe trotuar, pe sub castanii sălbatici, cu maşinuţa de copil pe care o împingea cu un băţ lung

bifurcat la capăt. Fuseseră prea săraci ca să-i poată cumpăra un cărucior. Oare puştiul învăţase să conducă prea devreme? Se frământa din pricina lui când avea timp.

— Acu, George, ţinte bine! spuse Hummel şi, cu un gest brusc şi îndemânatic, dar dureros, scoase săgeata care ieşi lunecând. Hummel se ridică cu obrajii roşii, aprinşi de foc sau îmbujoraţi de mulţumire. Cei trei ucenici săraci cu duhul dădură buzna îmbrâncindu-se să vadă săgeata argintie, mânjită, la capătul ascuţit, de sânge. Glezna lui Caldwell, în sfârşit eliberată, părea uşoară, descătuşată. Avea senzaţia că pantoful i se umple încet cu un lichid cald. Durerea îşi schimbase culoarea, se mutase în spectral tămăduirii. Trupul lui ştia. Durerea îi ajungea acum la inimă, ritmic, ca o respiraţie a Naturii.

Hummel se aplecă şi ridică ceva de jos. Duse mâna la nas şi mirosi. Apoi aşeză obiectul încă încins în palma lui Caldwell. Era un vârf de săgeată triunghiular şi atât de ascuţit încât marginile lui erau concave. Părea prea delicat să fi creat o dislocare atât de serioasă. Caldwell îşi dădu seama că din pricina şocului şi a sforţării i se umeziseră palmele. Fruntea i se acoperi de sudoare.

Îl întrebă pe Hummel:

— De ce-ai mirosit-o?

— Mă întrebam dacă n-o fi otrăvită!

— Eu nu cred. Tu ce spui?

— Nu ştiu… Cu copiii din ziua de azi! apoi adăugă: N-am simţit niciun miros.

— Nu cred c-ar fi în stare de una ca asta, stărui Caldwell, gândindu-se la Ahile şi la Hercule, la Jason şi la Asclepios, la chipurile lor atente şi respectuoase.

— Tare aş vrea să ştiu de unde au copiii ăştia bani, spuse Hummel, de parc-ar fi încercat cu delicateţe să-l facă pe Caldwell să nu se mai gândească la o chestiune iremediabilă. Ridică săgeata fără vârf şi o şterse de sânge pe mănuşa lui. Ăsta-i oţel bun, adăugă. E o săgeată scumpă!

— Îi capătă de la taţii lor, puşlamalele! spuse Caldwell, simţind că-i revine puterea şi că i se mai limpezeşte mintea. Ora lui! Trebuia să se întoarcă!

— Există prea mulţi bani în jurul nostru, spuse bătrânul mecanic cu oarecare ciudă. Sunt în stare să cumpere orice rebut fabricat la Detroit. Faţa lui căpătase iar culoarea aceea cenuşie,

paloarea pe care i-o dădea lampa de acetilenă. Încreţită şi delicată ca o foaie de poleială împăturită de prea multe ori, faţa lui deveni aproape feminină, cu un aer de tristeţe calmă; Caldwell se simţea ca pe jeratic.

— Cât îţi datorez, Al? Trebuie să mă întorc. Zimmerman o să-mi mănânce capul.

— Nimic, George! Lasă! Mă bucur c-am putut să te ajut. Râse. Nu mi se întâmplă în fiecare zi să scot o săgeată din piciorul cuiva arzând-o.

— Dar nu se cade. Am cerut unui meşter să mă ajute cu priceperea lui. Şi se scotoci în buzunarul dinăuntru al hainei fără prea multă convingere.

— Lasă, George! Că n-a durat decât o clipă. Fii te rog mărinimos şi fă-mi acest hatâr. Vera spune că eşti unul dintre puţinii oameni de acolo, care nu caută să-i îngreuneze viaţa.

Caldwell simţi că-i înlemneşte faţa. Se întrebă în ce măsură, ştia Hummel de ce viaţa Verei era atât de grea. Trebuia să se întoarcă.

— Al, să ştii că-ţi rămân foarte îndatorat. Zău!

Dintr-o pricină sau alta nu s-a găsit încă modalitatea precisă de a se transmite recunoştinţa. Treci prin viaţă locuind într-un oraş anume şi uneori iubeşti oamenii de acolo, dar nu le-o spui niciodată, ţi-e ruşine.

— Poftim, zise Hummel… Asta n-o vrei? şi îi întinse coada strălucitoare a săgeţii. Caldwell vârâse distrat vârful în buzunarul lateral al hainei.

— Nu! De ce? Păstreaz-o!

— Ce să fac eu cu ea? Atelieru-i şi aşa plin de fiare vechi. Arată-i-o lui Zimmerman. Un profesor în sistemul nostru de educaţie n-ar trebui să aibă de-a face cu asemenea porcării.

— Bine, Al, cum vrei tu. Mulţumesc. Mulţumesc foarte mult! Vergeaua argintie era prea lungă. Ieşea din buzunarul lateral al hainei ridicându-se ca antena unei maşini.

— Profesorul ar trebui să fie apărat de asemenea copii. Spune-i-o lui Zimmerman.

— Ba spune-i-o tu. Poate că pe tine te ascultă.

— Păi, s-ar putea. Să ştii că nu glumesc. S-ar putea.

— Nici n-am luat-o drept glumă!

— Am făcut parte din comitetul care l-a angajat. Ştiai?

— Ştiam, Al.

— Şi mi-a părut rău. De multe ori.

— Nu. Nu trebuie.

— Nu?

— E un om inteligent.

— Da… da, dar îi lipseşte ceva.

— Zimmerman înţelege puterea, dar nu ştie să păstreze disciplina. Un nou val de durere îi năpădi fluierul piciorului şi genunchiul. Avea impresia că nu-şi dăduse niciodată atât de bine seama cum e Zimmerman şi că nu se exprimase niciodată atât de judicios în legătură cu el. Dar Hummel, supărător de mărginit, se mulţumi să repete ceea ce spusese înainte:

— Îi lipseşte ceva!

Sentimentul că trece timpul îl chinuia pe Caldwell făcându-l să simtă un nod în stomac.

— Trebuie să mă întorc, zise.

— Să-ţi dea dumnezeu noroc. Spune-i lui Cassie că oraşul îi duce dorul.

— Nici nu ştii ce fericită e acolo. E în al nouălea cer. Ăsta a fost visul ei dintotdeauna.

— Şi bătrânul Kramer ce face?

— E sănătos tun! O s-atingă suta.

— Nu te supără drumurile cu maşina?

— Nu. Drept să-ţi spun, îmi plac. Aşa mai am şi eu prilejul să stau de vorbă cu puştiul! Când locuiam în oraş nu ne vedeam aproape niciodată.

— Vera spune că ai un băiat tare isteţ.

— Are mintea maică-sii. Şi mă tot rog lui Dumnezeu să nu moştenească trupul meu urât.

— George, îmi dai voie să-ţi spun ceva?

— Sigur.

— E pentru binele tău.

— Zi tot ce vrei, Al. Că doar mi-eşti prieten.

— Ştii care-i problema ta?

— Sunt îndărătnic şi neştiutor.

— Nu. Zău, vorbesc serios.

„Problema mea, se gândea Caldwell, ecămă ucide piciorul”.

— Ce? întrebă el.

— Eşti prea modest.

— Ai pus punctul pe i, Al, spuse Caldwell şi dădu să plece. Dar Hummel continua să-l ţină locului.

— Maşina merge bine?

Înainte de a se muta la zece mile de oraş, familia Caldwell se descurcase şi fără maşină. La Olinger puteau merge oriunde pe jos, iar la Alton se puteau duce cu troleibuzul. Dar când au răscumpărat vechea proprietate a familiei Kramer, au avut şi ei nevoie de-o maşină şi Hummel le găsise un Buick 36, doar cu 375 de dolari.

— E o maşină grozavă! Absolut grozavă! îmi vine să mă strâng de gât când mă gândesc că i-am făcut botul praf!

— Asta-i drept, că nu se mai poate repara, George. Dar motorul merge bine?

— Ca-n vis. Să ştii că-ţi sunt recunoscător, Al. Zău!

— Da! Motorul trebuie să fie bun. Omul n-a mers niciodată cu mai mult de patruzeci pe oră. Era dricar.

Lucrul ăsta i-l spusese Hummel de cel puţin o mie de ori. Povestea părea că-l fascinează.

— Nu mi-e frică, spuse Caldwell, ghicind că Hummel îşi închipuie că maşina e plină de năluci. De fapt, era o maşină ca oricare alta, cu patru uşi şi fără spaţiu de cărat cadavre. Totuşi, e adevărat că era maşina cea mai neagră pe care o văzuse Caldwell vreodată. Mamă, ce de-a lac se punea pe Buickurile astea vechi!

Tot vorbind aşa cu Hummel, Caldwell stătea ca pe ghimpi. În creierul lui simţea tic-tacul unui ceas; îl chema şcoala de urgenţă. O muzică haotică părea să chinuiască faţa trudită a lui Hummel. Imaginea unor articulaţii desfăcute, sfori roase, reziduuri de cărbune şi metal uzat apărură în faţa ochilor lui Caldwell acoperind ca o urzeală înţelegerea pe care o avea faţă de vechiul său prieten; oare ne descompunem? în mintea lui se tot învârtea un mecanism: „LAC PE BUICK-URILE VECHI. LAC. LAC”.

— Al, protestă el, trebuie să fug! Chiar nu vrei niciun ban?

— Dacă mai spui o vorbă, mă supăr.

Aşa făceau aristocraţii ăştia din Olinger. Nu voiau să ia niciun ban, în schimb luau tonuri autoritare. Te sileau să accepţi un serviciu, şi asta îi făcea să devină zei.

O porni spre uşă, dar Hummel îl însoţi şchiopătând. Cei trei ciclopi vorbeau între ei atât de tare, încât Hummel şi Caldwell se întoarseră. Archy, scoţând din gâtlej nişte sunete care semănau a ţipete

de pasăre tăiată, arătă cu mâna spre podea. Pe cimentul pătat, unul din pantofi lăsase urme ude. Caldwell se uită la piciorul lui rănit; pantoful era îmbibat cu sânge. Negru, în lumina cafenie, ieşea curgând pe deasupra pantofului, la călcâi.

— George, ar fi bine să-ţi îngrijeşti piciorul, îi spuse Hummel.

— Îl îngrijesc eu la prânz. Las că-i mai bine să curgă sângele afară. Gândul otrăvii îl obseda. Las să se cureţe de la sine.

Deschise uşa şi se treziră învăluiţi de aer rece. Ieşind, Caldwell se sprijini prea tare pe piciorul rănit şi sări uimit într-un picior.

— Şi să-i spui lui Zimmerman… stărui Hummel.

— O să-i spun.

— Nu, zău, spune-i, George.

— N-are ce să facă, Al. În ziua de azi copiii nu mai sunt ce-au fost. Şi să ştii că Zimmerman chiar vrea să-i vadă mâncându-ne de vii.

Hummel oftă. Salopeta lui de culoarea metalului de puşcă părea decolorată. Şi din păr începu să-i curgă pilitură de fier.

— Trăim timpuri grele, George!

Faţa lui Caldwell, lungă şi obosită, se crispa în chip neobişnuit. Era pe punctul să facă o glumă. I se întâmpla rar să aibă într-adevăr umor.

— Da, n-aş putea spune că-i o epocă de aur. Hummel e patetic, se gândi Caldwell plecând spre şcoală. Un biet om singur, care nu se putea opri din vorbă şi care nu te mai lăsa să pleci. Nu mai era nevoie de mecanici ca el; totul se producea pe scară industrială. Risipă. Dacă un lucru se uzează, altul! Trosc, zdrang. Aruncă-l. Nu reuşea să angajeze decât nişte cretini cu un singur ochi, iar nevastă-sa se culca cu tot târgul. Mobilgas începuse să pună stăpânire pe oraş şi se spunea că avea să-i urmeze şi Texaco. Hummel era mort şi deprimant. Cu ce indiferenţă mirosise săgeata ca să vadă dacă-i otrăvită. Brrrr!

Dar pe măsură ce înainta şchiopătând spre clădirea şcolii, frigul lipindu-i de piele haina cafenie, roasă, Caldwell simţi că inima lui îşi schimbă ritmul. În garaj fusese cald. Omul fusese bun cu el. Aşa fusese Al întotdeauna. Era nepotul prin alianţă al bătrânului Kramer. Fusese factorul cel mai important în influenţarea comitetului când îl angajaseră pe Caldwell, în plină criză economică, când se uscau toţi măslinii şi Ceres colinda ţara, jelindu-şi fiica răpită. Acolo unde-i cădeau lacrimile nu mai creştea iarba niciodată. Ghirlanda pe care o purta devenise otrăvitoare şi iedera veninoasă înflorea acum lângă

toate şoproanele. Până atunci natura fusese blândă cu oamenii. Toate speciile de fructe sălbatice fuseseră puţin afrodiziace, iar el, venind de la Pelion în galop mărunt, o pândise pe tânăra Chariclo pe când culegea flori.

Se apropie de zidul imens, portocaliu. Sunetele din clasă cădeau încet pe el ca nişte fulgi de zăpadă. Metalul lovi uşor în ochiul fragil al geamului. Pholos apăru la fereastră, ţinându-se de cercevea şi uitându-se surprins la colegul lui care se afla jos. Ochelarii lunguleţi şi demodaţi îi străluciră de uimire sub părul lins cu cărare la mijloc care-i încadra faţa. Pholos fusese cândva jucător de baseball semiprofesionist şi conturul căştii îi lăsase un semn pe păr deasupra urechilor, cu toate că fruntea 20

lui lată era un râu de riduri. Caldwell îi făcu prietenului său un senin rapid cu mâna, exagerând şchiopătarea de parcă ar fi vrut să explice prin asta de ce nu se afla în clasă. Cu toate că sălta ca o jucărie de zece cenţi, nu exagera decât foarte puţin; durerea de la gleznă se simţea jalnică şi părăsită după îngrijirile strălucite ale lui Hummel. La fiecare doi paşi, pământul fierbinte se ridică şi mai tare către genunchi. Caldwell ajunse la uşa laterală şi apucă bara de bronz. Înainte de a intra, trase aer proaspăt în piept şi se uită brusc în sus, de parcă l-ar fi strigat cineva. Dincolo de marginea zidului portocaliu, zenitul albastru ca de piatră părea să pronunţe la nesfârşit litera i.

Întors în incinta şcolii, se opri, gâfâind puţin, pe preşul de cauciuc de pe palier. Pe peretele lucios şi galben tot mai stătea scris cuvântul acela obscen care părea că-l apostrofează. Fiindu-i teamă că la etajul întâi va trebui să tropăie prin faţa biroului lui Zimmerman, Caldwell o luă pe drumul subteran. Coborî treptele şi trecu pe lângă vestiarul băieţilor. Uşa era deschisă; peste tot haine aruncate în dezordine şi nori de aburi. Caldwell împinse o uşă de sticlă cu armătura de sârmă şi intră în sala mare de studiu de la subsol. Copiii erau neobişnuit de cuminţi de la un capăt al sălii la altul. Meduza, care se afla la catedră, păstrând o disciplină perfectă, ridică ochii. Din părul ei încâlcit ieşeau creioane galbene. Caldwelll îi ocoli privirea. Cu capul sus, cu privirea înainte, cu buzele strânse şi o expresie de hotărâre forţată, păşi pe lângă peretele din dreapta. Din cealaltă parte a peretelui, unde se preda lucrul manual, se auzea zgomotul sec şi exclamaţia „hârş! hârrş! aiii!" a lemnului pe care-l chinuiau. În stânga lui auzi freamătul copiilor, ca pietrişul purtat de un flux ameninţător.

Nu se uită în jur decât după ce ajunse la adăpost, în pragul unei uşi îndepărtate. Aici, Caldwell se întoarse să vadă dacă nu lăsase urme. După cum se temuse, drumul lui era însemnat cu o dâră de luni şi semiluni roşii, lăsate de călcâiul lui. Îşi muşcă buzele, stânjenit. Va trebui să le explice oamenilor de serviciu şi să le ceară scuze.

La cantină, femeile care serveau, îmbrăcate în rochii verzi, se agitau rânduind paharele de carton de 8 cenţi în care era ciocolată cu lapte, aşezând tăvi cu sandvişuri împachetate în hârtie cerată şi amestecând supa în oale. Azi era de roşii. Duhoarea greţoasă umplea încăperea cu pereţii de faianţă. Bătrâna Schreuer, o făptură grasă care avea un fiu dentist şi şorţul murdar de negru sub sâni, de mult ce se sprijinise de sobe, îi făcu semn cu o lopăţică de lemn. Zâmbind ca băieţii cărora le spui bună ziua, Caldwell îi făcu şi el un semn de salut. Se simţea întotdeauna mult mai la largul lui printre oamenii care deserveau şcoala, printre cei care umpleau furnalele, printre portari şi bucătari. Îi aminteau de oamenii adevăraţi, de oamenii copilăriei lui la Passaic, în New Jersey, unde taică-său fusese preotul sărac al unei biserici sărace. În cartier, pe străzile lăturalnice fiecare om avea o îndeletnicire care putea fi numită simplu – lăptar, sudor, tipograf, zidarşi fiecare casă, rânduită la marginea trotuarului cu sculpturile ei în lemn, cu perdelele şi ghivecele cu flori avea, în ochii lui, o faţă a ei. Fiind un om modest, Caldwell se simţea cât se poate de bine în subsolul şcolii. Acolo era cel mai cald; ţevile de aburi cântau şi vorbele aveau tâlc.

Clădirea cea mare era simetrică. Părăsi cantina urcând câteva trepte şi trecând de vestiarul fetelor, teritoriu interzis; dar după dezordinea pe care o văzuse în vestiarul băieţilor ştia că ei aveau acum ora de gimnastică, aşa că nu era niciun pericol să pătrundă din greşeală în incinta sacră. Sanctuarul era gol. Uşa groasă, verde, era deschisă în lături, lăsând să se vadă o fâşie de pardoseală de ciment, o bucăţică de bancă roşiatică şi un segment înalt de dulapuri închise, sub ferestre înalte şi mate. Stai!

Aici, în acelaşi loc, cu picioarele înţepenile de frig pe cimentul ros, neatent din pricina oboselii, cu ochii obosiţi de corectatul tezelor în sala de cazane, cu întunericul care pătrundea în clădire, cu elevii care o ştergeau şi ceasurile care ticăiau la unison în camerele goale, aici deci, pe când se urca spre clasa lui, o surprinsese Caldwell pe Vera Hummel. Aceeaşi uşă verde era dată şi atunci de perete, iar Vera stătea

înfăşurată în ceaţă, ţinând graţios un prosop albastru, depărtat de trup, pubi-sul ei ca chihlimbarul fiind albit de stropii de rouă.

— De ce stă fratele meu Chiron cu gura căscată, ca un satir? Zeii nu-i sunt potrivnici!

— Doamnă Venus! spuse înclinându-şi capul impunător. Frumuseţea ta m-a fermecat atât de tare încât am uitat de rudenie. 22

Râse, sucindu-şi părul de chihlimbar şi, aducându-l în faţă peste unul din umerii ei, îl mângâie leneşă cu prosopul.

— O frăţie pe care poate că mândria ta refuză cu dispreţ s-o mărturisească. Fiindcă tatăl nostru Kronos, luând înfăţişarea unui cal, te-a conceput cu Philyra când era el mai puternic şi mai sănătos, în timp ce pe mine m-a făcut aruncând organele îmbucătăţite ale lui Uranus ca gunoiul în spuma mării. Întorcând capul îşi mai scutură o dată pletele încâlcite; picăturile de apă împrăştiate brusc îi alunecară de-a lungul claviculei. Gâtul ei părea cristalin proiectat pe un nor roşu şi ud. Lângă el, părul ei semăna a coamă de cal care aleargă. Cu ochii plecaţi, stătea în profil. Imaginea aceasta îl copleşi pe Chiron. Îşi simţea maţele încordate. Mărturisirea tristeţii pe care i-o pricinuia naşterea ei barbară, cu toate că lipsa ei de sinceritate era evidentă, îi dezlegă limba, făcându-l să se bâlbâie în dorinţa de a-i aduce alinare.

— Dar şi mama mea a fost o fiică a lui Oceanus, spuse el, şi simţi îndată că, luând în seamă chiar şi în treacăt dorinţa ei de a se minimaliza, dăduse dovadă de necuviinţă.

Ochii ei căprui scăpărară cu o violenţă care îl făcu pe Chiron să uite că ea ar avea un trup. Silueta aceea strălucitoare deveni pur şi simplu un fel de dar al divinităţii ei mâniate.

— Da, spuse ea, şi Philyra ura atât de tare monstrul pe care-l purta în pântece, încât ca să nu te alăpteze s-a rugat să fie transformată într-un tei.

Chiron înlemni. Cu mintea ei îngustă de femeie îşi croise drum până la adevărul care putea să-l doară cel mai mult. Dar amintindu-i de femeia care nu putea fi iertată, Venus îi dăduse puterea să i se împotrivească. Tot gândindu-se la legenda care spunea că pe o insulă atât de mică, încât părea că licăreşte printr-o seamă de straturi de apă care o refractă, zăcea uitată un fel de caracatiţă a fricii, jumătate acoperită cu blană, jumătate formată din membrane, care de fapt nu era altceva decât imaginea copilăriei lui, tot gândindu-se, deci la această legendă, o legendă ca multe altele, doar că o imagine străină

din ea îi purta numele, Chiron, datorită experienţei lui cu fiinţele din jur şi cunoştinţelor lui în materie de istorie, ajunsese, ca adult, s-o privească cu milă pe Philyra, fiica lui Oceanus şi a lui Tethys, mai mult frumoasă decât deşteaptă, siluită de sălbaticul

Kronos, care, surprins de Rhea cea grijulie, se transformase în armăsar şi plecase în galop lăsând sămânţa lui, întreruptă, să crească denaturată în pântecele fiicei nevinovate a mării. Biata Philyra! Biata lui mamă! înţeleptul Chiron reuşea aproape să-i reconstituie în minte faţa acoperită de lacrimi, atunci când implora un cer care nu se mai ţinea nici el de tipare, s-o izbăvească de hotărâre antedatându-i chiar şi pe Cei cu o Sută de Mâini şi întorcându-se la o epocă în care conştiinţa era doar polen plutind în întuneric şi delimitând câmpul unde se recolta fertilitatea femeii, când implora cerul nemilos s-o ierte de fructul urât al unui viol, înţeles doar pe jumătate şi dorit cu ruşine.

Tocmai aici, în pragul metamorfozei ei, şi-o închipuia Chiron cel mai lesne pe maică-sa. Şi când, la epoca adolescenţei, se dusese, în zilele de tristeţe sau curiozitate, să se uite la câte un tei, Chiron, student pătimaş cu o coamă crescută de curând şi un trup vânjos, dar începând să dea semne vagi de rigiditate din pricina demnităţii prudente pe care o adoptase pentru a-şi ocroti rana şi a hotărârii pioase care avea să-l facă protectorul atâtor copii fără mamă, învăluit de umbra întinsă şi moale a copacului, îşi închipuise că desluşeşte în îmbierea ramurilor joase, şi în freamătul frunzelor cu contururi ca inima, un protest, o speranţă de întoarcere la forma umană, chiar şi un fel de bucurie de a-şi vedea fiul om în toată firea şi asta, împreună cu cercetările lui febrile şi precise în ceea ce priveşte alchimia mierii tăcute a florilor de tei, îi permiseseră să-şi întregească viziunea cu gustul, mirosurile şi atingerea unei personalităţi patetice şi prea docile, trădată de câteva clipe de isterie, izbucnite în mijlocul bunăvoinţei placide a copacului, bunăvoinţă care dacă ea ar fi rămas o făptură omenească ar fi fost o bunăvoinţă de mamă şi s-ar fi ramificat în cuvinte absurde, atenţii liniştitoare şi gesturi drăgăstoase. Apoi, lipindu-şi faţa de scoarţă, îi rostea numele. Dar cu toate că se străduia din răsputeri s-o ierte, de câte ori se gândea la legenda naşterii lui simţea o mânie de copil care ţâşnea cu amărăciune acoperind reprezentările lui de fiinţă matură. Setea nedemnă din primele lui zile îi otrăvea gura, şi insuliţa care n-avea nici măcar o sută de iarzi lungime şi pe care zăcuse părăsit el, întâiul dintr-un neam crescut de

natură în caverne, părea o imagine a eternului feminin. Uşurătate, îngustime de minte şi egoism. Egoism. Prea uşor seduse, prea uşor respinse, plângându-şi pornirile, cu indulgenţă, în urzeala nervilor, îşi lăsau fructul căzut să putrezească pe mal, din pricina câtorva fire de păr de cal. Astfel, văzută din unghiul pe care şi-l formase el în această poveste, zeiţa cu obrajii înguşti care se afla în faţa lui, privindu-l ironică, era demnă de toată mila. Privită din celălalt unghi, însă, era demnă de ură. În ambele cazuri, Venus era înjosită. Cu o voce gravă şi calmă, îi spuse:

— Teiul are multe puteri tămăduitoare; ceea ce, dacă o accepta era de fapt o mustrare respectuoasă. Altfel nu era decât un adevăr medical inofensiv. De altfel, n-ar fi reuşit să supravieţuiască atât dacă n-ar fi avut un tact de curtean.

Ea îl privi cu atenţie, mângâindu-şi trupul cu prosopul. Pielea îi era acoperită de broboane transparente. Umerii ei aveau ici-colo pistrui.

— Nu-ţi plac femeile, îi spuse. Descoperirea nu prea părea s-o impresioneze.

El nu-i răspunse.

Ea începu să râdă. Strălucirea ochilor ei, prin care trecuse un val dintr-o altă lume, se prefăcu într-o voioşie animalică opacă şi, ţinând cu un aer sigur de sine prosopul în jurul trupului şi cu un braţ îndoit la spate, înainta, ieşind din apă şi îi atinse pieptul cu un deget al mâinii ei libere; în urmă, apa tulburată de mişcările ei se retrăgea formând cercuri largi. Clipocea udând malurile joase, năpădite de trestie şi narcise şi de irişi falnici, neînfloriţi. Pământul, sub tălpile înguste ale picioarelor pe care se desluşeau toate vinele, era ca o tapiserie de alge şi iarbă plăpândă întreţesută cu violete şi anemone palide de pădure, răsărite din sângele lui Adonis.

— Mie una, rosti ea, cu o voce care se încolăcea în jurul circumvoluţiunilor creierului lui, în timp ce se juca atentă cu vârful degetelor prin buclele de bronz, care-i acopereau lui Chiron pieptul, mi-ar fi făcut plăcere să port de grijă unei făpturi la care rafinamentul şi stima bărbatului să se combine cu… pleci ochii; genele de chihlimbar îi pâlpâiră pe obraji; întoarse faţa cu un aer de mironosiţă şi Chiron simţi că privirea ei îi cuprinde şi crupa… cu puterea masivă a armăsarului!

Partea de jos a trupului, care nu prea se supunea voinţei lui,

tresări – copitele din spate imprimitră două semilune proaspete în gazonul îmbibat de apă de pe malul bazinului.

— O combinaţie, doamna mea, anulează de multe ori pe cea mai bună dintre componentele sale.

Zâmbi şi zâmbetul ei afectat o făcu să semene cu o femeiuşcă destul de banală.

— Asta ar fi adevărat, dragul meu frate, dacă ai avea capul şi umerii de cal şi restul de om.

Chiron, unul dintre puţinii centauri care obişnuiau să discute cu persoane instruite, auzise de multe ori această glumă. Dar apropierea tulburătoare a fetei îl impresiona puternic, făcându-l să se distreze din nou de această glumă. Începu să râdă strident, de parcă ar fi nechezat, formând astfel un contrast înjositor cu timbrul stăpânit pe care-l adoptase când vorbise cu fata, ca o rudă mai bătrână ce se afla.

— Zeii ar interzice asemenea monstruozitate, declară el. Zeiţa căzu pe gânduri.

— Încrederea ta în noi e de-a dreptul mişcătoare! Ce am făcut noi oare ca să meritäm să fim divinizaţi?

— Noi nu-i divinizăm pe zei pentru ceea ce fac, rosti el, îi divinizăm pentru că există. Şi spre propria lui uimire, îşi umflă discret pieptul astfel încât mâna ei să se lipească mai bine de pielea lui. Subit supărată, îl ciupi.

— Ah, Chiron, spuse, dacă măcar i-ai cunoaşte ca mine! Vorbeşte-mi despre zei. Eu îi tot uit mereu. Numeşte-mi-i. Numele lor sună atât de măreţ în gura ta!

Supus în faţa frumuseţii ei, robit de speranţa că va lăsa să cadă prosopul, începu să intoneze:

— Zeus, stăpân al cerului, regele furtunii, cel care strânge norii.

— Un beţiv desfrânat.

— Soţia lui, Hera, protectoarea sfintei cununii.

— Ultima dată când am văzut-o îşi bătea servitorii, fiindcă Zeus nu mai petrecuse de un an nicio noapte în patul ei. Ştii cum a făcut Zeus prima dată dragoste cu ea? Sub formă de cuc!

— De pupăzoi, o corectă Chiron.

— Nu. De cuc, un cuc tâmpit ca ăia din ceas. Dar mai numeşte-mi câţiva zei, că tare mi se par caraghioşi.

— Poseidon, stăpânul mării cu coamele înspumate.

— Un biet matelot bătrân şi ramolit. Barba lui miroase a peşte

mort. Şi-şi vopseşte părul, albastru închis. Are un sertar plin de poze pornografice africane. Mama lui era negresă. Se vede după albul ochilor lui. Altul.

Chiron ştia că trebuie să se oprească. Dar în sinea lui îl încânta scandalul şi de fapt îi plăcea să facă pe bufonul:

— Strălucitul Apollo! anunţă el, cel care călăuzeşte soarele şi vede totul; oracolele lui de la Delfi rânduiesc viaţa noastră politică şi mintea lui extrem de ageră ne face să ajungem la artă şi la legi.

— Pedantul ăla? Un pedant ipocrit, care nu vorbeşte decât despre el, Mi-e greaţă să văd cât e de încrezut, şi pe deasupra mai e şi analfabet.

— Hai, zău! De data asta chiar că exagerezi!

— Ba aşa e! Se uită la sulul de pergament, dar ochii lui nici nu se mişcă.

— Şi Artemis, sora lui geamănă? Frumoasa care vânează, iubită până şi de prada pe care o ucide.

— Aş! Nu nimereşte niciodată nimic. De-asta e iubită. Chicoteşte pe înfundate prin pădure cu un cârd de studente de anul întâi de la Vassar1, a căror aşa-zisă feciorie nu există niciun doctor din Arcadia care s-o…

— Sşşşt, fetiţo! Centaurul întinse mâna spre buzele ei, şi în starea de panică în care se găsea, aproape că le atinse. Auzise un zgomot slab de tunet în spatele lui.

Ea se dădu îndărăt, surprinsă de nepoliteţea lui. Apoi se uită peste umărul lui spre cer şi începu să râdă în semn de recunoaştere; era un râs lipsit de voioşie, o silabă stridentă prelungită în chip de sfidare; îi întindea pielea feţei pe craniu, şi îi ascuţea necruţător trăsăturile desăvârşite, făcându-le să-şi piardă orice feminitate. Obrajii, fruntea şi gâtul i se îmbujorară şi strigă către Cer:

— Da, frate! Am comis o profanare! Zeii tăi! Ia ascultă-i… Un pisălog care trăncăneşte întruna, o cotoroanţă spurcată care miroase a mălai, o haimana care se ţine de furtişaguri, un

Universitate renumită în SUA.

pervers beţiv, un cârpaci josnic, trist, murdar, cărunt, şchiop şi încornorat…

— Soţul tău! se împotrivi Chiron, străduindu-se să rămână în graţiile bolţii cereşti care-i atârna deasupra capului. Situaţia lui era grea. Ştia că indulgentul Zeus nu-i va face niciodată un rău tinerei lui

mătuşi. În schimb, s-ar putea ca, enervat, să-şi îndrepte trăsnetele asupra ascultătorului ei nevinovat, care avea o situaţie cam nesigură şi cam echivocă în Olimp. Chiron ştia că zeul e gelos pe intimitatea lui cu oamenii, căci el nu vizita niciodată lumea făpturilor zămislite, decât acoperit cu pene sau cu blană când săvârşea câte un viol. Se spunea că Zeus îi socotea pe centauri ca pe nişte amfibii periculoase care ar putea face ca zeii să devină cu totul neînsemnaţi. Dar cerul, deşi se întunecase, era mut. Recunoscător, Chiron îşi urmări tactica, spunându-i lui Venus:

— De ce nu-ţi preţuieşti bărbatul? Hefaistos e îndemânatic şi bun. Cu toate că orice nicovală sau roată de olărit îi poate servi drept altar, el rămâne modest. Dezastrul pricinuit de prăbuşirea lui asupra insulei Lemnos i-a purificat sufletul de orice urmă de aroganţă. Cu toate că trapul lui e strâmb, nu are nici urmă de răutate în el.

— Ştiu, oftă ea. Dar cum îţi închipui că pot iubi un om atât de moale? Mie îmi trebuie o urmă de răutate. Crezi – întrebă ea cu expresia unei fiinţe care aşteaptă ceva, expresia pătrunzătoare şi plină de bunăvoinţă a unui student care de obicei nu prea e curios – că mă simt atrasă de bărbaţii cruzi fiindcă am un complex de vinovăţie în legătură cu mutilarea tatălui meu? Adică mă socotesc vinovată şi vreau să fiu pedepsită?

Chiron zâmbi: nu făcea parte din şcoala nouă. Cerul deasupra lui era iarăşi palid; simţindu-se în siguranţă, riscă o mică obrăznicie, spunând:

— Există totuşi un zeu pe care l-ai exclus din catalog. Se referea la Ares, cel mai vicios dintre toţi.

Fata întoarse repede capul. Părul ei portocaliu străluci, învolburându-se, o clipă, ca o coamă.

— Ştiu la ce te gândeşti. Că nici eu nu fac mai multe parale ca ceilalţi. Tu cum m-ai caracteriza, nobile Chiron? Drept o nimfomană, o obsedată! Sau mai pe şleau: drept curvă din născare?

— Nu, nu, m-ai înţeles greşit. Nu m-am referit la tine. Nu-l băgă în seamă şi începu să plângă.

— Dar e nedrept! Strânse prosopul în jurul ei cu un gest semnificativ. De ce să ne lipsim de singura plăcere pe care au uitat Parcele să ne-o ia? Muritorii au bucuria luptei, satisfacţia milei, triumful curajului, în schimb zeii sunt desăvârşiţi!

Chiron încuviinţă. Fiind un vechi curtean, cunoştea obiceiul pe

care-l aveau aceşti aristocraţi să-i ridice, bucuros, în slăvi pe unii pe care puţin mai devreme îi bârfiseră. Oare fata aceasta îşi închipuia că micile ei ironii se puteau măcar apropia de esenţa acuzaţiei reale împotriva zeilor? Se simţi copleşit de oboseală. Va însemna întotdeauna mai puţin decât ei.

Fata se corectă.

— Desăvârşiţi doar prin veşnicia noastră. Eu am fost prădată cu cruzime de căldura părintească. Zeus se poartă cu mine de parc-aş fi o pisicuţă răsfăţată. Dragostea lui de sânge o păstrează pentru Artemis şi Athena, fiicele lui. Ele se bucură de binecuvântarea lui. Pe ele nu le sileşte nimeni să îmbrăţişeze necontenit valul uriaş care pentru o clipă o simulează. Căci e oare Priap altceva decât puterea Lui, dar fără dragostea de tată? Priap – cel mai urât dintre copiii mei; demn de felul în care a fost conceput. Dionysos m-a silit să mă port de parc-aş fi fost şi eu băiat. Atinse din nou pieptul centaurului de parc-ar fi vrut să se asigure că nu se schimbase în stană de piatră. Tu ţi-ai cunoscut tatăl. Te invidiez. Dac-aş fi văzut faţa lui Uranus, dacă i-aş fi auzit vocea – dacă n-aş fi gândul întârziat al stârvului său batjocorit – aş fi tot atât de castă ca Hestia, mătuşa mea, singura zeiţă care mă iubeşte cu adevărat. Dar ea nu mai e în Olimp, a fost retrogradată, şi a devenit un simplu articol gospodăresc! apoi gândirea fetei o porni ca o săgeată în altă direcţie. îi spuse lui Chiron: Tu cunoşti oamenii. De ce mă ponegresc? De ce o fi numele meu pricină de glume, de ce o fi caricatura mea săpată pe pereţii lavabourilor? Cine-i slujeşte mai bine ca mine? Care alt zeu le dă cu aceeaşi mână atâta putere şi atâta linişte? De ce mă învinuiesc?

— Toate aceste acuzaţii, doamnă, sunt o născocire! Valul destăinuirilor secă brusc şi fata începu să-l ironizeze.

— Ce precaut eşti, ce înţelept, bunule Chiron. Savantul nostru, învăţătorul nostru. Ce supus! Te-ai întrebat vreodată, nepoate, cui îi aparţine inima ta, omului sau calului?

Chiron înlemni şi spuse:

— Mi s-a spus că de la mijloc în sus sunt cu totul uman!

— Iartă-mă. Tu eşti bun şi eu te răsplătesc cu monedă divină. Se opri şi culese o anemonă. Bietul Adonis! spuse, jucându-se distrată cu sepalele care semănau cu o stea. Ce sânge decolorat avea! Semăna cu licoarea din vinele noastre.

Un val de amintiri îi ciufuli paiul ca o coroană de pene din care

se evaporase umiditatea. Se întoarse cu spatele şi, aproape în taină, duse floarea la buze. Pletele încă umede cădeau în valuri calde pe pielea ei albă şi netedă, ca pudra aceea care, după spusele legendei, ar forma pământul Olimpului, zăpada. Fundul ei era trandafiriu, şi puţin asprit, iar în spatele coapselor avea o urmă de polen auriu. Sărută floarea, o lăsă să cadă din mână şi se întoarse cu o expresie nouă – exaltată, îmbujorată, vagă, sfioasă.

— Chiron, porunci ea. Iubeşte-mă!

Inima lui mare vibra puternic, lovindu-se de coaste. Cu o mână care tremura, îi făcu semn să se dea înapoi.

— Dar, doamnă, eu, mai jos de mijloc, sunt cal.

Veselă, înainta călcând pe violete. Prosopul căzu la pământ.

— Şi crezi c-ai să mă distrugi? Ce-ţi închipui, că noi, femeile, suntem atât de fragile? Avem braţe slabe, dar coapse puternice. Coapsele noastre trebuie să fie puternice. Omenirea e înrădăcinată în ele.

— Dar o zeiţă şi un centaur…

— Hai, Chiron, nu-ţi jigni doamna. Dă la o parte înţelepciunea! Ţi-e teamă? şopti ea. Cu Chariclo cum faci?

Vocea lui se ridică slabă şi uscată în gâtlejul contractat.

— Asta ar însemna un incest.

— E întotdeauna incert. Căci toţi ne naştem din Haos.

— Dar e ziuă.

— Foarte bine. Ziua zeii dorm. E oare dragostea atât de hidoasă încât să trebuiască să se ascundă în întuneric? Mă dispreţuieşti fiindcă sunt o târâtură? Dar ca învăţat ştii bine că după fiecare baie în spuma mării devin din nou fecioară. Hai, Chiron.

Mai mult cu slăbiciune decât cu tărie, aşa cum săruţi cu disperare un copil care are febră, cuprinse în braţe fata neastâmpărată. Trupul ei moale şi alunecos părea că se topeşte supus. Scobitura spatelui ei părea pufoasă. Chiron se simţi cuprins de o dorinţă care-i înfiora trupul. Dar încheieturile lui rămâneau ţepene.

Îşi aminti deodată de tunet. Poate că Zimmerman mai era în clădire. El nu se ducea niciodată acasă. Centaurul ascultă dacă nu cumva se aude vreun zgomot la etajul de deasupra şi în clipa aceea de ascultare se schimbă totul. Fata căzu de la gâtul lui. Şi Venus dispăru în neant fără să se uite înapoi. O mie de petale verzi se împreunară sub paşii ei. Dragostea are şi ea morala ei, pe care mintea speculativă o

jigneşte de moarte. Atunci, ca şi acum, Caldwell stătuse pe bucăţica aceea de ciment, singur şi descumpănit şi, acum, ca şi atunci, urca scările cu sentimentul confuz şi dureros că prin ceva de care nu-şi di-dea nici el prea bine seama îl supărase pe zeul care nu contenea niciodată să-l vegheze.

Urcă scările care duceau la clasa lui, de la etajul doi. Treptele păreau construite pentru picioarele unei specii mai suple. Stângăcia lui era chinuitoare. Fiecare val de durere îl împingea să-şi fixeze privirile pe o parte din perete pe care cineva desenase o buclă cu un creion cu pastă, sau pe stâlpul lustruit care susţinea rampa scării şi al cărui vârf înclinat fusese rupt de trunchiul lui lucios de clei care forma ca o pârghie deasupra unui colţ al treptelor unde se strânsese o grămăjoara neagră şi solidă de praf şi de gunoi, pe un ochi de geam mat de grăsime şi încadrat cu cercevele şi despărţituri ruginite şi pe o întindere palidă de perete galben. Uşa care dădea spre clasa lui era închisă. Se aştepta să audă gălăgie dincolo de ea. Dar în loc de gălăgie domnea o linişte îngrijorătoare, îl trecu un fior. Oare auzind zgomot, Zimmerman venise şi preluase el clasa?

Temerile lui se dovediră a fi justificate; împinse uşa, o deschise şi, acolo, văzu cu groază, la mai puţin de doi metri distanţă, ca o emblemă gigantică a autorităţii, faţa asimetrică a lut Zimmerman acoperindu-i câmpul vizual de la un capăt la altul.

Şi cu o zvâcnire duşmănoasă părea că se întinde din ce în ce mai tare. Un trăsnet implacabil ţâşni din mijlocul frunţii directorului, deasupra ochelarilor cu lentile inegale, făcu un salt în spaţiu şi străpunse victima paralizată. Tăcerea care se aşternu între cei doi bărbaţi pe când se uitau unul la altul era mai puternică decât tunetul.

Zimmerman se întoarse către clasă. Fusese îmblânzită, formând acum şiruri alfabetice de copii muştruluiţi şi speriaţi.

— Domnul Caldwell a avut amabilitatea să se întoarcă printre noi.

Clasa cuminte chicoti pe înfundate.

— Consider că atâta conştiinţă profesională trebuie neapărat răsplătită cu câteva aplauze. Le dirija chiar el. Avea palmele strânse ca un căuş şi aplauda cu afectare. În raport cu capul şi torsul lui masiv, extremităţile lui Zimmerman erau uimitor de mici. Purta o haină de sport. Umerii ei vătuiţi şi modelul în carouri mari subliniau această disproporţie. Peste aplauzele ironice, licăriră câteva zâmbete

schimonosite care i se adresară lui Caldwell. Profesorul umilit îşi linse buzele. Aveau gust de cenuşă.

— Mulţumesc, copii, spuse Zimmerman. Ajunge! Ajunge! Aplauzele blânde se opriră brusc. Directorul se întoarse din nou către Caldwell; faţa lui asimetrică semăna cu un nor mândru şi bulbucat, târât de vânturi sus pe cer. Caldwell rosti o silabă lipsită de înţeles, care ar fi vrut să fie un strigăt de laudă şi de adoraţie.

— Putem discuta asta mai târziu, George. Copiii îşi aşteaptă cu nerăbdare lecţia.

Dar Caldwell, înnebunit de dorinţa de a explica, de a fi iertat, se aplecă şi îşi ridică cracul pantalonului, o necuviinţă la care nu s-ar fi aşteptat nimeni şi care-i făcu pe elevi să izbucnească în hohote gălăgioase. De fapt, Caldwell se rugase în sinea lui să trezească o asemenea reacţie.

Zimmerman îşi dădu seama că asta-i fusese intenţia. Îşi dădea seama de orice. Deşi Caldwell lăsă imediat să cadă cracul pantalonului şi se ridică luând poziţia de drepţi. Zimmerman continuă să-i fixeze glezna de parcă s-ar fi aflat la o distanţă nesfârşită de el, dar ochii lui puteau percepe oricât de departe.

— Ciorapii dumitale nu sunt din aceeaşi pereche, spuse. Asta ţi-e explicaţia?

Clasa izbucni din nou. Calculând precis timpul, Zimmerman aşteptă până reuşi să se facă auzit pe deasupra ultimelor chicoteli care se potoleau încet, încet.

— Bine, George, dar… George… n-ar trebui să laşi preocuparea meritorie de a umbla îngrijit îmbrăcat să împiedice o altă necesitate pedagogică – punctualitatea.

Caldwell era atât de renumit că se îmbracă prost; jerpeleala hainelor lui era atât de evidentă, încât clasa începu să râdă din nou, cu toate că multe dintre râsete se pierdură, fără îndoială, printre întorsăturile de frază, elegante şi sarcastice, ale lui Zimmerman.

Directorul făcu un gest pretenţios, vrând să arate ceva cu mâna.

— Porţi cumva un paratrăsnet la dumneata? Ar fi o dovadă remarcabilă de prudenţă pe o zi de iarnă atât de senină!

Caldwell pipăi şi simţi în spate săgeata netedă şi rece, care-i ieşea din buzunar. O scoase şi i-o dădu lui Zimmerman, chinuindu-se să găsească cuvintele cu care să-şi înceapă povestea, o poveste care după ce-ar fi auzit-o l-ar fi făcut pe Zimmerman să-l îmbrăţişeze

pentru suferinţa lui eroică. Lacrimi de milă s-ar fi prelins pe faţa lui lăţită de dictator.

— Despre asta-i vorba, spuse Caldwell. Nu ştiu care dintre copii a făcut asemenea…

Zimmerman refuză cu dispreţ să atingă săgeata. Cu palmele ridicate în semn de protest, de parcă bastonul acela lucios ar fi iradiat o substanţă periculoasă, se dădu repede câţiva paşi înapoi, picioarele lui mici dând încă dovadă de agilitatea de atlet de care tot îşi mai aminteau. Primul renume pe care şi-l câştigase Zimmerman în timpul şcolii fusese ca vedetă de atletism. Având umeri solizi şi picioare sprintene, câştigase toate probele de foiţă şi de viteză, aruncarea cu discul, cursele scurte şi cursele de fond.

— George, am mai spus: mai târziu. Te rog să-ţi i ora. Şi, deoarece programul meu de dimineaţă a fost şi aşa întrerupt, am să mă aşez în fundul clasei şi o să consider asta drept vizita mea lunară de inspecţie. Copii, vă rog să vă purtaţi ca şi cum nici n-aş fi aici.

Caldwell trăia cu groaza vizitelor lunare de inspecţie ale directorului. Rapoartele scurte, bătute la maşină, pe care le primea după aceea şi care conţineau un amestec confuz de amănunte acide şi de jargon profesoral, aveau rezultatul, dacă erau pozitive, să-l entuziasmeze pe Caldwell zile de-a rândul şi dacă erau negative (aşa cum păreau să fie de cele mai multe ori, chiar şi un adjectiv echivoc, fiind în stare să otrăvească tot restul) îl descurajau pentru mai multe săptămâni. Şi iată că avea parte de vizită tocmai acum, când totul se învârtea în capul lui, când greşise, îl chinuia piciorul şi nici nu era de loc pregătit.

Tiptil, pe furiş, Zimmerman o porni încet pe lângă tablă. Spatele lui solid şi cadrilat se cocoşase în dorinţa de a se preface, în glumă, că nu vrea să fie văzut. Se aşeză în ultima bancă, în dosul urechilor blegi şi acneei acute ale lui Mark Youngermann. Dar nici nu apucă să se aşeze bine în banca din capăt că-şi dădu seama că la acelaşi nivel cu el, două rânduri mai departe, pe ultimul loc din rândul trei stătea Iris Osgood, cufundată într-o frumuseţe insensibilă şi bovină. Zimmerman ieşi încet din banca lui, se strecură pe locul de lângă ea şi cu o mică pantomimă şoptită îi ceru o foaie de hârtie din caiet. Fata, durdulie, se fâstâci, rupse o foaie şi pe când se apleca s-o ia, directorul coborî ochii şi se uită cu neruşinare în decolteul larg al bluzei ei de mătase.

Caldwell privi toate astea uluit şi plin de groază. Simţea

atmosfera clasei ridicându-se sub privirea lui. Prezenţa lui Zimmerman o electriza. Începe! Uită cine e, ce preda, de ce era acolo. Se duse la catedră, puse săgeata jos şi luă o tăietură dintr-o revistă, care îi trezi amintirile. UN OM DE ŞTIINŢĂ DIN CLEVELAND CONSEMNEAZĂ CEASUL CREAŢIEI, în fundul clasei faţa lui Zimmerman părea imensă.

— În spatele meu, pe tablă, începu Caldwell, e scrisă cifra 5 urmată de nouă zero-uri. Asta înseamnă cinci… ce?

O voce timidă de fată izbucni în mijlocul tăcerii rostind: „Trilioane". Era probabil vocea lui Judith Lengel. Judith încerca, dar nu reuşea deloc. Taică-său era agent imobiliar, unul din aceia care dăduseră lovitura, şi care se aşteptau acum ca odrasla lor să fie întotdeauna „Regina balului", sau premianta clasei, sau „Cea mai iubită elevă din şcoală". Şi asta, numai pentru că el, bătrânul Lengel-Cinci-la-sută, făcuse ceva avere! Biata Judy! N-o ajuta deloc suprastructura!

— Miliarde, spuse Caldwell, cinci miliarde de ani. Ştiinţa presupune, la faza la care a ajuns la ora actuală, că asta ar fi vârsta universului. S-ar putea să fie şi mai mult. Dar în orice caz, e un fapt aproape cert că mai puţin nu e. Acum, cine poate să-mi spună ce înseamnă un miliard?

— O mie de mii? pronunţă Judith cu o voce tremurată. Biata otravă! De ce nu-i dă nimeni o mână de ajutor? De ce nu răspunde unul dintre cei buni, ca tânărul Kegerise? Kegerise stătea acolo cu picioarele întinse pe tot intervalul dintre bănci, mâzgălindu-şi caietul şi zâmbind. Cu gândul aiurea, Caldwell se uită în jur căutându-l pe Peter, apoi îşi aminti că puştiul nu făcea parte din grupul ăsta. Venea abia la ciclul şapte. Zimmerman însemnă ceva pe hârtie şi clipi uitându-se la tânăra Osgood, care habar n-avea ce se întâmplă. O proastă! Grea de cap ca plumbul pur şi alb.

— O mie de mii de mii, îi informă Caldwell. O mie de milioane. Asta înseamnă un miliard. La ora actuală există peste două miliarde de locuitori pe planeta noastră, spuse, şi totul a început acum aproximativ un milion de ani, când o maimuţă nătângă a sărit dintr-un copac, s-a uitat în jur şi s-a întrebat ce naiba caută acolo. Clasa începu să râdă şi Deifendorf, unul din băieţii de la ţară care venea la şcoală cu autobuzul, începu să se scarpine în creştet şi la subsuoară şi să scoată sunete de maimuţă. Caldwell încercă să nu bage de seamă, fiindcă băiatul era

campionul de înot al şcolii. Tot de miliarde e vorba şi când se discută despre datoriile naţiunii. La ora actuală avem o datorie de vreo două sute şaizeci de miliarde de dolari. Ne-a costat vreo trei sute cincizeci de miliarde să-l omorâm pe Hitler. Apoi tot în miliarde se socoteşte şi când e vorba de stele. Există vreo sută de miliarde de stele în galaxia noastră, care se numeşte… cum?

— Sistemul solar? propuse Judith.

— Calea Lactee, spuse Caldwell. Sistemul solar cuprinde doar o singură stea… care se numeşte?

Se uită insistent spre fundul clasei, dar cu coada ochiului o văzu pe Judith spunând totuşi „Venus"? Băieţii râseră, auzind asta. Venus. Veneric. B.V. Cineva bătu din palme.

— Venus e planeta cea mai strălucitoare, o lămuri Caldwell. Noi o numim stea fiindcă arată a stea. Dar firește că singura stea adevărată în apropierea noastră e…

— Soarele, spuse cineva din clasă, dar Caldwell nu află niciodată cine fusese, fiindcă se uita fix la faţa inexpresivă şi concentrată a lui Judith Lengel şi încerca să-i comunice fără cuvinte că nu trebuie să-l lase pe taică-său s-o distrugă, Liniştește-te, fetiţo! Că într-o zi o să te măriţi, întâi iubeşti, pe urmă te căsătoreşti şi pe urmă domneşti. (Asta ar suna bine pe o felicitare de Ziua îndrăgostiţilor. Caldwell avea din când în când asemenea inspiraţii.)

— Aşa e, spuse el, adresându-se clasei. Soarele. Acum, iată o cifră: scrise pe tablă 6.000.000.000.000.000.000.000. Cum aţi numi voi asta? răspunse singur: Şase… şi înconjurând câte trei zero-uri deodată de la dreapta la stânga, spuse: Mii, milioane, miliarde, trilioane, catralioane, cvintilioane, sextilioane. Şase sextilioane. Ce reprezintă asta? Feţele mute se minunară sau priviră ironic. Caldwell răspunse iarăşi singur: greutatea pământului în tone. Iar soarele, spuse, cântăreşte cu atâta mai mult: scrise 333.000 pe tablă, spunând jumătate către clasă, jumătate către placa de ardezie: trei-trei-trei-zero-zero-zero. Înmulţiţi şi veţi obţine… Scârc, scrac, făcu creta, spărgându-se tocmai când scria cifrele – unu, nouă, nouă, opt, urmat de douăzeci şi patru de ouă de gâscă. Se dădu cu un pas înapoi şi privi. Munca lui îl dezgusta.

1.998.000.000.000.000.000.000.000.000. Zerourile îl priveau fix, fiecare dintre ele ca o rană care ar lăsa să picure cuvântul „otravă".

— Asta-i greutatea soarelui! spuse Caldwell. Dar cui îi pasă? în

jurul lui izbucniră hohote de râs. Unde rămăsese?

— Unele stele sunt mai mari, spuse, împotmolindu-se, altele mai mici. Steaua care se află cel mai aproape de noi, după soare, e Alpha Centauri, care e la patru ani lumină de noi. Lumina călătorește cu unu-opt-șase-zero-zero-zero mile pe secundă. Scrise cifra pe tablă. Nu mai rămăsese decât puţin spaţiu. Asta înseamnă şase miliarde de mile pe an. Cu vârful degetelor șterse 5 din suma care reprezenta vârsta universului şi scrise 6 în loc. Alpha Centauri se află la douăzeci şi patru de miliarde de mile de noi. Presiunea din stomacul lui degajă o bulă de aer şi Caldwell îşi muşcă buzele ca să nu râgâie. Calea Lactee despre care se credea că e drumul pe care călătoresc sufletele morţilor spre cer e o iluzie optică. Nu aţi putea niciodată ajunge la ea, căci, ca şi ceaţa, s-ar risipi mereu înjurai vostru. E o negură de stele, şi apare când privim pe calea aceea lungă care străbate Galaxia. Galaxia e un disc care se rotește, şi care are o lăţime de o sută de mii de ani lumină. Nu ştiu cine l-a aruncat. Centrul lui e în direcţia constelaţiei săgetătorului care înseamnă „arcaş”, ca unul dintre elevii fermecători din clasa pe care am avut-o înaintea voastră. Şi dincolo de galaxia noastră sunt alte galaxii, în tot universul cel puţin o sută de miliarde, fiecare conţinând o sută de miliarde de stele. Oare au vreun înţeles pentru voi toate cifrele astea? Deifendorf spuse: – Nu.

Caldwell îi dezarma obrăznicia încuviinţând. Preda de destul de multă vreme ca să păstreze din când în când, un pas, doi de avantaj în faţa golanilor.

— Nici mie! Mi-amintesc de moarte… mintea omenească nu poate concepe lucrurile decât până la un punct. Dar… îşi aminti că e şi Zimmerman acolo, şi faţa gânditoare a directorului se ridică atentă, dar să lăsăm toate astea. Să încercăm să reducem cinci miliarde de ani la proporţiile noastre. Hai să spunem că vârsta universului e doar de trei zile. Azi e joi şi e… se uită la ceas, douăsprezece fără douăzeci. Mai avea douăzeci de minute. Va trebui să se grăbească. Bun. Deci, lunea trecută, la prânz, a avut loc cea mai mare explozie din câte au fost vreodată. îi mai simţim şi acum suflul. Ne uităm la celelalte galaxii şi vedem cum se depărtează de noi, zburând: cu cât se află mai departe, cu atâta zboară mai repede. Conform calculelor, trebuie să fi pornit toate dintr-un singur loc, acum vreo cinci miliarde de ani. Toate miliardele, trilioanele, şi catralioanele de tone de material din univers, ridicate la pătrat, apoi ridicate din nou, au fost comprimate formând o minge cât

se poate de densă, densitatea dinăuntrul nucleului de atom. Un centimetru cub al acestui ou primitiv cântărea două sute cincizeci de tone.

Caldwell se simţea de parcă tocmai un asemenea centimetru cub i se cuibărise în pântec. Astronomia îl paraliza; uneori, noaptea, când zăcea epuizat în pat, simţea că trupul lui decăzut e uriaş şi conţine în întunecimea lui un miliard de stele.

Zimmerman se aplecase şi îi şoptea tinerei Osgood ceva la ureche. Ochii lui ageri mângâiau curba lină, ascunsă a sânilor. Lubricitatea lui era de-a dreptul dezgustătoare. Copiii începuseră să ia foc. După felul în care îşi încovoia Becky David umerii se vedea clar că Deifendorf, care stătea în spatele ei, o gâdila pe gât cu guma de la creion. Becky era o mică golancă neruşinată care locuia în afara oraşului. Avea o faţă mică şi albă ca un triunghi, înconjurată de o perniţă pătrată de păr creţ de culoarea pielii. Era proastă. Proastă şi murdară.

Calefwell luptă înainte:

— Compresiunea a fost atât de puternică, încât materia care n-avea pic de stabilitate a explodat într-o secundă, nu o secundă aşa cum şi-o închipuie mintea noastră, ci o secundă reală, dintr-un timp real. Deci – mă urmăriţi? – la scara noastră de trei zile, toată după-amiaza de luni atmosfera în univers a fost fierbinte şi strălucitoare din pricina energiei radiante. Până seara, lumina se descompusese într-atât încât se lăsă noaptea. Şi universul s-a cufundat în beznă, iar materia întunecată – praful, planetele, meteoriţii, deşeurile, gunoaiele, pietrele vechi – continuă să aibă importanţă mult mai mare decât materia luminoasă, în această noapte dintâi, fluxul elastic al materiei universale s-a rupt formând nori imenşi de gaze, protogalaxiile – şi gravitaţia dinăuntrul lor a ajutat la formarea unor globuri gazoase care, sub presiunea propriei lor mase, din ce în ce mai mari, au început să ardă. Şi astfel, la un moment dat, marţi, înainte să răsară soarele, au început să strălucească stelele. Mă urmăriţi? Şi aceste stele erau înconjurate de nori de materie care se roteau şi care s-au condensat şi ei la rândul lor. Unul din aceştia a fost şi pământul nostru. Era frig, copii, destul de frig ca să îngheţe nu numai vaporii de apă dar şi azotul, oxizii de carbon, amoniacul şi metanul. Aceste gaze, îngheţând în jurul firicelelor de materie solidă, s-au cristalizat devenind fulgi de zăpadă care au început să se apropie unii de alţii, la

început încet apoi din ce în ce mai repede. Curând după aceea, au început să cadă pe pământul care se tot mărea; cădeau cu o viteză destul de mare ca să dea naştere unei călduri considerabile. Zăpada cosmică s-a topit şi a dispărut, zburând înapoi în cosmos, lăsând în urma ei o masă topită de elemente minerale care reprezintă în univers o minoritate de mai puţin de unu la sută. Bun. Asta înseamnă deci o zi. Mai avem două. Până la prânz a doua zi se şi formase o coajă. Se poate să fi fost de bazalt, acoperită cu totul de un ocean primitiv. Apoi coaja s-a crăpat şi prin fisuri a început să curgă granit lichid din care s-au format primele continente. Între timp fierul lichid, mai greu decât lava, s-a cufundat în miezul pământului unde formează un sâmbure topit. A deschis vreodată unul din voi o minge de golf?

Simţise clasa depărtându-se de el ca fierul care cursese încet pe crusta ce se răcea. Mingea de golf îi trezi puţin, dar nu destul. O mână cu brăţară se opri în mijlocul intervalului dintre bănci pe când transmitea o notă. Deifendori se opri s-o mai gâdile pe tânăra Davis, Kegerise renunţă să mai zmângălească pe caiet, chiar şi Zimmerman ridică privirea. Se poate să fi fost doar o închipuire de-a lui Caldwell, dar i se păruse că bătrânul mângâiase până atunci braţul lăptos al tinerei Osgood. Dar ceea ce îl enerva pe cel mai tare în toată clasa era zâmbetul afectat de pe faţa obscenă a tinerei Davis: un zâmbet senzual, şiret. Se uită la ea cu atâta insistenţă încât roşul stacojiu de pe buzele ei murmură, ca să se apere: „Sunt albastru”.

— Da, spuse el încet, în mingea de golf, sub toate benzile de cauciuc se află un săculeţ de fluid albastru. Dar uită ce voise să spună. Se uită repede la ceas. Mai avea douăsprezece minute. Simţi nişte junghiuri în stomac, încercă să nu se mai sprijine pe piciorul dureros. Pe măsură ce se usca sângele, înţepătura de la gleznă îl ustura tot mai tare. Timp de o zi întreagă, spuse, de marţi până miercuri la prânz, pământul a rămas pustiu. Fără nicio urmă de viaţă. Numai stânci urâte, apă stătută, vulcani în erupţie; totul căzând şi lunecând şi poate din când în când, îngheţând, în timp ce soarele, ca un bec vechi şi murdar, strălucea acolo sus, pe cer. Ieri la prânz a apărut în sfârşit şi puţină viaţă. Nimic spectaculos, doar puţină substanţă vâscoasă, din aceea care acoperă peştii. Toată după-amiaza de ieri, şi aproape toată noaptea, viaţa a rămas microscopică. Se întoarse şi scrise pe tablă:

Corycium enigmaticum
Leptothrix

Volvox

Lovi uşor primul dintre cuvinte şi creta din mâna lui se transformă într-o larvă mare, caldă şi umedă. O aruncă scârbit şi clasa chicoti pe înfundate. Galdwell rosti: Corycium enigmaticum. S-au găsit rămăşiţe carbonice ale acestui organism marin primitiv în nişte stânci din Finlanda şi se presupune că au existat acum un miliard şi jumătate de ani. După cum o sugerează şi numele lui, acest organism viu primitiv rămâne o enigmă, dar se presupune că a avut forma unei alge calcaroase, albastră-verzuie, de tipul acelora care colorează şi azi suprafeţe întinse ale oceanului.

Un avion de hârtie ţâşni prin aer, se legănă puţin şi se prăbuşi. Lovi podeaua în mijloc şi se transformă într-o floare albă deschisă al cărei scâncet de copil continuă până la sfârşitul orei. Un lichid decolorat picură din petala ei rănită şi Caldwell se scuză în gând faţă de oamenii de serviciu.

— Leptothrix, spuse el, e o fărâmiţă microscopică de viaţă al cărui nume în greceşte înseamnă „fir de păr". Această bacterie putea extrage din sarea ferică un grăunte de fier pur şi, oricât ar părea de extraordinar, ea a existat în cantităţi atât de mari, încât a format toate zăcămintele de fier pe care le exploatează astăzi omul. La origine, masivul Mesabi din Michigan s-a format acolo unde se află azi datorită unor cetăţeni americani atât de mici încât ar trebui să se strângă cu miile ca să acopere o gămălie de ac. Pe urmă, ca să câştigăm Al Doilea Război Mondial, am extras de acolo toate vasele de război şi tancurile şi jeepurile şi maşinile de Coca-Cola lăsând bietul masiv Mesabi în părăsire ca pe o carcasă veche ronţăită de şacali. Şi asta mă întristează îngrozitor. Când eram eu mic, la Passaic, se vorbea de masivul Mesabi ca de o femeie frumoasă cu păr portocaliu, întinsă acolo sus, lângă lacuri.

Deifendorf, care nu se mai mulţumea s-o gâdile pe tânăra Davis cu creionul, pusese mâinile în jurul gâtului ei, şi începuse s-o mângâie cu degetele mari pe sub bărbie. Extazul senzual făcea faţa fetei să devină din ce în ce mai mică.

14

— Al treilea, spuse Caldwell, curentul surd al zgomotului din clasă ridicându-se până la buzele lui – volvoxul, al treilea dintre primii cetăţeni de pe tărâmurile vieţii, ne interesează pentru că a inventat moartea. În substanţa plasmică nu există nicio raţiune intimă pentru

ca viaţa să se sfârşească vreodată. Amibele nu mor niciodată. Şi spermatozoizii care au succes devin baza unei vieţi noi care se dezvoltă separat de tată. Dar volvoxul, o sferă care se rostogoleşte, compusă din alge care se bat unele cu altele organizate în celule somatice şi reproductive – volvoxul care nu e nici plantă, nici animal – la microscop arată exact ca un glob din pomul de Crăciun – creând pentru prima dată această nouă idee de colaborare, a împins viaţa spre tărâmurile morţii sigure – spre deosebire de cea întâmplătoare. Căci – staţi cuminţi, copii, că nu mai aveţi decât şapte minute de chin – căci, spuneam, în timp ce fiecare celulă e potenţial nemuritoare, propunând de bunăvoie să aibă o funcţie specializată într-o societate de celule organizată, ea pătrunde într-un mediu compromis. În cele din urmă efortul o vlăguieşte şi o ucide. Moare, sacrificându-se pentru binele întregului. Aceste prime celule, care la un moment dat s-au săturat să stea veşnic locului într-o spumă albastră-verzuie şi au spus: „Hai să ne unim să formăm un volvox", au fost primele fiinţe altruiste. Primele fiinţe făcătoare de bine. Dacă în clipa asta aş avea o pălărie pe cap, aş scoate-o în semn de respect faţă de ele.

Mimă gestul de a ridica pălăria şi clasa începu să urle. Mark Youngenman sări în picioare şi acneea lui ţâşni pe perete; vopseaua începu să ardă băşicându-se în pete care se întindeau încet deasupra tablei laterale. Pumni, gheare, coate ridicate apărură formând un vârtej de pete colorate pe deasupra băncilor lustruite şi zgâriate; în locul acestei mase cuprinse de demenţă, singurele trupuri liniştite erau al lui Zimmerman şi al lui Iris Osgood. La un moment dat, Zimmerman se strecurase traversând intervalul şi se aşezase în aceeaşi bancă cu fata. O ţinea cu braţul pe după umeri şi faţa lui strălucea plină de mândrie. În schimb, Iris, senină şi indiferentă în braţele lui, ţinea ochii plecaţi şi obrajii ei lipsiţi de expresie erau puţin îmbujoraţi.

Caldwell se uită la ceas. Mai erau cinci minute şi mai avea foarte multe de spus.

— Azi-noapte, pe la trei şi jumătate, continuă el, în timp ce voi încă mai dormeaţi în pătuţurile voastre pe rotiţe, au apărut într-o formă avansată toate organismele mai mari, cu excepţia vertebratelor. Din deducţiile care se pot face pe baza fosilelor, lucrurile s-au întâmplat uite aşa. Pocni din degete. Până azi în zori, cel mai însemnat animal din lume care se întindea pe tot fundul oceanului era o dihanie urâtă care se numea trilobit.

Un băiat care stătea lângă ferestre adusese pe ascuns o pungă de băcănie în clasă şi acum, la un semn cu cotul din partea altui băiat, deşertă conţinutul – un pumn de trilobiţi vii – pe podea. Cei mai mulţi aveau doar un centimetru sau doi. Câţiva însă aveau mai bine de un sfert de metru. Arătau ca nişte isopode, mărite cu lupa, numai că erau roşcaţi. Cei mai mari purtau pe carapacea roşcată a capului nişte antene desfăşurate doar pe jumătate ca nişte pălării de carnaval din gumă. Fojgăind printre picioarele drepte de fier ale băncilor, capetele lor fără creier şi frunţile lor foşnitoare de chitină atinseră gleznele fetelor care începură să ţipe ridicându-şi picioarele atât de sus, încât coapsele lor albe şi chiloţii cenuşii apărură o clipă ca fulgerul. Apucaţi de panică, unii dintre trilobiţi se strânseră formând nişte bile segmentate. În joacă, băieţii începură să arunce manualele lor grele peste artropodele primitive. Una din fete, un papagal roşu imens, acoperit cu pene ca de noroi, coborî brusc capul şi ridică un trilobit mai mic de pe jos. Picioruşele lui bifurcate, răsturnate, se agitau în semn de protest. îl ronţăi cu ciocul ei pictat, mestecându-l tacticos.

Caldwell se gândi că la faza asta a jocului nu mai putea să facă altceva decât să încerce să acopere zgomotul, până suna de recreaţie.

— Azi dimineaţă la şapte, explică el, şi foarte puţine feţe mânjite păreau să-l mai asculte, au apărut primii peşti vertebraţi. Coaja pământului s-a îndoit şi oceanele erei ordoviciene au scăzut. Fats Frymoyer se aplecă şi îl împinse pe micul Bill Schupp afară din bancă. Băiatul, un diabetic plăpând, căzu izbindu-se de podea, încercă să se ridice dar deasupra capului îl apăsă o mână anonimă care-l făcu să cadă din nou.

— La şapte şi jumătate au început să crească pe pământ primele plante. În băltoacele mlăştinoase, peştii amfibii au învăţat să respire şi să se târască prin mocirlă. Pe la opţ au apărut fi amfibiile. Pământul era cald. În Antarctica emu mlaştini, PS-duri luxuriante de ferigi uriaşe s-au ridicat şi au căzut formând zăcămintele de cărbuni din propriul nostru stat, care au dat şi numele erei respective. Deci când spui: „din Pennsylvania” 1 te referi fie la un olandez nătărău, fie la o perioadă din Era

Paleozoică.

Betty Jean Schilling mestecase gumă din aceea care face baloane. Şi din gura ei ieşea acum un balon mare cât o minge de ping-pong, un triumf, o minune! Ochii i se încrucişaseră cu mare

perseverenţă şi de atâta concentrare şi efort erau gata, gata să pocnească. Numai că băşica minunată se sparse şi îi acoperi bărbia cu o fâşie de spumă trandafirie.

— Au apărut apoi insectele şi s-au diversificat. Existau libelule-balauri cu aripi de treizeci de inci. Pământul s-a răcit din nou. Unele dintre amfibii s-au întors în mare, altele au început să-şi depună ouăle pe pământ. Acestea erau reptilele şi timp de două ore, de la nouă până la unsprezece, pe când pământul se încălzea din nou, ele au stăpânit întreaga viaţă de pe planetă. Plesiozauri de cincizeci de picioare colindau marea, pterodac-tilii fâlfâiau prin aer ca nişte umbrele rupte. Pe uscat, dihănii gigantice făceau să se cutremure pământul.

La un semn stabilit dinainte, toţi băieţii din clasă începură să bâzâie. Niciunul nu-şi mişca gura. Ochii lor se plimbau de colo până colo, cu o expresie nevinovată. Dar peste tot în aer, plutea o dulce insolenţă. Caldwell nu putea face altceva decât să înoate mai departe.

— Brontozaurii aveau un trup de treizeci de tone şi un creier de două uncii. Brontozaurii aveau două mii de dinţi. Tricera-tops avea o cască de os plisat, lungă de şapte picioare. Tyrannosaurus rex avea nişte picioruşe mici de tot şi dinţi de şase inci, ca nişte brice, şi a fost ales preşedinte. Mânca totul – carne moartă, carne vie, oase vechi…

1 Pennsylvania a fost colonizată la origine de olandezi; când e vorba de locuitorii din Pennsylvania, mai există şi azi expresia de „olandez nătărău”.

Se auzi primul clopoţel. Monitorii se năpustiră afară din clasă. Unul din ei calcă anemona de pe interval şi floarea scoase un scâncet strident. Doi băieţi se ciocniră în pragul uşii şi, încăierându-se, se înjunghiară cu creioanele. Le scrâşneau dinţii şi mucii le curgeau din nas. Zimmerman reuşise cumva să facă să alunece bluza şi sutienul lui Iris şi sânii ei apăreau acum deasupra băncii ca două luni comestibile, ridicându-se cuminţi unul lângă altul.

— Mai sunt două minute, strigă Caldwell. Vocea lui era stridentă acum, de parcă i-ar fi întors cineva un şurub în cap. Staţi la locurile voastre. Va trebui să reluăm mamiferele dispărute şi perioada glaciară, ora viitoare. Deci, ca să n-o mai lungim, acum un ceas, răspândindu-se pe urmele plantelor cu flori şi a ierburilor, prietenele noastre credincioase, mamiferele, au pus stăpânire pe pământ, şi acum un minut, acum un minut… Deifendorf o trăsese pe tânăra Da vis din

bancă şi fata chicotea şi se zbătea în braţele lui lungi, acoperite ici-colo cu păr… Acum un minut, strigă Caldwell pentru a treia oară, şi se trezi cu un pumn de animale de toată frumuseţea în obraz. Clipi şi ridică mâna dreaptă ca un scut, mulţumindu-i lui Dumnezeu că nu-l nimeriseră în ochi. Că nu-ţi mai dă nimeni alţii. *> * & Din simpatie pentru picior i se crispa stomacul… dezvoltându-se dintr-o specie de şoricei cu botul lung care semănau a veveriţe şi trăiau în copaci, cu o vedere binoculară adânc perceptivă, cu mâini apucătoare care aveau degetul cel mare opus faţă de celelalte şi cortexul cerebral extrem de dezvoltat, adaptându-se condiţiilor caracteristice existenţei în copac, dezvoltându-se, deci, dintr-o specie de şoricei de copac, ca aceia care se pot găsi acum în Java…

Fusta mototolită a fetei se ridicase de jur-împrejurul taliei. Era aplecată cu faţa în jos peste bancă şi copitele lui Deifendori se agitau pe intervalul îngust, târşâindu-se încoace şi încolo. Se repezise la ea, cu rânjetul lui leneş şi şiret. Întreaga clasă mirosea ca un grajd: Caldwell văzu roşu înaintea ochilor. Luă coada lucioasă a săgeţii de pe catedră, înainta câţiva paşi prin învălmăşeala dezgustătoare, în timp ce în jurul lui elevii îşi închideau cărţile cu zgomot puternic şi, o dată, de două ori, plesni, plesni ticălosul de băiat peste spatele gol.

Mi-ai distrus botul de la maşină. Două dungi albe ardeau pielea de pe umerii lui Deifendorf. Şi în timp ce Caldwell se uita la el cu groază, dungile se înroşiră încet, încet. O să rămână urme. Cei doi se despărţiră căzând în lături ca nişte flori rupte de pe o creangă. Deifendorf ridică ochii lui mici şi căprui care păreau scorojiţi de lacrimi. Fata, cu un calm ostentativ, îşi aranja părul; în coada ochiului lui Caldwell, mâna lui Zimmerman zmângălea ceva cu furie.

Profesorul buimăcit se întorsese în faţa clasei. Doamne, ce făcuse! Şi doar n-avusese intenţia să lovească băiatul atât de tare. Aşeză săgeata de oţel pe adâncitura unde se ţinea creta. Se întoarse, închise ochii şi durerea îşi desfăcu aripile umede în întunericul purpuriu. Deschise gura. I se răzvrătea tot sângele împotriva poveştii pe care o spusese.

— Acum un minut, a apărut un animal tragic, care sfărâma cremenea, aţâţa focul şi prevestea moartea… Clopoţelul începu să zbârnâie. Culoarele începură să huruie în toată clădirea aceea vastă. Caldwell simţi că îl ia cu leşin, dar se ţinu drept, căci se jurase să isprăvească… şi care se numea Om.

II

TATA şi cu mama vorbeau. În ultima vreme mi se întâmplă des să mă trezesc, în mijlocul tăcerii, lângă tine, gâtuit de teamă, după câte un vis care îmi lasă o senzaţie neplăcută de ateism în stomac (noaptea trecută am visat că Hitler, un nebun cu părul alb şi cu o limbă lungă care i atârna din gură, a fost găsit viu în Argentina). Pe atunci însă, mă trezeam întotdeauna în zgomotul discuţiilor dintre părinţii mei: vocile lor, chiar şi când nu discutau în contradictoriu, erau agresive şi pătimaşe. Tocmai visam un copac şi mi s-a părut că sunetul cuvintelor pe care le rosteau mă transformă dintr-un trunchi ridicat în picioare, într-un băiat culcat în pat. Aveam cincisprezece ani şi ne aflam în 1947. În dimineaţa aceea subiectul discuţiei părea să fie nou. Dar nu-i puteam înţelege sensul. Simţeam doar în sinea mea, de parcă aş fi înghiţit în somn o făptură vie, care acum se trezea înăuntrul meu, povara nestăpânită a spaimei.

— Nu te necăji, Cassie, spunea tata. Vocea lui se auzea slab, de parcă ar fi stat cu spatele. Am avut noroc să trăiesc chiar şi atât.

— George, dacă încerci doar să mă sperii, să ştii că n-ai niciun haz, răspunse mama. Vocea ei exprima atât de des ceea ce doream eu s-aud, încât mi se întâmpla să gândesc uneori cu vocea ei. Şi într-adevăr, pe măsură ce îmbătrânesc aud din când în când de obicei în împrejurările în care oamenii emit exclamaţii – vocea ei ieşind din gura mea.

Mi se păru, în sfârşit, că ştiu şi eu despre ce e vorba: tata îşi închipuia că e bolnav.

— Cassie, spuse el, nu-ţi fie frică. Nu vreau să-ţi fie frică. Mie nu mi-e frică. Şi din pricina repetărilor, vocea lui păru că-şi pierde culoarea.

— Ba ţi-este, răspunse mama. Mă întrebam eu de ce te tot dai jos din pat! Şi vocea ei era albă.

— Simt mizeria aia din mâine, spuse el, o simt ca pe un cheag de otravă şi nu pot trece peste ea.

Acest amănunt păru c-o descumpănească.

— Nu se poate să simţi aşa ceva, spuse ea în cele din urmă cu o voce care devenise deodată foarte mică, de parc-ar fi fost vocea unei fetiţe pedepsite.

Vocea lui câştigă volum.

— O simt ca pe un şarpe care mi s-a încolăcit în jurul maţelor.

Brrrr!

Stând aşa culcat în pat, mi l-am închipuit pe tata scoţând acest sunet – capul lui scuturându-se atât de tare încât i se mişcau fălcile şi i se schimonoseau buzele. Imaginea era atât de vie, încât am zâmbit. Şi parcă ştiind că m-am trezit, au încheiat discuţia, coborând tonul, până s-a pierdut de tot. Fărâma aceea jalnică, palidă, ca un fulg de zăpadă în inima căsniciei lor, pe care o zărisem pe când eram încă între vis şi realitate şi mă mai credeam un trunchi de copac, se retrase în spatele unor certuri caraghioase, banale şi obtuze. Am întors capul în timp ce greutatea somnului se risipea în depărtare, şi m-am uitat pe fereastră. Câteva flori de gheaţă înmuguriseră pe la colţurile inferioare ale ferestrelor de sus. Soarele de dimineaţă arunca o lumină roşcată peste mirişte a întinsă dincolo de drumul nepavat. Drumul era trandafiriu. Copacii goi prinseseră o culoare albă pe partea lor însorită, iar ramurile cerneau o lumină rumenă, ciudată. Totul era ca încremenit. Cele două şuviţe de cabluri telefonice păreau închistate în gheaţa albastră a cerului. Era ianuarie şi luni. Am început să înţeleg. După fiecare sfârşit de săptămână tata trebuia să-şi ia din nou inima în dinţi ca să se întoarcă la catedră. În timpul vacanţei de Crăciun o lăsase mai moale, apoi trebuise din nou să strângă şurubul şi să-şi facă curaj. „Târâiala nesfârşită" – ap numea el perioada dintre Crăciun şi Paşti. Cu o săptămână în urmă – prima săptămână a noului an – se întâmplase ceva care-l speriase. Lovise un băiat pe când se afla şi Zimmerman în clasă: cel puţin asta ne spusese nouă.

— Lasă melodrama, George, spuse mama. Ce anume simţi?

— Ştiu precis unde e. Avea un fel. al lui de a nu-i vorbi, ci de a juca teatru, de parcă în afară de ea s-ar fi aflat în faţa lui un întreg public nevăzut. Blestemaţii ăştia de copii! Au prins o ură păcătoasă pe mine şi o simt ca un păianjen care-mi stă înfipt în intestinul gros.

— Nu-i ură, George, i-a spus ea, e dragoste.

— E ură, Cassie, mă întâlnesc cu ea în fiecare zi.

— E dragoste, stărui mama; vor să se iubească şi tu le stai în cale. Nimeni nu te urăşte. Tu eşti un om ideal.

— Nu mă pot suferi. M-ar ucide, şi acu' chiar că mă ucid. Pac, pac, pac şi gata. Căraţi stârvul la gunoi!

— Ascultă, George, dacă-i chiar atât de serios, spuse mama, să fiu eu în locul tău n-aş mai pierde o clipă. M-aş duce imediat la doctorul Appelton.

De câte ori obţinea mila şi simpatia pe care o dorea, tata devenea brutal şi grotesc.

— Nu vreau să-l văd pe măgarul ăla, că-mi spune adevărul. Mama trebuie să fi renunţat să mai răspundă, fiindcă l-am auzit pe bunicul vorbind.

— Adevărul e întotdeauna o mângâiere, spuse, numai diavolului îi place minciuna. Vocea lui plasată între ceilalţi doi părea să aibă un volum mai mare, dar era în schimb mai slabă decât a lor, de parcă ar fi fost un uriaş care striga din depărtare.

— Diavolului şi mie, bătrâne, spuse tata. Mie îmi plac minciunile. Eu mint toată ziua. Sunt plătit pentru asta.

Pe podeaua goală din bucătărie, se auziră paşi. Mama se îndreptă spre capătul scării din colţul casei, care se afla, în diagonală, dincolo de patul meu.

— Peter! strigă ea. Te-ai trezit?

Am închis ochii şi m-am întins în cuibul meu cald. Păturile încălzite de trapul meu păreau nişte cătuşe moi care mă ţintuiau locului. Simţeam un gust de ambrozie în gură, un gust care mă legăna să adorm din nou. Tapetul galben ca lămâia, cu medalioane mici, închise la culoare, care ieşeau din model ca feţele unor pisici zbârlite, rămaseră întipărite pe pleoapele mele ca nişte clişee roşii. Visul pe care-l avusesem înainte reveni. Stăteam cu Penny lângă un copac. Nasturii de la bluză, sus la gât, erau descheiaţi, nasturi ca nişte perle, descheiaţi aşa cum fuseseră cu câteva săptămâni în urmă, înainte de vacanţa de Crăciun, în Buickul negru oprit pe terenul de parcare al şcolii, cu radiatorul ticăindu-ne lângă genunchi. Dar în vis era ziua-n amiaza mare şi ne aflam într-o pădure cu copaci subţiri, care lăsau să pătrundă printre trunchiurile lor lumina soarelui. O gaiţă albastră cu pene viu colorate atârna în văzduh, nemişcată, ca o pasăre-muscă, cu aripile înţepenite, de o parte şi de alta, cu ochi ageri ca nişte mărgele de sticlă neagră. Când începu să se mişte semăna cu o pasăre împăiată trasă de o sfoară, şi totuşi era atât de vie!

— Peter, e vremea să te trezeşti!

Îi ţineam mâna în poală, îi mângâiam partea dinăuntru a antebraţului. Mângâiam, mângâiam, pierzându-mi din ce în ce răbdarea. Mâneca de mătase fusese ridicată, lăsând liberă pielea ei cu vine verzui. Restul clasei părea că se strânsese în jurul nostru prin pădure şi că se uită la noi, cu toate că n-aveam sentimentul că

desluşesc vreun chip anume. Penny s-a aplecat înainte, micuţa, prostuţa, fricoasa mea Penny. Deodată, brutal, am iubit-o. O mare dulceaţă îmi cuprinse măruntaiele. De teamă, irişii ei verzi, pătaţi, se făcuseră ca nişte cercuri perfecte. O fărâmă din interiorul buzei ei inferioare licărind umezită, sclipi nervoasă: efluviul era cel pe care-l simţisem cu o lună în urmă în întuneric, în maşină, când m-am trezit cu mâna între coapsele ei strânse şi fierbinţi. După câte se părea nu-şi dăduse îndată seama că mâna mea e acolo, căci a trecut un timp înainte să se roage de mine: „Nu, te rog nu!" şi când mi-am retras mâna s-a uitat la mine exact ca adineauri. Numai că atunci fusese în umbră şi acum era în plină zi. I se vedeau toţi porii de pe nas. Era nefiresc de liniştită; ceva nu mergea tocmai cum trebuie!

Îmi simţeam dosul palmei stângi fierbinte şi umed, aşa cum fusese când o retrăsesem dintre coapsele ei. De la extremităţile mele seva îmi curgea către furca pieptului. Mi se părea că mă împrăştii fără violenţă în mijlocul mai multor acţiuni. Când am auzit, venind de jos, un zgomot puternic de trosnituri care însemnau că tata se duce să se uite la ceasul din bucătărie, mi-a venit să strig: „Nu, stai…"

— Hei, Cassie, spune-i copilului că-i şapte şi şaptesprezece minute. Am lăsat o grămadă de teze necorectate. Trebuie să fiu acolo la opt. Zimmerman o să mă strângă de gât!

Asta era. Da; şi în vis nici măcar nu mi se păruse ciudat. Se transformase în copac, îmi lipeam faţa de trunchiul copacului, convins că e ea. Ultimul lucru pe care l-am visat a fost scoarţa lui: încreţituri zgrunţuroase şi, în crăpăturile negre dintre ele, pete mici şi verzi de lichen. Ea era, Doamne, era ea. Ajută-mă! Dă-mi-o înapoi!

— Peter, vrei să-l necăjeşti pe tata?

— Nu! M-am trezit. Ce dumnezeu!

— Atunci scoală-te. Scoală! Şi când spun asta, tinere, să ştii că înseamnă acum!

M-am întins şi trupul meu a ajuns până la marginile răcoroase ale patului. Seva se trase înapoi. Ceea ce era înduioşător în vis e că ştiuse că se transformă, simţise că degetele ei se schimbă în frunze, voise să mi-o spună (inşii ei se rotunjiseră de tot), dar nu-mi spusese nimic, mă cruţase, se contopise cu lemnul, fără să scoată o vorbă. Penny avea o calitate pe care visul o scosese la iveală, şi pe care n-o prea observasem până atunci, şi anume era în stare de o dragoste ocrotitoare, chiar dacă era foarte tânără, chiar dacă mângâierile

noastre erau recente, chiar dacă eu nu-i dăruiam mare lucru. Era în stare să se sacrifice pentru mine. Şi nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie fără să ştiu de ce! Era o pată proaspătă de culoare în viaţa mea.

— Ridică-te şi străluceşte, mica mea rază de soare! maică-mea se hotărâse să atace problema cu mai multă blândeţe. Ştiam că, întinzând mâna şi atingând vopseaua cenuşie şi lucioasă de pe pervazul ferestrei, aş fi simţit-o rece ca gheaţa. Soarele se căţărase ceva mai sus. Drumul nepavat devenise ca o panglică lucioasă galbenă-portocalie. Pe partea asta a drumului, peluza noastră laterală semăna cu o coală veche de glaspapir cu care se răzuise ceva vopsit în verde. În iarna aceea nu ninsese încă. Poate că va fi tocmai iarna în care nu va ninge! Dar exista oare o asemenea iarnă?

— Peter!

Vocea mamei avea într-adevăr ceva de tigru, şi fără să mă mai gândesc am sărit din pat. Grijuliu să nu mă ating cu pielea de ceva tare, folosind vârful degetelor ca să trag butoanele de sticlă de la birou, care semănau a cristale de amoniac îngheţat cu mii de faţete, am început să mă îmbrac. Casa în care locuiam era o fostă fermă, amenajată doar pe jumătate. Etajul de sus nu era încălzit. Mi-am scos pijamaua şi am rămas o clipă savurând martiriul goliciunii mele. Mi se părea că e o palmă usturătoare la adresa ideii de a ne fi mutat într-un loc atât de primitiv. Fusese ideea mamei, îi plăcea grozav natura. Stăteam gol, de parcă aş fi vrut să demasc nebunia ei în faţa lumii.

Dar dacă lumea s-ar fi uitat, s-ar fi speriat, pentru că burta mea, care părea ciugulită de o pasăre uriaşă, era presărată cu cojiţe roşii de mărimea unui bănuţ. Psoriazis, însuşi numele alergiei, atât de străin, atât de greu de rostit, care te împingea atât de uşor la bâlbâială, întărea sentimentul de umilinţă. „Umilinţă”, „alergie”, n-am ştiut niciodată cum să-i spun. Nu era o boală, fiindcă o cream eu, venea dinăuntrul meu. Ca alergie reacţiona aproape la orice: la ciocolată, la cartofi prăjiţi, la amidon, la zahăr, la untură prăjită, la enervare, la uscăciune, la întuneric, la presiune, la îngrădire, la climă temperată. De fapt, era o alergie la viaţa însăşi. Mama, de la care o moştenisem, o numea uneori „handicap”. Ceea ce mi se părea jignitor. La urma urmei, era vina ei. Era o boală pe care n-o transmiteau copiilor lor decât femeile. Dacă tata, pe al cărui trup lung pielea forma cute albe, imaculate, mi-ar fi fost mamă, pielea mea ar fi rămas fără cusur. Cuvântul „handicap” avea ceva peiorativ, însemna de fapt ceva în plus, ceva suplimentar, care mi

se adăugase mie. La vârsta aceea aveam o naivitate ciudată faţă de suferinţă. Credeam că oamenii au nevoie de ea. Părea că se află peste tot în jurul meu şi faptul că pe mine, aparent, mă ocolea îmi dădea senzaţia că mă ameninţă ceva. Nu-mi fracturasem în viaţa mea niciun os, eram isteţ, părinţii mă iubeau şi o ştia toată lumea. Orgoliul mă făcea să-mi închipui că sunt din cale-afară de norocos. De aceea ajunsesem la concluzia că psoriazisul meu era un blestem. Dumnezeu, ca să mă facă om, mă blagoslovise cu un blestem, care inspira şi expira, periodic, odată cu anotimpurile lăsate de El. Soarele de vară îmi topea cojile. Până în septembrie pieptul şi picioarele mele erau curate, în afară de nişte pete slabe, seminţe palide şi nevăzute pe care umbra lungă şi uscată a toamnei şi a iernii le făcea să înflorească din nou. Blestemul îşi atingea paroxismul primăvara. Dar primăvara, soarele dătător de putere făgăduia tămăduire. Ianuarie era o epocă de disperare. Coatele şi genunchii mei, zone de piele bătătorită, erau acoperite cu o crustă. Pe glezne, unde îmbrăţişarea ciorapilor încuraja cojile, ele se îmbinau cu furie formând un fel de scoarţă trandafirie. Antebraţele erau destul de tărcate ca să nu-mi pot sufleca mânecile de la cămaşă, în două falduri elegante, aşa cum făceau alţi băieţi. Altfel, când eram îmbrăcat complet, puteam trece, în ochii oricui, drept un om normal. Când a ajuns la faţa mea, însă, Dumnezeu s-a îmbunat. În afară de urmele de la rădăcina părului acoperite de şuviţele pe care le lăsam să cadă pe frunte, faţa mi-era curată. Mâinile mele la fel, în afară de nişte pete imperceptibile pe unghii. Pe când mama avea unele unghii de la mână mâncate până-n carne, de ceva care semăna a putregai galben.

Rafale de frig îmi înfiorau pielea, micile însemne ale bărbăţiei mele se contractaseră formând un ciorchine crispat. Tot ceea ce era în mine normal, animalic, mă liniştea. Mă bucura părul care îmi apăruse, în sfârşit, în dreptul pubisului. Firele de păr negru-roşcat, metalice, se cârlionţau, prea puţine ca să formeze o tufă, strânse ca nişte arcuri în frigul gălbejit ca lămâia. Gândul că aş fi putut să n-am păr pe trup mă îngrozea. Mă simţeam lipsit de apărare în vestiar, când, alergând să-mi acopăr mantaua de pete de pe trup, îi vedeam pe colegii mei împodobiţi cu o armură de blană.

Simţeam că făcusem piele de găină în spatele braţelor. M-am frecat repede, apoi ca un avar care-şi numără gologanii cu voluptate, am trecut cu palmele peste abdomen. Căci taina mea cea mai mare,

ceea ce mă făcea în cele din urmă să-mi mai treacă ruşinea, era faptul că structura alergiei mele – insulele ridicate delicat deasupra pielii, făcând ca netezimea din jur să pară de argint, constelaţiile aspre ale căror spaţii neregulate pe trupul meu păreau intervale vii de pauză şi mişcare – îmi făcea, în sinea mea, plăcere. Trebuie să fi trăit încântarea de a simţi o coajă mare cedând şi desprinzându-se de trup la insistenţele unei unghii de la mână, ca să poţi înţelege.

Nu mă priveau decât medalioanele de pe pereţi. M-am dus până la birou şi am găsit o pereche de chiloţi-suspensor, care nu aveau elasticul întins, şi mi-am pus un pulover cu gât, cu spatele n faţă.

— Ai să trăieşti să mă-ngropi, bătrâne, spunea tata, jos, cu glas tare. Eu port moartea-n măruntaie. Faptul că spunea asta aşa, fără ocolişuri, mă lovea în viscere, mă făcea să le simt lunecoase şi enervante.

— Băiatul s-a sculat, George, spuse mama. Poţi să termini cu spectacolul! Vocea ei se depărtase de la capul scării.

— Ce? Crezi că se sperie puştiul?

Tata împlinise cincizeci de ani, puţin înainte de Crăciun. Spusese întotdeauna că n-o să apuce vârsta asta şi faptul că trecuse hopul îi dezlegase limba, de parcă fiind, teoretic mort, nimic din ceea ce spunea nu mai avea importanţă. Libertatea lui fantomatică mă speria uneori.

Stăteam în faţa dulapului din perete, reflectând. Poate că am presimţit că voi rămâne multă vreme cu hainele pe care aveam să le aleg atunci. Poate că povara încercărilor grele care mă aşteptau mă făcea să mă mişc cu încetinitorul. Un strănut se cuibări la rădăcina nasului şi începu să mă gâdile, luându-mi parcă peste picior şovăiala. Mă durea vezica, dar era o durere plăcută. Mi-am luat pantalonii de flanelă gri de pe umeraş, cu toate că nu prea aveau dunga călcată. Aveam trei perechi de pantaloni, cei maro erau la curăţat şi cei albaştri erau stricaţi de o pată puţin decolorată la capătul şliţului. Pentru mine era un mister şi mă simţeam întotdeauna condamnat pe nedrept când îi primeam înapoi de la curăţat cu o bucăţică jignitoare de hârtie tipărită pe care scria: „Nu răspundem de petele care nu ies”. Cât priveşte cămăşile, cea roşie mi se părea azi cea mai potrivită. O purtam rar, pentru că umerii ei, având culoarea aceea violentă, scoteau în relief fărâmiţele care-mi curgeau de pe cap, ca o zăpadă de mătreaţă. Dar nu era mătreaţă. Simţeam nevoia s-o spun tuturor, de parcă asta m-ar fi scuzat. Dacă ţineam minte că nu trebuie să mă scarpin nu

riscam nimic, şi un impuls generos dădea oricum riscul la o parte. Voi duce colegilor mei în această zi mohorâtă un dar stacojiu, o scânteie uriaşă, o emblemă a căldurii cu două buzunare. Mânecile ei de lână se simţiră recunoscătoare, lunecând pe braţele mele. Era o cămaşă de opt dolari şi maică-mea nu putea înţelege de ce n-o purtam niciodată. Uita mereu de „handicapul" meu, şi atunci când nu uita, se purta cu o solicitudine exagerată de parc-ar fi fost vorba de ceva care îi aparţinea. Numai că starea ei, în afară de unghiile de la mână şi de pielea de pe cap, era mult mai bună decât a mea. Dar nu-mi părea rău. Ea avea alte suferinţe…

Tatăl meu spunea:

— Nu, Cassie, bătrânul trebuie să trăiască mai mult ca mine. El a dus o viaţă bună. Merită să trăiască veşnic.

Ştiam fără să mai ascult răspunsul cum socotea mama spusele tatii – ca pe o împunsătură la adresa faptului că bătrânul trăieşte atât de mult şi continuă an după an să fie o povară pe spatele altora. Era convinsă că taică-meu căuta cu tot dinadinsul să-l hărţuiască pe bătrân până avea să-l bage în groapă. Oare avea dreptate? Cu toate că se nimerea de multe ori ca realitatea să se potrivească cu teoriile ei, nu le dădeam niciodată crezare. Teoriile ei erau prea simple şi prea necruţătoare.

Ştiam după zgomotul de la chiuveta de sub camera mea că se întorsese la treburile ei, fără să-i mai fi dat vreun răspuns tatii. Mi-o închipuiam cu ceafa pătată de furie, cu nările palide şi pielea de deasupra lor pulsând. Mi se părea că stau călare pe valurile de emoţie care izbucniseră în încăperea de sub mine; şi stând aşa pe marginea patului, ca să-mi pun ciorapii, podeaua veche de lemn se ridică sub piciorul meu.

Bunicul spuse:

— Nu ştim niciodată când vom fi chemaţi. Omenirea nu ştie niciodată de cine e nevoie acolo sus.

— Ei, eu sunt convins că de mine n-au nevoie, spuse tata. Cred că ultimul lucru de care are nevoie Dumnezeu e să vadă mutra mea pocită.

— În schimb ştie ce nevoie avem noi de tine, George.

— N-aveţi nevoie de mine, Cassie. V-ar merge mult mai bine dacă m-aţi arunca la gunoi. Taică-meu a murit la patruzeci şi nouă de ani, şi a fost cel mai bun lucru pe care l-a făcut vreodată pentru noi.

— Tatăl tău era un om deznădăjduit, spuse mama. Dar tu de ce ai fi deznădăjduit? Ai un fiu minunat, o fermă frumoasă, o nevastă care te adoră…

— După ce l-au înmormântat pe bătrân, continuă tata, mai-că-mea s-a pus într-adevăr pe trai. Au fost anii cei mai fericiţi din viaţa ei. Era o femeie şi jumătate, auzi, bătrâne!

— Eu cred că e foarte trist, spuse mama, că bărbaţii n-au voie să se însoare cu mamele lor.

— N-aş vrea să-ţi faci iluzii, Cassie, maică-mea i-a făcut tatii o viaţă de iad: l-a mâncat de viu.

Unul din ciorapi avea o gaură pe care am vârât-o adânc în călcâiul pantofului. Era luni şi în sertarul meu cu ciorapi nu erau decât orfani şi o pereche groasă de lână englezească, pe care mi-o trimisese mătuşa Alma de Crăciun de la Troy, New York. Mătuşa Alma se ocupa cu achiziţionarea hainelor de copii pentru un magazin universal din localitate. Cred că ciorapii pe care mi-i trimisese erau scumpi, dar când i-am pus am descoperit că sunt atât de groşi încât simţeam că-mi intră toate unghiile în carne, aşa că nu-i puneam niciodată. Eram foarte mândru că purtam pantofi mici, numărul 10 şi jumătate, în loc de 11 cât ar fi trebuit. Nu puteam suferi să am picioare mari. Voiam să am picioare iuţi şi uşoare de dansator.

Am ieşit din camera mea bătând step, şi am trecut prin camera părinţilor. Cuverturile de pe patul lor erau aruncate cu sălbăticie la o parte, lăsând să se vadă o saltea cu două scobituri. Toaleta zgâriată era acoperită cu piepteni de plastic de toate mărimile şi culorile pe care îi pescuise tata de la Biroul de Obiecte pierdute al şcolii. Aducea mereu mizerii de astea acasă, de parc-ar fi vrut să parodieze rolul lui de om care-şi întreţine familia.

Scara de ţară, care cobora între zidul tencuit şi o despărţitură de lemn, era îngustă şi abruptă. La capăt, treptele se curbau formând un fel de icuri înguste şi uzate. Scara ar fi trebuit să aibă o balustradă. Taică-meu era convins că într-o zi bunicul, care nu prea vedea bine, va cădea. Şi tot făgăduia mereu că va instala o rampă. O şi cumpărase pe un dolar de la un magazin de vechituri din Alton. Dar zăcea uitată în şopron. Când era vorba de casă, majoritatea proiectelor lui taică-meu se terminau la fel.

Călcând cu pas uşor şi graţios, ca Fred Astaire, am coborât, mângâind în trecere tencuiala goală din dreapta mea. Peretele ăsta atât

de plăcut la atingere se ondula la suprafaţă ca flancul unei fiinţe vii, mari şi calme, în timp ce frigul se transmitea prin piatră, de afară. Pereţii casei erau de gresie groasă şi fuseseră înălţaţi cu un secol în urmă de zidari-puternici ca în legendă.

— Închide uşa care dă pe scară, spuse mama. Nu vrem să plece căldura de jos.

Parcă mai văd şi astăzi totul. Parterul avea două încăperi lungi, o bucătărie şi un living-room legate prin două uşi una lângă alta. Podeaua din bucătărie era din scânduri late şi vechi de pin, frecate de curând cu nisip şi ceruite. Un ventilator de aer cald, tăiat în aceste scânduri, la capul scării, îmi sufla aer cald la glezne. Un număr al ziarului din Alton, care căzuse pe jos, se tot ridica la un colţ din pricina curentului, de parcă s-ar fi rugat să fie citit. Casa noastră era plină de ziare şi reviste. Inundau pervazul ferestrelor şi canapeaua. Tata le aducea acasă cu toptanul; o făcea, mi se pare, din pricina Campaniei cercetaşilor pentru colectarea hârtiilor vechi, dar cred că n-ajungea niciodată să le livreze; în schimb, zăceau în jurul nostru, aşteptând să fie citite şi uneori când îl apuca seara acasă şi n-avea unde să se ducă, tata începea să înoate disperat în mijlocul unui teanc. Citea cu o viteză nemaipomenită, dar pretindea că nu învaţă şi nu-şi aminteşte niciodată nimic.

— Tare nu-mi place să te trezesc, Peter, îmi strigă el. Dacă există ceva pe lume de care să aibă nevoie puştii de vârsta ta, astare somnul!

Nu puteam să-l văd. Era în living room. Am zărit prin prima uşă trei buşteni mari de lemn de cireş, care ardeau în cămin cu toate că funcţiona şi cazanul cel nou de la subsol. În bucătărie, pe porţiunea îngustă de perete dintre cele două uşi, atârna o pictură făcută de mine, care reprezenta curtea din dosul casei noastre de la Olinger. Pictura era acoperită acum de umărul mamei. Se obişnuise la ţară să umble îmbrăcată cu un pulover gros bărbătesc, cu toate că în tinereţe, şi la Olinger, când era mai zveltă şi când am recunoscut-o eu prima dată drept mama mea, fusese ceea ce oamenii din comitat numeau o „excentrică”. Cu un clinchet, ca o dojană nerostită, aşează un pahar mare de oranjadă în dreptul locului meu, la masă. Între masă şi perete, era un loc de trecere pe care îl blocase cu totul. Trupul ei mă. împiedica să trec. Aşa că am bătut din picior. Mama s-a dat la o parte. M-am strecurat pe lângă ea, apoi am păşit peste al doilea prag de unde l-am zărit pe bunicul prăvălit pe canapea, lângă un teanc de reviste, cu capul

plecat, ca la rugăciune sau ca în somn, şi cu mâinile lui bătrâne şi extrem de delicate împreunate frumos pe burtă, peste puloverul moale şi cenuşiu. Am trecut pe lângă policioara înaltă a căminului pe care se aflau două ceasuri: unul arăta 7, 30, celălalt 7, 23. Ceasul care mergea înainte era roşu, electric şi de plastic şi fusese cumpărat de tata la solduri. Cel care mergea în urmă era închis la culoare, de lemn şi ornamentat, se întorcea cu cheia şi fusese moştenit de la tatăl bunicului, care rhurise mult înainte de a mă naşte eu. Ceasul mai vechi era aşezat chiar pe policioară, cel electric era agăţat de un oui, ceva mai jos. Am trecut pe lângă latura albă a frigiderului nou, şi am ieşit pe uşă. De fapt erau două uşi: uşa propriu-zisă şi o uşă care ne apăra de furtună, iar între ele, ca un prag, o bucată mare de gresie. Nici n-apucasem să ies pe a doua, când l-am auzit pe tata spunând:

— Ah, bătrâne, când eram mic n-aveam niciodată parte de somn. De asta sufăr eu atâta acum.

Mai era şi o verandă mică de ciment, unde se afla pompa. Cu toate că aveam lumină electrică, n-aveam încă instalaţii de canalizare în casă. Dincolo de verandă, pământul, umed vara, se strânsese prin îngheţ, aşa că gazonul fragil conţinea scobituri uscate care trosneau închizându-se sub paşii mei. Vârtejuri de chiciură ca o ceaţă paralizată albeau iarba lungă a dealului acoperit cu pomi fructiferi. M-am dus în dosul unui arbust de forsy thia aşezat prea aproape de casă. Mama se plângea mereu de miros. Pentru ea, viaţa la ţară însemna puritate, dar eu nu puteam s-o iau în serios. După câte îmi dădeam eu seama, pământul era format din gunoaie şi excremente.

Deodată am avut viziunea grotescă a urinei mele îngheţând în aer şi rămânând legată de mine. De fapt, scotea aburi pe stratul de frunze şi paie vechi care acopereau ca o mantie protectoare jupoanele dantelate ale arbustului desfrunzit de forsythia. Lady, în ţarcul ei, ieşi din coteţ scurmând şi împrăştiind paie, şi îşi împinse prin gardul de fier nările negre ca să se uite la mine.

— Bună dimineaţa, i-am spus politicos. Când m-am apropiat de ţarc, a sărit în sus, şi când mi-am vârât mâinile prin zăbrelele îngheţate de fler, cu gândul s-o mângâi, a continuat să se zbată ameninţând să se întindă şi să sară din nou în sus. Avea blana scămoşată şi zburlită din pricina frigului, cu bucăţele şi fire de paie prinse în ea. Gâtul ei părea acoperit cu pene şi Creştetul capului era neted şi lucios. Sub blană, oasele şi muşchii erau călduţi şi delicaţi îşi tot sucea ţeasta lunguiaţă,

avidă, de parc-ar fi vrut să aibă cât mai mult parte de mângâierile mele şi mi-era teamă să nu nimeresc cu degetele în ochii care-i ieşeau vulnerabili din orbite, ca nişte lentile de jeleu, de culoare închisă. Ce mai faci? am întrebat. Ai dormit bine? Ai visat iepuri? Iepuri! Mi se părea minunat când vedeam că vocea mea o întărâtă, o face să se sucească, să se agite şi să chelălăie. Pe când mă lăsam pe vine, frigul mă cuprinse pe la şale şi mi se îndesă în spate. Când m-am ridicat în picioare, ochiurile de sârmă pe care le atinsesem cu mâna erau negre – pielea mea topise stratul de promoroacă. Lady sări ca un arc. Ateriza cu un picior în crăticioara ei, lovind-o şi răsturnând-o. Mă aşteptam să văd apa vărsându-se. Dar apa îngheţase şi se făcuse una cu crăticioara. O clipă, înainte ca mintea să-mi ajungă din urmă privirea, mi s-a părut că se petrece un miracol.

Aerul, neştirbit de nicio adiere, se strânse în jurul meu, aşa că am început să mă mişc mai repede. Peria mea de dinţi, îngheţată şi sticloasă, forma o singură bucată cu suportul de aluminiu înşurubat de stâlpul de la verandă. Am desprins-o cu o lovitură. Apoi am ridicat de vreo patru ori mânerul pompei, dar nu ieşi niciun strop de apă. La a cincea lovitură, apa ridicându-se din adâncurile răscolite ale pământului scoase aburi pe când stropea gheţarul cafeniu care se formase în jgheabul pompei, cu un şanţ la mijloc. Apa ruginită curăţă peria de învelişul ei ţeapăn, dar când am băgat-o în gură mi s-a părut că-i o acadea pătrată, fără niciun gust. Simţeam junghiuri în molari de jur-împrejurul plombelor. Pasta ascunsă între peri se topi lăsându-mi un gust de mentă, în tot acest târnp, Lady privise spectacolul neastâmpărată, cu o bucurie sălbatică, apoi lătrase în semn de aprobare, fiecare lătrat fiind ca un suflu de gheaţă. Am pus peria la loc, m-am aplecat în chip de salut şi am avut mulţumirea să aud aplauzele continuând, în timp ce mă retrăgeam în dosul cortinei duble formată de uşa de protecţie şi uşa principală.

Ceasurile arătau acum 7 şi 35 şi 7 şi 28. Valul mare de aer cald din bucătăria colorată ca mierea mă moleşi încetinindu-mi mişcările, cu toate că ceasurile mă îmboldeau.

— De ce latră câinele? întrebă mama.

— Moare de frig, i-am spus. E prea frig afară. De ce n-o laşi să vină în casă?

— E cea mai mare cruzime pe care-o poţi avea faţă de un câine, Peter, mi-a strigat tata. Obişnuieşte-l tu să stea în casă, şi ai să vezi cum

moare de pneumonie, ca ultimul câine pe care l-am avut. Nu-i bine să iei animalul din mijlocul naturii. Hei, Cassie, cât e ceasul?

— După care din ele?

— După al meu.

— Puţin trecut de 7 jumătate. Celălalt arată mai puţin.

— Trebuie să mergem, puştiule. Trebuie s-o luăm din loc. Mama mi-a spus:

— Mănâncă tot, Peter; şi lui: Tinicheaua ta de ceas aleargă, George. Ceasul bunicului zice că mai ai cinci minute.

— Nu-i tinichea. L-am plătit treişpe dolari la detailist, Cassie. E un General Electric. Dacă arată fără douăzeci înseamnă c-am şi întârziat. Dă cafeaua pe gât, puştiule, că timpul şi fluxul n-aşteaptă.

— Pentru un om cu un păianjen în stomac, i-a spus mama, ai o energie de m-ai speriat. Iar mie mi-a zis: Peter, n-auzi ce spune tata'?

Tocmai admiram o bucăţică de umbră de culoarea levănţicii, sub un nuc, în pictura aceea a mea care reprezenta curtea veche. Tare mai iubisem copacul ăla. Când eram mic exista şi un scrânciob prins de o ramură care în pictură arăta ca o pată estompată, aproape neagră. Uitându-mă la această urmă neagră, am retrăit chiar şi gestul pe care-l făcusem cu cuţitul pe paletă, o clipă din viaţa mea care în chip uimitor nu se alterase. Cred că tocmai această nealterare, această posibilitate de a fixa câteva clipe care trec m-a atras, la vârsta de cinci ani, către artă. Fiindcă nu-i aşa că asta e vârsta la care începem să ne dăm seama că lucrurile mor, sau în orice caz se schimbă, îţi scapă printre degete, alunecă, se retrag şi, ca razele de soare pe cărămizi, sub tufa de viţă, pe o zi de iunie în care adie vântul, îşi pierd orice identitate?

— Peter! Vocea mamei părea că nu admite nicio replică. Mi-am băut sucul de portocale din două înghiţituri şi am spus ca s-o necăjesc:

— Bietu' câine stă acolo, afară, şi nici măcar n-are apă. Stă şi linge bucata mare de gheaţă, din crăticioară.

Bunicul se agită în camera de alături şi spuse:

— Astea erau vorbele preferate ale lui Jake Beam, care era şef de gară la staţia veche de la Bertha Furnace, înainte să se desfiinţeze staţia de pasageri. „Timpul şi fluxul", spunea el, solemn „şi trenul de Alton, n-aşteaptă pe nimeni".

— E adevărat, bătrâne, spuse tata, dar te-ai gândit vreodată dacă există cineva care să aştepte timpul sau fluxul?

Auzind asemenea prostie, bunicul tăcu şi maică-mea, ţinând în

mână o cană cu apă fierbinte pentru cafeaua mea, se duse în camera cealaltă să-l apere.

— George, interveni ea, de ce nu te duci să porneşti motorul de la maşină, în loc să enervezi pe toată lumea cu prostiile tale?

— Ce? sări el. Crezi că l-am jignit pe bătrân? Să ştii, bătrâne, că n-am vrut să te jignesc. Am vorbit serios. Povestea asta cu timpul şi cu fluxul o aud de când mă ştiu. Şi tot n-am reuşit să aflu ce-nseamnă. Ce înseamnă? întreabă dumneata pe cine vrei… dar n-o să-ţi spună, măgarii. Şi nici nu vor să recunoască cinstit că nu ştiu.

— Păi, înseamnă, spuse mama, apoi şovăi, socotind, aşa cum socotisem şi eu, că curiozitatea neliniştită a tatii secătuise înţelesul simplu al vorbelor – înseamnă că nu putem avea imposibilul.

— Nu, uite, ascultă, spuse tata, continuând cu vocea aceea puţin ridicată, care căuta veşnic un punct de sprijin pe suprafeţele netede. Eu sunt fiu de popă. Am crescut cu credinţa – şi tot mai cred de altfel – că omul e lucrul cel mai bun din câte a făcut Dumnezeu. Dar dacă-i aşa, ce sunt acest timp şi flux care-s atât de puternice şi superioare, în comparaţie cu noi?

Mama se întoarse în bucătărie, se aplecă deasupra mea şi-mi turnă în ceaşcă apa din care ieşeau aburi. Am chicotit, ridicând privirea spre ea, cu un aer conspirativ. Tata era de multe ori un subiect de glumă între noi. De data asta însă, mama rămase cu ochii plecaţi, în timp ce, ţinând mânerul ibri-60

eului cu o mănuşă înflorată, umplea ceaşca fără să verse nicio picătură pe alături. Pudra cafenie, nesul Maxwell, formă o insuliţă la suprafaţa apei clocotite, apoi se topi, înnegrind-o. Mama amestecă cu linguriţa mea şi o spirală de clăbuci cafenii roşietici se roti în ceaşcă.

— Mănâncă-ţi cerealele, Peter, spuse.

— Nu pot, i-am răspuns. Sunt necăjit. Mă doare stomacul. Voiam să mă răzbun că mă umilise când îi solicitasem complicitatea. Mă mâhnea faptul că taică-meu, omul acela trist şi naiv pe care credeam că-l eliminasem de mult din dragostea noastră, răpise în dimineaţa aceea locul principal pe care-l deţineam în inima ei.

Tata tocmai spunea:

— N-am vrut să te jignesc, bătrâne. Numai că zicalele astea vechi mă înfurie în aşa hal că încep să văd roşu înaintea ochilor. Sunt atât de umflate că mă scot din sărite. Dacă ţăranii ăia bătrâni sau cine naiba le-o fi născocit au ceva să-mi spună, să vină să mi-o spună direct,

fără ocolişuri.

— George, ştii bine că tu ai început toată discuţia, strigă mama. Tata schimbă vorba:

— Hei, cât e ceasul?

Laptele era prea rece, cafeaua prea fierbinte. Am sorbit o înghiţitură şi mi-am opărit cerul gurii. După asta, fiertura rece de fulgi de porumb mi se păru de-a dreptul greţoasă. Şi parcă vrând cu tot dinadinsul să transforme minciuna mea în adevăr, stomacul începu să mă doară de-a binelea. Aveam senzaţia că-l ciupeşte tic-tacul minutelor.

— Sunt gata, am strigat, sunt gata, sunt gata. Eram exact ca tata. Jucam pentru un public nevăzut, numai că al lui era departe şi tata trebuia să strige ca să se facă auzit, pe când al meu era chiar lângă fosă. Băiat, ţinându-se de stomac cu un gest comic, traversează scena spre stânga.

M-am dus în living room să-mi iau haina şi cărţile. Jacheta mea roasă, de culoarea mazării, atârna credincioasă în dosul unei uşi. Tala stătea într-un balansoar întors cu spatele spre focul care sâsâia şi dansa în cămin. Avea paltonul pe el, un palton cadrilat, vechi şi zdrenţuit, cu nasturi neasortaţi, pe care-l salvase de la o vânzare de binefacere a bisericii, cu toate că-i era mic şi abia dacă-i ajungea până la genunchi. Pe cap avea o căciulă albastră, tricotată, hidoasă, pe care o culesese dintr-o ladă de boarfe vechi de la şcoală. Trasă până peste urechi, îl făcea să semene a cretin crescut în neştire, din ăia pe care i vezi în foiletoanele ilustrate din ziare. Se apucase de curând s-o poarte şi mă întrebam de ce. Păr avea, slavă Domnului, pe tot capul şi numai câteva fire albe. Aş vrea să înţelegi că mie tata mi se părea neschimbat. De fapt, părea într-adevăr mai tânăr decât era. Când întoarse capul spre mine, mi se păru că faţa lui seamănă cu faţa unui copil vagabond, viclean, înăsprit de timpuriu. Când era mic locuise într-un cartier sărac din Passaic. Faţa lui compusă din hălci de carne lucioasă şi cute livide şi moi mi se părea în acelaşi timp afectuoasă şi brutală, înţeleaptă şi opacă. Dar era încă demnă din pricina marilor depărtări, care la început o ridicaseră până la jumătatea drumului către cer. O dată am stat lângă genunchii lui, pe aleea de cărămidă care ducea spre viţa de vie a casei noastre din Olinger şi mi s-a părut că ochii lui se află la acelaşi nivel cu vârfurile castanilor sălbatici, şi am simţit că nu se va întâmpla niciodată nimica rău, atâta timp cât vom rămâne aşa.

— Cărţile tale sunt pe pervazul ferestrei, spuse. Ţi-ai mâncat fulgii de ovăz?

L-am repezit cu violenţă.

— Nu mai avem timp, doar mi-ai spus-o întruna. Mi-am strâns cărţile: Latina albastră, decolorată, cu coperţile întregi, dar desprinse, Algebra roşie, elegantă, nouă, apărută anul ăsta. De fiecare dată când întorceam câte o pagină, hârtia răspândea un miros puternic, virginal. Mai era şi o carte mare cenuşie, ponosită: Ştiinţele naturii – materia pe care o preda tata. Pe coperta ei era tipărit un desen triunghiular care reprezenta un dinozaur, un atom strălucind ca o stea şi un microscop. Pe copertă şi pe cotor fostul posesor al cărţii scrisese cu cerneală albastră şi litere imense cuvântul FIDO. Mărimea acestei inscripţii era patetică şi disperată, ca un monument religios părăsit. Fido Hombecker fusese vedetă de fotbal când eram eu într-a şaptea. Pe partea dinăuntru a copertei era o listă de nume care se încheia cu numele meu. Dar oricât m-am străduit n-am reuşit niciodată să descopăr care era numele fetei care-l iubise; în ultimii cinci ani eu eram singurul băiat căruia 62

Îi fusese repartizată cartea. Cele patru nume scrise deasupra numelui meu…

Mary Heffner

Evelyn Mays „Bitsy".

Rhea Furstweibler

Phyllis L. Gerhardt…

se topiseră în mintea mea, formând o singură nimfă cu caligrafie inconstantă. Poate că îl iubiseră toate.

— Timpul pe care-l furi de la masă, spuse bunicul, e timp pe care ţi-l furi ţie însuţi.

— Puştiul e ca mine, bătrâne, spuse tata. Nici eu n-am avut timp să mănânc în viaţa mea. „Cară-te cu hoitul de la masă", e tot ce-am auzit vreodată. Groaznic lucru-i sărăcia.

Tata-mare îşi tot împreună mâinile cu grijă şi iar le desfăcea şi ghetele lui cu nasturi se suceau agitate. Bunicul era un interlocutor ideal pentru taică-meu, fiindcă era ca toţi oamenii foarte bătrâni, care cred că dacă-i asculţi, îţi pot da răspuns la orice şi pot spulbera orice îndoială.

— Eu m-aş duce la doctorul Appleton, rosti el răspicat dregându-şi vocea cu mare delicateţe, de parcă flegma lui ar fi fost

hârtie japoneză. L-am cunoscut bine pe taică-său. Familia Appleton s-a stabilit în regiunea asta, de la început.

Stătea scăldat în lumina albă a iernii ce intra pe fereastră şi, în comparaţie cu silueta de glonte a lui taică-meu, care stătea ca o masă întunecată în faţa focului pâlpâitor, bătrânul părea o făptură mai subţire şi mai delicată.

Tata se ridică în picioare.

— Lasă, bătrâne, că de câte ori mă duc să-l văd nu face decât să se laude.

Deodată se auzi agitaţie în bucătărie. Uşile scârţâiră, se trântiră şi nişte gheare începură să râcâie furioase podeaua de lemn. Câinele intră alergând în living-room. Lady păru să dea târcoale covorului, aplecată tare, de parcă ar fi fost copleşită de fericire. Labele ei mişcându-se frenetic de parc-ar fi vrut să înoate scurmau un punct de pe covorul roşu, decolorat, care nu era chiar atât de ros încât să nu degajeze, când era frecat, nişte suluri mici de scame, de culoarea levănţicii – „şoricei" le spusese bunica pe vremea când covorul stătea întins în casa din

Olinger şi bunica mai trăia. Lady era atât de fericită că fusese primită în casă, încât era ca o explozie de bună dispoziţie, o îngrămădeală de blană, un vârtej în extaz care vibrând emitea mirosul unui sconcs pe care-l ucisese cu o săptămână în urmă. Umblând după un Dumnezeu, o porni spre tata, o coti trecând peste picioarele mele, sări pe canapea şi cu o recunoştinţă frenetică începu să-l lingă pe bunicul pe faţă.

În plimbările vieţii lui îndelungate, trăise experienţe triste cu câinii şi îi era frică de ei. „Marş. Marş", protestă el, întorcând faţa într-o parte, ridicându-şi mâinile uscate şi frumoase şi proptindu-le în pieptul alb al lui Lady. Vocea îi era impresionantă cu forţa ei guturală, de parcă s-ar fi ridicat din întunericul sălbatic, un întuneric pe care niciunul dintre noi nu-l cunoscuse vreodată.

Câinele îşi vârî botul nervos în urechea bătrânului, agitându-şi atât de tare spatele încât revistele lunecară pe podea. Deodată începurăm toţi să ne agităm. Taică-meu se ridică să-l salveze pe bunicul, dar înainte de a ajunge lângă canapea bunicul se şi ridicase în picioare. Şi toţi trei ne îmbulzirăm în bucătărie, în timp ce câinele se împiedica în picioarele noastre. Mamei trebuie să i se fi părut că suntem un grup de acuzatori numiţi de şerif, căci ne strigă:

— I-am dat drumul înăuntru fiindcă nu puteam să suport s-o aud lătrând. Părea gata să plângă. Eram uimit. De fapt, eu mă prefăcusem doar că sunt îngrijorat din pricina câinelui. Nu-l auzisem lătrând în continuare. O privire către gâtul pătat al mamei mă făcu să-mi dau seama că e furioasă. Deodată am simţit nevoia să ies din casă. Mama vârâse în toată zăpăceala asta o tensiune maximă care făcuse totul să pară lipicios. Mi se întâmpla rar să-mi dau exact seama de ce e furioasă. Mânia ei izbucnea şi se potolea ca furtuna. Oare discuţia absurdă dintre tata şi bunicul i se păruse într-adevăr odioasă? Sau poate că era vina mea, c-o supărase încetineala mea îndărătnică? Dornic să fiu exclus din furia ei: m-am aşezat aşa cum eram îmbrăcat în jacheta verde, ţeapănă, şi am încercat din nou să beau o înghiţitură de cafea. Continua să fie prea fierbinte. Am sorbit o dată şi mi-am pierdut gustul.

— Aoleu, puştiule, spuse tata. E fără zece. Dacă nu mergem îmi pierd slujba.

— Asta-i după ceasul tău, George, zise mama. Dacă mă apără, înseamnă că nu e supărată din pricina mea. După ceasul nostru mai ai şaptesprezece minute.

— Ceasul vostru merge aiurea, replică el. Zimmerman îmi vrea capul.

— Vin, vin! am exclamat şi m-am ridicat în picioare. Primul clopoţel suna la opt şi douăzeci. Cu maşina, făceam douăzeci de minute până la Olinger. Mă simţeam înăbuşit de timpul care tot descreştea. Stomacul meu îşi macină pereţii în gol.

Bunicul îşi făcu loc spre frigider şi ostentativ luă de pe el pachetul de pâine Maier. Se mişca cu o grijă exagerată de parcă ar fi vrut să treacă neobservat, dar tocmai asta ne făcu pe toţi să-l privim. Desfăcu hârtia cerată şi scoase o bucată de pâine albă pe care o îndoi o singură dată şi o vârî toată, frumos, în gură. Elasticitatea gurii lui era extraordinară; o prăpastie fără dinţi apăru sub mustaţa cenuşie, şi înghiţi pâinea dintr-odată. Această dibăcie calmă de canibal o înfuria întotdeauna pe mama.

— Tată, spuse, nu poţi aştepta până ies ei din caisă, şi pe urmă să începi să molfăi pâinea?

Am mai sorbit o ultimă înghiţitură de cafea clocotită şi am pornit-o spre uşă. Eram cu toţii înghesuiţi pe suprafaţa mică de linoleum, limitată de uşă, peretele pe care ticăiau şi bâzâiau ceasurile,

frigiderul şi chiuveta. Era mare îngrămădeală. Mama se luptă să treacă pe lângă taică-său ca s-ajungă până la plită. Bunicul se trase înapoi şi carcasa lui neagră păru răstignită pe uşa frigiderului. Tata se ridică repede; se vedea cât de colo că era cel mai înalt dintre noi şi pe deasupra capetelor noastre se adresă publicului său nevăzut spunând:

— Gata, mergem la abator. Simt ura blestemaţilor de copii drept în maţe.

— Molfăie pâinea asta toată ziua, până ajung să cred că am şobolani în creier, protestă maică-mea şi marginea părului, atinsă de psoriaris, se făcuse stacojie. Se strecură pe lângă bunicul şi-mi întinse o bucată rece de pâine prăjită şi o banană. A trebuit să-mi mut cărţile ca să iau mâncarea cu mâna.

— Bietul meu băieţel flămând, spuse ea. Bietul meu odor!

— Hai la fabrica-de-ură, strigă tata, îmboldindu-mă. Zăpăcit, dornic s-o mulţumesc pe marna, mă oprisem să muşc din pâinea rece.

— Dacă există ceva pe lume de care să-mi fie silă, spuse mama întorcându-se jumătate către mine, jumătate către tavan, în timp ce tata se aplecase să-i atingă obrazul cu una din rarele lui sărutări, e un bărbat căruia nu-i place amorul.

Bunicul îşi ridică mâinile în spaţiul limitat, pe care-l avea la îndemână, şi cu o voce înăbuşită de pâinea din gură, spuse:

— Fiţi binecuvântaţi! Nu pierdea niciodată ocazia s-o spună, aşa cum în fiecare seară, devreme, când urca „panta de lemn", ne striga de sus: „Vise plăcute". Mâinile lui erau ridicate delicat într-un gest de binecuvântare, care însemna în acelaşi timp şi un gest de descătuşare, de parcă ar fi dat drumul unor îngeraşi prinşi în mâinile lui. Mâinile erau ceea ce cunoşteam cel mai bine la el, căci, eu, având ochii cei mai tineri din toată familia, îi scoteam cu penseta mamei spinii cafenii, microscopici, care se strângeau, când smulgea buruienile din jurul fermei, în pielea palmelor lui, uscată, sensibilă şi cu pete translucide.

— Mulţumesc bătrâne, o s-avem nevoie de binecuvântare, spuse tata deschizând uşa cu o smucitură şi împrăştiind cu violenţă aşchii în dreapta şi-n stânga. Nu apăsa niciodată cât trebuia pe clanţă, aşa că broasca rezista întotdeauna. S-a zis cu mine, spuse, uitându-se la ceas. Mama mă îmbrăţişa frecându-şi obrazul de al meu, în timp ce-l urmam.

Şi dacă există ceva de care mi-e silă în casa mea, strigă ea după tata, sunt ceasurile roşii de doi bani.

Simţindu-mă la adăpost pe verandă, după ce taică-meu o luase

cu paşi mari pe după colţ, m-am uitat în urma mea, ceea ce a fost o greşeală. Când am văzut ce-am văzut, pâinea prăjită din gura mea se făcu sălcie. Mama, mânată de furia ultimului strigăt, se apropie de perete şi fără zgomot, căci se afla dincolo de uşă, smulse ceasul electric din cui şi făcu un gest de parc-ar fi vrut să-l trântească de podea, dar în loc de asta îl strânse, cu tot şnurul care atârna, la pieptul ei, ca pe un bebeluş, cu obrajii strălucindu-i uzi de lacrimi. Neputincioasă, făcu ochii mari, în timp ce-mi înfrunta privirea. Fusese frumoasă în tinereţe, şi ochii ei nu îmbătrâniseră deloc. Dar situaţia ei părea s-o 66

Înfioare şi mai rău în fiecare zi. În spatele ei, taică-său, supus, cu capul plecat, cu maxilarele lui elastice mestecând întruna, se întoarse târându-şi picioarele pe podea la locul lui din living-room. Aş fi dorit să pot avea o expresie de consolare sau de înţelegere plină de umor, dar mi-am simţit faţa îngheţată de frică, frică pentru ea, şi de ea.

Şi totuşi, iubito, să nu crezi că viaţa noastră împreună, cu toate decepţiile reciproce, n-a fost bună. A fost. Ne mişcăm cumva, pe o scenă fixă pe care răsunau metafore. Când eram eu mic şi bunica zăcea pe moarte, la Olinger, am auzit-o întrebând cu o voce slabă: „O să rămân oare slăbită?" Apoi a sorbit o înghiţitură de vin şi a doua zi dimineaţă era moartă. Da. Trăiam sub ochiul Domnului.

Taică-meu înainta cu paşi mari pe peluza de glaspapir. Am alergat după el. Movilele mici, făcute de cârtiţe, când fusese vreme bună, dădeau impresia de erupţie, formând ici-colo, nişte pete. Peretele hambarului se afla în plin soare, un pentagon înalt şi tărcat.

— Mama era să sfărâme ceasul, i-am spus când l-am ajuns din urmă. I-am spus-o cu gândul să-l fac să-i fie ruşine.

— E într-o stare ciudată, mi-a răspuns el. Maică-ta e o femeie adevărată, Peter. Dac-aş fi fost un bărbat cum trebuie aş fi pus-o să joace la revistă, când era tânără.

— Crede că vrei să-l necăjeşti pe bunicul.

— Ce? Zău? Eu mor după bătrânu' Kramer. E omul cel mai drăguţ din lume. îi divinizez.

Cuvintele păreau ciuntite şi micşorate de masa de aer rece, nemişcat şi albastru care ni se lipise de obraji. Buickul nostru negru, tip '36, cu patru uşi, aştepta lângă hambar cu botul la vale. Maşina asta avusese cândva un bot frumos şi elegant; şi tata, pe neaşteptate – pentru că lucrurile materiale nu prea contau pentru el – fusese apucat de o mândrie copilărească pentru barele acelea subţiri, paralele, de

crom. Şi într-o zi, toamna trecută, Chevroletul vechi şi prăpădit al lui Ray Deifendorf rămăsese în pană de motor pe terenul de parcare al liceului, şi tata, cu iubirea aceea nestăpânită faţă de semenii lui care-l caracteriza, se oferise să-l împingă şi, tocmai când luaseră şi ei oarecare viteză, Deifendorf, dintr-o tâmpenie, frânase şi botul maşinii noastre se izbise de bara de protecţie a lui Deifendorf, sfărâmându-se. Eu nu eram acolo. Mi-a povestit chiar Deifendorf, râzând, cum se repezise tata la botul maşinii şi strânsese toate bucăţelele rupte de metal, mormăind ca pentru sine:

J'poate că se pot suda, poate că Hummel le poate suda". Auzi! botul ăsta sfărâmat ca vai de lume! Dar după cum mi-a spus Deifendorf povestea, n-am avut încotro, a trebuit să râd şi eu.

Bucăţelele strălucitoare continuau să zacă în portbagaj, şi botul maşinii noastre să rămână ştirb. Era o maşină lungă şi puternică, şi cilindrii trebuiau reparaţi din nou. Mai avea nevoie şi de o baterie nouă. M-am urcat cu tata în maşină. A tras de buton, a făcut contactul, şi a ascultat cu urechile ciulite ca demarorul să pornească motorul ţeapăn. Parbrizul era îngheţat şi asta întuneca interiorul maşinii. Mi se părea imposibil să pornească. Ascultam atât de atenţi încât părea că între capetele noastre se cristalizase aceeaşi imagine: aceea a unei biele cafenii, care-şi făcea datoria mişcându-se în cutia ei cafenie – şi misterioasă, lunecând pe lângă apogeul mişcărilor de rotaţie şi retrăgându-se apoi respinsă. Nu ieşea nici măcar o urmă de scânteie. Am închis ochii, încercând să fac iute o rugăciune în gând, şi l-am auzit pe tata suspinând:

— Doamne, puştiule, să ştii că nu-i a bună! Coborî din maşină şi începu să râcâie disperat gheaţa de pe parbriz cu unghiile, până când reuşi să cureţe porţiunea din faţa volanului. Am coborât şi eu şi, gâfâind împreună, unul de o parte, altul de cealaltă, am început să împingem. O dată, de două ori. Şi a treia oară, cu toată puterea. Pneurile se dezlipiră de pământul îngheţat al rampei hambarului cu un zgomot slab, dar ca o sfâşiere. Rezistenţa opusă de greutatea maşinii scăzu, şi maşina începu să lunece încet la vale. Am sărit amândoi în maşină, am trântit portierele şi maşina a început să ia viteză pe drumul cu pietriş care ocolea şi cobora brusc pe lângă hambar. Sub roţile maşinii, pietrişul pârâia de parc-ar fi fost gheaţă care se crăpa încet. Maşina, accelerând cu demnitate, înghiţi partea cea mai abruptă a pantei: taică-meu dădu drumul la ambreiaj, saşiul se smuci, motorul

tuşi, dădu să pornească, porni, şi ne 68

trezirăm accelerând drept înainte pe drumul trandafiriu cu păşuni verzi, palide, de o parte, şi un câmp întins şi nedesluşit de partea cealaltă. Drumul nostru era atât de puţin umblat încât avea o coamă de buruieni la mijloc. Expresia severă de pe chipul tatii, buzele lui strânse, se mai destinseră puţin. Turnă benzină rece şi înspumată în motorul însetat. Dacă motorul se împotmolea acum era nenorocire, căci ne aflam pe teren plat şi nu mai aveam cum să coborâm cu motorul stins. Tata împinse butonul pe jumătate. Motorul începu să toarcă pe un ton mai ridicat. Prin marginile clare ale stratului de gheaţă de pe parbriz, reuşeam să văd în faţa mea; ne apropiam de capătul proprietăţii noastre. Livada noastră se isprăvea acolo unde se ridica terenul. Capota neagră şi impozantă a maşinii se avântă pe drumul care urca, abrupt, îl înghiţi cu pietre cu tot şi îl scuipă în urma noastră. În dreapta, cutia de scrisori a lui Silas Schoelkopf ne salută cu un steag roşu şi ţeapăn. Trecusem de terenul nostru. M-am uitat în urmă: ferma noastră era alcătuită dintr-un grup mic de clădiri pe o parte a văii care se pierdea în depărtare. Hambarul care le domina şi cotineaţa de găini erau roşii, un roşu blând. Cubul de stuc unde dormisem degaja o spirală de fum ca o ultimă rămăşiţă de vis, care se detaşa albastră pe pădurea purpurie. Drumul coborî din nou şi ferma dispăru. Nu ne mai urmărea nimic. Schoelkopf avea un iaz care acum era îngheţat şi pe care se plimbau raţe de culoarea clapelor unui pian vechi. În stânga noastră, hambarul înalt şi văruit al lui Jesse Flagler părea că aruncă o gură de fân în direcţia noastră. Am zărit ochii căprui, rotunzi ai unei vaci adevărate.

Drumul numai hârtoape dădea în şoseaua 122, în dreptul unei pante perfide, unde era uşor să te împotmoleşti. Aici era un şir de cutii de scrisori, ca o stradă cu căsuţe pentru păsări, mai era şi un indicator pe care scria STOP, ciuruit de găuri ruginite de gloanţe, şi un măr cu ramurile ciuntite. Tata se uită de-a lungul şoselei şi i se păru că e goală; fără să atingă frâna săltă maşina prin ultimele hârtoape. Ne aflam acum în siguranţă pe şoseaua pavată. Tata lăsă maşina în viteza a doua, motorul mâraia. Până la Olinger mai erau 11 mile. De acum încolo drumul mergea la vale. Am mâncat jumătate din bucata de pâine prăjită. Firimiturile reci mi se împrăştiară în poală şi pe cărţile de şcoală. Am cojit banana şi am mâncat-o toată, mai mult ca să-i fac plăcere mamei, decât ca să-mi potolesc foamea, şi am coborât fereastra

destul ca să arunc coaja şi restul de pâine pe pământul de ţară care mi se perinda cu iuţeală prin faţa ochilor. Reclame rotunde, dreptunghiulare şi octogonale ni se adresau de pe marginea terenului din preajma fermelor. Pe tot peretele unui hambar bătut de vânturi era un anunţ: DOPURI DE TOATE MĂRIMILE. Câmpiile unde vara femeile din familiile Amish, îmbrobodite sau cu pălării negre pe cap, culegeau roşii, şi unde bărbaţi graşi, urcaţi pe tractoare stacojii cu botul îngust, se zdruncinau pe întinderile de orz, păreau, despuiate de recoltă, expuse în chip jalnic; se rugau cerului să le învelească cu o pătură de zăpadă. La o curbă, o cocioabă cu două pompe de benzină apăru şchiopătând în calea noastră, înfăşurată în afişe care făceau reclamă unor băuturi nespirtoase, apoi dispăru rotindu-se, reapărând în retrovizor, micşorată grotesc, firma ei cu un cal înaripat, legănându-se cu literele neclare şi devenind din ce în ce mai mică. Şoseaua se înclină, şi capacul despărţiturii unde se ţin mănuşile zdrăngăni. Am trecut apoi prin Firetown. Satul propriu-zis era compus din patru case de gresie. Acolo trăise cândva mica nobilime din Firetown. Una din aceste case fusese timp de cincizeci de ani un han Ten Mile Inn şi mai exista şi acum lângă verandă o balustradă de care se legau caii. Ferestrele erau acoperite cu scânduri. Dincolo de acest nucleu satul se rărea: apăreau construcţii mai recente, o magazie de prefabricate unde se vindea bere cu lada, două case noi cu temeliile înalte şi fără trepte la intrare, deşi amândouă erau locuite de oameni cu familie, o cabană de vânătoare aşezată foarte departe pe şosea, unde se strângeau la sfârşit de săptămână mai mulţi bărbaţi, şi uneori şi câteva femei, şi ţineau lumina aprinsă toată noaptea. Mai erau şi câteva case de zid cu şindrilă construite înainte de război, înalte ca la oraş, şi pline, după câte susţinea bunicul, cu copii din flori care mureau de inaniţie. Am trecut pe lângă un autobuz de şcoală portocaliu, care mergea legănându-se în direcţie opusă, către şcoala raională. Eu locuiam acum în districtul de care ţinea această şcoală, dar faptul că tata preda la liceul din Olinger mă salvase. Mi-era frică de copiii de la fermele din jurul nostru. 70

Mama mă silise să mă înscriu la clubul 4-H; ceilalţi membri ai clubului aveau ochi ovali şi oblici şi o piele mată cenuşiu-ară-mie. Nevinovăţia prostească a unora şi experienţa amănunţită şi vicioasă a altora mi se păreau, şi una şi alta, sălbatice şi depărtate de aspiraţiile mele profund civilizate. Ne strângeam în subsolul bisericii şi după ce vedeam o oră de diapozitive reprezentând bolile vitelor şi molimele

cerealelor, începeam să transpir de claustrofobie şi apoi înotam în aerul rece de afară, ajungeam acasă şi mă cufundam în cartea mea cu reproduceri de Vermeer, aşa cum se agaţă de ţărm un om care-i gata să se înece, în dreapta noastră apăru cimitirul. Pietre funerare, în formă de plăci comemorative, străjuiau la înălţimi diferite movilele de pământ. Apoi turla masivă de gresie a bisericii luterane din Firetown sări pe deasupra copacilor şi îşi înmuie o clipă crucea nouă în soare. Tata-mare ajutase la construirea turlei, împinsese roaba cu blocuri mari de gresie la deal pe o pasarelă îngustă de scânduri aplecate. Ne descrisese de multe ori cu gesturi graţioase ale degetelor cum se îndoiseră scândurile sub greutatea lui.

Tata şi cu mine începurăm să coborâm dealul Fire Hill, cel mai lung şi mai puţin abrupt dintre cele două dealuri pe care le treceam în drum spre Olinger şi Alton. Pe la jumătatea drumului care mergea la vale, frunzişul terasamentului se dădu la o parte, şi în faţa noastră se deschise o privelişte minunată, în cealaltă parte era o mică vale ca fundalul unui tablou de Dürer. O căsuţă care părea să fi crescut de-a dreptul din pământ domnea peste un teren de câţiva acri de dâmburi şi hârtoape, îngrădit cu garduri cenuşii şi punctat cu stânci ca nişte oi negre. Din şosea, nu se vedea decât coşul pântecos, în formă de sticlă, ridicându-se deasupra unui zid de piatră de câmp, văruit de curând: şi, ieşind din acest coş pântecos, foarte alb, masa lui aspră legând zidul neted de pământul ondulat, o vagă urmă de fum anunţa că acolo locuiesc oameni. Cred că toată regiunea trebuie să fi arătat aşa, pe vremea când bunicul ajutase la construirea turlei.

Tata împinse pistonul până în fund. Indicatoarele tabloului de temperatură păreau să fi înţepenit în partea stângă a cadranului: radiatorul refuza să se manifeste. Mâinile tatii, încercând să ţină maşina în frâu, se mişcau cu o iuţeală dureroasă de-a lungul metalului şi a cauciucului întărit.

— Unde-ţi sunt mănuşile? l-am întrebat.

— În spate. Nu-s acolo?

M-am întors să mă uit. Mănuşile de piele pe care i le cumpărasem de Crăciun zăceau pe bancheta din spate, întoarse cu palmele în sus, între o hartă rutieră mototolită şi un ghem de sfoară de împachetat. Dădusem aproape nouă dolari pe ele. Banii proveneau din micile mele economii pentru „Şcoala de belle arte" pe care începusem să le strâng în vară, bani câştigaţi la un proiect pe careul făcusem

pentru clubul 4-H: un strat de căpşuni. Dădusem atât de mult pe mănuşile astea, încât mamei nu-i mai luasem decât o carte şi bunicului o batistă. Doream foarte mult să-l văd pe tata având grijă de hainele şi de confortul lui, ca taţii prietenilor mei. Şi mănuşile i se potriviseră. Le-a purtat în prima zi şi pe urmă le-a lăsat să zacă pe bancheta din faţă, şi apoi într-o zi, când s-au înghesuit trei oameni pe bancheta din faţă, le-a aruncat în spate.

— De ce nu le porţi niciodată? l-am întrebat. Când vorbeam cu el, aveam aproape întotdeauna un ton acuzator.

— Sunt prea bune, spuse el, sunt nişte mănuşi nemaipomenite, Peter. Eu mă pricep la pielea bună. Trebuie să fi dat o avere pe ele!

— Nu chiar o avere! Dar nu ţi-e frig la mâini?

— Ba da. Mamă, ce zi cumplită. Parc-ar fi gerul Bobotezii!

— Atunci, de ce nu vrei să pui mănuşile?

Profilul tatii se detaşa pe gunoaiele de pe marginea drumului care se perindau ca un făgaş scrijelit. Tata îşi întrerupse şirul gândurilor ca să-mi spună:

— Dacă mi-ar fi dat cineva asemenea mănuşi când eram puşti, aş fi plâns cu lacrimi.

Cuvintele astea, amplificate de ceea ce auzisem fără să vreau când mă trezisem de dimineaţă, m-au lovit drept în stomac. Înţelesesem clar un lucru: că era ceva înăuntrul lui care nu mergea cum trebuie, şi speram că lucrul ăsta, care mi se păru c-ar putea să fie în acelaşi timp şi lucrul care îl făcea să nu vrea să poarte mănuşile mele, puteam să-l elimin, deşi îmi dădeam seama că tata e prea bătrân şi prea mare faţă de mine ca să-l pot purifica 72

sau schimba cu totul, chiar şi de dragul mamei. M-am aplecat, apropiindu-mă de el, şi-am început să mă uit fix la muchiile albe ale pumnilor lui, acolo unde strângeau volanul. Cutele pielii lui păreau fisuri, firele de păr, smocuri smulse de iarbă neagră. Dosul palmelor îi era plin de negi urâţi şi cafenii.

— Nu simţi volanul ca de gheaţă? l-am întrebat. Vocea mea sunase ca vocea mamei când spusese: „Tu nu poţi simţi asemenea lucruri".

— Drept să-ţi spun, Peter, mă doare atât de tare măseaua că nu mai simt nimic.

Eram uimit şi uşurat. Durerea de măsea era ceva nou; poate că ăsta era lucrul care-l chinuia. L-am întrebat".

— Care?

— Una în fund. Începu să şi-o sugă. Obrazul lui, tăiat când se bărbierise de dimineaţă, se încreţi. Sângele tăieturii părea foarte negru.

— Ar trebui să te duci la dentist. E simplu.

— Nu ştiu care-i măseaua. Probabil că e vorba de toate. Ar trebui să pun să-mi smulgă toţi dinţii din gură. Şi să-mi trântesc o placă-n locul lor. Să mă duc la unul din măcelarii ăia de la Alton care într-o singură zi ţi-i scoate pe toţi şi-ţi aşază alţii la loc. Ţi-i vâră drept în gingii când încă mai sângerează.

— Zău? Chiar aşa?

— Sigur. Sunt nişte sadici, Peter. Sadici mongoloizi.

— Nu-mi vine să cred.

Radiatorul dezgheţat de cursa noastră la vale începu să funcţioneze. Aerul înfierbântat de ţevile ruginite mă gâdila acum pe la glezne.

În fiecare dimineaţă lucrul ăsta semăna a salvare. Acum, când eram asigurat cu un minimum de confort, am dat drumul la radio. Scala mică, în formă de termometru, strălucea, cu o nuanţă de portocaliu deschis. După ce s-au încălzit lămpile, au început să răsune voci de noapte, aspre şi răguşite, în dimineaţa limpede şi albastră. Capul îmi vâjâia, îmi simţeam pielea de pe ţeastă crispată; vocile negroide şi primitive păreau să-şi croiască drum de-a lungul melodiei, peste obstacolele care le făceau să salte, să se ridice şi să şovăie; şi acest domeniu accidentat mi se părea patria mea. Cântecele astea însemnau Statele

Unite ale Americii; munţi acoperiţicu pini, oceane de bumbac, întinderi nesfârşite de pământ roşcat din apus, bântuite de voci dematerializate, deformate de dragoste, năvăliră în aerul închis al Buickului. O reclamă comercială, prezentată cu o ironie insinuantă, începu să laude oraşele unde nădăjduiam că mă va duce viaţa, apoi urmă un cântec ca un choo-choo, ţăcănit, irezistibil, care antrena cântăreţul ca pe un vagabond până la paroxismul elanului său, tata şi cu mine având senzaţia că suntem şi noi irezistibili în timp ce maşina ne zdruncina în sus şi în jos prin hârtoapele pământului nostru chinuit, simţindu-ne încălziţi în mijlocul cerului năprasnic. În zilele acelea, radioul mă purta către un viitor în care eram puternic: cu dulapurile pline de haine frumoase, cu pielea dulce ca laptele, un viitor în care

pictam sub influenţa unei mari averi şi a unui mare renume tablouri calme şi divine ca pânzele lui Vermeer, Că Vermeer fusese obscur şi sărac, asta ştiam! Dar el trăise într-o epocă înapoiată. Că epoca mea nu era înapoiată, o aflasem din reviste. E adevărat că în tot comitatul Alton maică-mea şi cu mine eram pare-se singurii care să fi auzit de Vermeer. Dar îmi închipuiam că în oraşele mari, trebuiau să fie mii de oameni care să-l cunoască, toţi bogaţi. În jurul meu se ridicau vaze şi mobilă lustruită. Pe o faţă de masă, scrobită, era o bucată de pâine îndulcită, acoperită cu pete pointiliste de lumină, ca paietele. Dincolo de balustrada balconului meu, un oraş cu case înalte, oraşul soarelui veşnic, numit New York, licărea prin milioanele lui de ferestre. Pereţii mei albi acceptau adierea uşoară, parfumată cu cretă şi cuişoare. În uşă, stătea şi mă privea o femeie a cărei umbră se reflecta pe faianţa lucioasă. Buza ei inferioară era puţin umflată şi leneşă, ca buza inferioară a fetei cu turban albastru de la Haga. Dintre toate imaginile pe care mi le treziseră în minte cântecele de la radio, singurul punct alb era pânza pe care o pictam atât de frumos, de degajat, de rafinat. Nu reuşeam să-mi închipui opera mea; dar strălucirea ei lipsită de trăsături precise forma miezul tuturor lucrurilor, în timp ce-l duceam pe tata pe coada unei comete, prin văzduhul plin de surprize al naţiunii noastre muzicale.

După orăşelul numit Galilee, care nu era cu nimic mai mare decât Firetown şi se strânsese în jurul tavernei Seven-Mile şi a clădirii de prefabricate care forma magazinul lui Potteiger, şo-74

şaua, ca o pisică care-şi turteşte urechile, se desfăşura lină şi tata, de câte ori trecea pe acolo, mărea viteza. Trecând de hambarul model şi de clădirile anexe ale lăptăriei La Frunza de trifoi, unde balega de vacă se elimina pe bandă rulantă, drumul mergea mai departe între două terasamente înalte săpate adânc în pământul roşu, eroziv. Acolo, pe un maldăr mic de pietre, aştepta un om care făcea autostopul. În timp ce înaintam către el, am observat silueta lui proiectându-se clar pe dâmbul de argilă, că avea pantofi prea mari şi că-i ieşeau în chip caraghios în afară, la călcâie.

Tata a apăsat pe frână atât de brusc, încât mi s-a părut că recunoaşte omul. Cel cu autostopul alergă după maşina noastră, cu pantofii clămpănindu-i în picioare. Purta un costum maro, decolorat, al cărui model cu dungi albe, verticale, părea de o eleganţă deplasată. Strângea la piept un pachet învelit în hârtie şi legat cu sfoară de

măcelar, de parc-ar fi vrut să-i ţină de cald.

Tata se aplecă spre mine, coborî geamul din dreptul meu şi strigă:

— Nu mergem chiar până la Alton, doar până la capătul lui Coughdrop Hill!

Omul cu autostopul se aplecă lângă uşa noastră. Pleoapele lui roşii clipiră. Avea un fular verde, murdar, cu care-şi strângea reverele şi gulerul ridicat al hainei în jurul gâtului. Era mai bătrân decât mi se păruse când îi văzusem silueta subţire, de la distanţă. Violenţa mizeriei sau a timpului îi rosese faţa albă până la vine; pe obraji îi apăruseră nişte firicele rupte, purpurii, ca nişte pui de şarpe. Buzele lui umflate aveau ceva plăpând, care m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva e homosexual. Un vagabond din ăia care-şi târşâie picioarele prin faţa Bibliotecii Publice din Alton, mă agăţase odată când îl aşteptam pe tata acolo, şi cele câteva cuvinte pe care le bolborosise înainte s-o iau la fugă rămăseseră adânc întipărite în mintea mea. Simţeam că atâta timp cât nu se consuma dragostea mea pentru fete, rămâneam disponibil în cealaltă direcţie – o cameră cu trei pereţi în care putea să pătrundă orice spărgător. Mă cuprinsese o ură de neînţeles faţă de omul cu autostopul. Geamul pe care-l deschisese tata ca să vorbească cu el lăsa să intre aerul rece de afară, şi asta făcea să mă doară urechile.

Ca de obicei, amabilitatea tatii şi tendinţa lui de a se scuza la tot pasul oprise brusc evo uţia pe care de fapt nu dorise decât să o îndulcească. Omul cu autostopul se zăpăcise. Am aşteptat să i se dezgheţe creierii destul ca să asimileze ceea ce spusese tata.

— Nu mergem până la Alton, mai strigă o dată tata, şi în enervarea lui se aplecă atât de tare, încât capul lui imens îmi acoperi tot câmpul vizual. În timp ce se uita chiorâş la cel care ne oprise, îi apăru la coada ochiului o reţea de riduri cafenii. Omul se aplecă spre tata băgând capul în maşină şi m-am simţit prins în chip absurd între feţele lor stânjenite. Şi în tot acest răstimp, choo-choo-ul muzical continuase să ţăcănească la radio. Ardeam de dorinţa de a pleca mai departe.

— Da’ până unde? întrebă omul. Buzele lui aproape că nu se mişcau. Avea părul lins, lins şi rar în creştet, şi atât de netuns, încât deasupra urechilor forma nişte smocuri care semănau a pene.

— Patru mile. Urcă-te, spuse tata, hotărându-se brusc. Deschise portiera din partea mea şi îmi spuse: Mută-te, Peter. Lasă-l pe domnu’

în faţă, lângă radiator.

— Lăsaţi că mă urc în spate, spuse omul cu autostopul şi ura mea faţă de el mai scăzu puţin. Avea totuşi oarecare urme de politeţe. Dar urcându-se în spate nu-şi desfăcu degetele de pe marginea ferestrei mele decât după ce reuşi, strângând neîndemânatic pachetul într-o parte, să deschidă portiera din spate cu celălalt braţ. De parcă generosul meu tată şi nevinovata mea persoană am fi fost nişte animale fioroase şi perfide pe care trebuia să le prindă. O dată ajuns cu bine în despărţitura din spatele nostru, oftă şi spuse cu o voce din acelea slabe şi limfatice, care par întotdeauna că vor să se oprească la jumătatea frazei:

— Ce zi, mama ei de zi! Zău dacă nu mi-a îngheţat fundul.

Tata porni motorul şi făcu un lucru care m-a supărat groaznic: întorcând capul să vorbească cu străinul, mi-a închis radioul. Choo-choo-ul muzical, cu toată încărcătura lui de vis, căzu în prăpastie. Puritatea îmbelşugată a viitorului meu dispăru în dosul încurcăturilor jalnice ale prezentului.

— Atâta timp cât nu ninge tot e bine, spuse tata. Zăpada-i singurul lucru de care mă tem. În fiecare dimineaţă mă rog: „Doamne, Dumnezeule, nu ne da zăpadă”.

În spatele meu, fără să-l pot vedea, omul cu autostopul se fârnâia şi se amplifica lichefiindu-se ca un monstru primitiv care revine la viaţă, ieşind dintr-un gheţar.

— Dar tu, băiete? spuse, şi simţeam cu părul de pe ceafă că se apleacă spre mine. Nu-ţi pasă de zăpadă, nu-i aşa?

— Bietul copil, spuse tata, nu mai ajunge niciodată să se dea cu sania. L-am luat de la oraş unde-i plăcea, şi l-am exilat la ţară.

— Sunt sigur că-i place zăpada, spuse omul. Sunt sigur că-i place grozav. Zăpada părea că are un înţeles deosebit pentru el. Sigur era pervers! Mă simţeam mai mult furios decât speriat. Doar eram cu tata.

De altfel, părea şi el enervat de obsesia oaspetelui nostru.

— Tu ce spui, Peter? mă întrebă el. Mai înseamnă ceva pentru tine, sau nu?

— Nu, i-am răspuns.

Omul scoase un fornăit umed.

— De unde vii, domnule? strigă tata.

— Din Nord.

— Te duci la Alton?

— Cam aşa!

— Cunoşti oraşul?

— Am mai fost acolo!

— Ce profesiune ai?

— Ăăă… gătesc!

— Găteşti? Asta-i o treabă grozavă! Şi sunt sigur că nu mă minţi. Ce gânduri ai? Vrei să rămâi la Alton?

— Îhî… Vreau să lucrez, până-mi fac suma ca să ajung în sud.

— Ştii, dom'le, spuse tata, dumneata faci ce-am vrut eu să fac toată viaţa. Să umblu aşa, din loc în loc. Să trăiesc ca păsările. Când dă frigul, să bat din aripi şi să plec în sud. Omul cu autostopul chicoti, intrigat. Tata continuă:

— Mi-am dorit întotdeauna să trăiesc în Florida şi n-am ajuns nici măcar pe-aproape ca să-i simt mirosul. N-am ajuns, în toată viaţa mea, niciodată mai la sud de marele stat Maryland.

— Maryland nu prea-i cine ştie ce.

— Mi-aduc aminte când eram în clasele primare la Passaic, spuse tata, când mi se tot povestea despre treptele albe ale caselor din Baltimore. Se spunea că gospodinele ies în fiecare dimineaţă cu găleata şi peria şi freacă treptele de marmură albă până încep să strălucească. A i văzut vreodată aşa ceva?

— Am fost la Baltimore, dar n-am văzut!

— Eram sigur. Ne-au minţit! De ce naiba şi-ar pierde cineva vremea spălând toată viaţa nişte trepte de marmură albă, ca îndată după ce le curăţă frumos cu apă şi săpun, să apară un cretin cu pantofi murdari şi să lase urme pe ele? Nu mi s-a părut niciodată verosimil!

— Eu unu' n-am văzut nimic, spuse omul cu autostopul, de parcă i-ar fi părut rău că era silit să creeze o deziluzie atât de cruntă. Tata obişnuia să introducă foarte mult entuziasm în conversaţiile lui şi asta-i cam nedumerea pe străini. Se trezeau, vrând-nevrând, antrenaţi în căutarea stăruitoare, dar zadarnică a adevărului. În dimineaţa aceea căutările tatii păreau deosebit de stăruitoare, de parcă s-ar fi temut că i se sfârşesc zilele. De altfel, următoarea întrebare a pus-o strigând:

— Da' cum de-ai înţepenit pe aici dom'le? Dac-aş fi în pielea dumitale, m-aş duce în Florida atât de repede că nici nu mi-ai mai vedea urma.

— Am stat un timp cu un cetăţean la Albany, spuse omul fără prea mare tragere de inimă.

Auzind confirmarea temerilor mele, am simţit că mi se zbârleşte părul. Dar tata părea să nu-şi dea seama de domeniul îngrozitor în care pătrunsesem.

— Un prieten? întrebă el.

— Da, un fel de prieten.

— Şi ce s-a întâmplat? Ţi-a tras clapa? încântat, omul cu autostopul se aplecă spre mine, clătinându-se.

— Asta-i, şefule, îi spuse el tatii. Asta-i exact ce-a făcut, mama lui de nemernic! Iartă-mă, băiete.

— Nu-i nimic, spuse tata. Bietul copil aude într-o singură zi mai multe grozăvii decât am auzit eu într-o viaţă. A moştenit asta de la maică-sa. Vede tot, dar nu se poate împotrivi. Slavă Domnului că eu sunt pe jumătate orb şi pe trei sferturi surd. Cerul îi apără pe neştiutori.

Într-un fel am apreciat faptul că tata a pomenit Cerul şi pe mama ca să mă apere, aşezându-le ca pe o stavilă în calea şuvoiului de destăinuiri ticăloase pe care le revărsa oaspetele 78

nostru, în schimb, simplul fapt că-i vorbea omului despre mine, că înmuia umbra personalităţii mele în această baltă de mocirlă, mă supăra foarte tare. Faptul că existenţa mea avea tangenţe cu Vermeer la un capăt şi cu acest vagabond la celălalt îmi crease o stare de tensiune insuportabilă.

Dar uşurarea era aproape. Ajunsesem pe coama lui Coughdrop Hill, al doilea şi cel mai abrupt dintre cele două dealuri pe care le întâlneam în drumul nostru spre Alton. La picioarele dealului, drumul către Olinger o cotea la stânga, şi deci trebuia să-l dăm jos pe străin.

Am început coborâşul. Am trecut pe lângă un camion cu basculantă care înainta atât de greu şi de încet spre coama dealului, încât vopseaua lui scorojită părea să se fi ros pe drum. Departe, retras de la şosea, conacul mare, cafeniu al lui Rudy Essick1, se ridica încet printre pomii care lunecau la vale.

Numele de Coughdrop Hill îi venea de la proprietarul lui, ale cărui bomboane de tuse (Eşti bolnav? Ia un Essick) se cristalizau cu milioanele la o fabrică din Alton, care umplea străzile oraşului cu miros de mentă. Bomboanele ambalate în cutii de culoarea mandarinei se vindeau în tot Estul. Singura dată când fusesem şi eu în Manhattan văzusem, spre uimirea mea, la un stand din Grand Central Staţion2, chiar în inima Paradisului, un şir întreg de cutii portocalii pe care le

cunoşteam atât de bine. Nu mi-a venit să cred că-i vorba de ele, aşa că am cumpărat şi eu una. Şi, într-adevăr, pe spatele cutiei, sub o poză mică, dar impozantă, a fabricii, era tipărit cu litere subţiri „M ADE ÎN ALTON, PENNSYLVANIA". Iar cutia deschisă emana mirosul răcoros, ectoplasmic, din Brubaker Street. Brusc, cele două oraşe ale existenţei mele, cel imaginar şi cel real, se suprapuseră. N-aş fi crezut în viaţa mea că Alton ar fi putut să aibă ceva comun cu New York-ul. Am băgat o bomboană de tuse în gură vrând să întăresc această confuzie agreabilă, această pătrundere concentrică. Dinţii mei se îndulciră şi, la nivelul ochilor, în hăul care se afla la o milă sub tavanul care pe un cer acvamarin prezenta constelaţii livide compuse din

1 Joc de cuvinte. Sick (bolnav) – Essick.

2 O mare gară în centrul New York-ului.

stele electrice, mâinile tatii, galbene la încheieturi, începură să se frângă nervoase de întârzierea mea. Şi brusc, mi-a trecut toată enervarea împotriva lui şi am început să doresc, ca şi el, ca nu cumva să pierdem trenul spre casă. Până în clipa aceea, tata mă dezamăgise. Tot timpul călătoriei – o vizită de o zi şi o noapte la soră-sa – avusese numai temeri şi decepţii. Oraşul era mai mare decât genul de oraşe pe care le înţelegea el. Banii din buzunar i se topeau fără să cumpărăm nimic. Cu toate că umblaserăm fără oprire, nu găsiserăm niciunul dintre muzeele despre care citisem. În cel care se numeşte FRICK, se afla Vermeerul înfăţişând omul cu pălăria mare şi femeia care râde şi a cărei palmă întoarsă leneş accepta inconştientă lumina, iar cel ce se numeşte Metropolitan avea Fata cu boneta scrobită, aplecată cu veneraţie peste un vas de argint, a cărui pată de lumină verticală, albastră, reprezenta Sfântul Duh al adolescenţei mele. Faptul că aceste picturi pentru care aveam un cult, deşi le văzusem doar în reproduceri, existau simplu, fizic, constituia pentru mine un mister adânc: să mă aflu la o distanţă de la care să le pot atinge, să văd cu ochii mei adevărul culorilor, urmele crăpăturilor prin care se infiltrase timpul, ca un mister într-un mister, ar fi însemnat pentru mine să pătrund o Prezenţă Reală atât de fundamentală încât nu m-ar fi mirat ca din această întâlnire să mi se tragă moartea. Greşelile tatii au oprit însă totul. N-am ajuns niciodată la muzee. N-am văzut picturile, în schimb am văzut interiorul camerei de hotel în care stătea sora tatii. Deşi suspendată la douăzeci de etaje deasupra străzii, camera avea un miros ciudat ca acela pe care-l avea căptuşeala paltonului mamei, un

palton de stofă groasă, verde, cu guler de blană. Mătuşa Alma sorbea tot timpul dintr-o băutură galbenă şi sufla fum de ţigară mentolată prin colţul buzelor ei roşii, foarte subţiri. Avea pielea albă, albă, şi o inteligentă clară în ochi. Când se uita la tata, ochii ei se încreţeau de tristeţe. Avea trei ani mai mult ca el. Au discutat toată seara despre poznele lor şi despre dramele pe care le trăiseră într-un vicariat din Passaic care nu mai exista. Simpla lui menţionare îmi dădea o senzaţie de greaţă şi de ameţeală de parcă aş fi fost suspendat deasupra unei prăpăstii a timpului. Jos, în stradă, douăzeci de etaje sub mine, luminile taxiurilor apăreau şi dispă80

reau, dansând, şi, în abstract, asta era interesant. În timpul zilei, mătuşa Alma, care venise din provincie să cumpere haine de copii, ne lăsase singuri. Străinii pe care-i oprise tata pe stradă rezistaseră la întrebările lui simple şi oneste, care se învârteau în jurul aceluiaşi punct. Mojicia lor şi ignoranţa lui mă umiliseră, şi furia mea, care ajunsese la paroxism, fusese potolită de bomboanele de tuse. L-am iertat. L-am iertat într-un templu de marmură cafenie, şi aş fi vrut să-i mulţumesc că mă concepuse astfel încât să mă nasc într-o regiune care era în stare să-şi trimită bomboanele până în inima Paradisului. Ne-am dus cu metroul până la gara Pennsylvania, apoi am luat un tren, şi am stat, unul lângă altul, ca doi fraţi gemeni, până acasă; şi chiar acum, doi ani mai târziu, ori de câte ori urcam sau coboram în drumul nostru zilnic Coughdrop Hill, simţeam un iz de New York, şi parcă vedeam constelaţiile care păreau că ne cheamă să zburăm către ele sloboziţi de pământul local. În loc să oprească, tata, din nu ştiu ce greşeală, acceleră trecând de cotitura care ducea spre Olinger.

— Hei! am strigat.

— Lasă, Peter, îmi spuse el încet, e prea frig. Faţa lui era senină sub căciula cretină de lână albastră. Nu voia ca omul să se simtă prost că ne abăteam din drum numai ca să-l ducem pe el la Alton.

Eram atât de furios încât am îndrăznit să mă întorc şi să-i arunc o privire fioroasă. Faţa omului, dezgheţată acum, era îngrozitoare – o băltoacă de noroi. Mi-a înţeles greşit gestul, şi s-a apropiat de mine cu un zâmbet scârbos şi efluvii de emoţie mocirloasă. Am tresărit, m-am crispat şi am devenit ţeapăn. Detaliile bordului maşinii mi-au sărit în ochi, strălucind. Am închis ochii, vrând să opresc orice legătură cu efluviile acelea neplăcute şi de neconceput pe care le stârnisem. Cel mai îngrozitor era că aveau ceva sfios şi recunoscător, şi feciorelnic.

Tata întoarse capul lui mare şi strigă:

— Şi ce-ai învăţat?

Avea vocea chinuită de o durere îngrozitoare şi asta îl descumpăni pe celălalt. Din spate nu veni niciun sunet. Tata aştepta.

— Nu vă înţeleg, spuse omul. Tata dezvoltă ideea.

— Care ţi-e verdictul? Eşti un om pe care-l admir! Ai avut curajul să faci ceea ce am dorit eu să fac de când mă ştiu: să umblu, să văd oraşe. Crezi c-am pierdut mult?

— N-ai pierdut nimic.

Cuvintele se retraseră ca nişte antene rănite.

— Ai făcut vreodată ceva de care să-ţi facă plăcere să-ţi aminteşti? N-am dormit toată noaptea trecută încercând să-mi amintesc de ceva plăcut, dar n-am reuşit. Numai tristeţe şi silă! Astea-s amintirile mele.

M-am simţit jignit. Doar mă avusese pe mine! Străinul mârâi. Poate că ăsta era felul lui de a râde.

— Luna trecută am ucis o scârbă de câine, spuse. Ce părere ai? Câini d-ăia care ies din tufiş şi încearcă să te înşface de picior. Mama lor! făcusem rost de o bâtă lungă, lungă şi îmi vedeam de drum, când numa' ce sare potaia la mine, şi o trăsnesc drept între ochi. Se prăbuşeşte, da' eu îi mai ard câteva. Mamă! Cel puţin, aşa, am scăpat şi noi măcar de o jigodie care încearcă să-ţi înşface piciorul, numai fiindcă n-ai o maşină în care să-ţi plimbi fundu'! Mamă, drept între ochi, dintr-o singură lovitură!

Tata ascultase cu oarecare tristeţe.

— Să ştii că cei mai mulţi câini nici nu-ţi vor răul, spuse el în cele din urmă. Sunt doar aşa cum sunt şi eu: curioşi. Ştiu exact ce gândesc ei. Avem şi noi un câine acasă despre care am cea mai bună părere. Iar nevastă-mea pur şi simplu îl divinizează!

— Ei, în orice caz eu i-am făcut de petrecanie jigodiei, spuse omul şi-şi trase scuipatul. Îţi plac câinii, băiete? mă întrebă.

— Lui Peter îi place toată lumea, spuse tata. Ce n-aş da eu să am firea bună a băiatului. Dar te înţeleg şi pe dumneata, dom'le. Nu-i plăcut să-ţi iasă un câine în drum, pe întuneric, prin locuri necunoscute.

— Da. Şi în ultima vreme nu te mai ia nimeni cu maşina, spuse omul. Stai toată ziulica şi aştepţi, de-ţi îngheaţă fundu'; de o oră încoace, maşina dumitale e prima care a oprit să mă ia.

— Eu opresc întotdeauna, spuse tata. Dacă cerul n-ar avea grijă de nebuni aş fi şi eu ca dumneata. Spui că eşti bucătar?

— Îhî… am făcut-o şi p-asta.

— Dă-mi voie să-mi scot pălăria în faţa dumitale. Eşti un artist.

Mă simţeam în sinea mea ca un vierme din care ieşise vagabondul şi am început să mă întreb dacă tata era în toate minţile. Tresărisem dorind să-i cer scuze străinului, să mă târăsc în faţa lui, să-i explic: „Aşa e el. îi plac necunoscuţii; şi pe deasupra îl mai rod şi nişte gânduri".

— Nu-i nicio greutate. Tre' doar să ungi bine cratiţele. Rostise răspunsul cu prudentă.

— Greşeşti, domnule, strigă tata. E o artă minunată, să găteşti pentru alţii. Eu n-aş putea s-o învăţ nici dacă aş avea un milion de ani la îndemână.

— Vorbeşti aiurea! spuse omul, încercând încet-încet să lege relaţii mai amicale. Trebuie doar să faci chiftelele subţiri, ăsta-i singurul lucru de care le pasă porcilor care ţin păcătoasele alea de localuri. Dă-le grăsime şi fă economie la came. Cred că dacă nu mi-au spus-o o sută de porci nu mi-a spus-o niciunul! Singurul lucru după care umblă sunt banii: Dolarul, ăsta-i Dumnezeul lor. Doamne, eu n-aş bea o mie de ani pişatu' ăla de negru pe care îl numesc ei cafea.

Pe măsură ce devenea mai comunicativ, simţeam că mi se face părul măciucă. Pielea mă mânca teribil.

— Eu am vrut să fiu farmacist, i-a spus tata. Dar când am isprăvit liceul n-aveam de nici unele. Bătrânul meu ne-a lăsat doar o Biblie şi o grămadă de datorii. Dar nu-l învinuiesc! Bietul om a încercat să facă ce trebuie. Printre puştii mei de la şcoală – sunt profesor – au urmat unii şi farmacia, şi după câte-mi spun ei, n-aş fi avut destul creier pentru asta. Un farmacist trebuie să fie inteligent.

— Tu ce vrei să te faci, băiete?

Dorinţa mea de a fi pictor îl punea pe tata în încurcătură.

— Bietul băiat e tot atât de descumpănit ca mine, îi spuse el omului. Ar trebui să plece de prin părţile astea să se ducă undeva unde mai e şi puţin soare. Are mari necazuri cu pielea lui.

De fapt, tata smulsese hainele de pe mine lăsând să se vadă cojile bubiţelor. În privirea furioasă a ochilor mei, profilul lui părea profilul unei stânci goale şi oarbe.

— Zău, băiete? Cum adică?

— Am pielea albastră, am spus eu pe un ton furios.

— Glumeşte! zise tata. Are caracter foarte bun când e vorba de asta. Dar cel mai bun lucru pe lume, pentru el, ar fi să plece în Florida. Dacă ai fi dumneata tatăl lui, şi nu eu, acolo s-ar afla acuma!

— Eu cred c-o să fiu acolo în două, trei săptămâni, spuse omul cu autostopul.

— Ia-l cu dumneata! exclamă tata. Dacă există un puşti care să merite o vacanţă, apoi el e. Gologanii mei s-au topit. E timpul să-şi facă rost de un nou tată. Eu sunt un conglomerat ambulant de deşeuri.

Imaginea îi fusese sugerată de maidanul cu gunoaie din Alton, care apăruse la marginea şoselei. Pe suprafaţa viu colorată şi zdrenţuită a terenului care se întindea pe mai mulţi acri, ardea ici-colo câte un foc mocnit. Ruginind sau putrezind, lucrurile revin la o culoare cafenie plină de speranţă şi, în grămezile de cenuşă, capătă siluete fantastice, zdrenţuite şi stufoase ca ferigile. O adiere continuă ce venea dinspre râu lipea de tulpinile drepte ale buruienilor bucăţele de hârtie colorată care semănau a steguleţe fâlfâitoare. Dincolo, departe, râul Running Horse reflecta în fâşia lui de smalţ negru, albastrul de cobalt al boitei tăcute de deasupra.

Cisterne de benzină, de culoarea elefantului, montate pe suporturi ca să se ridice şi să cadă în rame cilindrice, străjuiau siluetele de cărămidă ale oraşului, care se profilau în zare: Alton, oraşul trandafiriu al secretelor, oraşul misterios, care căptuşea poalele dealurilor verzi şi purpurii. Coamele veşnic verzi ale Muntelui Alton; se vedeau ca nişte sfârtecaturi negre. Mâna mea se strânse de parcă ar fi ţinut o pensulă. Şinele de cale ferată alunecau argintii de-a lungul şoselei; terenurile de parcare ale fabricilor treceau pe lângă noi ca fulgerul, strălucind din plin, şi şoseaua deveni o stradă suburbană şerpuind între agenţiile de maşini, vagoanele restaurant ruginite, şi casele acoperite cu şindrilă.

— Aicea e! îi spuse tata omului cu autostopul. Marele şi gloriosul Alton. Dac-ar fi venit cineva la mine când eram copil şi mi-ar fi spus c-o să mor la Alton, Pennsylvania, i-aş fi râs în nas. N-auzisem în viaţa mea de oraşul ăsta.

— Eun oraş împuţit, spuse omul. Mie mi se părea foarte frumos.

Tata opri maşina la întretăierea dintre şoseaua 122 şi autostrada Lancaster. Stopul era pe roşu, şoseaua care o lua la dreapta se transforma într-un pod de beton, podul Running Horse, la capătul

căruia începea propriu-zis oraşul. La stânga mergeai trei mile până la Olinger şi încă două până la Ely.

— Am ajuns! spuse tata. Trebuie să te dăm jos în frig. Omul deschise portiera de lângă el. De când îi spusese tata de pielea mea, impulsurile curtenitoare din maşină deveniseră mai slabe. Totuşi, poate că din întâmplare, îmi atinse ceafa. Afară, în aerul liber, vagabondul strânse pachetul înfăşurat în hârtie la piept. Faţa lui fluidă împietri.

— Mi-a făcut plăcere să stăm de vorbă, îi strigă tata. Omul zâmbi.

— S-auzim de bine. Şi trânti portiera. Stopul trecu pe verde. Inima mea începu să bată mai încet. Ne-am croit drum pe autostradă, mergând împotriva fluxului de maşini care se îndreptau către Alton. Prin geamul prăfuit de la spate l-am urmărit pe oaspetele nostru, care arăta ca un mesager cu bocceaua lui misterioasă şi care se făcea din ce în ce mai mic. În cele din urmă ajunse o grămăjoară cafenie, la capătul podului, apoi zbură în suiş şi dispăru. Iar tata îmi spuse, pe tonul lui cel mai obişnuit:

— Omul ăsta era un domn.

Am simţit că-mi sare muştarul, că m-apucă furia. Şi am hotărât să-l cert tot drumul, până la şcoală.

— Bravo, i-am spus. Bravo! Grozav! Te grăbeşti atât de tare încât nici măcar nu mă laşi să îmbuc o dată din mâncarea aia prăpădită şi pe urmă culegi o scârbă de coate-goale de pe drum, faci un ocol de trei mile pentru el, şi nici măcar nu-ţi mulţumeşte. Şi acum, chiar c-o să întârziem la şcoală. Parcă-l văd pe Zimmerman, uitându-se la ceas, plimbându-se agitat în sus şi-n jos pe culoarele şcolii şi întrebându-se unde eşti. Zău, tată, credeam că măcar din când în când ai şi tu un pic de minte. Ce-oi fi găsind la vagabonzii ăştia? Crezi că-i vina mea dacă m-am născut şi te-am împiedicat să fii şi tu vagabond? auzi, Florida! Şi pe urmă ce ţi-o fi venit să-i spui de pielea mea? Frumos, n-am ce zice! îţi mulţumesc! De ce nu m-ai pus să-mi scot cămaşa, dacă tot venise vorba? Poate c-ar fi trebuit să-i arăt şi picioarele mele pline de coji. De ce să spui oricui orice prostie-ţi trece prin cap?

Cui îi pasă? Nimănui. Singurul lucru de care-i păsa cretinului era să omoare câini şi să-mi sufle mie în ceafă. Auzi, treptele albe de la Baltimore! Toate astea-s aiureli! Zău, tată, ce-a fi în capul tău când îndrugi, aşa, verzi şi uscate?

Dar nu poţi continua să boscorodeşti un om care nu-ţi răspunde. A doua milă spre Olinger am tăcut amândoi. Se grăbea, îl apucase panica să nu întârzie şi depăşea şiruri întregi de maşini, mergând mai mult prin mijlocul autostrăzii. La un moment dat, roţile se prinseră în şinele de tramvai şi volanul îi fugi din mâini. Dar a avut noroc: am ajuns la timp! Trecând pe lângă avizierul în care membrii cluburilor Lions, Rotary, Kiwanis şi Elks ne urau bun sosit la Olinger, tata spuse:

— Nu te necăji că a aflat de pielea ta, Peter. O să uite. Ăsta-i unul din lucrurile pe care le înveţi când eşti profesor; oamenii uită tot ce le spui. Urmăresc în fiecare zi cu privirea chipurile palide şi mute şi-mi amintesc de moarte. Treci prin mintea copiilor ăstora fără să laşi nicio urmă. Mi-aduc aminte de bătrânul meu, când a fost convins c-o să moară, a deschis ochii, şi cum stătea aşa în pat, a ridicat privirea către mama, către Alma şi către mine şi ne-a spus: „Credeţi că n-o să-şi mai aducă nimeni, niciodată aminte de mine?" Mă gândesc de multe ori la asta. Nimeni, niciodată! Groaznice cuvinte pentru un preot! M-au băgat în sperieţi!

Când am intrat în curtea şcolii, ultimii copii se înghesuiau pe la uşi. Probabil că tocmai sunase clopoţelul. Întorcându-mă să ies din maşină şi să-mi adun cărţile, am aruncat o privire către bancheta din spate.

— Tată, am strigat, ţi-au dispărut mănuşile!

Făcuse câţiva paşi şi se depărtase de maşină. Se întoarse, îşi trecu mâna plină de negi pe creştet şi-şi scoase căciula albastră. Părul i se ridică din pricina electricităţii statice.

— Ce? Le-o fi luat măgaru' ăla?

— Probabil. Că nu mai sunt acolo. Nu mai e decât sfoara şi harta.

Rezervă acestei descoperiri atâta timp cât să clipească o dată.

— Eh, spuse, are mai multă nevoie de ele ca mine. Bietul om nu prea ştia pe ce lume se află! Şi-şi văzu de drum, înghi-86

tind cu paşii lui generoşi aleea de ciment. Luptându-mă cu cărţile, n-am putut să-l ajung şi pe când îl urmam de la distanţă, intervalul dintre noi devenind din ce în ce mai mare, pierderea mănuşilor, felul în care lăsase să-i scape printre degete darul meu scump şi îndelung plănuit mă făcură să simt o greutate dureroasă acolo unde îmi strângeam cărţile lângă stomac. Tata îşi întreţinea familia: strângea lucrurile în jurul lui şi – pe urmă le lăsa să se împrăştie în univers. Hainele mele, mâncarea, speranţele mele luxoase,

toate îmi veneau de la el, şi pentru prima dată, moartea lui mi se păru, chiar şi la distanţa imensă, astrală, la care se afla, chiar şi în impasibilitatea ei, o ameninţare gravă şi înfricoşătoare…

III

CHIRON o porni grăbit, fiind puţin în întârziere, pe aleea de tamarisc, tisă, laur şi stejar. Sub cedri şi pinii argintii, ale căror vârfuri tăcute erau ca nişte umbre în care pătrunsese albastrul olimpian, un subarboret viguros, compus din pomişori, peri sălbatici, corni şi merişori, umplea cu miresme de flori şi sevă şi cu crenguţe tinere aerul din miezul pădurii. Ici-colo, ramuri înflorite aruncau câte o pată de culoare peste golurile nestabile ale pădurii care înconjurau trapul lui mărunt şi grăbit. Încetini. Însoţitorii zdrenţuiţi şi amuţiţi din aer, care mergeau pe lângă capul lui ridicat, încetiniră şi ei. Aceste intervale de spaţiu gol – mascate de căutarea dibace a unor noi lăstari şi de pic-picul grăbit rai ciripitului de păsărele, care părea să vină dintr-un tavan bogat în elemente (unele cântece erau apă, altele cupru, unele argint, altele bastoane lustruite de lemn, iar altele erau foc, un foc rece şi zimţat) – îi aminteau de peşteri şi îi linişteau firea contopindu-se cu ea. Ochii lui de student – căci e oare un profesor altceva decât un student care a îmbătrânit? – regăsiseră, izolat în subarboret, busuiocul, spânzul, cupătoriumul, laptele-cucului, fereguţa, curcubeţeaua, mărul-lupului şi scilele.

Scoase ixia, scrântitoarea, dulcele maghiran, micsandrele, prin forma petalelor, a frunzelor, a tulpinilor şi a ţepilor, din anonimatul lor verde şi nelămurit. Recunoscute, plantele păreau să se ridice gingaşe în semn de bun venit, salutând trecerea unui erou. Spânzul negru e fatal pentru cai. Şofranul creşte mai iute dacă-i călcat în picioare. Fără să vrea, mintea lui Chiron repeta cunoştinţele de spiţer pe care le dobândise cândva, demult.

Printre plantele numite stricnine, unele produc somn, altele nebunie. Rădăcina primelor, albă când se smulge din pământ, sc. 88

face roşie ca sângele când se usucă. Unii numesc cealaltă specie Thryoron, alţii, Peritton. Trei douăzecimi dintr-o uncie dau agitaţie. Doza dublă produce halucinaţie. Doza triplă te face să devii definitiv nebun. Iar şi mai mult te ucide.

Cimbrul nu creşte acolo unde nu poate ajunge briza mării. Atunci când tai anumite rădăcini, trebuie să te aşezi cu faţa spre vânt. Culegătorii bătrâni susţin că rădăcinile de bujor trebuie culese

noaptea, căci dacă te vede ciocănitoarea îndată te îmbolnăveşti de prolapsus ani. Chiron privise această superstiţie cu dispreţ, voise să scoată oamenii din beznă. Apolon şi Diana îi făgăduiseră să-l călăuzească. Trebuie să faci trei cercuri cu sabia în jurul mătrăgunei şi când o tai să stai cu faţa spre apus. Buzele palide ale lui Chiron zâmbiră sub tufa de bronz a părului din barbă, când îşi aminti de scrupulele întortocheate, pe care nu le luase în seamă, când căutase nişte plante cu adevărat tămăduitoare. Important în legătură cu mătrăguna era că, amestecată în mâncare, vindeca guta, insomnia, erizipelul şi impotenţa. Rădăcina de castravete potoleşte lepra albă şi raia oii. Frunzele de dumbeţ pisate în ulei de măsline dreg fracturile şi pecinginea. Fructele lui te scapă de fiere. Fereguţa te scoate afară pe jos. Cuişoarele – care-şi păstrează virtuţile de două sute de ani – te curăţă şi pe sus şi pe jos. Cele mai bune leacuri se găsesc în locurile cu iarnă, aşezate spre nord şi uscate – în Euboea, leacurile din Aigai şi Telethrion au puterea cea mai mare. Toate parfumurile, în afara celui de iris, vin din Asia: casă, scorţişoara, cardamoma, nardul, styraxul, smirna şi mărarul. Otrăvurile sunt indigene; spânzul, cucuta, brânduşa, macul, mărul-lupului. Cameleonul este fatal pentru câini şi porci; şi dacă vrei să afli dacă un om care e bolnav va trăi, spală-l cu pastă de cameleon amestecată cu ulei şi apă timp de trei zile. Dacă supravieţuieşte încercării, va trăi.

O pasăre deasupra lui scoase un sunet ascuţit, metalic, care părea a fi un semnal. „Chiron! Chiron!”; sunetul izbucni în spatele lui şi-l surprinse, zburându-i în grabă pe lângă urechi; îl depăşi cu o viteză imaterială şi plină de voioşie, ajungând înaintea lui în dreptul deschizăturii zdrenţuite de aer bătut de soare, care aştepta la capătul potecii din pădure.

Ajunse în poiană şi-şi găsi elevii aşteptându-l: Jason, Ahile, Asclepios, propria lui fiică – Ocyrhoe, şi o grămadă de alţi prinţişori ai Olimpului, care-i fuseseră lăsaţi în grijă. Ei îl strigaseră. Aşezaţi în semicerc, pe iarba caldă a livezii, îl salutară bucuroşi. Ahile, care sugea măduva din osul unui faun, ridică ochii. Bărbia lui era mânjită cu firimituri de ceară dintr-un fagure de miere. Trupul frumos al băiatului începuse să se cam îngraşe. Pe umerii lui albi şi laţi se întindea ca o mantie transparentă sugestia unor rotunjimi de femeie, care dădeau trupului său, destul de masiv, o greutate cam masivă şi-i scădeau expresivitatea ochilor. Albastrul lor prea era ca berilul. Privirea lor

iscodea, dar şi aluneca în lături.

Dintre toţi elevii lui Chiron, Ahile îl necăjea cel mai tare şi totuşi părea că are cel mai mult nevoie de aprobarea lui şi îl iubea cu mult mai puţină sfială ca ceilalţi. Jason, mai puţin favorizat, firav şi arătând mai tânăr decât anii lui, avea totuşi aroganţa colţuroasă a independenţei şi ochii lui întunecaţi exprimau intenţia fermă de a supravieţui. Asclepios, cel mai bun dintre elevi, era tăcut şi avea o înfăţişare calmă şi hotărâtă. În multe privinţe îşi depăşise profesorul. Smuls din pântecele necredincioasei Coronis, care fusese ucisă, avusese şi el parte de o copilărie lipsită de dragoste maternă, şi de un tată divin care îl ocrotise de la distanţă. Chiron nu-l trata ca pe un elev, ci mai degrabă ca pe un coleg; şi în timp ce ceilalţi se zbenguiau în recreaţie, ei doi, unul lângă altul, cu sufletul bătrân, se cufundau din ce în ce mai adânc în tainele învăţăturii, încercând să le desluşească.

Dar ochii lui Chiron se opreau cel mai drăgăstos asupra părului auriu-roşcat al fiicei lui.

Ce plină de viaţă era fata! Părul ei era ondulat şi împletit: văzut de sus, semăna cu nişte herghelii de cai. Era viaţa lui văzută de sus. Protoplasma lui trăia în ea şi prin ea era nemuritoare. Privirea lui cobora asupra capului ei, care nu mai era de copil, un cap încununat cu neastâmpăr: propria lui sămânţă. Uitându-se la ea, văzu copilul supărat care tropăia cu picioarele lungi, cu fruntea lată, şi care fusese cândva bebeluşul sugaciul hrănit de Chariclo lângă el pe muşchiul verde, în zilele în care stelele-şi vorbeau la gura peşterii. Fata fusese prea deş-90

teaptă să-şi ia copilăria uşor. Accesele ei de furie mâhniseră mândria lor de părinţi. Ocyrhoe era chinuită de presimţiri şi mai puternice decât ale lui taică-său şi de care n-o puteau uşura nici leacurile lui, nici mărar odoleanul smuls din rădăcină la miezul celei mai scurte nopţi a anului, din pământul stâncos din jurul lui Psophis. Aşa că de câte ori îl sâcâia, oricât ar fi fost de crudă, oricât de stridentă i-ar fi fost vocea, Chiron nu se înfuria, ci se supunea resemnat, nădăjduind că va obţine de la ea iertarea pentru neputinţa lui de a-i găsi tămăduire.

În corul vocilor care-l salutau, strigătul fiecăruia dintre copii avea o nuanţă distinctă pe care o cunoştea. Adunată, polifonia alcătuia un curcubeu. Ochii lui şovăiau la limanul fierbinte al lacrimilor. Copiii începeau în fiecare zi lecţia cu un imn către Zeus. Când stăteau în

picioare, trupurile lor, acoperite cu haine subţiri, nu erau încă diferenţiate în icuri şi vase, unele atacând, celelalte primind, unelte ale lui Ares sau ale lui Hestia, ci siluete identice, cu toate că nu aveau aceeaşi înălţime: trestii palide şi zvelte ale unui singur n-ai, cântând la unison un imn dedicat zeului existenţei pure.

„Stăpân al cerurilor, Făuritor al vremii, Lumină din lumină, Zeus, ascultă cântul nostru!

Acoperă-ne de glorie, Coamă a norilor cumulus, Plămădeşte-ne să creştem, Tu, obârşie a ploii!"

Adierea uşoară şi capricioasă împrăştia cântecul aşa cum îşi agită fetele eşarfa.

„Strălucire dincolo de strălucire Soare deasupra lui Apolon, Pământul care e sub Hades, Mare peste mare.

Dă-ne nouă măsura, Arc al bolţii cereşti.

Curbă a culoarelor: Zeus, lasă-ne să înflorim!"

Vocea joasă a centaurului, nesigură când era vorba să cânte, se alătură corului la ultima rugă:

„Lumină din lumină, Cerul nostru, al muritorilor. Cămin al nădejdilor noastre, Culme a temerilor noastre.

Trimite-ne un semn, Un semn de îngăduinţă, Arată-ţi puterea: Răspunde rugii noastre!"

Tăcură şi pe deasupra copacilor din stânga poienii apăru un vultur negru care trecu ca o săgeată de-a curmezişul soarelui. Chiron se temu o clipă, apoi îşi dădu seama că, deşi se afla în stânga lui, era în dreapta copiilor. În dreapta lor şi în urcare – deci de două ori favorabil. (Dar în stânga lui.) Copiii suspinară îngroziţi şi, după ce vulturul dispăru dincolo de marginea irizată a nimbului solar, începură să ciripească emoţionaţi. Şi spre mulţumirea lui taică-său, chiar şi Ocyrhoe era impresionată, îngrijorarea îi lunecă pentru câteva clipe de pe faţă. Părul lucios i se îmbină cu ochii strălucitori şi deveni, ca oricare altă fată, veselă şi nepăsătoare. Nefiind smerită din fire, pretindea că va veni o zi în care Zeus va fi socotit de oameni drept o biată jucărie născocită de ei, că va fi hulit, alungat din Olimp, împins pe brânci la vale şi înfierat ca un criminal.

Soarele Arcadiei devenea din ce în ce mai cald. Ciripitul păsărilor care învăluia luminişul deveni firav. Chiron simţi în vine bucuria măslinilor din câmpie. În oraşe, credincioşii, urcând treptele albe ale templului, simţeau fierbinţeala marmurei pe tălpile lor goale.

Hotărî să-şi ţină lecţia la umbra unui castan înalt pe care se spunea că îl sădise însuşi Pelasgus. Avea un trunchi gros câte colibă de păstor. Băieţii se aşezară, făcând pe grozavii, printre rădăcini ca printre trupurile unor duşmani ucişi, fetele mai sfioase îşi căutară un loc moale pe suprafeţele acoperite cu muşchi. Chiron trase aer în piept. Aerul dulce ca mierea îi umflă coşul pieptului. Elevii îl întregeau pe centaur, îi înflăcărau înţelepciunea prin speranţă. Haosul îngheţat al cunoştinţelor dinăuntrul lui, scos la lumina soarelui, fusese totuşi pătruns de culorile tinere ale optimismului. Iarna deveni primăvară.

— Subiectul lecţiei noastre de azi, începu el, şi feţele răspândite în umbra verde şi deasă ca petalele după ploaie erau toate tăcute şi atente – este Geneza tuturor lucrurilor. La început, urmă centaurul, noaptea cu aripi negre s-a iubit cu vântul, şi a depus un ou de argint în pântecele întunericului. Din oul acesta a ieşit Eros, care înseamnă…?

— Dragostea, răspunse o voce de copil din iarbă.

— Şi Dragostea a urnit Universul din loc. Tot ce există pe lume se trage din ea – soarele, luna, stelele, pământul, cu munţii şi apele lui, cu arborii, ierburile şi fiinţele lui vii… Ei bine, Eros era bisexuat, avea aripi de aur şi, având patru capete, răgea uneori ca taurul sau ca leul, alteori şuiera ca şarpele sau behăia ca berbecul. Sub domnia lui Eros, oamenii trăiau în bună înţelegere ca într-un stup de albine, fără griji, fără muncă, mâncând doar ghinde, miere şi fructe sălbatice care picau din copaci, beau lapte de oaie sau de capră, nu îmbătrâneau niciodată, dansau şi râdeau mult. Pentru ei moartea nu era cu nimic mai înfricoşătoare decât somnul. Şi atunci, sceptrul său trecu la Uranus…

IV

DUPĂ cursuri am urcat în biroul tatii. Camera 204. Cu el mai erau doi elevi. Le-am aruncat o privire pătrunzătoare şi, sfâdându-i cu cămaşa mea roşie, m-am apropiat de fereastră şi m-am uitat către Alton. În ziua aceea mă jurasem să-l ocrotesc pe tata. Şi cei doi elevi care-l făceau să-şi piardă vremea erau primii duşmani pe care-i întâlneam. Unul era Deifendorf, al doilea era o fată – Judy Lengel. Deifendorf vorbea:

— Înţeleg, la urma urmei, de ce e nevoie să învеţi contabilitate, să baţi la maşină sau lucruri d-astea, dom'le Caldwell, dar pentru unul ca mine, care n-are de gând să urmeze facultatea sau mai ştiu eu ce, nu înţeleg ce rost are să-mi încarc memoria cu o listă întreagă de animale care au murit acum un milion de ani.

— Chiar că n-are niciun rost, spuse tata. Ai două sute la sută dreptate. Cui îi pasă de animalele moarte? Dac-au murit, lasă-le să zacă. Ăsta-i motto-ul meu. Să ştii că îşi pe mine mă întristează de moarte. Dar asta-i materia pe care trebuie s-o predau şi am s-o predau până am să-mi dau sufletul. Problema e, ori eu, ori voi, Deifendorf, şi dacă nu renunţaţi la isteria voastră, o să fac tot posibilul să vă ucid eu pe voi înainte de a mă ucide voi pe mine. Chiar dacă pentru asta trebuie să vă strâng de gât cu mâinile mele. Eu aici mă lupt pentru viaţa mea. Trebuie să hrănesc o nevastă, un copil şi un bătrân. Să nu credeţi că nu simt şi eu ca voi. Mi-ar plăcea mult mai mult să mă plimb pe străzi. Îmi pare rău de voi! Ştiu foarte bine că suferiţi!

Am râs, acolo, lângă fereastră. Era felul meu de a-l ataca pe Deifendorf. Simţeam că se lipise de tata şi îl sugea de vlagă. Aşa făceau copiii ăştia cruzi. La o oră după ce-l scoteau din sărite, după ce-l înnebuneau (îi apăreau chiar spume la gură, şi 94

ochii i se făceau ca nişte bucăţele de diamant neşlefuit), veneau în camera lui să-i ceară sfaturi, să-i facă mărturisiri şi să se lase încurajaţi. Apoi, de îndată ce se despărţeau de el, începeau din nou să-şi bată joc de el. Am rămas cu spatele întors la acest duet greţos.

De la ferestrele tatii vedeam peluza laterală a şcolii, unde toamna repetau orchestra şi echipa artistică, vedeam terenurile de tenis şi castanii sălbatici de o parte şi de alta a aleii azilului de săraci, şi dincolo de toate astea, pe orizontul albastru, muntele Alton, cocoşat, cu o cicatrice formată de o carieră de pietriş. Un troleibuz, plin cu oameni care se duceau după cumpărături la Alton, urca traseul, legănându-se strălucitor. Unii dintre elevii care locuiau în direcţia oraşului Alton se strânseseră ciorchine în staţie, aşteptând perechea troleibuzului să coboare pe autostradă. Jos, pe aleile de ciment care porneau de la ieşirea fetelor şi continuau de-a lungul părţii laterale a clădirii – trebuia să-mi turtesc nasul de sticla îngheţată ca să văd chiar atât de clar ce se petrece acolo – fetele, care în perspectivă apăreau doar ca nişte petice de stofă ecosez, blană, cărţi şi lână, mergeau câte două sau câte trei, spre casă. Din gura lor ieşeau aburi îngheţaţi. Ce spuneau nu ştiu, că n-auzeam. Am căutat-o pe Penny printre ele. O ocolisem toată ziua, fiindcă mi se păruse că dacă mă apropii de ea, înseamnă că-mi trădez părinţii, a căror nevoie de mine crescuse în mod misterios şi solemn.

— …Singurul, îi spunea Deifendorf lui tata. Vocea lui îmi zgâria

urechile. Era o voce ciudat de slabă, dacă o raportai la trupul lui puternic, atletic. Îl văzusem de multe ori gol, în vestiar. Avea picioarele îndesate, păroase, acoperite cu o blană roşcată, un tors imens ca de gumă; umeri lucioşi şi căzuţi şi braţe foarte lungi care se terminau cu mâini roşii ca nişte lo-peţi. Era înotător.

— Aşa e, nu eşti, nu eşti singurul, îi spuse tata. Dar dacă mă gândesc bine, Deifendorf, eu zic că eşti cel mai rău. Eşti puştiul cel mai enervant din câţi am eu anul ăsta. Făcuse această apreciere cu indiferenţă. Existau lucruri – gradul de neastâmpăr, de inteligenţă, sau aptitudinile atletice – pe care tata, în urma anilor de practică în învăţământ, le putea evalua cu cea mai mare pricepere.

Printre fetele care apăruseră acolo jos, nu era nici urmă de Penny. În spatele meu, Deifendorf tăcea descumpănit parcă, sau chiar jignit. Avea şi el un punct vulnerabil, îl iubea pe tata. Mă doare s-o recunosc, dar între acest animal obscen şi tata exista o afecţiune adevărată şi mi-era ciudă. Mi-era ciudă să văd cu ce elan îşi exprima tata sentimentele în faţa băiatului, de parcă undeva, în toată aiureala asta, exista fărâma tămăduirii.

Membrii fondatori, explica el, au hotărât, în înţelepciunea lor, că progeniturile sunt o povară nefirească pentru părinţi. Aşa că au născocit nişte închisori numite şcoli, înzestrate cu torturi, care poartă numele de educaţie. Şcoala este acolo unde te duci în perioada dintre epoca în care nu te pot ţine părinţii şi cea în care nu te poate ţine industria. Eu sunt plătit ca să am grijă de cei inapţi pentru societate – ologii, schilozii, debilii mintali sau neştiutorii. Singurul lucru pe care ţi-l pot spune, în legătură cu purtarea ta, puştiule, e asta: dacă nu te pui serios pe învăţătură, o să ajungi neajutorat ca mine şi-o să trebuiască să te faci profesor ca să-ţi câştigi pâinea. Când m-a prins criza din ’31, n-aveam nimic. Nu ştiam nimic. Dumnezeu avusese grijă de mine toată viaţa, aşa că nu eram bun de nimic. Şi atunci, Al Hummel, nepotul lui socru-meu, s-a milostivit de mine şi mi-a făcut rost de o slujbă de profesor. Nu-ţi doresc să păţeşti şi tu la fel, puştiule. Cu toate că eşti cel mai mare duşman al meu. Nu ţi-o doresc.

Mă uitam la Muntele Alton şi îmi ardeau urechile. Şi ca şi cum aş fi privit printr-o imperfecţiune a sticlei, am sărit peste timp, în chip fantastic, şi l-am văzut pe Deifendorf predând lecţii. De altfel, aşa a şi fost să fie. Paisprezece ani mai târziu, întorcându-mă acasă, l-am întâlnit pe o stradă lăturalnică din Alton, îmbrăcat într-un costum

cafeniu ponosit, cu un buzunar la piept din care ieşeau creioanele şi tocurile aşa cum ieşeau şi din buzunarul tatii în zilele uitate de demult! Deifendori se îngrăşase, i se cam rărise părul la cărare, dar era el. M-a întrebat, a îndrăznit să mă întrebe cu toată seriozitatea – pe mine, un expresionist abstract mediocru, dar autentic, care trăia într-o mansardă pe strada Douăzeci şi trei Est, cu o iubită negresă, pe mine, zic, dacă voi fi vreodată profesor, l-am răspuns că nu. Şi el mi-a spus cu ochii lui albaştri inexpresivi, mascaţi în dosul 96

unui aer de gravitate: „Pete, mă gândesc de multe ori la ce-mi spunea taică-tu despre meseria de profesor. E grea, spunea, dar nu poţi s-o laşi, că-ţi dă satisfacţii. Acum când sunt şi eu profesor, înţeleg ce voia să spună. Mare om taică-tu! Ştiai?" Şi acum, în camera lui tata, îi spunea cu vocea aceea slabă cu care se tot văicărea şi care-ţi zgâria urechile, un lucru asemănător:

— Nu vă sunt duşman, dom'le Caldwell. Eu ţin la dumneavoastră. Toţi băieţii vă iubesc.

— Asta-i nenorocirea mea, Deifendorf. E lucrul cel mai îngrozitor care i se poate întâmpla unui profesor de şcoală. Nu vreau să ţineţi la mine. Vreau doar să staţi cuminţi în faţa mea cincizeci şi cinci de minute pe zi, cinci zile pe săptămână. Aş dori, Deifendorf, să înlemneşti de spaimă când intri în camera mea. Caldwell-ucigaşul de copii; aşa aş vrea să mă consideraţi! Brrr!

M-am întors de la fereastră şi am început să râd, hotărât să-i întrerup. Se cocoşaseră aplecându-se unul către celălalt ca doi conspiratori despărţiţi de biroul galben, scorojit. Tata era livid şi părea dezgustat. Avea tâmplele lucioase şi concave. Pe biroul lui erau împrăştiate hârtii şi clame mari de metal şi prese pentru hârtii care semănau a broaşte râioase metamorfozate pe jumătate. Deifendorf îl sleise de puteri. Orele pe care le preda îl vlă-guiau. Îmi dădeam seama de asta şi nu puteam face nimic, îmi dădeam seama, neputincios, după zâmbetul afectat de pe faţa lui Deify, că tot vârtejul de cuvinte pe care-l rostise tata nu făcuse altceva decât să-i dea un sentiment de superioritate, sentimentul de a fi, în comparaţie cu această epavă confuză şi violentă – tânăr, curat, îngrijit, cu mintea clară, echilibrat şi invincibil.

Tata, stingherit de prezenţa mea mânioasă, schimbă subiectul.

— Să fii la YMCA în jur de 6 jumătate, îi spuse el lui Deifendorf, cu un ton tăios. În seara aceea avea loc un concurs de înot, şi

Deifendorf făcea parte din echipă.

— Îi băgăm noi la fund, n-aveţi nicio grijă, domnule Caldwell, făgădui Deifendorf. O să fie plini de ei şi tocmai buni de învins prin surprindere.

Echipa noastră de înot nu câştigase tot sezonul niciun concurs: Olinger era un oraş foarte uscat. N-avea bazin public, iar la picioarele digului de la azil erau numai sticle sparte. Tata fusese făcut, datorită uneia din acele lovituri ciudate prin care

Zimmerman îşi păstra autoritatea în şuvoiul maleabil de confuzie, antrenorul echipei, cu toate că hernia lui îl împiedica să intre vreodată în apă.

— Faceţi tot ce puteţi, eu atât vă cer, spuse tata. Doar n-o să umblaţi pe apă.

Acum îmi dau seama că tata ar fi vrut de fapt să protestăm la ultima lui frază, dar niciunul din ceilalţi trei câţi eram în cameră, n-am simţit că e cazul.

Judy Lengel era cel de al treilea elev din cameră. Tata socotea că taică-său o teroriza atât de tare încât o făcea să-şi piardă uzul raţiunii. Eu însă mă îndoiam de asta. După părerea mea, Judy era o biată fată care, nefiind nici frumoasă, nici deşteaptă, adoptase din răutate o ambiţie meschină cu care-şi chinuia profesorii naivi ca tata. Profită de tăcerea celorlalţi ca să spună:

— Dom-le Caldwell, mă întrebam, în legătură cu colocviul de mâine…

— O clipă, Judy… Deifendori se pregătea să plece, sătul de toate astea. Când se ridică de pe scaun aproape că râgâi. Tata îl întrebă: Deify, cum e cu ţigările? Dacă mi se mai raportează că fumezi, te scot din echipă.

— Da' dom'le Caldwell, eu nu m-am mai atins de buruiană de la începutul anului, scânci cel din uşă, cu vocea slabă, primitivă.

— Nu minţi, puştiule. Viaţa-i prea scurtă ca să minţi. Au venit o mie de oameni să protesteze că fumezi şi dacă mă prinde Zimmerman că te protejez, mă ucide.

— S-a făcut, dom'le Caldwell. Am înţeles.

— Să te vedem diseară la bras şi la doi douăzeci înot liber.

— Nicio grijă, dom'le Caldwell.

Am închis ochii. Mă necăjea să-l aud pe tata vorbind ca un antrenor. Mi se părea că nu e de demnitatea noastră. Şi totuşi, eram

nedrept. Căci la urma urmei nu era oare asta ceea ce voiam eu să aud la el – tonul unui om încrezător, al unui om obişnuit, pe care-l susţine toată lumea, un ton pe care-l întâlneam şi la alţii? Poate că mă durea că Deifendorf avea un lucru concret pe care să-l dăruiască tatii – brasul şi înotul liber doi douăzeci – în timp ce eu n-aveam nimic. Nedorind să-mi expun pielea, nu învăţasem niciodată să înot. Lumea apelor era închisă 98

pentru mine, iată de ce mă îndrăgostisem de aer, pe care eram în stare să-l cuprind înăuntrul meu, comprimându-l la maximum cu emoţie şi etichetându-l Viitor. Pe acest tărâm, nădăjduiam eu să-l răsplătesc pe tata pentru suferinţele lui.

— Ei, Judy, ce s-a întâmplat? i se adresă el fetei.

— Nu înţeleg despre ce va fi colocviul.

— Capitolele opt, nouă şi zece, după cum am mai spus şi azi în clasă.

— Dar asta-i foarte mult.

— Răsfoieşte puţin cartea, Judy. Că doar nu eşti proastă. Ştii cum să înveţi. Tata deschise cartea, manualul cenuşiu cu microscopul, atomul şi dinozaurul pe copertă. Caută cuvintele scrise cu cursive, şi spuse. Uite: Magmă. Ce e magma?

— Asta-i una dintre întrebări?

— Nu pot să-ţi spun întrebările, Judy. N-ar fi cinstit faţă de ceilalţi. Dar pentru propria ta informare, ce e magma?

— Aia care vine de la vulcani?

— Să zicem că da. E o rocă vulcanică în stare lichidă. Şi acum, ia spune-mi care sunt cele trei tipuri de rocă.

— O să întrebaţi şi asta?

— Nu pot să-ţi spun, Judy. Înţelege şi tu. Dar care sunt?

— Sedimentare…

— Vulcanice, sedimentare şi metaforice. Dă-mi câte un exemplu din fiecare.

— Granit, calcar şi marmură, am spus eu. Judy se uită la mine speriată.

— Sau bazalt, argilă şistoasă şi ardezie, spuse tata. Proasta îşi plimbă privirea de la mine la el apoi iar la mine, de parcă am fi format o gaşcă împotriva ei. În clipa aceea o şi formam! Existau clipe din astea fericite în care tata şi cu mine deveneam unul, o mică echipă double-face.

— Uite, să-ţi spun ceva interesant, Judy, zise tata. Cel mai bogat sediment de ardezie de pe continentul nostru se află chiar lângă noi, în Pennsylvania, în comitatele Lehigh şi Northampton. Lovi uşor cu dosul palmei tabla din spatele lui. Toate tablele, de la un capăt al ţării la celălalt vin de undeva de prin împrejurimi, adăugă el.

— Asta nu trebuie s-o ştim, nu-i aşa?

— Nu-i în carte, nu. Dar mi-am închipuit că poate te interesează. Străduieşte-te şi tu să te mai intereseze câte ceva. Uită de note. Că nu moare taică-tu din asta. Nu te mai chinui! Când aveam vârsta ta nu ştiam ce înseamnă să fii tânăr. Şi n-am învăţat nici până azi. Ascultă, Judy, vreau să-ţi spun ceva. Unii au anumite aptitudini, alţii nu. Dar fiecare are câte ceva chiar dacă n-ar fi decât faptul că trăieşte. Bunul Dumnezeu nu ne-a adus pe lume ca să ne chinuim cu ce n-avem. Omul cu două talente nu se supără pe cel cu cinci. Uită-te la mine şi la Peter. Eu n-am niciun talent. El are zece. Dar nu-s supărat pe el. Îmi place. E fiul meu.

Fata deschise gura. Mă aşteptam să spună: „O să întrebaţi şi asta la colocviu?", dar din gura ei nu ieşi niciun sunet. Tata răsfoi cartea.

— Ia dă-mi câteva exemple de agenţi de eroziune, spuse. Fata riscă:

— Timpul?

Tata ridică privirea, cu expresia unui om care a primit o lovitură. Sub ochi, pielea lui era albă şi delicată şi o roşeaţă neobişnuită îi apăru în obraji formând linii paralele clare ca urmele unor degete mânioase.

— Va trebui să mă mai gândesc la asta, spuse el. Eu m-am gândit la apele curgătoare, la gheţari şi la vânt.

Fata notă cuvintele pe bloc-notes.

— Diastrofism, spuse el. Izostazie. Explică-mi ce înseamnă. Fă-mi schiţa unui seismograf. Ce e batolitul?

— N-o să puneţi întrebările astea, nu-i aşa? spuse fata.

— S-ar putea să nu pun niciuna din ele, răspunse tata, dar nu te mai gândi la colocviu. Gândeşte-te la pământ. Nu-ţi place? Nu vrei să-i afli tainele? Izostazia e ca o femeie mare şi grasă care-şi aranjează corsetul.

Fata lui Judy părea crispată. Obrajii îi erau îngrămădiţi lângă nas, formând astfel nişte cute adânci şi aspre. Mai avea o a treia cută, verticală, în vârful nasului. Când te uitai la gură, aveai impresia că e şi

ea toată numai cute. Iar când vorbea, se mişca mecanic în sus şi în jos, ca o gura-leului”.

— O să întrebafi de protozoni, sau cum s-or mai fi numind şi ăia?

— Era proterozoică. Da, domnişoară. Una din întrebări s-ar putea să fie: Spuneţi-mi cele şase ore geologice în ordine cronologică, cu data lor aproximativă. Când a fost era cenozoică?

— Acum un miliard de ani?

— Acum, fetiţo. Trăieşti în ea. Toţi trăim în ea. Şi a început acum şaptezeci de milioane de ani. Pe urmă s-ar putea să înşir nişte forme de viaţă care au dispărut şi să vă cer să le identificaţi: cu un punct pentru identificare, unul pentru eră şi unul pentru perioadă. De exemplu: brontozaur: mamifer, cenozoic, terţiară. Stratul eocen, dar asta nu vă cer s-o ştiţi. Dacă te interesează însă aşa ca să ştii, brontozaurii semănau foarte mult cu William Howard Taft, care a fost preşedinte când aveam eu vârsta dumitale.

Am văzut că scrie: „Nicio epocă” pe carneţel, şi că înconjoară cuvintele cu un chenar, în timp ce tata continua să vorbească, începu să împodobească laturile chenarului cu triunghiuri.

— Sau lepidodendronul, spuse el, o ferigă uriaşă, paleozoică, din Pennsylvania. Sau eryops. Asta ce să fie, Peter?

Zău dacă ştiam.

— O reptilă, încercai eu să ghicesc. Din era mezozoică.

— Nu, e un amfibian, spuse. Şi a trăit mai devreme. Sau archaeopteryx, urmă el, grăbind vocea, convins că ştim despre ce e vorba. Asta ce, Judy?

— Archi… cum? întrebă ea.

— Archaeopteryx. Oftă. Prima pasăre. Avea mărimea unei ciori. Penele ei s-au dezvoltat din solzi. Studiază tabelul de la pagina două sute trei la pagina două sute nouă. Nu te încorda. Studiază tabelul şi memorează ce ai notat, şi o să ştii foarte bine.

— Ştiţi… numai când încerc să-mi amintesc de toate aşa cum trebuie, mi se face rău şi m-apucă ameţeala, zise ea, fără să vrea, gata, parcă, să plângă. Faţa ei era ca un mugur strâns, dar viaţa începuse să-l veştejească. Era palidă şi această paloare pluti o clipă prin cameră, cu nuanţe lucioase ca de miere strânsă dintr-o pădure dulce şi putredă.

— Toţi păţim aşa, spuse tata, şi lucrurile deveniră iarăşi palpabile, învăţătura e un lucru indigest. Fă ce poţi, Judy, dar nu-ţi

pierde somnul dătător de frumuseţe. Nu te teme. De miercuri încolo poţi să uiţi de toate astea, şi pe urmă, repede, cât ai clipi din ochi, o să te măriţi şi o să faci şase copii. Brusc, mi-am dat seama, cu oarecare indignare, că tata, din milă, îi sugerase tot ce o va întreba la colocviu.

După ce ieşi Judy din cameră, tata se ridică, închise uşa în urma ei şi îmi spuse:

— Biata fată, taică-său o să rămână cu o piatră în casă. Eram singuri acum.

M-am depărtat puţin de pervazul de care mă sprijineam şi am spus:

— Poate că asta şi vrea. Eram foarte conştient că purtam o cămaşă roşie. Pâlpâirea ei în imaginea care mi se părea că se formează pe podea, în timp ce mă plimbam prin cameră, părea că dă vorbelor mele ceva enigmatic şi rafinat.

— Să nu crezi asta, mi-a spus tata. Cel mai groaznic lucru de pe lume e o femeie acră. Asta-i marea calitate a maică-tii, n-a fost niciodată acră. Poate că ţi-e greu să înţelegi, Peter, dar maică-ta şi cu mine am avut multe zile bune împreună.

Mă îndoiam, dar felul în care a spus-o mi-a închis gura. Mi se părea că tata îşi lua, treptat, treptat, rămas bun de la toate lucrurile pe care le cunoscuse în lume.

Apucă o foaie de hârtie albastră de pe birou şi mi-o întinse.

— Citeşte şi plângi, spuse. Primul meu gând a fost că trebuie să fie rezultatul fatal al unor analize medicale. Am simţit un nod în stomac.

Eram uimit. Cum reuşise să-l capete atât de repede? Dar nu era decât unul din rapoartele pe care le făcea Zimmerman după fiecare inspecţie lunară.

ŞCOALA PUBLICĂ DIN OLINGER

Biroul Directorului – Inspector.

1.10.47.

Profesor: G.W. Caldwell Clasa: 10-a. Ştiinţe naturale. Secţia C. Data inspecţiei: 1.8.47 Ora 11, 05 a.m.

Profesorul a sosit în clasă cu o întârziere de douăsprezece minute. A fost foarte uimit să-i găsească pe director în inspecţie, lucru pe care l-a observat toată clasa. Neţinând seama de 102

elevi, profesorul a încercat să angajeze o discuţie cu directorul-inspector, dar s-a trezit în faţa unui refuz. Elevii şi

profesorul au discutat apoi despre vârsta universului, mărimea stelelor, originea pământului, şi principiile generale ale evoluţiei speciilor. Nu s-a observat din partea profesorului nicio încercare de a evita să jignească concepţiile religioase ale elevilor. Nu a subliniat valorile umaniste incluse în ştiinţele naturii. Profesorul a evitat la un moment dat să pronunţe cuvântul „iad". Dezordinea şi gălăgia au domnit în clasă încă de la începutul orei înteţindu-se, apoi, pe parcurs. Elevii nu au părut a fi prea bine pregătiţi, şi de aceea profesorul a recurs la metoda prelegerii. Un minut înainte de clopoţelul final, profesorul a lovit un băiat peste spate cu o vergea de oţel. Asemenea corecţii fizice încalcă, bineînţeles, legile statului Pennsylvania şi, în cazul unor proteste din partea părinţilor, ar putea duce la concedierea profesorului.

Totuşi, cunoştinţele lui în legătură cu materia pe care o predă ni s-au părut mulţumitoare şi unele exemple stabilind legătura între materia predată şi viaţa de zi cu zi a elevilor s-au dovedit a fi eficace.

Semnat, Louis M. Zimmerman.

În timp ce citeam, tata lăsase transperantele şi camera se cufundase în întuneric.

— Uite, totuşi, i-am spus eu, consideră că ceea ce faci e eficace.

— Nu-i aşa că nu există raport mai îngrozitor ca ăsta? Trebuie să fi stat treaz toată noaptea ca să compună asemenea capodopere. Dacă începe pe mâna comitetului şcolii, s-a zis cu mine. S-a zis, fie că-mi expiră termenul sau nu.

— Cine-i puştiul pe care l-ai pocnit? am întrebat.

— Deifendorf. Bietul golan! L-a înnebunit complet putoarea aia de Davis.

— De ce-l căinezi aşa? Ne-a paradit botul Buickului şi acu o să te dea afară din pricina lui. Şi nu-s nici două minute de când era aici şi îi spuneai povestea vieţii tale.

— E un prost, Peter. Mi-e milă de el. O jigodie are nevoie de altă jigodie ca să-l iubească.

Mi-am înghiţit invidia, şi am spus:

— Tată, dar raportul ăsta nu-i chiar atât de groaznic.

— Mai groaznic nu se poate, spuse el, mergând printre bănci şi ţinând în mână prăjina pentru fereastră. E ucigător. Da' aşa-mi trebuie. Ăştia-s cincisprezece ani de meserie. Cincisprezece ani de infern. Luă o cârpă din cămăruţa cu cărţi şi ieşi pe uşă.

Am mai citit o dată raportul, încercând să mi fac o idee despre felul de a gândi al lui Zimmerman. Dar n-am reuşit. Tata se întoarse cu cârpa pe care o udase la robinetul din hol. Apoi spălă tabla cu gesturi lungi şi ritmice în formă de opturi laterale. Concentrarea cu care fâşâia cu cârpa pe tablă sublinia tăcerea. Sus, pe perete, ceasul care mergea după ceasul principal din biroul lui Zimmerman ticăi şi minutarul sări de la patru şi şaptesprezece la patru şi optsprezece.

— Ce vrea să spună cu valorile umaniste incluse în ştiinţele naturii?

— Întreabă-l pe el, mi-a răspuns tata. Poate că ştie. Poate că în inima atomului există un omuleţ care stă într-un balansoar şi citeşte ziarul de seară.

— Chiar crezi că cei din consiliu or să vadă raportul?

— Doamne fereşte! Dar e la dosar. În comitetul ăsta am trei duşmani, un prieten şi unu de care nu ştiu nimic. Doamna Herzog. Nu ştiu dacă-i pentru sau contra mea. Tare le-ar plăcea să mă scoată! Să scape de vreascuri! Pe lista militarilor deblocaţi există o grămadă de veterani care o să aibă nevoie de slujbă. Mormăia în timp ce spăla tabla.

— Poate că ar trebui într-adevăr să renunţi la învăţământ, i-am spus. Discutasem de multe ori despre această posibilitate cu mama, dar discuţiile noastre nu mergeau niciodată prea departe, pentru că ne tot loveam de faptul că postul tatii ne asigura adăpostul şi traiul.

— Prea târziu. Prea târziu, spuse tata, prea târziu, prea târziu. Se uită la ceas, apoi adăugă: Doamne, să ştii că nu glumesc… am întârziat. I-am spus doctorului Appelton c-o să fiu la el la 4, 30.

Faţa mea înţepeni de teamă. Tata nu se ducea niciodată la doctor. Şi pentru prima dată am avut dovada că boala lui nu e o iluzie. Se răspândea în lumea de afară, ca o pată.

— Zău? Chiar te duci? îl rugam parcă să nege.

Ştia la ce mă gândesc, şi pe când stăteam aşa, faţă în faţă, în mijlocul umbrelor agitate ale încăperii, se auzi uşa trântită a unui dulap, fluieratul unui copil şi tic-tacul ceasului.

— I-am telefonat azi la prânz, urmă tata, de parcă şi-ar fi recunoscut o vină. Vreau doar să mă duc să-l aud povestindu-mi cât de deştept era în facultate. Atârnă cârpa udă pe spătarul scaunului, ca să se usuce, apoi se apropie de pervazul ferestrei, deşurubă cutia ascuţitorului de creioane şi turnă un şuvoi trandafiriu de talaş în coşul

cu hârtii. Mirosul de cedru se răspândi în cameră ca parfumul unei ofrande.

— Pot să merg cu tine? l-am întrebat.

— Nu face asta, Peter. Du-te la Expres şi stai cu prietenii tăi. O să trec să te iau peste o oră şi pe urmă mergem la Alton.

— Nu. Vin cu tine. Eu n-am prieteni.

Şi-a luat scurta mohorâtă din dulap. Am ieşit după el. A închis uşa camerei 204 în urma noastră şi am coborât amândoi scara trecând prin holul etajului întâi pe lângă vitrina strălucitoare cu trofee. Vitrina asta mă deprima. Eram foarte mic când am văzut-o prima dată şi continuam să am sentimentul superstiţios că în fiecare vas de argint se află cenuşa unui spirit dispărut, Heller, intendentul principal, împrăştia fărâme de ceară roşie pe podea, împingându-le apoi cu o mătură mare în direcţia noastră.

— Înc-o zi, înc-un dolar, îi strigă tata.

— Ah, ja, îi răspunse omul. Brea rebede bătrân şi brea dârziu dejdebd. Heller era un olandez mic şi brun, fără un fir de păr alb, cu toate că împlinise şaizeci de ani. Purta ochelari fără rame, care-l făceau să pară mult mai savant decât majoritatea profesorilor din clădire. Ecoul vocii lui urmări vocea tatii de-a lungul holului pustiu, care părea ud, peste tot unde se întindea pe podea lumina de la ferestre. M-am liniştit, gândindu-mă că un lucru atât de absolut şi de înspăimântător ca moartea nu putea pătrunde într-o lume în care oamenii în toată firea erau în stare să schimbe asemenea banalităţi. L-am lăsat pe tata să aştepte şi m-am dus iute până la dulapul meu din sala alăturată să-mi iau jacheta verde şi nişte cărţi, gândindu-mă, greşit, că voi avea timp, în orele următoare să-mi fac lecţiile. Întorcându-mă lângă tata, l-am auzit scuzându-se faţă de Heller pentru nişte urme pe care le lăsase, pare-se, pe podea.

— Nu, spunea el, nu vreau să fac munca dumitale minunată mai grea decât e. Să nu crezi că nu-mi dau seama ce caznă e să păstrezi curăţenia în ocolul ăsta de vite. E în fiecare zi a săptămânii ca în grajdurile lui Augias.

— Ei, ce să-i faci, spuse Heller şi ridică din umeri. În timp ce mă apropiam, silueta lui neagră, aplecată, părea străpunsă de coada măturii. Se ridică şi întinse palma deschisă, arătându-ne mie şi lui tata nişte fărâmiţe uscate, lunguleţe, mai mari decât fărâmiţele obişnuite de murdărie. Nu prea era uşor de identificat. Sâmburi, spuse.

— Care puşti le-o fi adus cu el? întrebă tata.

— Poate că-s de la portocale, sugeră Heller.

— Încă un păcătos de mister în plus, spuse tata, şi păru că tresare. Apoi am ieşit afară, la aer.

După amiaza era senină şi rece şi soarele care se afla în partea dinspre apus a oraşului ne lungea umbrele, întinzându-le în faţa noastră. După umbre, semănăm cu o dihanie care se cabrează, o dihanie cu un singur cap şi patru picioare. Un troleibuz coborî autostrada, antenele care-l legau de firul de sus şuierând şi scoţând scântei. O luă la stânga spre Alton. Asta era de fapt şi direcţia noastră. Deocamdată, însă, ne luptam să înaintăm împotriva curentului. Cu paşi mari, eu trei pentru doi de-ai lui, am trecut în tăcere de peluza laterală a şcolii. La câţiva metri de la trotuar, se afla un avizier cu sticlă. Afişele erau făcute de elevii mai mari ai cursului de artă pe care-l ţinea domnişoara Schrack. De data asta, afişul reprezenta un B mare, pictat în culorile şcolii, castaniu şi aur şi anunţa:

— ASKETBALL

Marţi

— Ora 7

Am traversat aleea îngustă şi neregulată de asfalt care despărţea proprietatea şcolii de garajul lui Hummel. Trotuarul avea pete de ulei ca nişte hărţi mici, sau insule, arhipelaguri şi ne şcoi

B

continente nedescoperite încă pe acest glob. Am trecut pe lângă pompe şi pe lângă o casă albă şi curată cu o terasă îngustă şi cu un spalier lângă terasă pe care se întindea răstignit scheletul cafeniu al trandafirilor agăţători. În iunie, trandafirii înfloreau, trezind în mintea fiecărui băiat care trecea pe acolo gândul afrodiziac s-o dezbrace pe Vera Hummel. Două uşi mai departe era Expresul lui Minor. Expresul se afla în aceeaşi clădire de cărămidă roşie cu Poşta din Olinger: două vitrine de sticlă, una lângă alta. În dosul uneia se afla grasa doamnă Passify, diriginta poştei, înconjurată de afişe de reclamă şi de lista de regulamente poştale, de timbre distribuite cu scopuri de binefacere şi de mandate de bani. În dosul celeilalte vitrine, învăluit în fum şi râsetele adolescenţilor, Minor Kretz, gras şi el, scotea îngheţată cu lopăţica şi pregătea pepsi-cola cu lămâie. Cele două stabilimente erau aşezate simetric. Tejgheaua de marmură caramel a lui Minor reflecta, prin peretele despărţitor, ferestrele cu zăbrele ale doamnei Passify şi

tejgheaua acoperita cu linoleum, unde se cântăreau coletele. Când eram mic mă uitam pe furiş printr-o crăpătură a localului care dădea în spatele oficiului poştal, şi vedeam rafturi pline cu scrisori triate, grămezi de saci cenuşii, şi unul sau doi factori în pantaloni albaştri, fără şepci şi fără haine, discutând, după cât se părea, chestiuni oficiale. Şi tot când eram puşti, vedeam băieţii mai mari, la bufet, prăvăliţi în lojile din fund, în dosul unei perdele de fum, ale cărei crăpături mă lăsau să surprind o intimitate misterioasă, care mie mi-era absolut interzisă, de parcă aş fi fost supus rigorilor legii federale. Biliardul automat şi aparatul de taxat de la Casă erau gemene în ceea ce privea zgomotul. Şi acolo unde în biroul de poştă se afla o mică etajeră cu o sugativă mânjită şi cu colţurile întoarse, câteva peniţe îndoite şi două stilouri cu capace prinse în balamale şi împodobite cu zorzoane, la bar era o măsuţă pe care se aflau aşezate, spre vânzare, tabachere de plastic, rame mici şi aurite cu fotografii decolorate de-ale lui June Allyson şi Yvonne de Carlo şi cărţi de joc cu decoruri cu pisicuţe, foxterieri şi vile şi lagune pe spate. Tot pe măsuţă se aflau fel de fel de obiecte de 29 cenţi care se foloseau la farse, cum ar fi zaruri care se vedeau cât de colo că sunt plumbuite, ochi şi canini de celuloid, pahare găurite şi murdărie de câine din ipsos pictat. Tot acolo puteai lua pe 5 cenţi câte două ilustrate în sepia reprezentând primăria din Olinger, o parte a autostrăzii din Alton unde erau magazine, gătită de Crăciun cu ghirlande de becuri şi lumânări din placaj, o vedere cu dealul Shale, alta reprezentând noua uzină de apă colorată, departe, sus pe Cedar Top, şi una cu placa memorială a eroilor oraşului, aşa cum arăta în timpul războiului, când era din lemn şi cu inscripţii care se schimbau tot timpul, înainte de a se construi una mică, de piatră, pe care erau trecute doar numele celor morţi. Aici puteai deci cumpăra cărţi poştale ilustrate pe care, dacă mai dădeai un ban, puteai să le şi pui la cutie, alături. Simetria dintre cele două localuri, vizibilă chiar şi după locurile roase de pe podea şi după ţevile de încălzire, care urcau pe pereţi opuşi, era atât de desăvârşită, încât, când eram mic, îmi închipuiam că doamna Passify şi Minor Kretz trebuie să fie căsătoriţi în taină. Noaptea şi duminica dimineaţa, când ferestrele lor erau întunecate, membrana care reflecta totul de la unul la altul dispărea şi, umplând cochilia unificată de cărămidă cu un oftat mare de marfă stătută, ei se contopeau.

Aici se opri deci, tata. Pantofii lui frecau cimentul în aerul rece şi

gura lui se mişca de parc-ar fi fost gura unei marionete.

— Aşa, Peter, spuse el, deci tu te duci la Minor, şi eu vin să te iau după ce termin cu doctorul Appleton.

— Ce crezi c-o să-ţi spună? Mă tenta grozav să intru la Minor. Se putea să fie şi Penny acolo.

— Că ssănătos ca o mârţoagă bătrână, mi-a spus tata. Şi, dacă-i vorba aşa, el e înţelept ca o bufniţă păcătoasă.

— Nu vrei să merg cu tine?

— Ce să faci tu acolo, bietul meu copil? Stai deoparte şi nu te mai necăji. Du-te să-ţi vezi prietenii, oricum or fi. Eu n-am avut niciodată prieteni, aşa că nu ştiu cum e când ai.

Conştiinţa mea se afla rar în opoziţie cu tata. Am încercat să fac un compromis.

— Intru o clipă, i-am spus, şi te ajung din urmă.

— Nu te grăbi, spuse el, făcând deodată o mişcare cu mâna de parc-ar fi vrut să dea ceva la o parte, amintindu-şi parcă de publicul nevăzut în faţa căruia juca. Ai o grămadă de timp liber. La vârsta ta aveam atâta timp de omorât, încât mai am şi 108

acum mâinile pătate de sânge. Discuţia devenea din ce în ce mai generală. Am simţit că-mi pierd tot elanul.

Plecă singur. Părea mai liniştit, dar slab. Poate că, priviţi din spate, toţi bărbaţii par mai slabi. Aş fi dorit ca, măcar de hatârul meu, să-şi cumpere şi el o haină onorabilă. În timp ce îl urmăream cu privirea, scoase căciula tricotată din buzunar şi o puse pe cap. Simţindu-mă groaznic de descumpănit, am urcat scările în fugă, am împins uşa şi am dat buzna în local.

În localul lui Minor era mare înghesuială. Atâtea trupuri! Şi totuşi, aici nu venea decât o mică parte din cei de la şcoală. Ceilalţi aveau alte locuri. Gaşca de la Minor era cea mai criminală, şi mă fascina să fac parte din ea, fie chiar şi la periferie. Simţeam că în încăperea aceea se ascundea o taină grozavă, ale cărei nări expirau fum şi a cărei piele de animal emana căldură. Vocile, îngrămădindu-se în căldura de iesle, păreau să bârfească toate despre acelaşi lucru, ceva care se întâmplase chiar înaintea sosirii mele. La vârsta aceea eram obsedat de ideea că o lume cu totul diferită de a mea, o lume remarcabilă şi importantă, îşi desfăşura miturile chiar sub ochii mei. Mi-am făcut loc printre trupuri de parc-aş fi trecut printre frunzele unui şir nesfârşit de porţi aşezate strâns una după alta. Am trecut pe lângă una, două,

trei loji, şi acolo, da, acolo era ea. Ea.

Spune-mi, iubito, de ce oare feţele pe care le îndrăgim par atât de proaspete ori de câte ori le reîntâlnim, de parcă inimile noastre le-ar zămisli de fiecare dată din nou? Oare cum să fac să ţi-o descriu exact? Era mică şi destul de oarecare. Avea buzele prea groase şi o expresie supărător de suficientă. Nasul ei era nervos, dar părea făcut în grabă. Pleoapele erau cam negroide, grele, umflate, albăstrii şi foarte carnale, distonând din această pricină cu nevinovăţia uimită şi proaspătă a ochilor. Cred că tocmai această distonantă – între buze şi nas, ochi şi pleoape – această ciocnire blândă şi tăcută ca încreţiturile circulare de pe suprafaţa apei care sugerează adâncimi neregulate în cursul unui râu, mă făceau s-o socotesc frumoasă. Această nesiguranţă delicată a trăsăturilor o făcea demnă de mine. Şi în acelaşi timp o făcea să fie întotdeauna puţin imprevizibilă. Se aşezase într-o parte a lojii, şi mai avea un loc liber lângă ea. În cealaltă parte a mesei erau doi dintr-a noua, pe care-i cunoştea puţin, un băiat şi o fată, care se ţineau reciproc de nasture, şi nu mai vedeau nimic din ce era în jur. Penny îi fixa şi nu m-a văzut decât când, strecurându-mă la locul de pe banchetă, am împins-o puţin cu trupul meu.

— Peter!

Mi-am descheiat jacheta verde, ca să se vadă roşul îndrăzneţ al cămăşii.

— Dă-mi o ţigară, i-am spus.

— Unde ai fost toată ziua?

— Am umblat de colo, colo. Eu te-am văzut. Drăguţă, a scos cu o smucitură uşoară una din ţigările ei Luky-Strike, din tabachera de plastic roşu şi galben cu un capâcel care luneca înainte şi înapoi. Se uita la mine cu irişii ei verzi, pestriţi: cercurile lor negre, desăvârşite, păreau dilatate. Nu-mi dădeam deloc seama cum de reuşeam s-o fac să se fâstâcească, şi zău dacă în sinea mea mi se părea că-i mare ispravă. Totuşi, când o vedeam că-şi pierde cumpătul, îmi făcea plăcere. Simţeam un fel de tihnă ascunsă, pe care n-o mai cunoscusem până atunci. Şi aşa cum doreşte un bebeluş să fie aşezat în pat, aşa dorea mâna mea să-i mângâie coapsele. Am tras fumul în piept şi i-am spus:

— Te-am visat azi-noapte.

Penny întoarse privirea, de parc-ar fi vrut să aibă un răstimp în care să roşească.

— Cum?

— Nu tocmai aşa cum îţi închipui tu, i-am spus. Am visat că te transformaseşi în copac, şi că te strigam: Penny, Penny, vino înapoi, dar tu n-ai venit, şi eu mi-am lipit obrazul de scoarţa copacului.

— Vai, ce trist! exclamă ea cu oarecare răceală.

— Să ştii că era trist. În ultima vreme, totul în jurul meu e trist.

— Ce altceva mai e trist?

— Tata e convins că-i bolnav.

— Ce crede că are?

— Nu ştiu, o tumoare.

— Zău?

Ţigara îmi dădu o senzaţie de greaţă şi de ameţeală. Voiam s-o sting, dar de ochii lui Penny am tras mai departe în piept. 110

În despărţitura lojii, în faţa mea, fata şi băiatul se mai apropiaseră puţin şi stăteau acum cu capetele proptite unul de altul, ca doi berbeci drogaţi.

— Scumpule, îmi spuse Penny, taică-tău n-are, probabil, nimic. Şi nici nu-i foarte bătrân.

— Are cincizeci de ani. De-abia i-a împlinit luna trecută. Spunea întotdeauna că n-o să apuce vârsta asta.

Biata mea fetiţă prostuţă s-a încruntat, străduindu-se să găsească cuvintele cu care să mă mângâie, pe mine care mă pricepeam atât de bine să fug de mângâieri. În cele din urmă, mi-a spus:

— Taică-tău e prea nostim ca să moară. Fiind într-a noua, nu-l avea profesor decât la orele de meditaţie. Dar bineînţeles că-l cunoştea toată şcoala.

— Toată lumea moare, i-am spus.

— Da, dar mult mai târziu.

— Da, numai că la un moment dat târziul ăsta devine acum. Şi cu asta dusesem misterul până la capăt, aşa că nu ne mai rămânea decât să ne întoarcem.

— L-a văzut vreun doctor? întrebă ea, şi tot atât de impersonal ca acţiunile vremii de afară, coapsa ei se lipi sub masă de a mea.

— S-a dus acuma! Am mutat ţigara în mâna dreaptă şi vrând parcă să mă scarpin, am lăsat să-mi cadă, neglijent, mâna liberă pe coapsă. Ar fi trebuit să mă duc şi eu cu el, i-am spus lui Penny, întrebându-mă dacă profilul meu părea tot atât de elegant cât îl simţeam eu, cu buzele ieşite în afară sub o pală de fum.

— De ce? Ce puteai tu să faci?

— Nu ştiu. Să-l liniştesc cumva. Să fiu măcar cu el. Atingerea mea, cu toate că nu făcu niciun gest să arate că ar fi simţit-o, îi întrerupse şirul gândurilor. Tonul ei, când vorbi, era dur:

— Cum să-l linişteşti? Nu eşti decât copilul lui.

— Ştiu, i-am spus eu, vorbind repede, ca nu cumva să-şi închipuie că atingerea mea fusese altfel decât întâmplătoare, un incident compus din elemente nevinovate. Dar sunt singurul puşti pe care-l are. Faptul că folosisem vorba tatii, „puşti", îl apropiase prea mult de noi. Încruntarea lui şi felul lui de a se uita chiorâş, neliniştea cu care se apleca veşnic înainte păreau să plutească în aerul agitat. Sunt singurul om pe lumea asta cu care poate sta de vorbă.

— Nu-i adevărat, spuse ea foarte încet, cu o voce mai intimă decât cuvintele. Taică-tău are zeci de prieteni.

— Nu, i-am spus eu. Nu are prieteni. Nu-l ajută nimeni. Mi-a spus-o adineauri. Şi cu un fel de sentiment ce semăna cu teama plină de curiozitate care în discuţiile cu străinii îl făcea pe tata să scormonească mai adânc decât o cerea politeţea, mâna mea, crescută peste măsură, puse aproape total stăpânire pe bogăţia dulce a pielii ei.

— Nu, Peter, nu, spuse ea, tot încet, şi cu vârfurile reci ale degetelor mă prinse de încheietura mâinii, aşezându-mi din nou mâna pe piciorul meu. Mi-am plesnit coapsa şi am oftat, mulţumit. Îndrăznisem mai mult decât visasem. Aşa că rămăsei uimit, ca de un lucru inutil, şi într-o anumită privinţă neruşinat când adăugă, în şoaptă: Sunt prea mulţi oameni aici. Ca şi cum castitatea ar fi avut nevoie de o explicaţie din afară. Ca şi cum dacă am fi fost singuri, pământul s-ar fi ridicat şi mi-ar fi prins braţele, imobilizându-le.

Am stins ţigara şi am insistat:

— Trebuie să mă duc după el. Tu obişnuieşti să te rogi? am întrebat-o.

— Să mă rog?

— Da!

— Da.

— Vrei să te rogi pentru el? Pentru tata.

— Sigur.

— Mulţumesc. Eşti bună. Ne-am uitat unul la altul uimiţi de ce spusesem. M-am întrebat dacă nu cumva comisesem un sacrilegiu, folosindu-l pe Dumnezeu drept unealtă ca să pătrund şi mai adânc în inima ei. Dar mi-am spus că nu, făgăduiala ei de a se ruga uşurându-mă

într-adevăr de povara pe care o aveam pe suflet. Ridicându-mă, am întrebat-o: Vii la meciul de baschet, mâine seară?

— Poate!

— Să-ţi ţin loc?

— Dacă vrei.

— Sau îmi ţii tu!

— Bine. A, Peter!

— Da?

— Nu te mai necăji atâta. Că nu orice e vina ta.

Cuplul din faţa noastră, colegi de-ai lui Penny, Bonnie Leonard şi Richie Lorah, ieşiră tocmai atunci din transa de pipăială. Şi cu o izbucnire de triumf batjocoritor, Richie îmi strigă:

— A, uite mămăliga! Bonnie, fiind sărmană cu duhul, râse, şi atmosfera localului în care mă simţisem atât de ferit, deveni periculoasă din pricina cuvintelor pe care mi le aruncau în obraz. Băieţii din clasele mari, care-şi purtau cu ostentaţie cearcănele de oameni maturi pe sub ochi, îmi strigară:

— Hei, mămăligă! Ce-ţi mai face bătrânul? Ce mai e cu Georgie Porgie papă-lapte?

Dacă un elev îl avea o dată pe tata profesor, nu-l mai uita niciodată, şi amintirea părea să-şi caute formă în ironie. O emoţie compusă din vină dospită şi afecţiune, de care încerca să scape aruncând asupra mea receptaculul mărunt al unui mit. Lucrul ăsta nu-mi plăcea deloc şi totuşi mă făcea să capăt importanţă. Faptul că eram fiul lui Caldwell mă scotea din masa anonimă a copiilor mai mici, şi mă făcea, numai şi numai datorită lui tata, să exist în ochii acestor Titani. Ajungea să ascult şi să mă prefac că zâmbesc, în timp ce amintirile dulci şi crude năvăleau din gura lor.

— Se lungea între bănci şi urla: Hai, călcaţi-mă în picioare… Oricum o s-o faceţi într-o zi!

— …vreo şase dintre noi ne-am umplut buzunarele cu castane sălbatice…

— …şapte minute înainte de oră, toată lumea se ridică şi se uita fix la el de parc-ar fi avut pantalonii descheiaţi…

— …Doamne, n-am să uit niciodată…

— …fata din fundul clasei spunea că nu poate vedea punctul zecimal… atunci, el s-a dus la fereastră, a luat nişte zăpada de pe pervaz, şi a făcut un bulgăre… tare, al naibii de tare, şi l-a aruncat în

mizeria aia de tablă!… „Acuma-l vezi?” a întrebat.

— Mamă, ce tip!

— E un om mare, tat tu, Peter!

Chinurile astea se isprăveau aproape întotdeauna cu binecuvântări de-astea mieroase. Dar mă emoţionau fiindcă veneau de la criminalii ăştia înalţi, care fumau în closet, beau poşircă la Alton şi se duceau la Philadelphia, la bordeluri cu negrese. Râsul meu amabil se usca şi rămase ţeapăn pe faţa mea şi, deodată, dispreţuitori, îmi întoarseră spatele. Mi-am croit drum înapoi, spre intrarea în local. Cineva la o masă imită un cocoş. La tonomat, Doris Day cânta Voiaj sentimental. Din fund, se ridică un cor de aclamaţii scandate, în timp ce jocul automat de bile, sunând în semn de protest, începu să iasă la infinit câştigător. M-am întors şi am văzut prin mulţime că cel care juca era Johnny Dedman. Nu mă puteam înşela: umerii aceia laţi, puţin grăsulii, gulerul ridicat al cămăşii de raicord, galben-ca-nar, capul baroc, cu păr ondulat care se cerea neapărat tuns, şi care se strângea la spate într-o coadă umedă de raţă, erau ale lui. Johnny Dedman era unul din idolii mei. Ar fi trebuit să fie în cursul superior, dar rămăsese repetent în schimb, executa perfect toate acţiunile minore care cereau coordonare: adică dansa jitterburg, juca biliard automat şi arunca alune sărate în aer, prinzându-le apoi direct în gură. Întâmplător, dintr-un accident alfabetic, stătuse lângă mine la o oră de meditaţie şi mă învăţase câteva şmecherii, cum ar fi de exemplu să pocnesc ca un dop de lemn scos dintr-o sticlă, trăgându-mi degetul într-un anumit fel din gură – cu toate că n-am reuşit niciodată să realizez un pocnet atât de puternic ca el. Era inimitabil şi, fără îndoială că ar fi fost zadarnic să încerci să-l imiţi. Avea o faţă trandafirie de bebeluş, o mustaţă pufoasă nerasă şi spelbă şi o totală lipsă de ambiţie: chiar şi când se purta necuviincios, o făcea fără străduanie şi fără ostentaţie. Avea totuşi, cazier judiciar: o dată da Alton, când avea şaisprezece ani şi se îmbătase cu bere, lovise un poliţist. Dar cred că n-o făcuse dinadins, ci intrase în toată povestea cu indiferenţă, aşa cum pe parchetul de dans părea să urmeze instinctiv pasul partenerei, făcând-o să se învârtească, în timp ce părul ei zbura în toate părţile, i se încingeau obrajii şi-şi mişca fundul încoace şi încolo. Jocul de bile automat ceda întotdeauna în faţa lui. Pretindea că simte mercurul plimbându-se în sus şi-n jos. Se juca cu aparatele de parcă le-ar fi inventat el. Şi e drept că singura lui legătură cu

1 Dans foarte ritmat, cu figuri, la modă prin anii patruzeci.

lumea reală a faptelor era o îndemânare mecanică recunoscută. Cu excepţia Artelor Industriale, lua cu consecvenţă numai nota E. Exista în litera asta ceva sublim care-mi tăia răsuflarea. În anul acela, anul în care am împlinit cincisprezece ani, dacă n-aş fi vrut atât de tare să fiu Vermeer, aş fi încercat să fiu Johnny Dedman. Cu toate că îmi dădeam seama, cu timiditate, că nu poţi hotărî aşa din senin să devii Johnny Dedman. Fiecare se naşte într-un anumit fel şi aşa rămâne. Afară, mi-am ridicat vârfurile gulerului lat de la jachetă în jurul gâtului şi am pornit-o pe autostrada din Alton, am traversat două străzi şi am ajuns la cabinetul doctorului Appleton. Troleibuzul, eliberat din aşteptarea lui în staţie de troleibuzul care o pornise înspre vest, la Alton, când plecasem cu tata de la şcoală, se legăna urcând autostrada, plin de muncitori mohorâţi, şi de oameni în picioare care-şi făcuseră cumpărăturile şi se întorceau acum acasă, la Ely, un orăşel la capul liniei către est. Pierdusem, cred, vreo zece minute. M-am grăbit şi, pentru că-i spusesem lui Penny să se roage, m-am trezit rugându-mă şi eu: Fă-l să trăiască; fă-l să trăiască, nu-l lăsa pe tata să fie bolnav. Rugăciunea se adresa oricui voia s-o asculte: se răspândea în cercuri concentrice, mai întâi înspre oraş, apoi dincolo de el, în emisfera cerului, şi mai departe încă înspre ceea ce era dincolo de toate astea. Cerul din spatele caselor, înspre răsărit, se făcuse purpuriu. Deasupra însă avea încă albastrul intens al zilei, iar în spatele meu, dincolo de case, era ca o văpaie. Albastrul cerului era o iluzie optică, pe care, cu toate că mi-o explicase chiar tata la ora de Ştiinţe Generale nu puteam să mi-o închipui altfel decât ca pe o acumulare de sfere de cristal, colorate uşor, sau ca pe două foi de celofan de un roz aproape imperceptibil care, puse una peste alta, par de un roz mai intens. Apoi, dacă mai adăugi o a treia, face roşu, o a patra un carmin cu ape şi a cincea un roşu aprins, ca roşul care arde în inima celui mai încins furnal. Dacă boltă albastră de dincolo de oraş era o iluzie, s-ar putea ca iluzia care se găsea dincolo de toate astea să fie cu atât mai mare. Te rog, am mai adăugat la rugăciunea mea, ca un copil care-şi mai aminteşte brusc de ceva.

Casa doctorului Appleton, cu cabinetul şi sala de aşteptare pe partea dinspre stradă, o casă din stuc de culoarea cremei de vanilie, era aşezată solid pe o peluză ridicată, susţinută de un zid de gresie, puţin mai scund decât mine. De o parte şi de alta a treptelor care urcau

spre peluză erau doi stâlpi de piatră, care aveau nişte globuri mari de beton în vârf, un element de decoraţie exterioară obişnuit la Olinger, dar după cum mi-am dat seama ulterior, destul de rar întâlnit într-altă parte. Deodată, pe când alergam spre uşa doctorului urcând aleea în pantă, se aprinseră toate luminile din casele oraşului şi, ca într-o pictură, întunecarea uşoară a unei nuanţe răcea culoarea adiacentă să strălucească şi mai tare. Făgaşul lat care despărţea ziua de noapte fusese brusc depăşit.

Sunaţi, vă rog, şi intraţi. Dar eu nu eram pacient, aşa că n-am sunat. Aveam impresia că dacă aş fi sunat, aş fi dat cumva socotelile doctorului Appleton peste cap, ca un carnet de cecuri în care ar exista un cec neonorat. În vestibulul casei era un preş de cocos şi un suport imens de umbrele din stuc împodobit cu bucăţele de sticlă colorată aşezate la întâmplare. Deasupra suportului era atârnată o gravură mică, întunecată, înspăimântătoare, care reprezenta o scenă caracteristică de violenţă. Groaza asistenţei era redată cu atâta dramatism, îngrămădeala braţelor desfăcute şi a gurilor căscate era executată cu atâta intensitate, efectul întregului tablou era atât de deprimant, aspectul lui atât de mort, încât n-am reuşit niciodată să mă concentrez să desluşesc subiectul central, propriu-zis – adică ceea ce mi se părea mie vag că trebuie să fie o biciuire. În colţul gravurii, înainte de a întoarce repede capul, ca în faţa primului şoc pe care-l produce pornografia, am zărit o dungă groasă – un bici? – care şerpuia în jurul unui templu mititel gravat cu linii delicate şi subţiri ca pânza de păianjen, ca să indice distanţa. Faptul că un artist obscur muncise ore întregi, fără îndoială cu dragoste şi îndemânare, ca să producă această imagine urâtă, prăfuită, afumată, pe care n-o lua absolut nimeni în seamă, mi se părea să cuprindă un mesaj care mi-era adresat, dar pe care nu doream să-l citesc. Am intrat în sala de aşteptare a doctorului Appleton, care se afla în dreapta mea. Era plină cu mobile vechi de stejar, tapisate cu piele neagră crăpată şi aşezate pe lângă pereţi şi în jurul unei mese din mijlocul încăperii, acoperită cu numere vechi din Liberty şi The Saturday Evening 116

Post. Un cuier de haine cu trei picioare, ca o vrăjitoare slăbănoagă, se holba ameninţător dintr-un colţ, iar poliţa de deasupra umărului său susţinea o cioară împăiată care se făcuse cenuşie de atâta praf. Sala de aşteptare era goală. Uşa cabinetului era întredeschisă şi am auzit vocea tatii întrebând:

— Crezi că poate fi venin de hidră?

— O clipă, George! Cine a intrat? Doctorul Appleton, cu o faţă pământie lată şi chelboasă de bufniţă, ieşi din cabinet.

— Peter, spuse şi blândeţea şi competenţa bătrânului străpunseră atmosfera morbidă a casei ca nişte raze de soare. Cu toate că el mă adusese pe lume, prima mea amintire în legătură cu doctorul Appleton era de pe vremea când eram în clasa a treia şi, îngrijorat de certurile părinţilor mei, terorizat de băieţii mai mari când mă întorceam de la şcoală, batjocorit în recreaţie din pricina petelor de pe piele care, din cauza emoţiei, mi se întinseseră şi pe faţă, căzusem la pat cu o răceală care nu voia să mai treacă. Eram săraci, şi de aceea nu ne prea grăbeam să chemăm doctorul. Totuşi, după trei zile de febră, l-au chemat. Mi-aduc aminte că stăteam sprijinit între două perne, în patul mare, dublu, al părinţilor mei. Tapetul de pe pereţi, tăbliile patului şi cărţile cu poze aşezate pe pătură, lângă mine, aveau toate aerul acela binevoitor, fad şi pasiv pe care-l capătă lucrurile la care te uiţi când ai febră. Gura îmi rămânea uscată oricât aş fi înghiţit şi ochii umezi oricât i-aş fi şters. Deodată am auzit paşi apăsaţi pe scară şi un bărbat gras, într-o jiletcă cafenie cu un sac umflat, cafeniu şi el, a intrat în cameră însoţit de mama. S-a uitat la mine, apoi s-a întors către mama, şi cu o voce acră de om de la ţară, a întrebat-o;

— Ce i-aţi făcut copilului?

Existau două lucruri ciudate în legătură cu doctorul Appleton: avea o soră geamănă şi suferea ca şi mine de psoriazis. Sora lui era Hester Appleton, profesoara de latină şi franceză de la liceu. Era o fată bătrână, timidă, cu talie groasă, mai mică decât fratele ei şi cu părul cărunt, în timp ce el era chel. Dar nasurile lor scurte şi coroiate erau identice, şi asemănarea dintre ei era evidentă. Când eram mic, gândul că aceşti doi oameni în toată firea, impunători, răsăriseră deodată din aceeaşi mamă, mi se părea absolut imposibil şi asta mă făcea să-i consider, în parte, tot copii. Hester locuia în aceeaşi casă cu doctorul. Doctorul fusese cândva însurat, dar nevasta lui murise sau dispăruse, cu ani în urmă, în împrejurări misterioase. Avusese un fiu, Sloppy, mult mai mare ca mine, dar ca şi mine, singur la părinţi. Fusese elevul tatii la şcoală, apoi băiatul îşi continuase studiile, vrând să devină chirurg undeva în Midwest, la Chicago, St. Louis sau Omaha. Peste soarta misterioasă a mamei lui Skippy mai plana încă o umbră: doctorul Appleton nu avea niciun fel de religie, nu era nici reformat, nici

luteran, şi se spunea că nu crede în nimic. Acesta era al treilea lucru ciudat în legătură cu doctorul şi eu îl prinsesem din aer. Al doilea, adică faptul că suferea de psoriazis, mi-l destăinuise mama. Până la naşterea mea, el şi cu mama fuseseră singurii oameni din oraş năpăstuiţi de această boală. Şi mama îmi spusese că boala îl împiedicase să se facă chirurg, căci ori de câte ori ar fi trebuit să-şi suflece mânecile, i-ar fi ieşit spuzeala roşie la iveală şi pacientul pe masa de operaţie ar fi strigat îngrozit: „Doctore, vindecă-te mai întâi pe dumneata!" Mama spunea că e păcat, fiindcă, după părerea ei, marele talent al doctorului Appleton se concentra în mâinile lui, bazându-se mai degrabă pe îndemânare decât pe stabilirea diagnosticului. Mama obişnuia să povestească cum îi pensulase şi îi vindecase gâtul de o durere cronică, cu un singur gest violent şi iscusit prin care îi curăţase gâtul cu un băţ lung cu vată în vârf. Mama avusese, pare-se, cândva cea mai bună părere despre doctorul Appleton.

Acum, doctorul se aplecă spre mine în întunericul din sala de aşteptare, faţa lui palidă şi rotundă încordându-se în efortul de a-şi concentra privirea pe fruntea mea.

— Pielea ta arată bine, spuse.

— Deocamdată nu e prea rău! i-am răspuns.

— Mai rău e în martie şi în aprilie. Ai foarte puţin pe faţă, reluă el. Eu crezusem că n-am deloc. Mă apucă de mâini – am simţit siguranţa înverşunată a atingerii lui, pe care o simţise şi mama – şi-mi cercetă unghiile în lumina care se strecura din camera mai luminată.

— Da, spuse, sunt cam pătate. Şi pieptul?

— Destul de rău, i-am spus, speriat că va trebui să i-l arăt. 118

Clipi de mai multe ori şi-mi dădu drumul la mâini. Purta vestă, dar n-avea haină, şi mânecile cămăşii erau strânse deasupra cotului cu elastice negre, ca nişte brasarde înguste de doliu. Un lanţ de ceas din aur forma un fel de arc mişcător care oscila de-a latul vestei cafenii ce-i acoperea burta. În jurul gâtului purta un stetoscop. Întoarse comutatorul şi candelabrul de sticlă cafenie şi portocalie din tavan, prins cu fire negre de plumb, cufundă într-o baie de lumină revistele zdrenţuite de pe masa din mijlocul camerei.

— Peter, stai şi citeşte, până isprăvesc eu cu tata.

Dar tata strigă din sala de consultaţie cu o voce serioasă.

— Lasă copilul să intre, doctore. Vreau să audă şi el ce-mi spui. De fapt, tot ce mi se întâmplă mie i se întâmplă şi lui.

Mă sfiam să intru, de teamă să nu-l găsesc dezbrăcat. Dar nu, era complet îmbrăcat şi stătea pe marginea unui scaun mic şi tare, decorat cu desene colorate daneze. În camera luminoasă, faţa lui părea albită de şoc. Părea că-i atârnă pielea, şi zâmbetul lui vag avea scuipat în colţul gurii.

— Orice ţi s-ar întâmpla în viaţă, puştiule, îmi spuse, sper că n-ai să ai niciodată de-a face cu stetoscopul. Brrr!

— Aş! mormăi doctorul Appleton, lăsându-se cu toată greutatea pe scaunul de la birou, un scaun turnant şi cu basculă, care părea să fi fost conceput special ca să încapă în el. Braţele scurte ale doctorului, cu mâinile albe şi eficiente, se simţeau în largul lor stând cocoţate pe braţele arcuite de lemn sculptat, care culminau cu o volută interioară.

— Nenorocirea ta, George, spuse el, e că n-ai ajuns niciodată să te împaci cu trupul tău. Ca să nu-i stingheresc, m-am aşezat pe un scaun înalt de metal alb lângă o masă cu instrumente chirurgicale.

— Ai dreptate, spuse tata, nu pot să-l sufăr, e urât şi blestemat. Nu ştiu cum Dumnezeu m-a lăsat să ajung până la cincizeci de ani.

Doctorul Appleton îşi scoase stetoscopul de după gât şi-l aşeză pe birou, unde se zvârcoli puţin, apoi rămase lat ca un şarpe de cauciuc, ucis. Biroul mare şi vechi avea un capac cu cilindru şi era acoperit cu facturi, pungi cu pastile, blocuri pentru reţete, caricaturi decupate din reviste, fiole goale, un cuţit de birou din alamă, o cutie albastră de vată şi o clamă de argint în forma literei omega. Cabinetul lui era compus din două părţi: asta, unde se găseau biroul, scaunele, masa cu instrumente chirurgicale, cântarul, tabelul pentru ochi şi ghive-cele cu plante şi, dincolo de birou şi de o despărţitură din sticlă mată, cealaltă parte – cabinetul ascuns, unde îşi ţinea medicamentele pe rafturi, cum se ţin sticlele de vin vechi sau urcioarele cu giuvaieruri. Acolo se retrăgea el după ce isprăvea câte o consultaţie, apărând apoi după un timp cu câte o sticluţă etichetată, sau două; şi tot de acolo ieşea, în continuu, un miros complex de medicamente, compus din droguri, mentă, amoniac şi ierburi uscate. Valul de mirosuri tămăduitoare se simţea chiar şi în vestibul, care conţinea preşul, gravura şi suportul din stuc pentru umbrele. Doctorul se roti în scaunul turnant întorcându-se cu faţa către noi. Capul lui chel era altfel decât al lui Minor Kretz, care sugera prin protuberantele lui lucioase plăcile şi adânciturile craniene. Doctorul Appleton avea un cap ca o movilă de piele netedă şi luminoasă, uşor pătată cu câteva puncte mai

trandafirii pe care, probabil, le observam numai eu, identificându-le drept psoriazis. Arătă cu degetul către tata.

— Vezi, George, spuse, tu crezi în suflet. Crezi că trupul tău e ca un cal pe care urci şi călăreşti un timp şi pe urmă descaleci; îţi chinuieşti prea mult trupul. N-ai niciun pic de dragoste pentru el. Şi asta nu-i firesc. Creează tensiune nervoasă.

Scaunul meu era incomod şi mă simţeam întotdeauna stingherit când începea doctorul Appleton să filosofeze. Am înţeles că se dăduse verdictul, şi faptul ca doctorul îşi permitea luxul să fie plicticos însemna că verdictul fusese favorabil. Am rămas totuşi crispat cu ochii la măsuţa cu sonde sclipitoare şi foarfeci îndoite, de parc-ar fi fost un alfabet cu ajutorul căruia puteam citi cuvântul. „Ai, ai", spuneau ele, şi printre exclamaţiile de argint ale acelor şi săgeţilor şi penselor lucioase se afla şi ciocanul acela ciudat cu care se loveşte genunchiul, ca să facă piciorul să salte. Era un triunghi greu de cauciuc roşu prins într-un mâner de argint, concav, ca să-l poată apuca doctorul mai bine. Primele vizite în acest cabinet, de care-mi amintesc, se leagă de ciocan, iar masa de instrumente se con-120

centra în jurul acestui vârf de săgeată de un portocaliu închis de parcă ar fi fost ceva foarte vechi. Avea forma unui vârf de săgeată, dar şi a unei pârghii şi în timp ce priveam crăpăturile şi rotunjimea lui infinitezimală, formate de vârstă şi uzură, părea că se cufundă în timp, fiind la capăt destul de simplu şi de masiv ca să formeze un pivot al tuturor lucrurilor.

— …să te cunoşti pe tine însuţi, George, spunea doctorul Appleton. Palma lui roz şi solidă, rotundă ca o palmă de copil, se ridică în semn de mustrare. Spune-mi, de câtă vreme eşti profesor?

— De paisprezece ani, răspunse tata. M-au concediat la sfârşitul lui ’31, şi am rămas fără lucru tot anul în care s-a născut puştiul, în vara lui ’33, Al Hummel care, după cum ştii, e nepotul bătrânului Kramer, a venit la mine acasă şi mi-a dat ideea să…

— Lui taică-tu îi place să fie profesor, Peter? Mi-a trebuit o clipă să-mi dau seama că mi se adresează mie.

— Nu ştiu, i-am răspuns, uneori mi se pare că da. Apoi m-am gândit şi am adăugat: Nu, de fapt cred că nu-i place!

— Totul ar fi în regulă, interveni tata, dacă aş crede că-s bun de profesor. Dar n-am talent la disciplină. Şi nici bietul ta-ică-meu n-avea.

— Nu eşti profesor, îi spuse doctorul Appleton, eşti elev. Şi asta

creează o stare de tensiune nervoasă. Şi tensiunea creează un surplus de suc gastric. Ascultă, George, simptomele pe care le descrii s-ar putea să fie pur şi simplu din pricina unei iritaţii a mucoasei. Iritaţia permanentă a tubului digestiv poate produce durere, şi senzaţie de constipaţie de care spuneai. Până la radiografie să presupunem că-i asta.

— N-aş avea nimic împotrivă să mă înham la muncă într-o meserie care nu mi se potrivește, spuse tata, dacă aş şti ce rost are. Da' eu tot întreb şi nu-mi răspunde nimeni.

— Zimmerman ce spune?

— Nu spune nimic, înfloreşte de pe urma confuziei. Zimmerman are darul disciplinei şi de noi, sărmanii lui subalterni, care n-avem acest dar, pur şi simplu râde. îl aud râzând de fiecare dată când ticăie ceasul.

— Zimmerman şi cu mine nu ne-am potrivit niciodată la păreri, p spuse doctorul Appleton oftând. Am fost colegi de şcoală, ştiai?

121 p

— Nu!

Tata minţea. O ştiam chiar şi eu, pentru că doctorul Appleton o repeta întruna. Zimmennan fusese totdeauna un motiv de furie pentru el, un punct nevralgic. Eram furios pe tata că era atât de laş încât să ne expună să ascultăm o poveste lungă pe care şi el şi eu o mai auzisem de mii de ori.

— Păi da, spuse doctorul Appleton, clipind uimit că taică-meu nu ştia un lucru atât de cunoscut. Am trecut împreună prin toate şcolile din Olinger, spuse, sprijinindu-se de spătarul scaunului care părea făcut anume pentru el. Când ne-am născut noi, oraşul nu se numea Olinger, se numea Tilden, în onoarea omului care a fost eliminat din alegeri prin fraudă, pe vremea dând bătrânul Pappy Olinger mai cultiva încă terenul de la nord de autostradă şi la răsărit de locul unde-i acum fabrica de cutii de carton. Mi-aduc aminte cum a venit cu toţi oamenii lui la Alton; era un bătrânel scund, n-avea niciun metru jumătate înălţime, purta o pălărie neagră şi avea o mustaţă cu care ai fi putut să-ţi cureţi tot serviciul de tacâmuri. Avea şi trei fii: Cot, care a înnebunit într-o noapte şi a ucis doi juncani cu o săpăligă, Brian, care a făcut un copil cu negresa pe care o aveau ei la bucătărie, şi Guy, cel mai tânăr, care a vândut pământul agenţilor imobiliari pentru parcelare şi a murit încercând să pape toţi banii. Cot, Brian şi Guy:

acu-s toţi sub pământ. Dar, de fapt, ce-am vrut să zic?

— Ceva despre dumneata şi domnul Zimmerman, am sărit eu. A observat îndată tonul meu iritat şi obraznic. S-a uitat la mine peste umărul tatii, şi buza lui inferioară a lunecat cu un aer preocupat întâi într-o parte, apoi în cealaltă.

— Ah, da, făcu el, apoi îi spuse lui tata: Deci, am fost coleg cu Louis. Am făcut toate clasele împreună când erau răspândite prin tot orăşelul. Clasa întâi şi a doua lângă Peble Greek unde au amenajat un loc de parcare, pentru noul restaurant, în formă de vagon; clasa a treia şi a patra în hambarul doamnei Eberhardt, pe care-l închiria municipalităţii cu un dolar pe an, iar clasa a cincea şi a şasea le-am făcut într-o clădire de piatră, construită pe ceea ce se numea Black Acres, fiindcă stratul de pământ argilos era extrem de gros acolo departe, unde se afla hipodromul. De câte ori erau curse în timpul săptămânii – de obicei marţea – ne dă-122

deau drumul din clasă, fiindcă aveau nevoie de băieţi care să ţină şi să ţesale caii. Pe urmă, pentru cei care continuau şi după clasa a şasea, până am ajuns eu la vârsta respectivă s-a construit liceul din colţul străzii Elm. Ce grozav ni se părea atunci! E vorba de clădirea unde ai făcut tu şcoala primară, Peter!

— Da? Nu ştiam! i-am spus eu, încercând să repar grosolănia dinainte.

Doctorul Appleton părea mulţumit. Se cufundă atât de adânc în scaunul care scârţâia, încât ghetele lui zbârcite se bălăbăneau abia atingând cu vârfurile covorul ros până la urzeală.

— Deci Louis M. Zimmerman, continuă el, avea o lună mai mult ca mine şi mare succes la fete şi la babe. Doamna Mettzler, învăţătoarea noastră când eram eu într-a întâia şi a doua, o femeie de un metru optzeci şi trei înălţime – niciun centimetru mai puţin – şi picioarele ca nişte şipci de pe faţada unei magazii de tutun, avea o mare slăbiciune pentru Louis, cum au avut de altfel şi domnişoara Leet, şi doamna Mabry care i-au urmat. Tot timpul cât a fost la şcoală, Louis s-a bucurat de cea mai mare atenţie, în timp ce nimeni nu s-a gândit, bineînţeles, nici măcar o clipă, la un pui de raţă urât ca Harry Appleton. Louis a avut întotdeauna un avantaj. Ştiţi: era iute!

— Că bine zici, spuse tata. Trebuie să admit că mi-o ia întotdeauna înainte cu un pas.

— Vedeţi voi, continuă doctorul Appleton, făcând mişcări

ciudate şi echivoce cu mâinile lui grăsuţe şi curate, lipindu-şi palmele, lovind uşor încheieturile unei mâini cu marginea celeilalte, el n-a avut niciodată de luptat cu greutăţile. A avut întotdeauna succes, şi de aceea nu şi-a dezvoltat niciodată voinţa. Aşa că se întinde, vezi – şi degetele lui albe se agitară în aer – ca o tumoare. Nu e un om în care să poţi avea încredere, cu toate că predă în fiecare duminică din Biblie la biserica reformată. Ah, dacă ar fi o tumoare, George, aş lua un cuţit – îşi mută mâna din loc şi ridică degetul mare în sus; părea într-adevăr foarte ţeapăn şi ascuţit – şi aş tăia-o. Şi degetul lui mare, în formă de seceră, dându-se înapoi din cauza presiunii, cosi în aer o bucată limitată de gazon.

— Să ştii că apreciez faptul că eşti sincer cu mine, doctore, spuse tata, dar din câte îmi dau seama ne-am încurcat cu el pe viaţă şi eu, şi ceilalţi amărâţi de la şcoală. În oraşul ăsta, din fiecare patru persoane, trei sunt oamenii lui – îl divinizează.

— Nişte proşti! spuse doctorul Appleton, şi se aplecă în scaun, astfel încât picioarele lui ajunseră încet pe covor. Ăsta-i unul din lucrurile pe care le înveţi când practici medicina. Oamenii sunt, în general, foarte proşti. Înainte să continue îl lovi uşor pe tata pe genunchi o dată, de două ori, de trei ori. Apoi, şopti pe un ton confidenţial: La facultatea de medicină din Pennsylvania, unde am învăţat eu, considerau, ştii, că orice băiat de la ţară e un prost. Dar după primul an, n-au mai spus că-s chiar atât de prost. Se poate ca eu să fi fost mai greu de cap ca alţii, dar aveam voinţă. Am avut răbdare şi am învăţat tot ce trebuia din cărţi. Şi la absolvire, cine crezi c-a fost capul promoţiei? Hai, Peter, tu care eşti băiat deştept! Cine crezi c-a fost?

— Dumneata! i-am spus eu. N-am vrut s-o spun, dar mi-a scos cuvintele cu cleştele din gură. Aşa erau tipii ăştia cu greutate la Olinger.

Doctorul Appleton s-a uitat la mine fără să încuviinţeze sau să zâmbească, sau să arate în vreun fel că auzise. După un timp însă s-a uitat în ochii lui tata şi a dat din cap în semn că da.

— N-oi fi fost eu chiar în frunte, urmă el, dar eram printre primii. M-am descurcat destul de bine pentru un băiat de la ţară, despre care se presupunea că-i prost. George, tu asculţi ce-ţi spun? Şi deodată, fără să ne prevină, în felul acela ciudat pe care-l au conferenţiarii să-şi isprăvească brusc discursul, de parcă ei şi-ar fi

pierdut timpul, se ridică de pe scaun şi intră în cabinetul lui ascuns, de unde se auzi un clinchet nevăzut. Se întoarse aducând o sticluţă cu un lichid roşu ca cireaşă, care, după felul în care se agita şi lucea, semăna mai degrabă a mercur decât a lichid. Vârî sticla în mâna lui tata, pătată de negi.

— Iei câte o lingură de supă la fiecare trei ore, îi spuse. Până nu avem rezultatul radiografiei, n-o să ştim mai mult decât acum. Odihneşte-te şi nu te mai gândi la nimic. De fapt, fără moarte n-ar putea exista nici viaţă. Sănătatea, adăugă el cu un mic zâmbet care îi răsuci buza inferioară, e o stare animalică. Majoritatea bolilor noastre vin din două locuri – de la cap şi de la spinare. Noi am făcut două greşeli: prima a fost că ne-am ridicat în două picioare, şi a doua că am început să gândim. Asta oboseşte şira 124

spinării şi nervii. Creează o anumită tensiune nervoasă, iar creierul modifică trupul. Se îndreptă supărat către mine, îmi dădu brusc părul la o parte şi se uită intens la fruntea mea.

— Nu stai atât de rău cu scăfârlia, ca maică-ta, spuse, şi-mi dădu drumul. Mi-am dat părul din nou pe frunte, umilit şi uluit.

— Ce mai ştii de Skippy? îl întrebă tata.

Brusc doctorul îşi pierdu toată violenţa, şi licărirea pe care o avea în ochi dispăru. Devenise din nou un bătrân anchilozat, în vestă şi cu mânecile de la cămaşă prinse deasupra cotului.

— Lucrează undeva la St. Louis.

— Eşti prea modest s-o recunoşti, îi spuse tata, dar sunt convins că eşti foarte mândru de el. Eu, în orice caz, să ştii că sunt. Alături de propriul meu fiu, a fost cel mai bun elev pe care l-am avut vreodată, şi slavă Domnului că nu s-a prins prostia mea de el.

— Are calităţile maică-sii, spuse doctorul Appleton, după o pauză. Se lăsase un văl peste noi. Sala de aşteptare părea părăsită de mult şi mobila acoperită cu piele neagră părea tristă şi marcată de amprenta loviturilor lăsate de umbrelele celor mâhniţi. Vocile şi paşii noştri păreau că se înecă în praf, şi mă simţeam privit de cineva care se afla la mii de ani depărtare în viitor. Tata se oferi să-i plătească. Doctorul făcu un gest dând dolarii la o parte şi spuse: Să aşteptăm până ne lămurim despre ce e vorba.

— Eşti un om care spune lucrurile fără menajamente, şi-ţi sunt recunoscător, zise tata.

Afară, în frigul năprasnic şi strălucitor de viu, care te făcea să

scrâşneşti din dinţi, tata îmi spuse:

— Vezi, Peter? Nu mi-a spus ce voiam să ştiu. Da' ei nu spun niciodată.

— Ce s-a întâmplat înainte să vin eu?

— Mi-a tras un perdaf şi mi-a fixat oră să-mi fac o radiografie, la Centrul Homeopatic din Alton, astă-seară la şase.

— Şi asta ce înseamnă?

— Cu doctorul Appleton nu se ştie niciodată. Aşa-şi menţine el reputaţia.

— Nu prea pare să-l înghită pe Zimmerman, dar n-am reuşit să înţeleg bine de ce!

— Uite, Peter, cred că eşti destul de mare să-ţi pot spune asta – toată povestea vine de la faptul că se pare că Zimmerman a fost în amor cu nevasta doctorului. Asta s-a întâmplat, dacă s-a întâmplat, înainte de a te naşte tu. Se pare că au existat îndoieli şi în legătură cu paternitatea lui Skippy.

— Dar unde-i doamna Appleton acum?

— Nu ştie nimeni. Poate că trăieşte, poate c-a murit.

— Cum o chema?

— Corinna.

Poate că trăieşte, poate c-a murit, a fost în amor, înainte de a te naşte – cuvintele astea pline de mister făceau ca noaptea care se strânsese în jurul nostru să devină şi mai deasă şi de dincolo de marginea ei îndepărtată moartea tatii părea că-şi strânge tot mai tare îmbrăţişarea, ca un şarpe care se încolăcea în jurul nostru. Întunericul care, deasupra acoperişurilor, aluneca pe lângă stele şi le înconjura ca pe nişte fărâme de mică aruncate într-un ocean, părea destul de măreţ ca să cuprindă chiar şi evenimentul acesta, cel mai puternic dintre toate evenimentele imposibile. L-am urmat. Profilul lui se contura palid şi sinistru în lumina străzii, şi ca o nălucă mergea mereu cu un pas înaintea mea. Îşi puse căciula. Îmi era frig la cap.

— Ce facem? am strigat după el.

— Luăm maşina şi ne ducem la Alton, spuse, îmi fac radiografia la Centrul Homeopatic şi pe urmă mă duc vizavi la Y.M.C.A. Tu du-te la cinema. Vreau să te duci acolo că-i cald, şi pe urmă vino la Y. Până atunci se face şapte jumătate sau opt fără un sfert. În principiu concursul se termină pe la opt. Acu' trebuie să fie vreo cinci şi un sfert. Ai destui bani pentru un hamburger?

— Da. Cred că da. Hei, tată. Ce-ţi mai fac durerile?

— Merge, Peter. Nu te mai frământa pentru mine. Bine e să ai o minte simplă, nu te poţi gândi decât la o singură durere deodată.

— Trebuie să existe un mijloc să te faci sănătos, i-am spus.

— Da. Să mă ucizi! spuse tata. Fraza suna ciudat în aer liber, în întuneric şi-n frig, venind de sus, în timp ce tata şi trupul lui goneau înainte. Ăsta-i un leac bun la orice. Ucide-mă!

Am luat-o la stânga unde lăsasem maşina în locul de parcare al şcolii. Am urcat şi am pornit-o înspre Alton. Era plin de 126

lumini, lumini de ambele părţi ale şoselei, care s-au ţinut scai de noi de-a lungul celor trei mile, cu excepţia spaţiului gol din dreapta reprezentat de câmpul de cereale care aparţinea azilului săracilor, şi a clipelor în care am trecut peste râul Running Horse, pe pod, unde omul cu autostopul păruse că se înalţă în aer pe pantofii lui cu tocuri late. Ne-am croit drum prin forfota din centrul oraşului, peste Riverside Drive, am urcat Pechewnee Avenue până la strada Weiser şi Piaţa Conrad Weiser, pe a Şasea, am traversat terenul de parcare al gării, şi am coborât pe o străduţă pe care părea c-o cunoaşte numai tata. Străduţa ne-a dus până acolo unde terasamentul de cale ferată se lăţea formând un contrafort negru sclipitor din pricina zgurei, lângă fabrica de bomboane de tuse a lui Essick, care îneca toată regiunea aceea sinistră cu aburii ei dulcegi şi greţoşi. Funcţionarii de la Essick foloseau această bucăţică de teren părăsit şi în pantă, aparţinând căilor ferate, drept loc de parcare, şi tot drept loc de parcare îl folosise şi tata acum. Ne-am dat jos din maşină. Portiera se trânti cu zgomot. Silueta maşinii noastre rămase, aşezată pe umbra ei, ca o broască râioasă care se uită într-o oglindă. Era singură pe teren. De sus venea o lumină albastră care veghea ca un înger îngheţat.

M-am despărţit de tata lângă gară. El a luat-o la stânga, înspre spital. Eu am mers drept înainte spre strada Weiser, unde erau cinci cinematografe cu panouri imense care anunţau filmul. Oamenii din centru se duceau grăbiţi spre casă. Matineele fuseseră suspendate. Magazinele cu vitrine care anunţau soldurile de albituri, din ianuarie, şi erau pline cu mormane de cearşafuri de sifon, aveau lacăte şi lanţuri legate de-a curmezişul uşii. Restaurantele se aflau în momentul acela de acalmie în care se pune masa pentru cină. Bătrânii îşi acopereau cu prelata cărucioarele cu covrigi fragezi şi le împingeau de o parte. Oraşul mă fascina peste măsură la ora asta, când tata mă lăsa de capul

meu, şi eu, ca un flux solitar, opus exodului general, mă plimbam fără căpătâi, liber să casc gura la vitrinele bijutierilor, să trag cu urechea la uşa tutungeriilor, să adulmec aerul patiseriilor unde cucoane grase, cu ochelari fără ramă şi bluze albe, oftau în dosul unor tăvi strălucitoare, încărcate cu labe de urs, poloneze, gogoşi glasate, rulouri cu nuci de hicori şi tarte cu fructe. La ora aceea, când muncitorii şi cei care veniseră în oraş după cumpărături se grăbeau să ajungă, pe jos, cu autobuzul, cu maşina, sau cu troleibuzul, acasă, la îndatoririle lor, mă aflam pentru un timp scutit de ale mele, şi nu numai că tata îmi dăduse voie, dar îmi ceruse chiar categoric să mă duc la cinema, şi să petrec două ore departe de această lume. Lumea, lumea mea, cu toate amănuntele ei copleşitoare de durere şi inconsecvenţă, rămăsese undeva departe. Mă plimbam printre cutiuţele cu giuvaieruri care vor fi într-o zi ale mele. Adesea, în asemenea ocazii, în care tot luxul de libertate se afla în faţa mea, mă gândeam cu un sentiment de vină la mama, neputincioasă, la distanţa la care se găsea, să mă stăpânească sau să mă ocrotească, mama cu ferma ei, cu tatăl ei, cu nemulţumirea ei, cu alternanţele ei obositoare de nesăbuinţă şi prudenţă, inteligenţă şi mărginire, sinceritate şi opacitate, mama cu faţa ei lată şi încordată, cu mirosul ei ciudat şi pur de pământ, şi grâne, mama căreia îi pângăream sângele în agitaţia exuberantă a centrului din Alton. Pe urmă mi se părea deodată că mă sufoc în mijlocul acestei străluciri corupte şi începea să-mi fie frică. Dar nu mă puteam uşura de sentimentul acela de vină, nu mă puteam duce la ea, deoarece din propria ei dorinţă ne despărţeau zece mile, şi faptul că mă alunga mă făcea să devin răzbunător, trufaş şi nepăsător: un adevărat suflet de primitiv. Cele cinci cinematografe de pe strada Weiser din Alton erau Loew's, Embassy, Warner, Astor şi Ritz. M-am dus la Warner şi am văzut Tânărul cu trompetă, în care jucau Kirk Douglas, Dorris Day şi Patricia Neal. După cum mă prevenise şi tata, era cald înăuntru. Cel mai mare noroc pe care l-am avut în ziua aceea a fost că am nimerit tocmai când se dădea completarea – desenul animat. Era 13 ale lunii, aşa că nu mă aşteptam să am noroc. Desenul animat era bineînţeles cu Iepuraşul Bugs. La Loew's se dădea Tom şi Jerry, la Embassy – Popeye Marinarul, la Astor se dădea fie un Walt Disney asta în cel mai bun caz, şi în cel mai rău un Paul Terry. Am cumpărat o cutie cu floricele şi o cutie cu drajeuri, cu toate că şi unele şi altele îmi făceau rău la piele. Luminile indirecte erau slabe şi galbene, iar timpul se topea fără să-mi

dau seama. La urmă, când eroul, trompetistul, care voia de fapt să fie Bix Beiderbecke, 128

reuşise în sfârşit să scape de femeia bogată, care cu zâmbetul ei insinuant şi fals (Patricia Neal) îi corupea arta, şi femeia cea bună şi artistă (Dorris Day) care-şi recâştigase în sfârşit dragostea, cânta, şi în spatele vocii ei clare trompeta lui Harry James, pretinzând că e trompeta lui Kirk Douglas, se ridica sus, tot mai sus, ca o fântână arteziană de argint, în timp ce intona melodia cu sufletul plin de cântec – numai aici, la ultima notă, când atinsesem un extaz absolut, mi-am amintit de tata. Şi m-a cuprins sentimentul stăruitor că sunt în întârziere.

Luminile indirecte se aprinseră puternice. Şi eu am zbughit-o de pe scaun, luând-o la goană. În oglinzile care căptuşeau holul în pantă şi luminos de la podea până în tavan, m-am văzut cât eram de lung, roşu la faţă, cu ochii injectaţi, umerii cămăşii mele ca flacăra presăraţi cu mătreaţă albă, care căzuse când mă scărpinasem pe cap, în întuneric. Aşa obişnuiam eu, să mă scarpin, când nu mă vedea nimeni. Mi-am scuturat umerii cu furie şi pe strada îngheţată am rămas uimit văzând chipurile adevărate, care mi se păreau firave, fantomatice, după apariţiile măreţe, luminoase, cosmice, pe care le privisem în timp ce se ciocneau încet, se îmbinau, se despărţeau şi se combinau iar. Am alergat înspre Y.M.C.A. Era la două străzi de strada Weiser, la colţul dintre Perkiomen şi Beech. Am alergat pe linia ferată. De-a lungul trotuarului îngust erau numai baruri mici şi frizerii închise. Cerul era de un galben nesigur, deasupra blocurilor şi chiar şi la zenit paloarea cerului gonea stelele din noapte. Mirosul bomboanelor de tuse care venea din depărtare îşi bătea parcă joc de panica mea. Oraşul desăvârşit, oraşul viitorului, părea străin şi imaterial şi plăsmuit în clipe de cruzime.

La Y.M.C.A. mirosea a pantofi de tenis şi podeaua era atât de târşâită încât se făcuse cenuşie. La un birou în centrul camerei stătea un tânăr negru, care citea o carte de benzi desenate, sub un avizier acoperit cu anunţuri şi rezultate sportive perimate. Departe, în fundul unui culoar de un verde ciudat, un verde de parc-ar fi fost luminat de becuri care străluceau printre frunzele de viţă, se auzeau zgomotele şoptite ale unei partide de biliard. În partea cealaltă răsuna clop-clop-ul tenisului de masă. Băiatul din spatele biroului ridică ochii de pe carte, speriindu-mă. La Olinger nu existau negri, şi când era

vorba de ei, timiditatea mea devenea de-a dreptul superstiţioasă. Mi se părea că sunt nişte vrăjitori, care deţin tainele misterioase ale dragostei şi cântecului. Dar faţa lui era plină de nevinovăţie, nevinovăţie şi o culoare de lapte cu malţ. „Bună", i-am spus eu şi, ţinându-mi răsuflarea, am luat-o repede pe coridorul ce ducea la treptele de beton, care coborau în vestiar, şi apoi, traversând vestiarul, am ajuns la bazinul de înot. Pe când coboram, m-a trăsnit mirosul de apă şi clor şi un al treilea miros ca de piele omenească.

În camera mare unde trăia bazinul, o încăpere acoperită cu plăci de faianţă, rezonanţa strigătelor fragmenta totul din jur. Tata stătea pe băncuţa de lemn de pe marginea bazinului, cu un băiat ud şi gol, Deifendorf. Deifendorf nu purta decât chiloţii de sport de concurs, negri şi vechi. Bărbăţia i se deslușea lipsită de vlagă între coapsele desfăcute. Avea pieptul, antebraţele şi picioarele acoperite cu păr, şi pe lemnul pe care stătea cu picioarele goale curgea un şuvoi de apă. Curbele şi suprafeţele plane ale trupului său alb, arcuit, erau armonioase, cu excepţia mâinilor roşii şi bătătorite. M-au salutat şi el şi tata aproape cu acelaşi zâmbet: forţat, imbecil, conspirativ. Ca să-l enervez pe Deifendorf, l-am întrebat:

— Ai câştigat şi brasul şi crawlul?

— Am câştigat în orice caz mai mult ca tine, mi-a răspuns.

— A câştigat la proba de bras, mi-a spus tata. Sunt mândru de tine, Deify. Ţi-ai ţinut promisiunea, ai făcut tot ce ai putut. Ai fost un adevărat bărbat.

— Porcăria-i că, dacă aş fi văzut tipul care era pe culoarul de mai încolo, luam şi crawlul. Măgaru' mi-a luat-o înainte pe furiş. Credeam c-am câştigat, şi eu abia înaintam spre sosire.

— A înotat frumos puştiul, a spus tata. A câştigat cinstit. S-a întrecut pe sine însuşi. Foley e un antrenor bun. Dacă eram eu antrenor, Deify, ai fi fost regele comitatului. Eşti un adevărat talent. Da, dacă-aş fi fost un antrenor serios, te-ai fi lăsat şi de fumat.

— Aiurea. Pot să-mi ţin răsuflarea optzeci de secunde, spuse Deifendorf.

Exista în discuţia lor o linguşeală reciprocă, şi asta mă enerva, M-am aşezat lângă tata în cealaltă parte şi m-am concentrat asupra bazinului: el era eroul aici. Umplea cuşca aceea 130

mare de sub pământ cu sclipiri în staccato şi cu o putoare de clor care te ustura la ochi. Imaginea reflectată a băncuţei din cealaltă

parte a bazinului, unde stătea echipa adversă şi juriul, forma pe apa agitată o imagine care timp de câteva fracţiuni de secundă semăna cu faţa unui bărbos. Agitată iar şi iar, apa încercă totuşi, cu repeziciunea reacţiei cristalinului, să se recompună. Strigăte şi clipociri întrerupte de ecou şi de alte clipociri formau, ciocnindu-se, noi cuvinte, cuvinte ce nu ţineau de nicio limbă pe care s-o ştiu, lătrături deformate ce păreau a fi răspunsuri la o întrebare pe care o pusesem fără să-mi dau seama. CECROPS! INACHUS! DA! Nu, nu pusesem eu întrebarea, ci tata, care stătea lângă mine.

— Cum te simţi când câştigi? întrebase el cu voce tare, adresându-se cuiva în faţa lui, care ar fi putut tot atât de bine să fie Deifendorf sau eu. Doamne, eu n-o să ştiu niciodată.

Pe suprafaţa volatilă a apei lunecau înainte şi înapoi o grămadă de puncte şi de pete. Liniile de demarcare a culoarelor, pe fundul bazinului, se ondulau şi tremurau refractându-se către suprafaţă; imaginea feţei bărboase părea mereu pe punctul să se închege, dar, de fiecare dată, venea câte un băiat şi plonja. Avuseseră loc toate probele în afară de săritura de la trambulină. Unul dintre cei care plonjau, Danny Horst, era un băiat din ultimul an, un pipernicit, cu o chică mare de păr negru pe care o prinsese într-o banderolă, ca să nu-l încurce când plonja, ca fetele din Grecia antică. Înainta pe trambulină, umflându-şi muşchii, şi, alergând, execută o tumbă, cu genunchii strânşi şi cu degetele de la picioare întinse perfect, descolăcindu-le în apă atât de simetric, de parcă-ar fi fost toartele unui vas. Unul dintre membrii juriului flutură cartonul cu cifra 10.

— În ultimii cincisprezece ani, spuse tata, nu mi-aduc aminte să se fi dat vreodată zece. E ca şi cum ai spune c-a coborât Dumnezeu pe pământ. Perfecţiunea nu există.

— Aşa puiule, bravo Danny, urlă Deifendorf, şi un ropot de aplauze de la ambele echipe îl întâmpină pe plonjor; când apăru din nou la suprafaţă, îşi dădu părul ciufulit la o parte, cu un gest brusc şi mândru, şi înotă cele câteva mişcări de bras până la marginea bazinului. Dar la săritura următoare, Danny, conştient că aşteptam cu toţii o nouă minune, se încorda, pierdu ritmul atacului, făcu o tumbă şi jumătate puţin prea repede şi căzu plesnind apa cu spatele. Unul din membrii juriului îi dădu 3. Ceilalţi doi îi dădură 4.

— Ei, spuse tata, bietul copil a făcut tot ce-a putut. Şi de data asta, când Danny ieşi la suprafaţă, tata, şi numai tata, aplaudă.

Scorul final al concursului a fost 37 puncte şi jumătate pentru West Alton şi 18 pentru Olinger. Tata, stând la marginea bazinului, spuse echipei lui:

— Sunt mândru de voi. Ca să faci ce-aţi făcut voi trebuie să ai spirit sportiv, nu glumă – asta nu vă aduce nici glorie, nici bani. Şi când mă gândesc că veniţi dintr-un oraş care n-are nici măcar bazin în aer liber, nu înţeleg cum aţi făcut chiar şi atâta. Dacă şcoala noastră ar avea un bazin al ei, ca West Alton – şi să nu credeţi că vreau să le scad meritele – aţi fi cu toţii nişte Tarzani. De altfel, după părerea mea, sunteţi şi aşa. Danny, săritura ta a fost grozavă. Nu cred c-o să mai văd aşa săritură cât oi trăi!

Tata arăta ciudat, cum stătea aşa drept, şi-şi ţinea discursul îmbrăcat în haină cu cravată, în mijlocul atâtor trupuri goale. Apa agitată de culoarea peruzelei şi plăcile de faianţă crem înşirate pe pereţi încadrau faţa tristă şi serioasă aşa cum o vedeam de pe bancheta unde mă aşezasem. Un fior nervos trecea din când în când peste pielea umerilor şi a pieptului echipei atente – trecea repede ca o rafală peste apă, sau ca o tresărire în crupa calului. Cu toate că pierduse, echipa era zgomotoasă şi se lăuda. I-am părăsit lăsându-i la duşuri, săpunindu-se şi bucurându-se ca o mică cireada veselă, prinsă într-o vijelie.

— Să vă duceţi la antrenament miercuri, ca de obicei, le strigase tata la despărţire. Să nu beţi ciocolată frapată şi să nu mâncaţi mai mult de patru hamburgeri, până nu arătaţi ce sunteţi în stare. Toţi râseră şi chiar eu am zâmbit, cu toate că tata reprezenta o povară pe sufletul meu. În tot ce s-a întâmplat în noaptea care a urmat a existat această povară şi inerţie în jurul lui, care s-au opus şi au stânjenit tot timpul planul meu simplu de a-l aduce înapoi acasă, unde înceta să mai fie în grija mea. Pe când traversam holul depărtându-ne de treptele de beton, Foley, antrenorul echipei din West Alton, ne-a ajuns din urmă, şi cei doi bărbaţi au început să discute şi atâta au discutat, că mie mi s-a părut c-a trecut o oră. Aerul umed din jurul bazinului le pleoştise hainele şi, în întunericul holului verde, păreau doi ciobani, muiaţi în rouă.

— Ai făcut o treabă supraomenească cu ăştia, îi spuse tata lui Foley. Dac-aş fi avut o zecime din talentul tău de antrenor, ţi-aş fi oferit nişte adversari care să merite toate paralele. Anul ăsta am şi eu câţiva băieţi talentaţi.

— Lasă prostiile astea, George, răspunse Foley, un bărbat gras şi roşcat, extrem de amabil şi de plin de viaţă. Ştii ca şi mine că aici nu e vorba de antrenament. Trebuie să laşi mormolocul să înoate, asta-i tot! în fiecare om zace un peşte, dar trebuie să-l vâri în apă ca să iasă la iveală.

— Asta-i grozav! exclamă tata. N-am mai auzit-o până acum. Da' ia ascultă, prietene, cum ţi-a plăcut băiatu' ăla mare la bras?

— Ar fi putut să ia şi crawlul. Sper că i-ai ars vreo câteva la fund că n-a tras tare până la urmă.

— E un prost, măi băiete, un P-R-O-S-T. N-are creier mai mult ca mine, săracu', şi tare nu-mi place să ţip la el.

Mi se iritase gâtlejul de nerăbdare.

— Cred că îl cunoşti pe fâmiu? Ia vino-ncoa', Peter, să dai mâna cu omul. Uite, aşa tată ţi-ar fi trebuit ţie.

— Ei, cum naiba să nu-l cunosc pe Peter, spuse domnul Foley, şi felul în care dădea mâna era într-adevăr plin de amabilitate – avea ceva curajos, cald şi degajat în gesturi. Pe băiatul lui Caldwell îl cunoaşte tot comitatul.

În lumea întunecată de la Y.M.C.A., cu programele ei distractive şi banchetele ei atletice, felul acesta de-a vorbi mieros, laudele astea frenetice treceau drept conversaţie. Şi nu mă supăra atât la domnul Foley, cât mă supăra la tata, care de atâtea ori se prefăcea că-l interesează asemenea conversaţie şi mi se părea stingherit.

Tata, cu toată vorbăria lui, era în fond un om al tăcerii. A trecut prin evenimentele acelei seri într-o stare de spirit care, în amintirea mea, seamănă a tăcere. O dată ajuns afară, îşi strânse buzele, formând o linie fixă, şi tocurile lui muşcară trotuarul cu un fel de lăcomie trufaşă. Mă întreb dacă a existat vreodată un om căruia să-i placă să se plimbe în oraşele mici şi urâte din est, cât îi plăcea lui tata. Trenton, Bridgeport, Binghamton.

Johnstown, Elmira, Altoona: astea fuseseră oraşele prin care îl purtase munca lui de înnăditor de cabluri, pentru societatea de telefoane, în anii dinainte şi imediat după ce se însurase cu mama, anii dinaintea naşterii mele şi ai crizei de pe vremea lui Hoover, care-l surghiunise la ţară. De Firetown îi era teamă. La Olinger se simţea descumpănit în schimb iubea Altonul la nebunie: asfaltul, felinarele şi faţadele alăturate îi vorbeau despre marea civilizaţie din mijlocul coastei Atlanticului, limitată la nord de New Heaven, la sud de

Hagerstown, la apus de Wheeling, şi care constituia căminul lui în spaţiul infinit. Când mergeam lângă tata pe Strada a Şasea, mi se părea că aud asfaltul cântând.

L-am întrebat cum fusese radiografia şi ca răspuns m-a întrebat dacă mi-e foame. Mi-am dat seama că într-adevăr mi-era. Floricelele şi drajeurile îmi lăsaseră un gust acru în gură. Ne-am oprit la restaurantul în formă de troleibuz, lângă locul de parcare al lui Acme. În oraş, tata se purta simplu şi calm. În schimb, mama se chinuia foarte mult până lua o hotărâre, de parc-ar fi încercat să se exprime într-o limbă străină. Cu tata asta se întâmpla la ţară: în acţiuni, era confuz, iar în gândire o lua pe ocolite. Dar aici la Alton, la opt şi un sfert seara, se purta cu îndemânarea şi priceperea care de fapt e ceea ce dorim cel mai mult să vedem la taţii noştri: felul de a împinge uşa când o deschizi, felul de a potoli privirile insistente, dintr-o clipire, felul de a descoperi cu precizie cele două scaune libere dintr-un local, felul de a şti să iei cu eleganţă meniul de la locul lui între suportul de şerveţele şi sticla de sos picant, felul de a se adresa vânzătorului fără stridenţe sau echivocuri, şi felul de a mânca sandvişurile – al lui cu jumări, al meu cu pâine prăjită şi şuncă – cu o seriozitate de bărbat. Tata îşi linse tăcut cele trei degete centrale de la mâna dreaptă, şi-şi apăsă buza inferioară cu un şerveţel de hârtie.

— E prima dată de săptămâni de zile când mi-e şi mie foame, spuse. Ca desert, comandă o plăcintă cu mere pentru mine şi cafea pentru el. Nota de plată era o etichetă de carton verde, perforată de un poanson triunghiular care avea un aspect ocult. Plăti cu una din cele două hârtii de un dolar care-i mai rămăseseră în portofelul ros pe care-l purta în buzunarul de la spate, şi care se îndoise de-a lungul anilor luând forma şoldului. Pe când ne ridicam, tata strecură, pe neobservate, două monede de 10 cenţi lângă ceaşca lui goală, cu o mişcare bruscă şi îndemânatică a mâinii lui acoperite de negi. Apoi îi veni o idee; dădu 65 de cenţi şi cumpără un sandviş italian, din acelea care se găseau gata făcute în local. Voia să i-l ducă mamei. Mama avea o trăsătură vulgară în caracterul ei, care o făcea să-i placă sandvişurile italiene, mirositoare şi unsuroase, la care tata avea, după cum îmi dădeam eu seama cu gelozie, mai mult acces decât mine. Plăti sandvişul cu ultimul lui dolar şi spuse:

— Şi cu asta am rămas lefteri, puştiule. Suntem nişte bieţi orfani fără un chior. Şi, legănând punguţa de hârtie brună, a luat-o înainte

spre maşină.

Buickul era tot singur şi plana deasupra umbrei lui. Era întors cu botul spre deal, spre drumurile nevăzute. Mentolul, ca o lună vaporizată, impregnase aerul îngheţat. Zidul fabricii era ca o adevărată stâncă de cărămidă şi sticlă neagră. Geamurile erau ici, colo înlocuite în chip misterios cu foi de carton sau de tablă. Cărămida nu voia să-şi arate culoarea adevărată sub felinarul care lumina strada; părea mai degrabă de un negru decolorat sau un cenuşiu antipatic şi mort. Aceeaşi lumină făcea pietrişul ciudat de aici să lucească. Fiind compus din aşchii de cărbune şi din zgură, forma un teren zgomotos şi agitat care nu se fixa niciodată, sfărmându-se şi lunecând sub picioarele noastre, de parcă destinul lui ar fi fost să fie veşnic răscolit. Eram învăluiţi de tăcere. Niciuna din ferestrele care ne priveau nu era luminată, cu toate că undeva, în fundul fabricii, veghea o scânteie albastră. Ar fi putut să ne ucidă cineva în locul ăsta, şi pe tata şi pe mine, şi nu ne-ar fi descoperit nimeni până dimineaţă. Trupurile noastre ar fi zăcut în băltoacele de lângă zidul fabricii şi mâinile şi părul nostru s-ar fi făcut bocnă în mijlocul gheţii.

Maşina pornea încet din pricina frigului. Hârrr, hârrr! mormăi motorul – la început vioi, apoi din ce în ce mai încet, mai descurajat.

— Doamne, nu mă lăsa acum, spuse tata, într-o suflare, în mijlocul unui şuvoi săltăreţ de aburi. Mai porneşte o singură dată, şi mâine îţi dau bateria la încărcat.

Hârrrrr, hâirnin!

Tata închise contactul şi rămaserăm aşa în întuneric. Îşi desfăcu pumnul şi suflă în el.

— Vezi, i-am spus eu, dacă ai fi purtat mănuşile, le-ai fi avut acum!

— Trebuie să fii mort de frig, răspunse el. Hai încă o dată, spuse, puse contactul şi apăsă butonul de pornire cu degetul cel mare. Între timp bateria acumulase puţin lichid. Începutul fu promiţător.

Hârrrr, hârrrrr, hâr-hâr, hâââr, hâaârrr. Zgâriam fundul acumulatorului. Tata a tras frâna de mână cu un milimetru mai sus.

— Am dat de bucluc! exclamă el. Va trebui să recurgem la o măsură disperată. Tu, Peter, urcă-te la volan şi eu ies şi împing. E o mică pantă aici, dar maşina nu-i întoarsă în direcţia în care trebuie. Bagă maşina în marşarier. Când strig, dă drumul la ambreiaj, dar nu încet. Dă-i brusc.

— Poate c-ar fi mai bine să găsim un garagist, acum, înainte să închidă, i-am spus. Mi-era teamă că n-am să mă descurc.

— Hai să-i dăm drumul. Hai că poţi s-o faci! Se dădu jos din maşină, iar eu m-am strecurat pe locul lui la volan, aşezându-mă din greşeală pe cărţile mele de şcoală şi pe punga de hârtie în care era sandvişul italian pentru mama. Tata s-a dus lângă botul maşinii şi, când s-a aplecat s-o împingă, opintindu-se cu toată puterea, faţa lui rânjită se lumină, galbenă, ca faţa unui spiriduş. Lumina farurilor din faţă îi brăzda atât de puternic obrazul, încât fruntea lui părea toată numai cucuie şi se vedea clar cât de des îşi spărsese nasul jucând fotbal la colegiu, în urmă cu treizeci de ani. Am simţit o gheară îngheţată în stomac în timp ce controlam poziţia schimbătorului de viteză, a butonului de contact şi a clapetei de aer. La un semn de-al tatii cu capul, am dat drumul la frâna de mână. Numai căciula lui albastră, imbecilă ca un ou, se mai vedea deasupra capotei, în timp ce se repezea cu toată puterea în maşină. Şi maşina se dădu într-adevăr înapoi. Pneurile pârâiră pe pietriş cu un zgomot puternic. Dând înapoi, cu un scrâşnit, ne-am lovit de o mică pantă, care a eliberat o cantitate preţioasă de forţă motrice. O clipă inerţia Buickului se luptă să se elibereze de ea însăşi. Apoi tata strigă într-un hohot ascuţit:

— Acuma!

Am dat repede drumul la ambreiaj, aşa cum mi se spusese. Maşina tuşi, apoi se opri cu o hurducătură. Dar mişcarea ei mi se transmise prin butoanele jegoase şi pivoturile vâscoase ale motorului care, ca un bebeluş plesnit, începu să tuşească. Motorul tuşi şi saşiul se scutură, în timp ce cilindrii lui explodară unul după altul. Am împins clapeta de aer înăuntru, pe jumătate, încercând să n-o înăbuş, şi am apăsat cu piciorul de mai multe ori pe accelerator. Asta a fost greşeala. Smucit din ritmul lui, motorul scăpă o bătaie, două şi se opri.

Eram pe teren plat. Departe, dincolo de zidul fabricii, se deschise uşa unei bodegi şi o aşchie de lumină se năpusti în stradă.

Tata se repezi la portiera mea, şi eu m-am dat repede la o parte. Făcându-mi-se greaţă de ruşine, îmi ardea tot trupul, îmi venea să fac pipi.

— Mama ei, am spus, vrând prin bărbăţia mea să-i distrag tatii atenţia de la eşecul meu.

— Ai făcut foarte bine ce-ai făcut, puştiule, spuse gâfâind de emoţie, în timp ce-şi relua locul la volan. Motorul e ţeapăn. Şi asta

poate că l-a mai dezmorţit puţin. Încet, delicat, ca un spărgător de seifuri, silueta lui neagră se aplecă înspre tabloul de bord în timp ce cu piciorul căuta pedala de acceleraţie. Trebuia neapărat s-o găsească din prima încercare şi a şi găsit-o. Descoperi din nou scânteia şi o întreţinu cu grijă până ajunse din nou să pâlpâie plină de viaţă. Am închis ochii, mulţumind în gând cerului, şi m-am lăsat pe spate relaxat, aşteptând să văd cum porneşte maşina.

Dar nu porni; în schimb se auzi un zgomot slab şi intermitent ca torsul de pisică, venind din spatele saşiului unde îmi închipuiam eu că se puneau cadavrele pe vremea când maşina aparţinea omului de la pompele funebre. Umbra tatii încercă repede toate vitezele. Şi, drept răspuns, primi de la fiecare acelaşi hârâit slab şi indiferent. Neîncrezător, încercă fiecare viteză de câte două ori. Motorul bubui, dar maşina rămase nemişcată. Crescendo-ul frenetic şi susţinut al cilindrilor se lovi de zidul fabricii, transformându-se în ecou, şi mi s-a făcut teamă că asta va atrage spre noi oamenii de la bufetul care se afla la oarecare distanţă.

Tata îşi puse braţele pe volan şi se lăsă cu capul pe ele. Era un gest pe care nu-l mai văzusem decât la mama. Când era în toiul unei discuţii sau în unele clipe de tristeţe, îşi îndoia braţele pe masă, lăsându-şi apoi capul pe ele. Asta mă speria mai tare decât orice criză de furie, fiindcă într-o criză de furie puteai să-i vezi faţa.

— Tată?

Tata nu răspunse. Lumina felinarului atingea cu un şir de pete nemişcate curba căciulii lui. împletite aşa cum contura Vermeer o bucată de pâine.

— Tu ce crezi, s-a stricat?

Deodată îmi trecu prin minte că avusese o „criză" şi că purtarea neobişnuită a maşinii era de fapt reflectarea iluzorie a unei sfâşieri dinăuntrul lui. Era cât pe-aci să pun mâna pe el – nu puneam niciodată mâna pe tata – când ridică privirea cu un zâmbet automat pe faţa lui puhavă de puşti îmbătrânit înainte de vreme.

— Numai de lucruri de-astea am avut eu parte în viaţă, spuse. Îmi pare rău că te-am vârât şi pe tine în ele. Nu ştiu de ce nu vrea boala asta de maşină să se urnească. Cred că trebuie să fie aceeaşi pricină pentru care nu câştigă nici echipa de înot.

Ambala din nou motorul, coborî privirea mai jos de genunchi şi se opri cu ochii la ambreiaj, în timp ce îl tot apăsa cu piciorul.

— Auzi zăngănitul ăla slab din spate? l-am întrebat. Ridică privirea şi începu să râdă.

— Săracul de tine! exclamă. Meritai un câştigător, şi când colo ai avut parte de-un păgubaş! Hai să mergem. Ah, dacă n-aş mai vedea grămada asta de fiare vechi!

Coborî şi trânti portiera din partea lui cu atâta putere, încât m-am aşteptat să zăngănească geamul. Carcasa neagră se legănă dispreţuitoare pe roţile din spate – apoi rămase locului aruncând o umbră subţire ca foaia de hârtie, de parc-ar fi făcut cine ştie ce ispravă misterioasă. Am plecat pe jos.

— De-asta n-am vrut eu niciodată să ne mutăm la fermă, spuse tata. Cum te muţi, cum începi să depinzi de maşini. Toată viaţa am vrut să mă pot duce pe jos oriunde aveam treabă. Idealul meu ar fi să pot merge pe jos la propria mea înl38

mormântare. Dac-ai apucat o dată să-ţi vinzi picioarele ţi-ai vândut şi viaţa.

Am traversat terenul de parcare al gării, apoi am luat-o la stânga spre staţia ESSO de pe strada Boone. Pompele de benzină erau cufundate în întuneric, dar în micul birou al staţiei ardea o lumină slabă, aurie. Tata se uită înăuntru şi bătu în geam. Încăperea era plină de anvelope noi, despachetate, şi de piese de schimb aşezate în cutii numerotate şi mai mult sau mai puţin aranjate pe o carcasă de metal verde. Un automat de Coca Cola mare şi drept vibra cu zgomot, tremură şi apoi se opri de parcă înăuntrul lui ar fi fost prinsă o făptură care tocmai atunci îşi dădea duhul. Ceasul electric Quaker State Oii, din perete, arăta 9, 06. Pe când aşteptam, secundarul făcu tot turul cadranului. Tata bătu din nou, dar nici de data asta nu răspunse nimeni. Singura mişcare din birou era mişcarea secundarului.

— Nu era unu' pe Strada a Şaptea care lucra toată noaptea? am spus eu.

— Cum te simţi, puştiule? Ce spui, ce porcărie? mă întrebă el. Ar trebui să-i telefonez maică-tii.

Am pornit-o pe strada Boone, am traversat şinele, am trecut de terasele mititele ale caselor de cărămidă aşezate în şir şi de acolo am luat-o pe Strada a Şaptea, trecând de Weiser, care în punctul ăsta nu era chiar atât de aglomerată, până la garajul cel mare, care era într-adevăr deschis. Gura lui albă părea să înghită noaptea. Înăuntru, doi bărbaţi îmbrăcaţi în salopete cenuşii cu mănuşi cărora le tăiaseră

degetele, spălau un automobil, cu găleţi de apă fierbinte şi clăbuci de săpun. Lucrau repede, fiindcă apa forma mereu câte o pojghiţă de gheaţă pe metal. La un capăt garajul dădea spre stradă, iar la celălalt se pierdea în infinit formând caverne nedesluşite de maşini parcate. De-a lungul unuia dintre pereţi o cabină mică, cam cât o cabină de telefon, dar mai spaţioasă, sau ca unul din acele refugii unde oamenii aşteptau cândva troleibuzul – mai există unul în oraşul Ely – părea să funcţioneze drept centrul coordonator al garajului. Afară, în faţa uşii ei, pe o mică bordură de ciment pe care era pictat cuvântul POFTIŢI, aştepta un bărbat în smoching cu o eşarfă în jurul gâtului; se uita din când în când la ceasul de platină cu cadran negru pe care-l purta cu faţa spre interiorul braţului. Avea mişcările atât de smucite şi păreau atât de adânc înrădăcinate în firea lui, încât când l-am observat prima dată cu coada ochiului mi-am închipuit că trebuie să fie o reclamă mecanică în mărime naturală. Maşina pe care o spăla era probabil a lui, un Lincoln gri-deschis. Tata stătu în faţa lui o clipă şi mi-am dat seama după expresia privirii gri-deschis a omului că pe tata nici nu-l vedea.

Tata se duse la uşa cabinei şi o deschise. A trebuit să-l urmez şi să intru şi eu înăuntru. Acolo, un bărbat scund şi bine legat scotocea într-un vraf de hârtii de pe masă. Stătea în picioare. Exista şi un fotoliu de birou pe care ar fi putut să se aşeze, dar era plin cu hârtii, broşuri şi cataloage care ajungeau până în dreptul braţelor. Omul ţinea în aceeaşi mână un carton pe care erau prinse cu o clamă nişte hârtii şi o ţigară din care ieşea fum şi-şi sugea dinţii în timp ce tot căuta printre hârţoage. Tata spuse:

— Domnule, te rog să mă ierţi… Şeful staţiei răspunse:

— O clipă, vă rog! Să isprăvesc şi eu, nu? Şi strângând furios o bucată de hârtie albastră în pumn, trecu repede pe lângă noi şi ieşi pe uşă. Şi a trecut mult mai mult decât o clipă până s-a întors.

Ca să treacă timpul şi să-mi ascund timiditatea, am băgat o monedă de 5 cenţi în automatul cu chewing-gum, instalat de firma Kiwanis din Alton. Şi am câştigat cel mai grozav chewing-gum, „premiul”, o bilă neagră. Tare îmi mai plăcea chewing-gum-ul cu lemn dulce, îi plăcea şi lui tata.

Când fusesem noi la New York, mătuşa Alma îmi povestise că în copilărie, puştii de pe strada lor de la Passaic îi spuneau lui tata „beţişor”, pentru că mesteca veşnic beţişoare de lemn dulce.

— Vrei? l-am întrebat.

— Doamne ferește, spuse, de parcă în palma pe care i-o întindeam ar fi fost o pastilă cu otravă. Nu, Peter, mulțumesc. Asta chiar că ar însemna sfârșitul dinților mei. Și începu, într-un fel pe care-mi vine greu să-l descriu, să se agite ca un leu în cușcă în spațiul strâmt al cabinei în care ne găseam, trezindu-se când în fața unei polițe cu hărți rutiere, când în fața unui tabel detailat al numerelor codului pieselor de schimb, 140

când în fața unui calendar care reprezenta o fată pozată doar cu o bonetă de iepuraș, alb ca zăpada, cu urechi trandafirii și ascuțite, mănuși cu două degete și botoșei de blană albă, și o coadă rotundă și stufoasă. Fundul îi ieșea cu obrăznicie în afară spre noi. Tata mormăi ceva și-și lipi fruntea de geamul de protecție. Omul în smoching se întoarse tresărind, din pricina izbiturii. Oamenii cu mănușile fără degete se urcaseră în Lincoln și ștergeau geamurile pe dinăuntru cu gesturi grăbite și circulare ca un roi de albine. Pumnii pătați de pistrui ai tatii scotoceau inconștient prin hârtiile de pe masă, în timp ce se chinuia să vadă unde dispăruse administratorul. Speriat să nu tulbure o ordine misterioasă, i-am spus tăios:

— Tată, ce faci?

— Am draci, puștiule, răspunse el cu glas tare. Uf! Uf! îmi vine să sparg ceva. Timpul și fluxul n-așteaptă pe nimeni. Asta-mi aduce aminte de moarte.

— Liniștește-te, i-am spus. Scoate-ți căciula. Omul crede probabil că ești un cerșetor.

Nu dădu niciun semn că m-ar fi auzit; căzuse pe gânduri. Ochii lui se făcuseră gălbui. Mama țipa uneori când îi apărea lui tata sclipirea aceea de chihlimbar în ochi. Se uita la mine cu irișii unui salvator de vieți, iluminați de privirea strălucitoare a unei năluci. Buzele lui uscate se mișcară.

— Singur, pot îndura orice, îmi spuse. Dar te mai am și pe tine în grijă.

— Eu mă simt foarte bine, i-am răspuns sec, cu toate că de fapt simțeam podeaua de ciment nemaipomenit de rece prin tălpile mocasinilor care mă strângeau.

Spre marea mea uimire, omul de la stația de benzină s-a întors totuși după un timp și a ascultat politicos povestea tatii. Era un bărbat scund și îndesat și cu obrajii brăzdați de câte trei sau patru cute paralele. Dădea impresia – și asta se vedea întrucâtva după felul în

care îi era aşezat gâtul pe umeri – că fusese atlet. Acum era obosit şi hărţuit de munca de administraţie. Părul lui se rărea spre spate, dar lăsase să-i scape o buclă căruntă, pe care, în timp ce vorbea, o tot dădea violent cu mâna de-o «parte, de parc-ar fi vrut prin frecare să creeze în capul lui un nou punct de concentrare. Numele lui, domnul Rhodes, cracusut cu litere groase de aţă portocalie pe buzunarul salopetei oliv. Ne spuse, suflând grăbit cuvintele odată cu aerul.

— Nu prea pare-a bună! Dacă spuneţi că motorul merge, dar că maşina nu mişcă, trebuie să se fi întâmplat ceva cu transmisia sau cu arborele conducător. Dacă era numai motorul… spunea „botorul" – şi prin felul în care-l rostea părea să dea cuvântului un înţeles diferit, îl făcea să pulseze, să fie plin de viaţă, plăcut – o să trimit jeepul, dar nu prea văd ce o să putem face. Camionul-remorcă a plecat după o maşină care s-a făcut praf pe şoseaua numărul 9. Aveţi vreun garaj la care vă duceţi de obicei? Accentua cuvântul garaj pe prima silabă: garaş!

— La Olinger ne ducem de obicei la Al Hummel, spuse tata.

— Dacă vreţi să trimit după maşină mâine dimineaţă, spuse domnul Rhodes, trimit. Dar până atunci nu pot face nimic. Ăştia doi – şi arătă înspre muncitorii din faţa noastră, care plesneau cu şomoioagele de piele de căprioară carcasa pură, cenuşie a Lincolnului, în timp ce omul în smoching se plesnea tacticos peste palmă cu un portofel din piele de crocodil – ies din tură la zece şi atunci rămân doar eu şi ăia doi care au plecat cu strângătorul de epave pe şoseaua numărul 9. Aşa c-ar merge poate tot atât de repede dac-aţi suna la garajul dumneavoastră din Olinger şi i-aţi ruga să ia maşina în primire la prima oră a dimineţii.

— Deci, după părerea dumitale, pentru astă-seară nu există şanse? spuse tata.

— După câte zici dumneata nu prea pare a bună, mărturisi domnul Rhodes.

— Zdrăngăne puţin la spate, i-am spus eu, ca două roţi zimţate care se rotesc şi se ating uşor, în treacăt.

Domnul Rhodes clipi, întorcându-se spre mine, şi-şi dădu zuluful la o parte:

— S-ar putea să fie ceva la osie; trebuie s-o aşez pe cric şi să desfac tot spatele. Staţi departe?

— La dracu-n praznic, tocmai la Firetown, i-a răspuns tata. Domnul Rhodes oftă.

— Ei, ce să-i faci! îmi pare rău că n-am putut să vă fiu de mai

mult ajutor.

Un Buick lung şi roşu, cu vopseaua ca un univers de pete învolburate, îşi croi drum din stradă şi începu să claxoneze.

Sunetul claxonului puse stăpânire pe caverna joasă de beton şi atenţia domnului Rhodes ne părăsi.

— Nu te scuza, domnule, reluă tata în grabă. Mi-ai spus ceea ce ai considerat dumneata că e adevărul şi ăsta-i cel mai mare serviciu pe care-l poate face un om altui om. Dar după ce-am ieşit din garaj şi am pornit-o din nou în noapte îmi spuse: Bietul om, habar n-are ce vorbeşte, Peter! Toată viaţa mea am dus oamenii cu poveşti, aşa că ştiu foarte bine când am de-a face cu unul care vrea să mă ducă pe mine. A încercat, cum se spune, să ne vândă gogoşi. Mă întreb cum de o fi ajuns într-un loc atât de important ca ăsta. Sunt sigur că habar n-are nici el. S-a purtat exact aşa cum mă simt eu mai tot timpul.

— Şi acu' unde ne ducem?

— Înapoi la maşină.

— Dar nu merge! Ştii bine!

— Ştiu, totuşi nu ştiu. Am impresia că acum o să meargă. Cred că a avut nevoie de puţină odihnă!

— Nu-i vorba numai că motorul a înţepenit de frig, s-a stricat ceva înăuntru.

— Asta a încercat să-mi spună omul, dar degeaba, că-s tare de cap.

— Vai, e aproape zece! N-ar trebui s-o suni pe mama?

— Ce poate face ea? Suntem singuri, puştiule. Şi în afară de asta, nu mai contează nimic.

— Ascultă, eu sunt sigur că dacă maşina nu s-a mişcat acum o oră, n-o să se mişte nici acum. Şi eu am îngheţat.

În timp ce coboram Strada a Şaptea, grăbind mereu pasul fără să reuşesc o clipă să micşorez distanţa de un metru care mă despărţea de tata, un beţiv ieşi pe furiş dintr-un gang întunecos şi începu să se învârtească pe lângă noi. O clipă am crezut că e omul cu autostopul, dar ăsta era mai mic şi mult mai degenerat ca celălalt. Avea un păr ciufulit care semăna cu coama unui leu murdar şi stătea ţeapăn, ieşindu-i parcă din cap, ca nişte raze de soare. Hainele lui erau numai zdrenţe şi purta un pardesiu vechi şi ponosit pe umeri, ca pe o capă, astfel încât mânecile goale fâlfâiau şi săltau în jurul lui, pe când ne tot dădea târcoale.

— Unde te duci cu băiatul? îl întrebă el pe tata.

I

Tata, amabil, încetini pasul, pentru ca beţivul, care se împiedicase sărind într-o parte, să se poată ţine de noi.

— Vă rog să mă iertaţi, spuse, dar n-am auzit întrebarea. Beţivul exercită un control minuţios şi satisfăcut asupra intonaţiilor lui, ca un actor care se minunează de propria lui performanţă:

— O, ho, ho, ghioră i el încet, dar distinct. Scârbosule, scâr-bosule! făcu un gest cu degetul în dreptul propriului său nas şi se uită fix la noi, cu un aer de ştrengar, din spatele degetului pe care-l mişca de parc-ar fi fost un ştergător de parbriz. În ciuda aspectului său jerpelit, în noaptea aceea cumplită persoana lui exprima totuşi foarte multă veselie. Avea o faţă insipidă şi aspră, şi totuşi plină de viaţă, iar dinţii îi erau aşezaţi în mijlocul zâmbetului ca un şir de grăunte mititele.

— Du-te acasă, băiete, mi-a spus, acasă la mama. A trebuit să ne oprim, altfel ne ciocneam de el.

— E fiul meu, făcu tata.

Beţivul mă părăsi din ochi şi se întoarse către el, atât de repede încât hainele se înfoiară ca nişte pene. Părea să fie nu atâta îmbrăcat cât acoperit cu zdrenţe de diferite ţesături, strat peste strat, ca şindrila pe o casă. Iar vocea lui, foarte potrivită cu aspectul, era răguşită şi spartă şi ciudat de dulce.

— Cum poţi minţi în halu' ăsta? i se adresă el trist lui tata. Cum poţi minţi când e vorba de un lucru atât de serios? Hai, lasă băiatu' să se întoarcă la mă-sa!

— Chiar acolo încerc să-l şi duc, adăugă tata. Dar amărâta asta de maşină nu mai vrea să pornească.

— E tatăl meu, i-am spus, nădăjduind că asta-l va face pe beţiv să plece. Dar dimpotrivă, s-a apropiat şi mai mult de noi. În lumina albastră a străzii, faţa lui părea împroşcată cu pete purpurii.

— Nu minţi ca să-l aperi, spuse beţivul, cu multă blândeţe. Nu merită. Cât îţi dă? Dar, oricum, nu-mi pasă, că tot nu-i niciodată de-ajuns. Când o găsi un alt băieţel frumos o să te arunce în stradă, ca pe o gloabă păcătoasă!

— Tată, hai să mergem, i-am spus speriat acum şi îngheţat până-n măduva oaselor. Noaptea intra în mine printr-o parte şi ieşea prin cealaltă, fără să întâlnească nicio piedică.

Tata începu să-l împingă pe beţiv, care ridică mâna şi atunci tata, ca răspuns, o ridică şi el pe a lui. Asta îl făcu pe beţiv să se dea cu un pas înapoi, gata-gata să cadă.

— Dă-mă de pământ fiindcă vreau să-ţi mântuiesc sufletul. Eşti pregătit să mori? Asta-l făcu pe tata să încremenească, cu o smucitură, ca o proiecţie de film care s-ar opri brusc. Beţivul, văzând că triumfase, repetă: Eşti pregătit să mori?

Beţivul făcu un pas în lături apropiindu-se de mine şi mă luă cu braţul de mijloc, strângându-mă. Răsuflarea lui avea mirosul pe care-l lăsau cei din ultimele clase când aveau oră de chimie în sala 107, înainte de a intra noi la ora de meditaţie de joi – un miros complex de sulf şi de ceva dulceag.

— Ah! exclamă el, eşti bun şi cald. Dar eşti numai piele şi os. Nu-ţi dă găinarul bătrân de mâncare? Hei, strigă el către tata, pervers bătrân şi nenorocit ce eşti: auzi, să agaţe bieţii băieţi de pe stradă şi să-i lase cu burta goală!

— Am crezut că sunt pregătit să mor, spuse tata, dar acum mă întreb dacă e cineva vreodată pregătit să moară. Chiar şi un chinez bătrân de nouăzeci şi nouă de ani, cu tuberculoză, gono-ree, sifilis şi dureri de dinţi!

Degetele beţivului începură să mă scobească pe sub coaste; aşa că m-am eliberat cu o smucitură din strânsoarea lui, şi am spus:

— Tată, zău, hai să mergem!

— Nu, Peter, spuse tata, domnul ăsta vorbeşte cu cap. Dumneata eşti pregătit să mori? îl întrebă el pe beţiv. Care e răspunsul dumitale?

Uitându-se chiorâş, cu umerii drepţi şi pieptul umflat, beţivul calcă cu o demnitate de porumbel peste umbra lungă a tatii şi, uitându-se în sus, îi spuse cu grijă:

— O să fiu pregătit să mor atunci când tu şi toţi cei de teapa ta o să fie la puşcărie şi n-or să se mai găsească cheia. Nici măcar pe o noapte ca asta nu poţi lăsa bieţii copii să se odihnească. Întoarse privirea şi se uită la mine pe sub sprâncenele lui încruntate, adăugând: Ce zici, puştiule, chemăm poliţia? Hai să ucidem hârca asta perversă, vrei? Lui tata îi spuse: Ce părere ai, şefule? Cât zici că merită să-mi dai ca să nu chem copoii să te culeagă cu floricica asta cu tot? îşi umflă pieptul de parc-ar fi vrut să strige, dar strada se îngusta spre miazănoapte, pierzându-se în infinit, fără să se mai vadă ţipenie de om – doar faţadele de cărămidă tencuită şi verandele mici cu balustradă,

caracteristice oraşului Alton, intrarea de piatră având ici-colo, câte o glastră de ciment ornamentată, copacii desfrunziţi de pe marginea trotuarului alternând cu stâlpii de telefon şi în cele din urmă confundându-se cu ei. Strada era mărginită de maşini parcate, dar nu trecea niciuna, fiindcă la câteva case mai încolo, în dreptul zidului fabricii Essick, se înfunda. Ne aflam în spatele depozitului unei fabrici de bere, o clădire lungă şi joasă, ca un cub de ciment. Uşile ei verzi din metal ondulat fuseseră trântite şi ferecate şi amintirea zăngănitului părea să facă aerul de aici mai aspru. Beţivul începu să-l tragă pe tata de haină, frecându-şi după fiecare atingere degetul mare şi ce lelalte degete de parc-ar fi vrut să scape de un păduche sau de o scamă. Zece dolari, spuse… Zece dolari şi gura mea rămâne… apăsă trei degete albastre pe buzele lui vinete şi umflate şi le lăsă acolo, de parc-ar fi încercat să vadă cât de mult îşi poate ţine răsuflarea. În cele din urmă le dădu la o parte, scoase o pană imensă de vapori îngheţaţi din plămâni, zâmbi şi spuse: Deci cu zece dolari mă cumperi cu ghete cu tot. Îmi făcu cu ochiul şi întrebă: Spune-mi, puştiule, e un chilipir sau nu? Pe tine cât te plăteşte?

— E tatăl meu adevărat, am insistat eu cu disperare. Tata îşi frângea mâinile pătate, sub lumina felinarului, şi trupul lui drept părea încremenit de parc-ar fi fost lovit cu satârul, şi era gata-gata să cadă.

— Cinci dolari, se grăbi să spună beţivul, cinci amărâţi de dolari, şi fără să mai aştepte răspunsul scăzu la „unul". Un mic dolar, mititel, să pot bea şi eu ceva, să nu dau ortu' popii de frig. Hai, zău, şefule, să zic şi eu c-am avut noroc. Uite, îţi spun şi un hotel unde nu se pun niciun fel de întrebări!

— Las că ştiu eu tot despre hoteluri, spuse tata. În timpul crizei am lucrat de noapte la recepţia vechiului hotel Osiris, înainte să-l închidă. Ploşniţele ajunseseră mari cât damele! Aşa că clienţii nu le mai puteau deosebi. Dar îmi închipui că n-ai apucat hotelul ăsta. Zâmbetul pieri de pe faţa beţivului.

— Eu de felul meu sunt din Easton, spuse. Mi-am dat seama, cu uimire, că era mult mai tânăr ca tata. De fapt, era un băiat, ca mine.

Tata se scotoci prin buzunare şi scoase nişte mărunţiş pe care-l dădu tânărului.

— Aş fi vrut să-ţi dau mai mult, prietene, dar dacă n-am, n-am. Ăştia-s ultimii mei treizeci şi cinci de cenţi. Sunt profesor la o şcoală de stat şi schema noastră de salarizare e mult mai mică decât cea din

industrie. Dar mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu dumneata. Aş vrea să-ţi strâng mâna. Şi o făcu. Mi-ai clarificat ideile, îi spuse el beţivului.

După asta se întoarse şi o porni îndărăt pe drumul pe care venise şi eu m-am grăbit să-l urmez. Simţeam lucrurile la care încercasem să ajungând – maşina neagră, casa de gresie, mama mea îndepărtată, care acum era, sigur, foarte îngrijorată – ca pe nişte greutăţi care trăgeau de pielea mea întinsă până la transparenţă din pricina luminii stelelor şi a nebuniei. Continuându-ne drumul în direcţia în care o pornisem, am dat de vântul care se ridicase între timp şi o mască sticloasă de ger mi se lipi strâns de faţă. În spatele nostru, beţivul continua să strige, ca un vultur înăbuşit de furtună: „Eşti valabil! Eşti valabil!"

— Unde mergem? am întrebat.

— La un hotel, spuse tata, omul ăsta m-a trezit la realitate. Trebuie să te duc undeva la căldură. Tu eşti mândria şi bucuria vieţii mele, puştiule. Şi trebuie să-mi păzesc comoara. Ai nevoie de somn.

— Ar fi bine să-i telefonăm mamei, i-am spus.

— Aşa e, mi-a răspuns el. Aşa e! După faptul că o repetase mi-am dat seama că nu-i va telefona.

Am luat-o la stânga pe strada Weiser. Risipa de neon părea să încălzească aerul. La un magazin se frigeau cârnaţi în vitrină. Figuri lichide în lumină curgeau pe lângă noi, cu umerii încovoiaţi, cu feţele ascunse. Dar erau oameni şi simplul fapt că existau mă înveselea, mi se părea o binecuvântare, o dezlegare ca să pot trăi eu însumi. Tata o luă pe un gang îngust pe care nu-l observasem niciodată. Înăuntru, după ce urcai şase trepte şi intrai pe o uşă dublă, fără tăblii, dădeai de un spaţiu surprinzător de înalt şi de larg, care conţinea o tejghea, un ascensor, câteva trepte masive şi nişte scaune roase şi desfundate, în stânga, un fel de paravan format din plante în ghivece oprea vocile şi un clinchet sistematic de sticlă pe sticlă ca bătăile unui clopot surd. Plutea un miros pe care nu-l mai simţisem de pe vremea când eram copil şi mă trimiteau duminica seara să cumpăr o găleţică de carton cu stridii, de la o prăvălie – jumătate restaurant, jumătate magazin universal, numit La Mocnie. Mocnie era o namilă de olandez leneş care purta veşnic acelaşi pulover negru cu nasturi, iar magazinul lui se afla într-o casă de piatră văruită, ridicată lângă autostradă, încă de pe vremea când oraşul se numea Tilden. Când deschideai uşa, suna un clopoţel, iar când se închidea în urma ta, suna din nou. De-a lungul unuia dintre pereţi se

întindeau galantarele triste cu bomboane şi tutunuri exotice, iar în restul spaţiului se aflau mese pătrate cu feţe de masă de muşama, care îşi aşteptau clienţii la cină. Între timp, pe scaune stăteau nişte bătrâni, şi-mi închipuisem întotdeauna că de la ei venea mirosul locului, că ei îl aduceau. Era un miros de tutun de mestecat, de piele de pantofi scâlciaţi, de lemn, de praf, şi bineînţeles de stridii. Ducând spre casă găleţică mică şi lunecoasă cu capacul îndoit, cu îndemânare, ca un şerveţel la masa de duminică, aveam impresia că fur puţin din aerul lui Mocnie. Simţeam atunci că târăsc după mine, în lumina vânătă a serii, o urmă slabă, cafenie, un miros de stridii care făcea pomii şi casele de pe şosea să pară subacvatice. Acum, aici, mirosul mă izbi din nou.

Funcţionarul, un cocoşat cu pielea ca de pergament şi mâini strâmbe cu articulaţii noduroase de artrită, puse jos exemplarul din Collier's pe care îl citea şi ascultă, cu faţa încreţită şi capul ridicat, în timp ce tata îşi desfăcea portofelul, scotea cărţile de identitate şi-i explica că e George W. Caldwell, profesor la liceul din Olinger, că eu sunt fiul lui, Peter, că maşina rămăsese în pană lângă fabrica Essick, că locuim la Firetown, la mama dracului, că am dori o cameră, dar că n-avem bani. În faţa ţestei mele se ridica un zid înalt şi roşu, şi mă pregăteam să mă întind la picioarele lui şi să plâng.

Cocoşatul îi făcu semn tatii să ia actele de identitate.

— Vă cunosc, spuse. Am o nepoată care-i eleva dumneavoastră. O cheamă Gloria Davis. Are o părere grozavă despre domnul Caldwell!

— Gloria-i o fată foarte bună, spuse tata fără prea multă convingere.

— Maică-sa zice că-i puţin apucată.

— Eu n-am observat.

— Îi cam plac băieţii.

— Faţă de mine s-a purtat întotdeauna ca o fată bine crescută. Celălalt bărbat se întoarse şi alese o cheie, care avea drept etichetă un disc mare de lemn.

— O să vă dau o cameră sus, la trei, să nu vă supere zgomotul de la bar.

— Vă mulţumesc foarte mult, spuse tata. Vreţi să vă dau un cec?

— De ce să nu aştept până dimineaţă? întrebă omuleţul încovoiat şi pielea uscată a feţei lui luci pe când zâmbea. Cred că o să fim tot aici cu toţii. Şi ne-a condus pe o scară îngustă cu o balustradă puţin şerpuită, a cărei suprafaţă lustruită unduia sub mâna mea ca o

pisică încântată că o mângâi. Treptele înconjurau colivia ascensorului, şi la fiecare palier apărea câte un culoar lung cu covoare pestriţe. Am pornit-o pe unul din culoare, paşii noştri clămpănind pe intervalul dintre covoare. La capătul culoarului, lângă un radiator şi un geam ce dădea în Piaţa Weiser, omul de la recepţie puse cheia în broasca unei uşi care se deschise. Asta ne era destinaţia. Toată noaptea ne apropiasem, fără să ştim şi cu mari ocolişuri, de această cameră cu două paturi, o singură fereastră, două birouri şi un singur bec, fără abajur, atârnat deasupra capului. Omul de la recepţie aprinse lumina.

— Eşti un domn şi un învăţat, îi spuse tata, dându-i mâna. Eram însetaţi şi dumneata ne-ai dat de băut.

— Uşa de colo duce la baie, spuse omul, făcând un gest cu mâna lui lucioasă şi deformată. Cred că aveţi acolo şi un pahar curat.

— Vreau să zic că eşti un bun samaritean, spuse tata. Bietul puşti, abia se mai ţine pe picioare!

— Nu-i adevărat, m-am împotrivit eu. Încă enervat, după ce a ieşit omul, l-am întrebat pe tata: Cum se cheamă locul ăsta îngrozitor?

— The New Yorker, spuse tata. E un hotel păduche, în toată regula, ca pe vremuri.

Iar a trebuit să-l contrazic, dar acum din alt punct de vedere. Părea foarte nerecunoscător.

— O fi, dar omul s-a purtat foarte frumos că ne-a lăsat să stăm fără niciun ban.

— Nu ştii niciodată cine ţi-e prieten cu adevărat, adăugă el. Sunt convins că dacă putoarea aia de Davis ar şti că mi-a făcut un bine, ar urla în somn.

— Dar de ce n-ai bani? l-am întrebat.

— Asta mă tot întreb şi eu de vreo cincizeci de ani. Şi nenorocirea e că atunci când o să semnez un cec o să explodeze totul, fiindcă n-am decât douăzeci şi doi de cenţi în bancă.

— Dar când te plătesc? Nu suntem la mijlocul lunii?

— După cum îmi merg mie treburile, spuse tata, n-or să mă plătească niciodată. Când o să citească Comitetul de Direcţie raportul lui Zimmerman, or să-mi ceară ei mie bani.

— Da' cine citeşte rapoartele lui? am sărit eu, întrerupându-l, furios că nu ştiam dacă să mă dezbrac în faţa lui sau nu. Mă feream de el din pricina petelor de pe trup, pentru că părea că se amărăşte îngrozitor când le vede. Dar, pe de altă parte, era tatăl meu, aşa că

mi-am aşezat frumos haina pe un scaun rahitic şi legat cu sârmă şi am început să-mi deschei cămaşa roşie. Tata se întoarse şi puse mâna pe clanţă.

— Trebuie să plec, zise.

— Unde te mai duci? De ce nu poţi sta locului?

— Trebuie să-i telefonez maică-tii şi să încui maşina. Tu culcă-te, Peter. Te-am trezit prea devreme azi dimineaţă. Şi asta nu-mi place! Eu am tot încercat să-mi scot pârleala la somn de când aveam patru ani. Crezi că poţi dormi? Vrei să-ţi aduc cărţile din maşină să-ţi faci lecţiile?

— Nu.

Se uită la mine şi mi s-a părut că era pe punctul să-mi ceară iertare, să-mi facă confidenţe sau să-mi ofere ceva precis. Era un cuvânt – eu nu-l ştiam, dar credeam că îl ştie el – care plutea între noi aşteptând să fie rostit. Dar tata spuse doar:

— Cred că ai să adormi repede. Tu nu pari să ai draci, cum aveam eu la vârsta ta. Şi, apucând clanţa cu ooarecare enervare, ieşi, zgâriind lemnul uşii cu zăvorul tras doar pe jumătate.

Pereţii unei camere goale sunt ca nişte oglinzi care amplifică o dată, şi încă o dată, sentimentul propriei noastre prezenţe. Singur, m-am simţit îngrozitor de emoţionat de parcă m-aş fi aflat deodată în mijlocul unei societăţi de oameni străluciţi, celebri şi frumoşi. M-am apropiat de singura fereastră a camerei, şi m-am uitat la aglomeraţia strălucitoare din Weiser-Square. Era ca o pânză de păianjen, o mişcare de du-te-vino, un lac în care se împotmoleau farurile de automobil ce se scurgeau încet din toate cartierele oraşului. Pe o distanţă care se întindea între două colţuri, strada Weiser era cea mai largă arteră de pe coasta de răsărit; Conrad Weiser aşezase el însuşi stâlpii de topograf, plănuind în secolul al XVIII-lea un oraş al spaţiilor largi, al clarităţii şi al confortului. Şi acum, aici, luminile farurilor înotau ca în apele unui lac purpuriu, a cărui suprafaţă ajungea până la pervazul ferestrei mele. Faţada magazinelor şi firmele barurilor formau o iarbă verde şi roşie de-a lungul malurilor. Vitrinele de la Foy's, marele magazin universal din Alton, erau ca nişte stele pătrate aşezate pe şase rânduri. Sau ca nişte biscuiţi făcuţi din două feluri de cereale: jumătatea de jos din grâu galben deschis, jumătatea de sus, unde se trăsese storul brun, din orz şi secară. Pe partea cealaltă a drumului, mai înaltă decât toate celelalte firme, bufniţa mare de neon care, cu

ajutorul unor mecanisme electrice, clipea, în timp ce cu una din aripi îşi tot aducea din trei scăpărări succesive un covrig incandescent până la cioc. La picioarele ei, litere multicolore proclamau alternativ:

COVRIGII BUFNIŢA „sunt cei mai buni".

COVRIGII BUFNIŢA „sunt cei mai buni".

Această reclamă şi cele mai mici – o săgeată, o trompetă, o alună, o lalea – păreau să se reflecte între cer şi pământ, să ticărească în aerul transparent care se întindea pe deasupra pieţei, la înălţimea camerei mele de hotel. Maşini, stopuri, umbre sclipitoare, care erau de fapt oameni, toate se amestecau în ochii mei, formând un fel de lichid vizual ai cărui aburi erau viitorul. Oraşul. Acesta era oraşul. Nimburile reclamelor vibrau pe tapetul de hârtie al camerei în care stăteam singur. Departe de fereastră, văzând fără să fiu văzut, am continuat să mă dezbrac şi petele formate de cojiţele pe care le aveam pe piele şi pe care le atingeam păreau petalele exterioare, aspre şi pestriţe, ale unui miez de legumă delicat, delicios, argintiu pe care-l desfoiam. Stăteam în chiloţi, gata-gata să sar în apă. Trestiile şi mâlul păstrau urmele picioarelor mele goale. Alton părea el însuşi cufundat în lacul nopţii. Imperfecţiunile geamului încreţeau luminile ude. Sentimentul virginal că mă aflu în faţa fructului oprit mă năpădi ca vântul şi am descoperit că mă transformasem în inorog.

Oraşul se dilata. Braţele lui albe formate din drumuri şi şosele se întindeau către râu. Părul lui lucios se răsfira pe suprafaţa lacului. Senzaţia acută a propriei mele personalităţi se amplifică până când, iubitor şi iubit, spectator şi actor, am contopit cu ajutorul mai multor dilatări accentuate egoul meu, oraşul şi viitorul, şi în răstimpul acestor clipe am tăiat drept până în miezul sferei şi am învins timpul şi fluxul. Voiam să triumf. Dar dincolo de geam oraşul clipea şi tremura indiferent, transparent în faţa perspicacităţii mele, şi respingerea lui mă minimaliza îngrozitor. Grăbindu-mă de parcă în micimea mea aş fi fost compus dintr-o grămadă de cristale care se topeau şi care ar fi dispărut cu totul dacă n-ar fi fost adunate repede, m-am îmbrăcat din nou pe jumătate şi m-am băgat în patul de lângă perete. Cearşafurile reci se despărţiră ca nişte foi de marmură şi m-am simţit ca o sămânţă uscată pierdută între cutele pământului. Dragă Doamne, iartă-mă, iartă-mă, binecuvântează pe tata, pe mama, pe bunicul, şi acumfă-mă să dorm.

Pe măsură ce se încălzeau cearşafurile creşteam şi eu, ajungând

iar la mărimea omenească, apoi, pe când destrămarea pe care o producea somnolenţa punea încet-încet stăpânire pe anine, o senzaţie vie şi în acelaşi timp surdă de creştere exagerată îmi pătrunse în celule şi mi s-a părut că sunt un uriaş care ţine în unghiile de la mână toate galaxiile existente. Senzaţia nu acţiona numai în spaţiu, ci şi în timp. Aşa cum se spune în sens strict „o clipă", mi se părea că trecuse o eternitate de când mă sculasem de dimineaţă şi îmi pusesem cămaşa roşie, strălucitoare, bătusem cu piciorul în podea în faţa mamei, mângâiasem câinele prin plasa îngheţată de metal şi băusem oranjadă. Toate lucrurile astea păreau să facă parte dintr-o serie de fotografii proiectate pe ceaţă, la distanţa stelelor. Se amestecau cu Patricia Neal şi Doris Day, şi prin intermediul feţei lor mă întorceam la planul reconfortant al vieţii cotidiene; încet, încet, am început să-mi dau din nou seama de detalii: un murmur depărtat de voci, o spirală de sârmă cu care fusese legat piciorul unui scaun la câţiva metri de obrazul meu, pâlpâirea sâcâitoare a luminilor pe perete. M-am ridicat, am lăsat transperantul în jos şi m-am întors în pat. Ce caldă era camera asta în comparaţie cu camera mea de la Firetown! M-am gândit la mama şi pentru prima dată mi-a fost dor de ea. Mi-era dor să respir mirosul ei de grâne, şi să mă uit cum trudeşte agitându-se prin bucătăria de acasă. Când aveam s-o văd din nou o să-i spun că înţeleg de ce ţinuse să ne mutăm la fermă şi că avusese dreptate. Şi va trebui să fiu mai respectuos cu bunicul şi să ascult când vorbeşte, fiindcă… fiindcă… nu va fi veşnic cu noi.

Mi s-a părut că tata s-a întors imediat în cameră, aşa că probabil am adormit între timp. Îmi simţeam buzele umflate şi picioarele goale, lungi şi fără oase. Umbra lui mare se întindea peste dâra de lumină trandafirie pe care o lăsa transperantul coborât pe peretele de lângă colţ. L-am auzit aşezând cărţile mele pe masă.

— Dormi, Peter?

— Nu. Unde ai fost?

— Am sunat-o pe mama şi pe Al Hummel. Mama mi-a spus să-ţi spun să nu te necăjeşti şi Al trimite mâine dimineaţă remorca să ia maşina. Zice că trebuie să fie vorba de axul de transmisie şi o să încerce să-mi facă rost de nişte piese de la a doua mână.

— Cum te simţi?

— Bine. Am stat de vorbă jos, în hol, cu un domn extrem de simpatic. Călătoreşte pe toată coasta Atlanticului, e consultant la

magazinele şi societăţile mari, îi învaţă cum să-şi alcătuiască programul de publicitate şi scoate douăzeci de mii pe an şi o vacanţă de două luni. I-am Gpus că asta e un fel de activitate productivă care te-ar interesa şi pe tine şi mi-a spus că i-ar plăcea să te cunoască. M-am gândit să vin sus să te iau, dar pe urmă mi-am spus că ai probabil mult mai mult nevoie de somn.

— Mulţumesc, i-am zis. Umbra lui continua să taie lumina în timp ce-şi scotea haina, cravata, cămaşa.

Apoi, cu un chicotit, spuse:

— Hai să-l dăm naibii, vrei? Cred că e mai bine aşa. Un om ca ăla e în stare să calce peste cadavre ca să pună mâna pe cinci cenţi. Toată viaţa am avut de-a face numai cu pezevenchi d-ăştia! Sunt prea şireţi pentru mine.

După ce se urcă în pat şi nu se mai foi între cearşafuri, urmă o pauză, apoi spuse:

— Nu-ţi face griji pentru bătrânu' tău, Peter. S-avem încredere în Domnul.

— Nu sunt îngrijorat. Noapte bună.

Altă pauză, apoi întunericul rosti: „Vise plăcute, cum ar spune bătrânul Kramer". Şi faptul că-l pomenise aşa, din senin, pe bunicul, mă făcu să mă simt în această cameră străină destul de apărat ca să pot dormi, cu toate că auzeam la capătul culoarului o voce de femeie care se hlizea şi că se tot trânteau nişte uşi deasupra şi dedesubtul nostru.

Am dormit simplu şi adânc, cu visuri puţine. Singurul lucru de care mi-am amintit când m-am trezit a fost că mă aflam într-un laborator de chimie lung, nesfârşit de lung, de parc-ar fi fost o multiplicare prin oglinzi a ligheanelor, eprubetelor şi arzătoarelor Bunsen din sala 107 a liceului din Olinger. Pe o masă era un borcan cu gura mare ca acela în care punea bunica siropul de mere. Sticla borcanului era tulbure. L-am ridicat, am pus urechea în dreptul gurii şi am auzit o voce slabă ca aceea care rosteşte numerele în testările de auz, spunând cu o claritate excepţională: „Vreau să mor. Vreau să mor".

Tata se sculase şi era îmbrăcat. Stătea lângă fereastră, cu storul ridicat, şi se uita la oraşul care se trezea în dimineaţa cenuşie. Cerul era acoperit: nori ca baza unor chifle lunguleţe se întindeau dincolo de orizontul de cărămidă al oraşului. Deschise o fereastră ca să adulmece atmosfera; aerul avea alt gust decât în ajun: mai dulce, promiţător, tulburat, îl simţea mai aproape.

Jos, funcţionarul nostru fusese înlocuit cu un bărbat mai tânăr, care stătea ţeapăn şi serios.

— Domnul acela mai în vârstă a ieşit din tură? l-a întrebat tata.

— Ştiţi, s-a întâmplat un lucru foarte caraghios, spuse noul funcţionar, fără pic de zâmbet. Charlie a murit azi-noapte.

— Ceea? Cum a făcut una ca asta?

— Nu ştiu. Mi s-a spus că s-a întâmplat pe la două noaptea. Eu nu trebuia să intru în tură decât la opt. S-a ridicat de la recepţie, s-a dus la toaletă şi a murit acolo, pe podea. Trebuie să fi fost inima. Nu v-a trezit salvarea?

— Cum, sirena aia era pentru prietenul meu? Nu-mi vine să cred. Era un creştin tare cumsecade.

— Ea nu prea îl cunoşteam. Funcţionarul acceptă cecul tatii doar după o explicaţie lungă şi după ce se strâmbă cu un aer de îndoială.

Ne-am scuturat şi eu şi tata de tot mărunţişul din buzunare şi am găsit destul ca să bem o cafea la un local. Eu mai aveam un dolar în portofel, dar nu i-am spus, cu gândul să-i fac o surpriză când vom fi într-o situaţie disperată. Tejgheaua localului era înconjurată de muncitori cu ochi pleoştiţi, oameni morocănoşi din pricina somnului din care nu se treziseră decât pe jumătate. Mi-a părut bine când am văzut că omul care meşterea la tigaie nu era cel cu autostopul din ajun. Am comandat clătite şi slăninuţă şi a fost masa cea mai gustoasă din câte mâncasem eu de luni de zile. Tata comandă fulgi de grâu, înmuie cerealele în lapte, luă câteva înghiţituri şi dădu farfuria la o parte. Apoi se uită la ceas. Arăta 7 şi 25. Îşi muşcă buzele să nu râgâie. Faţa lui se albi şi pielea de sub ochi păru că se cufundă lipindu-se de orbite. Dar, dându-şi seama că mă uit la el speriat, spuse:

— Ştiu. Arăt ca naiba. O să mă rad la şcoală, la cazane. Are Heller un brici. O barbă de o zi, palidă, cenuşie ca bruma dimineţii, îi acoperea obrajii.

Am ieşit din local şi am pornit-o pe jos către sud, către bufniţa mare şi posomorâtă de ţevărie, care acum se stinsese. O

ceaţă destrămată de iarnă, care se ivise odată cu ridicarea temperaturii, mângâia cimentul şi asfaltul umed.

Ne-am urcat într-un troleibuz pe strada a Cincea colţ cu strada Weiser. Interiorul troleibuzului era vesel, din pricina paiului cu care erau tapisate banchetele, şi era confortabil şi aproape gol. Cu noi se mai aflau doar câţiva oameni care plecau, smulgându-se chemării

orașului. După un timp, orașul Alton începu să se rărească. Șirul compact de case se despică, așa cum se crapă gheața; în depărtare se vedea un deal – jumătate de un verde hipnotic, jumătate acoperit cu case noi, vopsite în culori pastel, și după fâșia lungă și lunecoasă din spatele standului cu înghețată, încununat cu un con mare din ghips, casele din Olinger de diferite nuanțe de cărămidă puseră stăpânire pe întinderile din jurul nostru. Terenurile școlii și pe urmă școala, din cărămidă de culoarea somonului, apărură în stânga. Coșul clădirii, în care se aflau cazanele, amenința cerul ca o clopotniță. Am coborât lângă garajul lui Hummel. Buickul nostru nu era încă acolo. În schimb, în ziua aceea nu întârziasem. Mașinile își croiau drum, una în urma celeilalte. Un autobuz portocaliu gol gâfâind pe serpentine și se legănă oprindu-se în stație. Elevi de mărimea unor păsărele, colorate cu pete vii, fiecare în alt fel, năvăliră coborând pe ușile mașinii, doi câte doi.

În timp ce mergeam cu tata pe trotuarul care despărțea peluza laterală a școlii de fundătura lui Hummel, în fața noastră se stârni un mic vârtej care ne luă pe sus. Frunze uscate de mult și plăpânde, ca aripile unor fluturi bătrâni, o pungulită albastră de bomboane, fărâme de materie, și praf și bucățele de pleavă din rigolă mici cât un grăunte, totul alerga foșnind sub ochii noștri. O prezență rostogolindu-se nevăzută se contura distinct, pe alee. Dansa de la un capăt al peluzei la celălalt și-și ofta vorbele fără noimă. Instinctul mă împingea să mă opresc, dar tata continua să înainteze. Pantalonii îi fâlfâiră; am simțit ceva care îmi absorbea gleznele și am închis ochii. Când m-am uitat în urma noastră, vijelia dispăruse.

Când am intrat în școală ne-am despărțit. Ca elev, eram silit de regulament să nu pătrund dincolo de ușile întărite cu sârmă. El intră și o porni pe culoarul lung, cu capul sus și părul vâlvoi din pricină că-și scosese căciula albastră tricotată, lovind cu un pas apăsat scândura bine lustruită. În perspectiva culoarului cu multe uși, se făcu din ce în ce mai mic. În dreptul ultimei uși, deveni o umbră, o molie, străpunsă de lumina către care mergea. Ușa cedă. Dispăru. Groaza mă cuprinse ca o gheară și simții că mă trec toate nădușelile.

GEORGE W. CALDWELL, PROFESOR, 50 DE ANI DOMNUL Caldwell s-a născut la 21 decembrie 1896, în Staten Island, la New York. Tatăl lui, preotul John Wesley Caldwell, a urmat Universitatea Princeton și Seminarul Teologic Unit din New York. După absolvirea seminarului, a intrat în slujba bisericii prezbiteriene, fiind astfel a

cincea generaţie de clerici, pe care familia Caldwell o închina acestei religii. Soţia lui, nee Phyllis Harthorne, se trăgea din Sud, din apropierea oraşului Nashville, din Statul Tennessee. Ea a adus în această căsătorie nu numai marea ei frumuseţe şi marele ei farmec, dar şi evlavia plină de energie a adevăratelor doamne din Sud. Nenumăraţi enoriaşi aveau să rămână îndatoraţi cucerniciei ei desăvârşite şi pildei ei creştineşti. Când la vârsta tragic de timpurie de patruzeci şi nouă de ani soţul ei a fost chemat să se mute din „îndurare în îndurare" la Cel de Sus, ea a fost aceea care, în anul greu al bolii lui lente, a continuat munca în biserică, urcând de multe ori duminica ea însăşi la amvon. Căsătoria lui a fost blagoslovită cu doi vlăstari, George fiind al doilea. În martie 1900, când George avea trei ani, tatăl lui şi-a dat demisia din vicariatul de pe Staten Island şi a acceptat oferta Primei Biserici Prezbiteriene din Passaic, New Jersey, situată pe strada Grove colţ cu bulevardul Passaic – o clădire splendidă de calcar gălbui, care mai există şi azi, fiind recent mărită. Aici i-a fost dat lui John Caldwell să răspândească timp de două decenii învăţătura unor minţi întortocheate şi să se străduiască cu convingere să întreţină credinţa pe feţele ridicate ale credincioşilor săi. Şi astfel Passaic, care pe vremuri se numea Acquackanonk, un oraş liniştit pe malul unui râu, ale cărui frumuseţi rustice erau pe atunci departe de a fi eclipsate de tumultul vieţii industriale, a devenit locul unde a crescut George Caldwell.

Mulţi dintre cei care locuiesc azi la Passaic şi-l amintesc că pe un băiat vesel, care practica toate sporturile şi se pricepea tot atât de bine să-şi păstreze prietenii cât se pricepea să şi-i facă. Îl porecliseră „prăjină" – o aluzie, probabil, la slăbiciunea lui scheletică. Moştenind aptitudinile intelectuale ale tatălui său şi-a manifestat de mic interesul faţă de ştiinţele exacte, cu toate că mai târziu a susţinut cu modestia lui plină de umor că, de fapt, marea lui ambiţie fusese să devină farmacist. Din fericire pentru o generaţie întreagă de elevi de la Olinger, destinul a hotărât altfel.

Adolescenţa lui Caldwell a fost tulburată de moartea prematură a tatălui său şi de participarea Americii la primul război mondial. Patriot înnăscut, s-a înrolat în escadronul Cartierului General al diviziei 78, la sfârşitul lui 1917, şi a scăpat ca prin minune cu viaţă, la Fort Dix, unde se îmbolnăvise de epidemia mare de gripă, care secera pe atunci vieţile celor din taberele militare. Tocmai aştepta, cu

numărul matricol 2414792, să fie trimis peste ocean, când s-a declarat armistiţiul. George Caldwell nu va mai fi niciodată atât de aproape de punctul să părăsească graniţele continentale ale naţiunii pe care avea s-o îmbogăţească în calitatea lui de muncitor, profesor, om al bisericii, conducător obştesc, fiu, soţ şi tată.

În anii care urmează după lăsarea lui la vatră, George Caldwell care, împreună cu sora lui, căsătorită acum, rămăsese singurul sprijin al maică-sii, are o serie de ocupaţii: vânzător ambulant de enciclopedii, şofer de autobuz pentru turiştii care mergeau la Atlantic City, antrenor de atletism la Y.M.C.A. din Paterson, fochist pe linia ferată New York-Susquehanna şi Western Line şi chiar băiat de serviciu la un hotel şi spălător de vase la un restaurant. În 1920 se înscrie la Lake Colllege, lângă Phyladelphia, şi fără niciun alt ajutor financiar în afară de cel pe care i-l aduceau propriile lui strădanii, reuşeşte să termine colegiul, cu o distincţie. În 1924, luându-şi licenţa în chimie, în timp ce îşi crea un nume excelent în universitate şi în acelaşi timp făcea faţă unui program încărcat de muncă, fiind angajat cu jumătate de normă, câştigă de asemeni o bursă la atletism, ceea ce-i scăzu taxele universitare la jumătate. Fiind timp de trei ani portarul echipei de fotbal a colegiului Lake, şi-a rupt de şaptesprezece ori nasul, şi-a dislocat de două ori grav meniscul, a avut o fractură la picior şi o alta la claviculă. Şi acolo, pe terenul minunat al colegiului, cu un lac strălucitor ca o bijuterie, înconjurat de stejari, lac pe care Lenni Lenaipe1 („poporul băştinaş") îl considerau sfânt, George Caldwell, a cunoscut-o pe domnişoara Catherine Kramer, a cărei familie era din regiunea Firetown a comitatului Alton şi care l-a fermecat. În 1926 s-au căsătorit la Hagerstown, Maryland, şi în următorii cinci ani au călătorit mult prin statele din Middle Atlantic, inclusiv Ohio şi West Virginia, George fiind angajat de societatea Bell de telefoane şi telegraf ca înnăditor de cabluri.

„Fericirea apare sub o mască ciudată" în 1931 destinul naţiunii se confundă din nou cu destinul personal al lui George Caldwell. Din cauza tulburărilor economice, care se abătuseră asupra Statelor Unite, George Caldwell e omis de pe lista de plată a gigantului industrial pe care-l slujise cu atâta credinţă. El şi soţia lui, care puţin după aceea avea să mărească răspunderile lui George Caldwell cu încă un suflet, au venit să locuiască la părinţii ei, la Olinger, unde domnul Kramer cumpărase cu câţiva ani în urmă casa albă şi frumoasă de cărămidă de

pe Buchanan Road, în care locuieşte acum doctorul Potter. În toamna lui 33, domnul Caldwell a primit funcţia de profesor la liceul din Olinger, o îndatorire pe care nu avea s-o mai părăsească niciodată.

Cum am putea oare exprima calităţile lui de profesor? O cunoaştere desăvârşită a materiilor pe care le preda, mila nesecată faţă de victimele nedreptăţii sau persecuţiei din şcoală, un talent unic în a face asociaţii neobişnuite şi în a amesteca într-un fel veşnic nou şi semnificativ materia lecţiilor cu materia vieţii, un umor fără efort şi un talent destul de serios de actor, un temperament neobosit şi veşnic cercetător care-l împingea mereu către autoperfecţionare în măiestria pedagogică – acestea sunt doar câteva laturi ale întregului care constituie personalitatea lui. Dar ceea ce rămâne, poate, pentru totdeauna

Trib de indieni.

În mintea foştilor lui elevi (printre care se numără şi autorul acestor rânduri) e lipsa lui de egoism mai mult decât umană, o preocupare totală faţă de soarta lumii întregi – ceea ce i-a lăsat poate prea puţin timp pentru satisfacerea propriilor lui dorinţe, sau pentru odihna de care avea atâta nevoie. Să dai examene cu domnul Caldwell însemna să-ţi ridici capul întru aspiraţie. Cu toate că se creau uneori confuzii – atât era de intensă şi de non-conformistă legătura lui cu elevii – nu au existat niciodată confuzii în ceea ce priveşte faptul că „a fost un om adevărat”, în afară de numeroase munci obşteşti, în cadrul şcolii, printre care şi antrenarea vajnicei noastre echipe de înot, repartizarea biletelor de fotbal, baschet, atletism şi baseball şi conducerea Clubului de Comunicaţii, domnul Caldwell a jucat un rol de o importanţă covârşitoare în treburile colectivităţii. A fost secretarul Clubului Superiorilor din Olinger, consilier al grupului 12, al cercetaşilor, membru al Comitetului de Propuneri pentru Parcul Orăşelului, vicepreşedinte al Leilor, şi preşedintele secţiei acelui club care se ocupă o dată pe an cu campania pentru vânzarea becurilor în folosul copiilor orbi. În timpul ultimului război mondial el a fost santinelă de cazemată şi a contribuit în multe privinţe la strădania naţională. Republican şi prezbiterian din naştere, el a devenit democrat şi luteran, dedicându-se cu credinţă ambelor cauze. A fost timp de mulţi ani diacon şi membru al Consiliului Bisericii Luterane a Mântuitorului din Olinger, dar mutându-se de curând într-o fermecătoare casa de ţară la Firetown, „domeniul” familiei doamnei

Caldwell, domnul Caldwell a devenit îndată după aceea diacon şi membru al consiliului bisericesc evanghelic-luteran din Firetown. O clasificare ca aceea de faţă, prin însăşi natura ei, nu poate cuprinde nenumăratele acţiuni anonime de caritate şi bunăvoinţă prin care domnul Caldwell, la început un străin în oraşul Olinger, s-a contopit atât de deplin cu masa cetăţenilor şi a camarazilor din oraş, încât acum când el a dispărut, totul pare că se destramă.

A lăsat în urma lui o soră, Alma Terrio, din Troy, New York, pe socrul, soţia şi fiul lui, toţi trei din Firetown.

VI

PE CÂND zăceam pe stânca mea, m-au vizitat mai multe persoane. Prima a fost domnul Phillips, colegul şi prietenul tatii, acela care păstra pe păr urma şepcii de coechipier la baseball. A ridicat mâna ca să mă facă atent şi m-a silit să particip la jocul acela care, după părerea lui, activa mintea.

— Ia doi, spuse iute, adună cu patru, înmulţeşte cu trei, scade şase, împarte la doi şi adună cu patru. Ei, ce-ţi dă?

— Cinci? am întrebat eu, căci, fascinat de iuţeala buzelor lui, pierdusem şirul.

— Zece, spuse el, dând cu un mic gest dojenitor din capul lui pieptănat perfect. Era un om îngrijit întru totul şi orice lipsă de armonie îl necăjea. Ia şase, spuse, împarte la trei, adună cu zece, înmulţeşte cu trei, adună cu patru, împarte la patru, ce-ţi dă?

— Nu ştiu, i-am răspuns disperat. Cămaşa îmi dădea mâncărimi îngrozitoare şi pielea îmi ardea ca focul.

— Zece, spuse, încreţindu-şi cu tristeţe gura ca de gumă. Hai să trecem la treabă, continuă el. Preda ştiinţele sociale. Spune-mi, care sunt membrii cabinetului Truman? Adu-ţi aminte de expresia magică mnemotehnică: St. WAPNICAL.

— State, rostii eu… Dean Acheson… apoi n-am mai putut să-mi amintesc. Dar zău, spuneţi-mi, domnule Phillips, am strigat, că doar îi sunteţi prieten, e cu putinţă? Oare unde se duc spiritele?

— T! exclamă el, Thanatos, demonul morţii care-i ia cu el pe cei răposaţi. Doi cu trei, Billy-Boy, ieşi tiptil, ieşi tiptil. Făcu un pas abil într-o parte, se aplecă şi mimând că apucă mingea cu mâna lui capitonată şi că o ridică, sări uşurel într-un picior. Se opinti, făcu o piruetă lentă şi lansă mingea încet mai departe. Era o minge de volei şi în spatele meu, toate piscurile munţilor începură să strige. M-am

încordat vrând s-o lovesc cu bastonul şi s-o trimit înapoi peste plasă, dar încheieturile mâinilor mi-erau prinse în lanţuri de gheaţă şi alamă. Mingea căpătă ochi şi o coamă de păr ca mătasea de porumb când ţâşneşte prin pănuşă. Faţa lui Deifendori se apropie atât de tare de mine, încât îi simţeam mirosul de seu al respiraţiei.

Oamenii din oraş veniră să mă vadă, mânjiţi cu vopsea indiană şi cu o expresie pierdută din pricina lacrimilor gratuite.

— Vă amintiţi de noi! am spus, cum mergeam împreună pe autostradă, lângă troleibuz, eu grăbindu-mă întotdeauna puţin ca să ţin pasul.

— Să-mi amintesc? Omul îşi atinse stingherit obrazul, astfel încât argila udă i se luă pe vârful degetelor. Sunt atâţia…

— Caldwell, i-am spus eu atunci. George şi Peter. Preda la liceu şi când s-a sărbătorit sfârşitul războiului, l-a jucat pe Unchiul Sam şi a condus parada, de la clădirea pompierilor de-a lungul şoselei unde erau firele de troleibuz.

— Da. Parcă era cineva, spuse el, şi genele îi tremurau cu o concentrare de somnambul… un om mic şi îndesat…

— Nu, unul înalt.

— Voi vă închipuiţi cu toţii, sări el deodată enervat, că dacă staţi aici un an sau doi, eu… eu… trec cu miile prin faţa mea. Au fost mii. O să fie mii. Întâi poporul. Pe urmă cei din Ţara Galilor, şi quakerii, şi nemţii din Valea Tulpehocken… şi toţi îşi închipuie că trebuie să-mi amintesc de ei. De fapt, eu nici nu prea am ţinere de minte. Şi odată cu această mărturisire, faţa lui se lumină cu un zâmbet care o încreţi atât de tare, încât formă un contrast cu urmele de vopsea de culoarea pământului şi mă făcu să-l iubesc o clipă chiar şi în slăbiciunea lui. Şi cu cât îmbătrânesc, continuă el, cu atât mă obosesc mai tare străzile de sus de pe dealul Shale, noile construcţii dinspre Alton, şi cu atât… Nu ştiu. Cu atât lucrurile par să aibă mai puţină importanţă.

— A făcut parte din clubul Leilor, i-am suflat eu. Dar nu l-au ales niciodată preşedinte. A făcut parte din Comitetul pentru Obţinerea Parcului în Orăşel. Făcea mereu fapte bune. Îi plăcea să se plimbe pe alei şi petrecea foarte mult timp zăcând în garajul lui Hummel, acolo, la colţ.

Ochii lui erau închişi, şi urmărind conturul pleoapelor, am văzut întreaga lui faţă ca pe un pergament, umflată, pâlpâind plină de vine subţiri, dar cu o expresie de extaz, ca aceea a măştilor mortuare.

Vopseaua de pe faţa lui lucea, acolo unde nu se uscase. „Oare când au aranjat aleea lui Hummel?” murmură el, ca pentru sine., Era un atelier de tâmplărie acolo şi un om orbit de gazele din tranşee, care stătea în cocioaba aia mică… şi acum văd un om care a apărut pe alee… Buzunarul paltonului e plin cu tocuri vechi care nu scriu”.

— Ăsta-i tatăl meu, am strigat.

Dădu din cap, furios, şi ridică încet pleoapele.

— Nu, îmi spuse, nu e nimeni. E umbra unui pom. Rânji şi scoase din buzunar o sămânţă înaripată de arţar, o despică îndemânatic cu unghia degetului mare şi şi-o lipi pe nas, aşa cum făceam noi când eram copii, formându-şi un mic corn verde de rinocer. Şi în combinaţie cu vopseaua ocru de pe faţă, expresia lui păru deodată răuvoitoare şi pentru prima oară se uită drept la mine cu ochii lui negri ca păcura sau ca huma. Vezi, spuse el răspicat, tu te-ai îndepărtat. Nu trebuia să te îndepărtezi.

— N-a fost vina mea. Mama…

Clopoţelul începu să sune. Se făcuse ora mesei, dar mie nu mi-au adus nimic de mâncare. Stăteam în faţa lui Johnny Dedman şi mai erau încă doi băieţi cu noi. Johnny împărţea cărţile de joc. Cum nu puteam să le ridic pe ale mele, le trecea pe fiecare din ele, ca fulgerul, prin faţa ochilor mei şi mi-am dat seama că nu erau cărţi obişnuite. Fiecare dintre ele avea, în loc de punct central, o fotografie neclară.

Asul de care: O femeie albă, nu prea tânără, stând pe un scaun şi zâmbind, cu picioarele desfăcute.

Valetul de pică: O femeie albă şi un bărbat negru îmbrăţişaţi într-o figură obscenă.

Decarul de treflă: Patru persoane aşezate în dreptunghi, femeile alternând cu bărbaţii, un negru şi trei albi, în poziţii obscene, estompate de micşorarea considerabilă inerentă procedeului ieftin de tipărire, Din cauza aceasta unele detalii nu erau chiar atât de clare cât aş fi dorit eu, cu nesaţ, să fie.

Ca să-mi ascund tulburarea, am întrebat cu răceală:

— Unde le-ai găsit?

— La o tutungerie din Alton, mi-a spus Johnny. Dar trebuie să cunoşti omul.

— Sunt într-adevăr cincizeci şi două de figuri diferite? Mi se pare de necrezut.

— Toate în afară de asta, spuse, şi-mi arătă asul de pică. Era un

as de pică obişnuit.

— Ce decepţie!

— Dar dacă te uiţi invers, spuse… Era un măr cu o coadă groasă şi neagră.

N-am înţeles. L-am rugat:

— Lasă-mă să le văd şi pe celelalte. Johnny se uită la mine cu privirea lui înţeleaptă şi cu obrajii lui pufoşi, puţin îmbujoraţi.

— Uşurel, micul meu pui de profesor, spuse. Trebuie să plăteşti. Eu am plătit.

— N-am bani. Azi-noapte a trebuit să stăm la hotel şi tata a trebuit să-i dea omului un cec.

— Ai un dolar. L-ai dosit să nu ştie moşu'. Ai un dolar în portofel în buzunarul de la şold.

— Dar nu pot ajunge la el. Am braţele legate.

— Bine, atunci cumpără-ţi singur cărţile, fecioara. Şi puse cărţile în buzunarul cămăşii lui verzi ca frunza, dintr-o ţesătură frumoasă şi aspră, pe care o purta cu gulerul ridicat astfel încât marginea se freca la ceafă de părul lui ud şi pieptănat proaspăt.

Am încercat să ajung până la portofel. Muşchii umerilor mă dureau, prinşi în articulaţiile lor de gheaţă; spatele mi părea sudat de stâncă. Penny – căci ea era lângă mine, emanând un parfum slab de căldăruşe – îşi vârâse nasul în ceafa mea, încercând să ajungă în locul meu, până la portofel.

— Renunţă, Penny, i-am spus. Nu contează. Am nevoie de bani. Trebuie să mâncăm în oraş astă seară din cauza meciului de baschet.

— De ce te-oi fi mutat tu la ţară? întrebă ea. Creează atâtea complicaţii.

— Da, i-am spus, dar în schimb îmi măreşte şansele pe lângă tine.

— Dar nu profiţi niciodată de ele, spuse fata.

— Am profitat o dată, i-am zis roşind, în semn de apărare.

— Eh, fir-ar-al naibii, oftă Johnny, uite, Peter, să nu zici că n-am făcut niciodată nimic pentru tine. Scotoci printre cărţi şi-mi arătă încă o dată valetul de cupă. Mi se părea foarte fru

U

moş. Un cerc împlinit, o simetrie în sfârşit găsită, o vâltoare întunecată de carne, feţe ascunse, părul lung şi despletit al femeii… Dar frumuseţea pozei, ca un creion negru frecat pe hârtie ca să scoată în

evidenţă iniţiale şi inscripţii săpate cu mult în urmă pe un pupitru şi acum îngropate, trezi din nou tristeţea şi teama mea în legătură cu tata.

— Ce crezi c-o să arate radiografia? am întrebat, cu un ton care speram că e indiferent.

El ridică din umeri şi după ce mormăi ceva, care însemna de fapt că face o socoteală, spuse:

— Juma-juma, se poate şi aşa şi aşa.

— Ah, Doamne, strigă Penny, ducând repede vârful degetelor la gură. Am uitat să mă rog pentru el.

— Nu-i nimic, o liniştii eu. Lasă! Uită că te-am rugat. Dă-mi să muşc o dată din hamburgerul tău. Numai o dată. Fumul de ţigară mă supăra la faţă; când deschideam gura simţeam că trag sulf în piept.

— Uşor, uşor! exclamă Penny, asta-i toată mâncarea mea de prânz.

— Eşti drăguţă cu mine, i-am spus. De ce? De fapt, nu era o întrebare, încercam doar s-o trag puţin de limbă.

— Ce ai ora viitoare? întrebă Kegerise, cu vocea lui urâtă şi monotonă. El era al patrulea dintre băieţi.

— Latina. Şi n-am făcut nimic din lecţiile alea împuţite. Cum era să le fac? Am petrecut toată noaptea asta păcătoasă hoinărind cu tata pe stradă la Alton.

— Domnişoara Appleton va fi încântată să audă asta, spuse Kegerise; era gelos pe mintea mea.

— O, eu cred că unui Caldwell e în stare să-i ierte orice păcat, interveni Penny. Avea un fel de viclenie care mă scotea din sărite. Nu era prea deşteaptă şi de aceea nu-i stătea bine.

— Ai spus un lucru cam ciudat. Are vreun înţeles anume? am întrebat-o.

— N-ai observat? Ochii ei verzi se făcură rotunzi de tot. După felul în care stă taică-tu cu Hester de vorbă în hol? Hester se uită la el ca la Dumnezeu!

— Eşti nebună, i-am spus. Obsedată sexual, zău!

Voisem să fiu inteligent şi, spre uimirea mea, reuşisem s-o supăr.

— Tu nu observi niciodată nimic, Peter, nu-i aşa? Eşti atât de tare vârât în propria ta piele, încât habar n-ai ce e în sufletul altora.

Auzind cuvântul „piele” am simţit un şoc. Dar eram sigur că nu

ştie nimic despre pielea mea. Faţa şi mâinile mele erau curate, şi asta era tot ce văzuse vreodată. Gândul ăsta mă tulbura şi făcea ca dragostea ei să mă sperie. Căci dacă mă iubea, până la urmă ajungeam să facem şi dragoste şi vedeam clipa dureroasă când va trebui să-mi expun pielea privirilor ei.

— Iartă-mă, începu deodată să şoptească creierul meu. Iartă-mă, iartă-mă.

Johnny Dedman, enervat că nu-l mai băga nimeni în seamă – la urma urmei, era din cursul superior, iar noi eram doar nişte boboci, aşa că ne făcea un mare hatâr că stătea cu noi – scotoci printre cărţile lui scârboase şi chicoti ostentativ.

— Ştii care mă înnebuneşte pe mine, zise, curva cu crupă, adică, patru de cupă, femeia cu taurul…

Minor veni glonţ la masa noastră. Mutra lui cheală arunca săgeţi de furie şi nările lui umflate scoteau aburi.

— Uite, uite ce e, pufni el, ia astea de aici. Şi să nu te mai prind cu asemenea porcării în localul meu.

Dedman ridică privirea spre el, clipind imperceptibil cu genele lungi şi întoarse, care dădeau privirii lui un aer visător de om care aşteaptă. Vorbi, abia mişcându-şi buzele.

— Ia mai du-te şi te plimbă. Domnişoara Appleton părea cam tulburată şi cu sufletul la gură, probabil pentru că urcase multe trepte.

— Peter, ia tradu tu, spuse, apoi citi tare, scandând impecabil:

Dixit, et avertens roşea cervice refulsit, ambrosiaeque comae divinum vertice odorem, spiravere, pedes vestis defluxit ad imos, et vera incessu patuit dea.

Rostind aceste cuvinte, adoptă expresia ei latină: colţurile gurii trase sever în jos, sprâncenele ridicate cu un aer încremenit, obrajii serbezi de atâta gravitate. La orele de franceză avea cu totul altă expresie: obrajii ca merele, sprâncenele jucăuşe, buzele strânse şi uscate, colţurile gurii încordate cu un aer puţin păcătos.

— Ea a spus… începui eu.

— Ea a vorbit. A vorbit astfel, corectă domnişoara Appleton.

— A vorbit şi… şi… a strălucit.

— Ce a strălucit? Nu ea! Cervice a strălucit!

— Ea a vorbit şi întorcând, hm, crăpătura ei trandafirie… Ceilalţi începură să râdă. Eu am roşit.

— Nu. Cervice, cervice. Ceafă. Doar ai auzit de cervis! Nu se

poate să nu fi auzit de vertebra cervicală.

— Ea a vorbit şi întorcându-se…

— Pe când se întorcea…

— Pe când se întorcea, ceafa ei trandafirie se îmbujora…

— Foarte bine.

— Şi, şi, Coma, Coma… somn?

— Păr, Peter, păr. Nu se poate să nu fi auzit de cuvântul derivat, coamă. Gândeşte-te la coamă, la coama calului.

— Şi, hm… întorcându-se iar…

— Nu, nu, dragul meu copiii, nu. Vertice aici e substantiv, vertex, verticis. Vortex. Un vortex, un vârtej, o vâltoare, o coroană de păr, ce fel de păr? La ce se referă?

— La ambrozie.

— Da, ambrozia, care înseamnă în mod propriu, nemuritor, legată de cele mai multe ori de hrana zeilor şi, în acest sens, a ajuns până la noi cu înţelesul de dulce, delicios, ca mierea. Dar zeii întrebuinţau ambrozia şi ca unsoare şi ca parfum. Domnişoara Appleton vorbea despre zei cu oarecare autoritate. Aşa vorbea ea.

— Şi vâltoarea părului ei ciufulit…

— Cununa, Peter. Părul zeilor nu e niciodată ciufulit…

— Şi cununa ei de păr răspândea un miros divin de ambrozie.

— Da. Bine. Dar să-i spunem mireasmă. Mirosul sugerează mai degrabă instalaţiile sanitare…

— O mireasmă divină, veşmântul ei, mantia ei…

— Da, o mantie-n falduri. Toate zeiţele, în afară de Diana, purtau mantii largi şi în falduri. Diana, zeiţa vânătorii, purta bineînţeles o tunică, poate cu jambiere, probabil dintr-un material gros verde sau cafeniu, ca acesta pe care-l port eu. Mantia cădea la pământ…

— Nu înţeleg ce înseamnă ad imos.

— Imus, un cuvânt cam arhaic. E superlativul lui inferus, dedesubt, jos. Ad imos, în punctul cel mai de jos. Aici, cuvânt cu cuvânt. Înseamnă în punctul cel mai de jos al picioarelor ei, ceea ce nu prea are sens în limba noastră. E folosit ca subliniere. Poetul e uluit. O traducere cum ar fi „mantia ei cădea, ah, cădea la picioarele ei" ar putea fi un echivalent. Înţelesul e de „total". Era complet goală. Continuă, te rog, Peter. Durează mult prea mult.

— Jos, jos la picioarele ei, şi într-adevăr, deschise…

— A fost deschis, a fost scos la iveală, scos în evidenţă, ca Vera,

Vera dea.

— Ca o adevărată zeiţă.

— Da, da. Dar ce caută cuvântul incessu aici?

— Nu ştiu.

— Zău, Peter, mă decepţionezi. Un elev bun ca tine! Incessu înseamnă mers, ţinută. Avea un mers de adevărată zeiţă. Mers în sens de ţinută, de eleganţă fizică. Există o anumită eleganţă a divinităţilor. Aceste rânduri sunt pătrunse de sentimentul de frumuseţe care-l năpădeşte pe neştiutorul Aeneas. Iile ubi matrem agnovit, el îşi recunoscu mama. Venus, Venus, cu parfumul ei de ambrozie, cu părul ei învolburat, rochia în falduri şi pielea trandafirie. Dar el n-o vede decât când ea se avertens, când îi întoarce spatele. Înţelesul fragmentului e că el îşi dă seama de adevărata ei aureolă, de adevărata ei valoare, de ceea ce o leagă de el, numai în clipa în care se întoarce să-l părăsească. Aşa e de multe ori şi în viaţă. Iubim prea târziu. În versul următor el o strigă, cu mare emoţie, dar ea dispare. O, de ce, de ce nu putem să ne luăm de mână, de ce nu putem auzi şi reda vorbele cu înţelesul lor adevărat?”

Iris Osgood o înlocui: plângea. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obrajii moi şi blânzi precum coapsele unei capre, fără ca ea să aibă înţelepciunea să le şteargă. Era o fată proastă şi searbădă pe care n-o iubea nimeni în clasă, şi totuşi eu simţeam faţă de ea un fel de tresărire interioară. Rotunjimea trupului ei neformat trezea în mod tainic sămânţa de îndârjire din mine, lucru pe care-l manifestam devenind iute la minte şi slobod la gură. Dar atunci eram obosit, nu doream decât să-mi liniştesc mintea cu inteligenţa ei slabă.

— De ce plângi, Iris?

Printre sughiţurile care-i ieşeau din gâtlej, reuşi să scoată câteva vorbe.

— Bluza… mi-a rupt-o. A sfâşiat-o. Ce să-i spun lu’ mama?

Şi într-adevăr, mi-am dat seama că unul dintre sânii ei argintii şi lunecoşi era dezgolit până la marginea sfârcului trandafiriu şi încreţit; nu-mi mai puteam lua ochii de la el, părea atât de vulnerabil!

— Nu-i nimic, i-am spus, vesel, uită-te la mine. Cămaşa mea e complet sfârtecată.

Şi într-adevăr aşa era. Cu excepţia petelor şi a unor aţe roşii şi lipicioase, pieptul meu era gol. Psoriazisul se observa acum clar. Colegii mei formaseră o coadă şi treceau acum unul câte unul pe lângă

mine, Betty Jean Shilling, Fats Frymoyer, Gloria Davis, care încerca să ascundă un zâmbet, Billy Schupp, diabeticul – treceau cu toţii. Era clar că veniseră împreună cu acelaşi autobuz. Fiecare studia o clipă cojiţele mele, apoi pleca tăcut mai departe. Câţiva dintre ei dădură din cap cu tristeţe. O fată strânse buzele şi închise ochii. Unii aveau ochii umflaţi şi roşii de plâns. În spatele meu tăcuseră şi vântul şi crestele munţilor. Stânca mea părea capitonată şi simţeam un miros puternic de medicamente, care aproape că înghiţea parfumul artificial al florilor.

Ultimul care a venit a fost Arnie Werner, preşedintele celor din ultimul an şi al consiliului elevilor, căpitanul echipelor de fotbal şi baseball. Era un băiat cu ochii în fundul capului, cu un gât ca de zeu şi umeri greoi şi căzuţi, care luceau din pricina apei de la duş. Se aplecă tare deasupra mea şi se uită fix la cojiţele pe care le aveam pe piept, atingând dispreţuitor una cu degetul arătător.

— Doamne, puştiule, spuse, ce ai? Sifilis?

— Nu, am încercat eu să-i explic, e o stare alergică, nu se ia, nu-ţi fie frică…

— Ai fost la doctor?

— N-ai să crezi, dar chiar şi doctorul…

— Sângerează? întrebă el.

— Numai când mă scarpin tare, i-am spus, încercând cu disperare să intru în graţiile lui, să-l fac să mă ierte. De fapt, te calmează când citeşti sau când stai la cinema, să…

— Mamă, Doamne, exclamă el, în viaţa mea n-am văzut ceva mai urât! îşi sugea încruntat arătătorul. Acum te-am atins şi o să mă molipsesc şi eu. Unde e mercurocromul?

— Zău, mă jur pe ce vrei tu că nu se ia…

— De fapt, spuse, şi după felul solemn şi stupid în care rostise cuvintele, mi-am dat seama că trebuie să fi fost un bun preşedinte de consiliu al elevilor – mă mir că te lasă să intri cu aşa ceva în şcoală. Dacă e sifilis, ştii, capacul de la closet…

— Vreau la tata! am urlat.

A apărut în faţa mea şi a scris pe tablă:

C5H, 206 + 602 = bl02 + $6H_20$ + E. Era ultima oră a zilei, a şaptea. Eram obosiţi. Tata încercui E-ul şi spuse:

— Energie. Asta înseamnă viaţa. Acest mic E suplimentar înseamnă viaţa. Noi asimilăm zaharuri şi oxigen şi le ardem, aşa cum se ard ziarele vechi în lada cu gunoi, şi pe urmă eliminăm bioxid de

carbon şi apă şi energie. Când acest proces se opreşte – şi făcu un X peste ecuaţie – se opreşte şi asta – şi bară E-ul cu două X-uri – şi devii ceea ce se numeşte mort. Devii un buştean, compus din chimicale fără valoare.

— Dar procesul nu se poate inversa niciodată? am întrebat eu.

— Mulţumesc de întrebare, Peter. Ba da. Citiţi ecuaţia invers şi veţi da de fotosinteză, adică de viaţa plantelor verzi. Ele absorb umezeala şi bioxidul de carbon, pe care-l expirăm noi, şi energia solară şi produc zahăr şi oxigen şi pe urmă noi mâncăm plantele şi reprimim zahărul şi uite aşa merg lucrurile în univers. Schiţă cu degetul un vârtej prin aer: se învârte, se învârte şi nimeni nu ştie unde se opreşte.

— Dar de unde iau energia? am întrebat eu.

— Bună întrebare, spuse tata. Ai moştenit mintea maică-tii. Sper din tot sufletul că n-ai să moşteneşti mutra mea pocită. Energia de care e nevoie pentru fotosinteză vine de la energia atomică a soarelui. De câte ori gândim, ne mişcăm sau respirăm, consumăm o fărâmă din razele aurii ale soarelui, iar când peste cinci miliarde de ani sau mai mult se vor stinge, nu ne mai rămâne decât să ne întindem şi să ne odihnim pentru vecie.

— Dar de ce vrei să te odihneşti? Fata lui se făcuse albă. Între noi, se ridicase un fel de ceaţă. Tata părea turtit, undeva pe alt plan, şi eu mi-am forţat vocea ca să ajungă până la el. Se întoarse încet, foarte încet, fruntea îi tremura şi se alungise din pricina refracţiei. Buzele lui se mişcară şi câteva clipe mai târziu sunetul ajunse până la mine.

— Cuum? Nu se uita la mine, părea că nu e în stare să mă găsească.

— Nu te odihni! am strigat eu bucuros că mă năpădiseră lacrimile, bucuros că-mi aud vocea spărgându-se de vârfurile ascuţite ale tristeţii. Am aruncat cuvintele cu un fel de sentiment de triumf, încântat de senzaţia pe care mi-o dădeau lacrimile ce-mi biciuiau cu blândeţe obrajii, de parc-ar fi fost capetele rupte ale unor sfori despletite. Tăticule, nu te odihni! Ce-ai putea să faci? Nu poţi să ne ierţi şi să continui?

Jumătatea de sus a fiinţei lui era îndoită de un fel de încovoiere a suprafeţei în care fusese prins. Cravata şi plastronul cămăşii şi reverele hainei îl încingeau, ridicându-se de-a lungul curbei, şi ţeasta, la capătul arcului, era înghesuită în unghiul format de perete, care se întâlnea cu tavanul deasupra tablei negre, un loc cu pânze de păianjeni, unde

mătura n-ajungea niciodată. De acolo de sus, faţa lui schimonosită se uita jos la mine, cu un aer trist şi preocupat.

Totuşi, o fărâmă microscopică de curiozitate în coada ochilor săi mă făcu să strig întruna: Aşteaptă! Nu mă poţi aştepta?

— Cum? Merg prea repede?

— Vreau să-ţi spun ceva!

— Cuum?

Vocea lui era atât de înăbuşită şi de depărtată încât doream să mă apropii de el, şi m-am trezit înotând în sus, cu mişcări sigure, braţele mele ridicându-se tare de la cot, picioarele fâlfâind ca aripioarele peştilor. Senzaţiile m-au emoţionat atât de tare, încât aproape că am uitat să vorbesc.

— Am speranţe! am exclamat eu gâfâind când am ajuns lângă el.

— Serios? Mă bucur grozav să aud asta, Peter. Eu n-am avut niciodată. Asta-i, pesemne, moştenire de la maică-ta, o femeie şi jumătate.

— Ba nu, de la tine.

— Nu te îngrijora din pricina mea, Peter. Cincizeci de ani e mult. Dacă nu înveţi nimic în cincizeci de ani nu mai înveţi niciodată. Bătrânul meu n-a ştiut niciodată ce l-a lovit. Ne-a lăsat o Biblie şi o groază de datorii.

— Cincizeci de ani nu-i mult, i-am spus eu. Nu-i de ajuns.

— Şi chiar ai speranţe?

Am închis ochii. Între „eul" mut din creierul meu şi lumea şovăielnică a întunericului, tot de acolo, era un gol de proporţii nedeterminate, dar precis că nu era mai mare de câţiva centimetri. Cu o mică minciună, am sărit peste el.

— Da, i-am spus. Şi acum, lasă prostiile.

VII

CALDWELL se întoarse şi închise uşa în urma lui. Încă o zi, încă un dolar. E obosit, dar nu oftează. E târziu, trecut de cinci. A stat în camera lui muncind să ajungă cu registrele de baschet la zi şi încercând să descurce biletele. Lipsea un carnet întreg de bilete şi, scotocind prin sertare, dădu de raportul lui Zimmerman şi-l reciti. îl amărî peste măsură. Era scris pe hârtie albastră şi, uitându-se la el, avu impresia că pică invers drept în cer. Tot în ziua aceea mai corectase şi tezele clasei a patra. Biata Judy Lengel nu reuşise, îşi dă prea multă osteneală, şi poate că asta fusese şi greşeala lui toată viaţa. Pe când se

îndrepta spre scară, durerea surdă pe care o simţea în trup izbucni din nou şi-l învălui ca o aripă în falduri. Unii au toate cinci talentele, alţii au două, alţii au doar unul. Dar fie că ai lucrat în vie toată ziua, sau numai un ceas, când se face plata iei tot atât ca ceilalţi. Parabola îi reaminteşte de glasul lui ta-ică-său şi asta îl întristează şi mai tare.

— George! Cu coada ochiului văzu o umbră.

— Cine e? A! Tu erai? Ce faci aici la ora asta?

— Mă aflu şi eu în treabă. Aşa fac fetele bătrâne. Se află în treabă. Hester Appleton stă în uşa clasei cu braţele încrucişate pe volanele bluzei ei virginale. Clasa ei are numărul 202 şi se află în faţa camerei 204, pe cealaltă parte a culoarului. Harry mi-a spus c-ai fost ieri pe la el.

— Mi-e ruşine să recunosc c-am fost. Ţi-a mai spus şi altceva? Aşteptăm rezultatul radiografiei, sau alte mizerii de-astea.

— Nu fi îngrijorat! Schimbarea imperceptibilă a glasului ei, când lăsă să-i scape aceste cuvinte, îl făcu pe Caldwell să-şi încline capul alungit.

— De ce nu?

— Că nu serveşte la nimic. Peter e foarte îngrijorat. Mi-am dat seama azi, în timpul orei.

— Bietul puşti n-a prea dormit azi-noapte. Am avut o pană de maşină la Alton.

Hester îşi aşază o şuviţă de păr şi cu un gest graţios împinge cu degetul mijlociu creionul mai adânc în coc. În lumina slabă părul ei e lucios şi nu pare deloc cărunt. E o femeie mică, cu piept mare, lată în şolduri şi, văzută din faţă, pare bondoacă şi cu talia groasă. Din profil însă talia ei pare uimitor de subţire, din pricina ţinutei drepte şi ţanţoşe. După atitudinea ei ai tot timpul impresia că e pe punctul să tragă aer în piept. Pe bluză poartă o broşa de aur, în formă de săgeată.

— Băiatul, spune ea, cercetând încă o dată în viaţa ei faţa acestui om care o domina în umbra sălii, o faţă ciudată, noduroasă şi care ei i se părea veşnic plină de mister – nu era în apele lui.

— Cred că nici n-apucă s-ajungă acasă şi face un guturai, spuse Caldwell. Asta e. Şi n-am ce-i face. Ştiu că îmbolnăvesc băiatu' şi n-am încotro.

— Dar nu-i chiar atât de plăpând, George. Făcu o pauză; în unele privinţe e chiar mai rezistent decât taică-său.

Caldwell prinde doar o parte din ce-a spus ea, dar oricum destul

ca să schimbe puţin ce avea de gând să spună.

— Când eram puşti la Passaic, nu-mi amintesc să fi zăcut vreodată din pricina răcelii. Te ştergeai la nas cu mâneca şi dacă te gâdila pe gât tuşeai. Prima dată în viaţa mea când am stat şi eu în pat a fost în 1918, când cu gripa. Mamă, ce porcărie! Brrr!

Hester îşi dă seama de durerea lui şi-şi apasă degetele pe săgeata de aur ca să curme senzaţia de tulburare care a năpădit-o. Predase atâţia ani în clasa de lângă a lui, încât în sinea ei era convinsă că se culcase de multe ori cu el. I se părea că se iubiseră când erau mai tineri şi că, din motive care nu fuseseră destul cercetate, nu se mai iubeau de mult.

Caldwell simte asta şi de aceea în prezenţa ei e puţin mai liniştit decât altminteri. Au amândoi exact cincizeci de ani; coincidenţa zilelor lor de naştere era ca o farsă a sorţii şi în subconştientul lor căpătase un înţeles ciudat. Nu-i vine s-o părăsească şi să coboare scara: boala lui, fiul lui, datoriile lui, povara grea a pământului cu care îl potcovise nevastă-sa, toate astea îi răscolesc creierii, făcându-l să caute soluţii. Hester are nevoie de el. Vrea ca el să-i spună tot. Se străduieşte să împace principiile ei de conduită cu această dorinţă şi, voind parcă să se elibereze de obişnuinţa pe care o are de zeci de ani de a fi singură, expiră, oftează.

— Peter, spune el apoi, seamănă cu Cassie. Axe darul de a obţine tot ce vrea.

— Ar fi trebuit s-o las să joace la varieteu. Ar fi fost mai fericită, îi mărturiseşte el domnişoarei Appleton într-un acces de sinceritate. Nu trebuia să mă însor cu ea. Trebuia să-i fiu doar impresar. Dar n-am avut destul curaj. Am fost crescut cu ideea că dacă întâlneşti o femeie care-ţi place cât de cât, singurul lucru pe care-l poţi face e s-o ceri de nevastă. Cu alte cuvinte – ar fi trebuit să mă însor cu o femeie ca tine. Cu tine.

Cu toate că Hester urmărise acest lucru, acum când se întâmplase o scârbea şi o alarma. Umbra bărbatului din faţa ei pare să se umple de neliniște şi e gata s-o copleşească. E prea târziu. Nu se mai poate adapta, începe să râdă de parcă vorbele lui ar fi fost lipsite de sens. Sunetul râsului ei dă un aspect înfricoşător dulăpioarelor verzi care devin în perspectivă din ce în ce mai mici. Crăpăturile de ventilaţie par îngrozite de ce văd pe peretele din faţă: fotografiile înrămate ale unor echipe de baseball şi atletism care au dispărut.

Hester se îndreaptă, trage aer în piept, îşi înfige şi mai tare creionul în coc şi întreabă:

— Ce gânduri ai în legătură cu educaţia lui Peter?

— Niciunul. Singurul lucru la care mă gândesc e că o să coste mai mulţi bani decât am eu.

— Vrea să urmeze Şcoala de Bele-Arte sau pur şi simplu facultatea de litere şi filosofie?

— Treaba lui şi a maică-sii. Astea-s lucruri pe care le discută ei împreună. Pe mine mă sperie ca naiba. După câte îmi dau eu seama, puştiul cunoaşte faptele vieţii chiar mai puţin decât le cunoşteam eu la vârsta lui. Dacă aş crăpa acum ar rămâne şi el şi maică-sa acolo în mijlocul pădurii şi ar încerca să mănânce florile de pe tapet. Nu-mi dă mâna să mor.

— E adevărat c-ar fi un lux, spuse Hester. Aroganţa familiei Appleton ia la Hester uneori, pe neaşteptate, formă de sarcasm sau de ironie. Cercetează încă o dată faţa misterioasă de deasupra ei, se încruntă din pricina şoaptelor bolnăvicioase din pieptul său şi se pregăteşte să plece, dorind nu atât să-l alunge pe Caldwell, cât să alunge propria ei taină.

— Hester!

— Ce e, George? Capul cu pieptănătura linsă şi cocul rotund se profilează ca o semilună în lumina care bate din camera ei. Văzând felul detaşat, voios, dar plin de regret cu care zâmbea, orice observator obiectiv ar fi fost convins că fusese cândva iubitul ei.

— Îţi mulţumesc că mă laşi să bat câmpii, spune el. Apoi adaugă: Vreau să-ţi fac o mărturisire. Mâine ar putea să fie prea târziu. Au fost de-a lungul anilor împrejurări în care copiii mă necăjeau atât de tare, încât ieşeam din clasă şi veneam aici la ţâşnitoare unde se bea apă numai ca să te aud de acolo, din clasă, vorbind franţuzeşte. Când te auzeam, mă linişteam mult mai mult decât dac-aş fi băut apă. Reuşeai întotdeauna să-mi dai curaj.

— Acum eşti deprimat? îl întreabă ea plină de gingăşie.

— Da. Sunt. Sunt deprimat şi m-a înghiţit şi bătrâna iarnă, cu totul.

— Să-ţi recit ceva în franţuzeşte?

— Drept să-ţi spun, Hester, mi-ar face plăcere.

Faţa ei capătă vioiciunea galică – obrajii ca două mere, buzele ca nişte prune – şi pronunţă cuvânt după cuvânt, savurând diftongul

deschis şi nazala închisă de parc-ar fi fost două lichioruri. Dieu est tres fin.

O clipă planează tăcerea.

— Mai spune o dată, o roagă Caldwell.

— Dieu – est – tres – fin. E fraza care m-a călăuzit în viaţă.

— Dumnezeu e foarte… foarte deştept?

— Oui, foarte deştept, /oarte elegant, foarte zvelt, foarte rafinat. Dieu est tres fin.

— Da, da. Aşa e. E un bătrânel minunat. Să mor dacă ştiu ce ne-am face fără El.

Şi deodată, parcă s-ar fi hotărât de comun acord, se despart. Dar Caldwell se întoarce la timp ca s-o oprească:

— Ai fost bună şi mi-ai recitat ce te-am rugat. Aş dori să-ţi recit şi eu ceva, un lucru la care nu cred că m-am mai gândit de treizeci de ani. E o poezie pe care ne puneau s-o recităm pe vremuri la Passaic. Cred că pot să-ţi mai recit începutul. Vrei să încerc?

— Încearcă.

— Nici nu ştiu de ce naiba te-oi fi chinuind aşa! Şi Caldwell se aşază drepţi ca un elev, concentrat, cu pumnii strânşi de o parte şi de alta a trupului, se uită pieziş făcând eforturi să-şi amintească şi anunţă: Cântecul oraşului Passaic – de John Alleyne MacNab. Apoi îşi drege vocea:

Jehova tatăl a gândit cu cap.

Tot lucrul pe pământ, să-l facă minunat!

Şi-n voia lui, natura tinde.

Spre legi divine, spre scopuri sfinte…

Apele curg şi nimeni n-o să ştie, Cât vor mai curge poate – o veşnicie. Citim poveştile care-au trecut.

Iar viitoru-i ascuns, e nevăzut…

Rămâne pe gânduri, dar nu reuşeşte să-şi mai amintească.

— Atâta ştiu, spune el zâmbind. Credeam c-o să-mi amintesc mai mult.

— Nu cred că-s mulţi care ar fi ţinut minte nici măcar atât. Nu e o poezie prea bună. Ce spui?

— Pentru mine este. Nu-i caraghios? Cred că trebuie să fi copilărit pe malul râului ca să-ţi placă.

— Hmm! Da. Probabil că ăsta-i adevărul. Îţi mulţumesc că mi-ai recitat-o, George.

În sfârşit, se întoarce şi intră în clasa ei. O clipă, săgeata de aur de pe bluză pare s-o apese pe laringe, gata s-o înăbuşe. Îşi trece uşor mâna pe frunte, înghite în sec şi senzaţia dispare.

Caldwell se îndreaptă spre scară, ameţit de senzaţia de tristeţe. Peter. Studiile lui reprezintă o enigmă a cărei soluţie, oricare ar fi ea, cerea bani; şi bani n-avea. Pe urmă mai era şi boala de piele a băiatului şi sănătatea lui în general. Dacă citea tezele acum, mai putea lăsa copilul să doarmă zece minute în plus, a doua zi de dimineaţă. Nu poate suferi să-l scoale din pat. Până ajung ei acasă, diseară, după meciul de baschet, se face unsprezece. Şi asta, după noaptea îngrozitoare pe care au petrecut-o în păduchelniţa aceea din ajun, îl coace taman bine pentru un nou guturai. Un guturai pe lună, cu precizie de ceasornic. Se spune că nu există nicio legătură între guturai şi piele, dar Caldwell avea dubii. Totul se leagă. Cât despre Cassie, până nu se căsătoriseră nici nu observase boala, nu avea decât o singură pată pe burtă, dar la copil era o calamitate, se întinsese pe braţe, pe picioare, pe piept, chiar pe faţă – mai mult decât îşi dădea el seama – bucăţele de coajă în urechi ca săpunul uscat, şi bietul puşti habar n-avea. Să nu ştii înseamnă să fii fericit. Pe vremea crizei economice când împingea căruciorul copilului cu un băţ în formă de furcă, îi fusese frică, ajunsese la marginea prăpastiei, dar mutriţa băiatului care se întorcea să-l privească, obrajii lui plini de pistrui, pete compacte sub ochi, făceau şi lumea să pară compactă. Acum faţa băiatului, pătată, cu buze şi gene de fată, îngustă ca o bărdiţă, îngrijorată şi ironică, îi rodea lui Caldwell sufletul, dându-i senzaţia unui lucru neisprăvit.

Dacă ar fi avut cât de cât caracter şi-ar fi pus pantalonii bufanţi şi ar fi lansat-o pe scena varieteului. Dar pe atunci teatrele de varieteu se năruiau, ca şi societatea de telefoane. Totul se năruia. Cine ar fi crezut că Buickul îi va lăsa în pană tocmai când aveau mai multă nevoie de el? Lucrurile nu pierd niciodată ocazia să te lase în aer. Pe patul de moarte religia tatălui său fusese: „Uitat pe vecie?”

Numerele de la 18001 până la 18145: astea sunt biletele de baschet care lipsesc. Căutând în dulapuri, în sertare şi printre hârtii, nu găsise decât bucăţica de hârtie pe care-şi scrisese Zimmerman raportul, un petic de cer, care îi dădea senzaţia că i se strânge stomacul, ca atunci când îţi striveşti degetul în uşă. Trosc. Zdrang. În orice caz, nu-şi îngropase talentul în pământ – nu ascunsese adevărul, ci le arătase tuturor ce înseamnă o lumânare arsă până la capăt.

Adineauri îi trecuse prin minte un gând plăcut. Dar ce gând? Luă calea întoarsă prin pietrişul cafeniu ai creierului, căutând să găsească giuvaierul. Asta e! Fericirea. Să nu ştii, înseamnă să fii fericit!

Amin!

Despărţiturile cercevelelor de oţel ale ferestrei de pe palier, la jumătatea scării, cu urmele mici de murdărie care erau acum solide ca oţelul însuşi, îl izbesc în chip ciudat. De parcă peretele, devenind fereastră, ar fi rostit cu voce tare un cuvânt într-o limbă străină. De cinci zile de când înţelesese că poate muri, Caldwell îşi băgase ideea în cap, aşa cum ai înghiţi un fluture: o gravitate schimbătoare pătrunsese în chip ciudat în structura lucrurilor, şi ori făcea toate suprafeţele compacte ca plumbul, investindu-le cu o permanenţă nepăsătoare, ori, o clipă mai târziu, le făcea să danseze cu inconsecvenţă, ameţite ca nişte eşarfe în bătaia vântului. Totuşi, printre suprafeţele care se dezintegrau încerca să-şi menţină pasul ferm.

Hummel.

Telefon lui Cassie.

Dentist. \. Programul

Să fiu înapoi pentru meci, la 6, 15. lui Caldwell

Să iau maşina, să-l duc pe Peter acasă.

Împinse uşa de sticlă armată şi o porni pe coridorul gol. Să-l vadă pe Hummel, să-i telefoneze lui Cassie. La douăsprezece Hummel nu găsise încă axul de ocazie cu care să-l înlocuiască pe cel care se rupsese pe terenul mic, cu formă ciudată, aşezat între fabrica de bomboane de tuse şi calea ferată. Întrebă la telefon toate depozitele de vechituri şi magazinele cu piese auto din Alton şi West Alton. Făcu socoteala că va trebui să plătească 20 până la 25 de dolari. îi va spune lui Cassie şi ea va face cumva ca această sumă să nu conteze prea mult. Pentru ea era ca o picătură într-o găleată, o picătură în plus sau în minus înghiţită de pământul ei nerecunoscător, optzeci de pogoane de pământ pe capul lui, pământ rece şi mort, sângele lui supt ca ploaia de pământul ingrat. Şi bătrânul Kramer era în stare să-şi vâre o felie întreagă de pâine în gură. Să-i telefoneze lui Cassie. Va fi îngrijorată; prevedea îngrijorarea ei şi a lui împletite la telefon ca două cabluri sudate. Oare Peter se simţea bine? Dar bătrânul Kramer n-o fi căzut încă pe scări? Cum o fi ieşit radiografia? Nu ştia. Se gândise toată ziua să-i telefoneze doctorului Appleton, dar ceva în sinea lui se opunea să-i dea bătrânului fanfaron satisfacţie. Să nu ştii înseamnă să fii fericit.

Oricum, trebuia să se ducă la dentist. Gândul ăsta îl face să-şi sugă măseaua dureroasă. Cercetându-şi trupul, reuşeşte să descopere toate formele şi intensităţile durerii: înţepătura insinuantă a durerii de măsele, jena surdă şi monotonă a bandajului de hernie, otrava neastâmpărată care-i sfâşia intestinele, senzaţia enervantă dar îndepărtată a unei unghii întoarse care rodea degetul strivit lângă ea, în pantof, zvâcnirea uşoară pe deasupra nasului care însemna că în ultima oră îşi obosise prea tare ochii şi o durere vecină, dar deosebită în creştetul capului, ca durerea pe care i-o lăsa casca veche de rugby, din piele, după o încăierare înverşunată pe Stadionul Lake. Cassie, Peter, bătrânul Kramer, Judy Lengel, Deifendorf: se învârteau cu toţii în mintea lui. Să-l vadă pe Hummel, să-i telefoneze lui Cassie, să se ducă la dentist, să fie înapoi la şase şi un sfert. Se vede scăpat de treburile astea mărunte, purificat. În viaţa lui îi plăcuse întotdeauna un lucru: să lege cablurile şi să vadă sârmele de aramă, goale, crude şi lucioase desfăcându-se în evantai, când erau descoperite brusc şi cauciucul vechi şi murdar dat la o parte. Inima conductibilă a cablului! Pe vremuri îi era frică să îngroape ceva atât de viu în pământ. Umbra aripii îl strânge atât de tare încât simte că-i tresar maţele: în ele s-a cuibărit un păianjen. Brrrr! în învălmăşeala gândurilor, propria lui moarte iese mereu la suprafaţă, îi arde faţa. I se moaie picioarele, iar inima şi capul i se dilatează nemaipomenit de frică. Oare moartea, întinderea aceea albă, îi era acum menită lui? Febra îi arde obrajii, trupul îi devine nepăsător; şi se roagă în gând să apară în aer o făptură. Sala lungă şi lustruită, luminată de globuri aşezate la intervale regulate, licăreşte în tonuri de miere, de chihlimbar şi de seu. Atât de familiară, atât de familiară, încât e de mirare că în cincisprezece ani paşii lui n-au săpat un făgaş în aceste scânduri, şi totuşi acum pare nouă şi străină, la fel de străină ca în ziua aceea în care, proaspăt însurat şi de puţină vreme tată, având încă accentul dulce, nazal şi tărăgănat din New Jersey, venise pe zăpuşeala unei după-ami-eze de vară să se întâlnească pentru prima dată cu Zimmerman. îi plăcuse Zimmerman. îi plăcuse din prima clipă; felul în care se purta, greoi, stângaci şi cu ocolişuri, îi aducea aminte de un prieten din copilărie al lui taică-său, tovarăş de cameră la seminar, un om misterios care venea uneori duminica, în vizită, şi care nu uita niciodată să aducă o punguliţă cu lemn dulce pentru „tânărul Caldwell". Bomboane pentru George şi o panglică de păr pentru Alma. De fiecare dată. Aşa că încetul

cu încetul începură să iasă din caseta încrustată de pe biroul Almei tot felul de panglicuţe. Zimmerman îi fusese simpatic şi simţise că şi Zimmerman îi plăcuse pe el. Făcuse mare haz de o glumă despre bătrânul Kramer. Nu-şi mai amintea gluma, dar se trezi zâmbind la gândul că făcuse una, acum cincisprezece ani. Caldwell umblă cu paşi din ce în ce mai siguri. Ca un vârtej neprevăzut în atmosferă, i se trezeşte în minte un gând care-i răcoreşte obrajii ca o adiere uşoară, şi anume că un om care trage să moară nu poate merge atât de drept.

Uşa lui Zimmerman, aşezată pieziş faţă de vitrina cu trofeele sportive, care sclipeau ca o sută de făclii, e închisă. În clipa în care Caldwell trece prin faţa ei, se deschide brusc şi doamna Herzog iese încercând să se furişeze chiar sub nasul lui. E tot atât de speriată ca el. Cască ochii mari în dosul ochelarilor strâmbi, cu rame de baga, caramel – iar pălăria cu pană de păun stă şi ea strâmbă ca după o lovitură de trăsnet. Faţă de vârsta lui Caldwell, doamna Herzog e o femeie tânără. Cel mai mare din copiii ei e abia în clasa a şaptea. Dar prin şcoală începuseră să se şi răspândească valuri agitate de protecţie îndreptate către acest copil. Doamna Herzog reuşise să se facă aleasă în comitetul şcolii, ca să poată asigura personal educaţia copiilor ei. În fundul sufletului său de profesor, Caldwell dispreţuia mamele astea băgăreţe. Habar n-au ce înseamnă educaţia: o junglă, o harababură spurcată. Gura ei mâzgălită cu roşu de buze purpuriu refuză cu aroganţă să schiţeze un zâmbet de mirare şi de recunoaştere, rămânând în schimb căscată, într-o stare de uimire sinceră, ca gaura înţepenită a unei cutii de scrisori.

Caldwell întrerupe tăcerea. Cu o neruşinare de puşti, redeşteptată din fundul copilăriei de senzaţia uitată de a fi fost cât p-aci să capete un pumn în nas, o neruşinare care îi încreţeşte faţa, îi spune doamnei Herzog, doamnei Herzog din Comitetul Şcolii:

— Mamă, Doamne, când ai scos capul pe uşă, mi-ai amintit de un ceas cu cuc.

Avea un aer de demnitate jignită, ridicol la o persoană care nu împlinise nici patruzeci de ani şi, auzind acest compliment, se rezemă de clanţa uşii, devenind şi mai glacială. Ochii lui se întunecară şi îşi reluă drumul spre capătul culoarului. Dar lovitura în stomac o primi abia după ce deschise cu violenţă uşile duble, întărite cu plasă de sârmă şi începu să coboare treptele de lângă peretele galben de unde se ştersese porcăria pe care o văzuse scrisă acolo în ajun. O încurcase.

Ce naiba căuta căţeaua aia băgăreaţă? Caldwell simţise în spatele ei, în birou, prezenţa lui Zimmerman ca un nor întunecat. Ar fi fost în stare să simtă atmosfera creată de Zimmerman chiar şi prin gaura cheii. Femeia deschisese uşa ca o persoană care are grijă de ceea ce lasă în urma ei, fără să-şi dea seama de pericolul din faţă. În situaţia în care se găsea în clipa aceea, Caldwell nu-şi putea permite să mai aibă încă un duşman. Biletele de la 18001 la 18145, raportul lui Zimmerman care spunea negru pe albastru că bătuse băiatul în clasă, şi acum asta – se izbise în hol de Mim Herzog, mânjită cu roşu pe buze. I se pune un nod în gât şi ieşind în curte trage aer curat în piept, cu un suspin puternic ca un hohot de plâns. Norii transparenţi şi bucălaţi coborâseră până în dreptul acoperişurilor de ardezie ale claselor. Acoperişurile par unsuroase din pricina luciului şi tăcute şi pline de mister. Atmosfera pare năpădită de un destin grăbit. Ridicând capul şi trăgând aer pe nas cu putere, Caldwell simte o nevoie imperioasă să meargă mai repede, să treacă la trap prin dreptul atelierului lui Hummel, să intre zburând şi nechezând prin uşa din faţă şi să iasă prin dos din toate casele care i-ar apărea în cale în orăşelul Olinger, să urce în galop povârnişul dealului Shale, aspru, cafeniu, pustiit de ger, şi să meargă tot mai departe peste dealuri care devin tot mai line şi mai albastre în depărtare, înainte, tot înainte, spre drumul de la sud-est care taie în diagonală şosele şi râuri îngheţate şi tari ca asfaltul până când în cele din urmă, să cadă mort, cu capul îndreptat spre Baltimore.

Gloata părăsise localul lui Minor. Nu mai rămăseseră decât trei persoane. Minor însuşi, Johnny Dedman şi cumplitul ego de Peter Caldwell, fiul profesorului de ştiinţe naturale. Toţi, în afară de cei neputincioşi şi de cei lipsiţi de adăpost, se află la ora asta acasă, la masă. E ora cinci şi patruzeci. Poşta de alături a închis. Doamna Passify, sprijinindu-se cu grijă pe picioarele ei obosite, coboară gratiile ferestrelor şi închide uşurel sertarele colorate din pricina timbrelor bălţate şi vâră banii număraţi în seiful împodobit cu coloane corintiene. Camera din fund, căreia ea îi întoarce acum spatele, seamănă a spital de front, în care sacii cenuşii cu scrisori zac în nesimţire, cufundaţi în anestezia umbrelor, cu faţa la pământ, deformaţi şi goliţi de măruntaie. Femeia oftează şi se îndreaptă spre fereastră. Unui om care ar trece pe stradă, faţa ei mare şi rotundă i s-ar părea faţa umflată şi caraghioasă a unui copil care se chinuieşte să se uite printr-o ferestruică de vapor – litera o poleită în aur, din vârful

arcului cu litere care formează cuvintele OFICIU POŞTAL.

Aproape de ea, dincolo de zid, Minor răsuceşte metodic şervetul alb şi gros în gâtul aburit al fiecărui pahar de Coca-Cola înainte de a-l aşeza pe un prosop pe care l-a întins lângă chiuvetă. Şi, în contact cu aerul rece, fiecare pahar continuă să degajeze un pic de aburi. Prin fereastra care începe să se înceţoşeze, autostrada geme de maşini grăbite să se întoarcă acasă – o creangă încărcată cu fructe luminoase; în spatele lui Minor localul e aproape gol, ca o scenă unde a avut loc o discuţie, în sufletul lui, Minor fierbe ca un furnal, nările lui păroase par că aruncă flăcări.

— Minor, îl strigă Peter din colţul lui, tare mai eşti demodat. Comunismul nu e lucru rău. În douăzeci de ani o să vină şi aici şi o să trăieşti fericit ca un peşte în apă.

Minor se întoarce de la fereastră cu chelia fulgerând şi creierii fierbându-i de indignare.

— Dacă ar fi trăit bătrânul FDR1 am fi păţit-o, spune el, râzând furios în timp ce i se dilată nările de furie. Dar s-a sinucis sau a murit de sifilis. Pedeapsă de la Dumnezeu, ascultă-mă pe mine!

— Minor, tu nu crezi ce spui. Un om în toate minţile nu poate crede aşa ceva.

— Ba cred, se împotriveşte Minor. Era răscopt la minte, altfel n-ajungeam în situaţia asta jalnică.

1 Franklin Delano Roosvelt. 184

— De ce jalnică, de ce jalnică. Minor? Ţara noastră se află în fruntea bucatelor! Avem bomba cea mare şi bombardierele mari.

— Aaşş, făcu Minor, dând să plece.

— De ce jalnică, de ce jalnică, Minor, de ce jalnică? Minor se întoarce şi spune: – Nici nu se termină anul şi

„Ruskii" au şi intrat în Franţa şi în Italia.

— Ei şi? Ei şi, Minor? într-un fel sau altul, comunismul tot trebuie să vină… numai aşa se poate învinge sărăcia.

Într-o lojă separată, Johnny Dedman aprinsese a opta ţigară Camei într-o oră şi încerca să sufle un inel de fum, prin altul. Deodată, din senin, strigă cuvântul, Război" şi cu degetul bate ritmic pe butonul mare, cafeniu, legat de capătul firului electric pe care-l are deasupra capului.

Minor se întoarce în spaţiul îngust de după tejghea ca să le poată vorbi mai bine băieţilor care stau în lojile întunecoase:

— N-ar fi trebuit să ne oprim după ce-am ajuns la Elba, ci să ne fi continuat drumul şi să fi cucerit Moscova cât aveam şi noi ocazia. Atunci ar fi fost momentul. Ţăranii ne-ar fi primit cu braţele deschise. Asta voia bătrânul Churchill să facem, şi avea dreptate. Era un escroc, dar deştept, foarte deştept. Nu-l iubea pe bătrânul Joe. De fapt nu l-a iubit nimeni, în afară de regele Franklin.

— Minor, zău că eşti nebun, spune Peter. Dar cu Leningradul cum rămâne?

— N-au câştigat ei. N-au câştigat ei! Au câştigat armele noastre. Tancurile noastre. Tunurile noastre, trimise gratis prin poştă, din amabilitatea bunului vostru prieten FDR; a prădat poporul american ca să-i salveze pe ruşii care după aia au întors foaia, şi-s gata să treacă oricând Alpii spre Italia.

— Încerca să-l bată pe Hitler, Minor. Ţi-aduci aminte? AdolfH-I-T-L-E-R.

— Eu îl ador pe Hitler, anunţă Johnny Dedman. Şi trăieşte! E în Argentina.

— Şi Minor îl adoră, spune Peter cu vocea subţiată de furie, simţind că-i arde tot trupul, Nu-i aşa, Minor? Nu găseşti că Hitler a fost un om simpatic?

— Nu, nu găsesc! exclamă Minor.

— Ce ai tu contra comunismului, Minor? N-or să te trimită la muncă. Eşti prea bătrân şi prea bolnav.

— Bum. Bum, strigă Johnny Dedman. Ar fi trebuit să aruncăm câte o bombă atomică pe Moscova, Berlin, Paris, Franţa, Italia, México City şi Africa. Asta e! Energia nucleară. Mie îmi place norul ăla ca o ciupercă.

— Minor, spune Peter, Minor, de ce ne exploatezi în halul ăsta? Nişte bieţi adolescenţi! Ai aplecat scândura de la „biliardul automat" atât de tare, încât nimeni în afară de Dedman nu mai poate câştiga, dar el e un geniu.

— Da, sunt un geniu, repetă Dedman.

— Şi pe urmă, ăştia nici măcar nu cred într-un Creator Divin, declară Minor.

— Păi, Doamne iartă-mă, da' cine mai crede? exclamă Peter, roşindu-se de ce spusese, dar nefiind în stare să se oprească pentru că dorea să-l strângă cu uşa pe omul ăsta care în tâmpenia lui republicană şi cu puterea lui îndărătnică de animal, reprezenta tot ceea ce-l ucidea

pe taică-său în lume. Trebuia să-l împiedice pe Minor să se întoarcă cu spatele, trebuia să păstreze, cum s-ar zice, lumea deschisă. Tu nu. Eu nu. De fapt, nu crede nimeni. Totuşi în fanfaronada asta, acum când îi dăduse drumul, Peter înţelese că îl trădează cumplit pe taică-său. În mintea lui îl vedea cum lunecă, ameţit de lovituri, şi cade în prăpastie. Aşteaptă, cu atâta nesaţ încât i se usucă gura, o replică a lui Minor, oricare ar fi ea, ca să poată prin devieri şi ocolişuri în discuţie să găsească un mijloc de a retracta ce spusese. Multă energie mai cheltuia Peter dorind să retracteze lucruri pe care le spunea.

Te cred, spuse Minor, simplu, întorcându-se. Ieşirea e ferecată.

— În doi ani, spune Johnny Dedman, socotind cu voce tare, o să avem război. Eu o să fiu maior, Minor o să fie sergent-major şi Peter o să cureţe cartofi în spatele popotei, în dosul lăzilor de gunoi. Suflă încet un inel de fum care se umflă şi pe urmă, minune, strângându-şi buzele şi subţiindu-le ca o broască de cheie, expiră un inel mai mic care se strecoară repede trecând prin cel mare. În clipa în care se întrepătrund, inelele se estompează şi un nor dezlânat de fum se întinde ca un braţ spre firul electric. Dedman, creator blazat, oftează.

— Era putred la minte, strigă Minor de departe, de la tejghea, şi Truman era tâmpit. Omul ăsta era atât de prost încât magazinul lui de mărunţişuri a dat faliment şi numaidecât după aceea s-a apucat să conducă Statele Unite ale Americii.

Uşa împinsă se deschide şi întunericul de afară se materializează sub forma unei siluete solide, cu o bonetă de lână pe cap.

— Peter e aici? întreabă silueta.

— Domnul Caldwell, spune Minor, cu vocea joasă cu care saluta adulţii. Da, este. Tocmai îmi spunea că e comunist şi ateu.

— Ştii bine că spune asta doar ca să te necăjească. Nu există în tot oraşul niciun om pe care să-l preţuiască mai mult decât pe Minor Kretz. Eşti un adevărat tată pentru el, şi să nu crezi că maică-sa şi cu mine nu-ţi suntem recunoscători.

— Hei, tată, strigă Peter, căruia îi era ruşine pentru el. Caldwell se întoarce lângă loji clipind; părea că nu e în stare să-şi găsească băiatul. Se opreşte în dreptul lojei lui Dedman.

— Cine e? A, tu eşti, Dedman? Tot n-au reuşit să te scoată absolvent?

— Bună, George! spune Dedman. Caldwell nu se aşteaptă la prea

multă politeţe din partea elevilor săi, dar ar fi vrut măcar să i se adreseze pe un ton respectuos. Şi ei îşi dădeau, bineînţeles, seama de asta. Cruzimea merge mână-n mână cu inteligenţa, iar bunătatea cu prostia. Am auzit că iar ţi-au bătut echipa de înot. A câta oară? A optzecea, în şir?

— Au făcut şi ei ce-au putut, spuse Caldwell. Astea-s cărţile, cu astea a trebuit să jucăm.

— Hei, uite, am eu nişte cărţi, spune Dedman, cu obrajii îmbujoraţi şi genele lui lungi întoarse. Uită-te la cărţile mele, George. Băgă mâna în buzunarul cămăşii verzi ca pădurea, vrând să scoată pachetul de cărţi pornografice.

— Să nu te prind că le scoţi, strigă Minor de sus de la tejghea. Lumina electrică îi albea ţeasta şi scotea scântei reci din paharele uscate de Coca-cola.

Caldwell păru că n-aude. Se îndreptă spre loja unde stătea băiatul lui şi fuma ţigări mentolate. Nedând niciun semn că ar fi observat ţigara, se strecură aşezându-se în faţa lui Peter şi spuse:

— Ah, Doamne, mi s-a întâmplat un lucru foarte ciudat!

— Ce anume? Ce face maşina?

— N-ai să crezi, dă-i gata. Nu ştiu cum face Hummel ăsta dar e, cum s-ar zice, un adevărat maestru în meseria lui. S-a purtat frumos cu mine toată viaţa. Deodată îi vine o nouă idee şi întoarce capul: Tot aici eşti, Dedman?

Dedman ţinea cărţile între buze şi le tot făcea vânt cu mâna. Se uită la Caldwell cu ochi strălucitori.

— Da!

— De ce nu te laşi de şcoală, să te duci să lucrezi cu Hummel? După câte-mi amintesc, ai mare talent la mecanică.

Băiatul ridică din umeri, stânjenit de interesul neaşteptat pe care i-l arăta Caldwell.

— Aştept să izbucnească războiul, spuse.

— Atunci ai s-aştepţi mult şi bine, băiete, îi strigă profesorul. Nu-ngropa talentul în pământ. Lasă flacăra să ardă. Dacă aş avea eu talentul tău la mecanică, puştiul meu de colo, săracul, ar mânca numai icre negre.

— Am cazier.

— A avut şi Bing Crosby. A avut şi Sfântul Pavel, dar asta n-a fost o piedică pentru ei. Nu te-agăţa de asta. Vorbeşte cu Al Hummel. E cel

mai bun prieten pe care-l am în oraşul ăsta şi unde mai pui că eu eram într-o situaţie mult mai proastă decât a ta. Tu n-ai decât optsprezece ani. Eu aveam treizeci şi cinci.

Nervos, Peter mai trage un fum, dar, îngrozitor de stingherit de prezenţa lui taică-său, stinge ţigara mentolată fumată doar pe jumătate. Tare ar dori să schimbe discuţia, pe care e convins că Deadman o va relata mai târziu ca pe o poveste hazlie.

— Tată, ce lucru ciudat ziceai că ţi s-a-ntâmplat? în timp ce fumul îi umple plămânii cu otrava lui subtilă, Peter se simte năpădit de o silă îngrozitoare faţă de toată învălmăşeala asta mediocră, sterilă, greţoasă. Undeva există un oraş mare în care va fi liber.

Tatăl lui vorbeşte încet să nu-l audă decât el.

— Treceam acum vreo zece minute pe culoar, când deodată s-a deschis uşa clasei lui Zimmerman, şi cine crezi că iese? Doamna Herzog!

— Ei, şi ce-i aşa de ciudat? Doamna Herzog face parte din comitetul şcolii.

— Nu ştiu dacă fac bine că-ţi spun, dar cred că eşti destul de mare acum: arăta de parcă se iubise cu cineva.

Peter chicoti mirat.

— Se iubise? apoi pufni din nou în râs, regretând că-şi stinsese ţigara, un gest care acum i se păru pretenţios.

— Femeile au o anumită înfăţişare în situaţiile astea, o anumită expresie. Aşa avea şi ea când a dat cu ochii de mine.

— Dar cum era? Avea toate hainele pe ea?

— Da, sigur că da, dar avea pălăria strâmbă şi roşul de pe buze mâzgălit.

— U-huhu!

— Asta e. U-hu-hu. Eu nu trebuia să văd toate astea.

— Dar nu-i vina ta, tu mergeai pe sală.

— N-are importanţă că nu-i vina mea. Dacă-i vorba aşa, nimeni nu-i niciodată vinovat de nimic. Şi totuşi, de data asta parc-aş fi intrat într-un cuib de viespi. Zimmerman se joacă de cincisprezece ani cu mine de-a şoarecele şi pisica. Dar acu' mi s-a-nfundat.

— Vai, tată, ai o imaginaţie mult prea bogată. Probabil că se dusese şi ea să întrebe ceva. Ştii bine că Zimmennan primeşte la orice oră.

— N-ai văzut privirea ei când a dat cu ochii de mine!

— Ei, şi tu ce-ai făcut?

— I-am zâmbit politicos ca de obicei şi mi-am văzut de drum. Dar s-a dat de gol. Şi o ştie.

— Hai, tată, să fim serioşi! Crezi că e în stare să facă ceva cu Zimmerman? E o femeie aproape bătrână, ce Dumnezeu!

Peter se miră văzând că taică-său zâmbeşte.

— Are o reputaţie precisă în oraş, reluă Caldwell. Are cel puţin zece ani mai puţin ca Herzog. De altfel, nu l-a luat decât după ce erau' a strâns o sumă frumuşică.

— Bine, tată, dar are un copil în clasa a şaptea. Peter e exasperat că taică-său nu vede lucrurile care sar de obicei în ochi. Femeile care candidează la funcţia de membru în consiliul şcolii n-au sex. Viaţa sexuală e apanajul adolescenţei. Nu ştie cum să-i explice asta lui taică-său cu tact. E drept că apropierea acestui subiect de taică-său i se pare atât de greu de conceput, încât simte că i s-a înţepenit limba în gură.

Taică-său îşi frânge mâinile pătate cu pistrui, atât de tare, încât se albesc la articulaţii. Geme.

— Simţeam prezenţa lui Zimmerman ca pe un nor gros de ploaie. O simt şi acum! Uite, m-apasă pe piept.

— Ah, tată, îl întrerupse Peter nepoliticos, eşti caraghios. De ce vrei să faci din ţânţar armăsar? Zimmerman nu-i nici pe departe cum îl vezi tu! E doar un tâmpit bătrân, care-ţi scapă printre degete şi căruia îi place să pipăie fetele.

Tatăl ridică ochii speriat; are o expresie abătută.

— Ce n-aş da să am certitudinile tale, Peter. Dacă le-aş fi avut, aş fi băgat-o pe maică-ta la varieteu, iar tu nici nu te-ai fi născut. Asta era mustrarea cea mai aspră pe care i-o făcuse vreodată Caldwell. Băiatul simte că-i ard obrajii. Ar fi bine să-i telefonez! Şi se ridică cu greu, ieşind din lojă. Sunt obsedat de gândul c-o să cadă bătrânul Kramer pe scară. Dacă mai trăiesc îi fac o balustradă.

Peter îl urmează până în partea din faţă a sălii.

— Minor, spune Caldwell, schimbă-mi te rog, dacă nu te superi, o hârtie de zece dolari. Minor ia bancnota. Caldwell îl întreabă: Şi când crezi c-or să ajungă ruşii la Olinger? Te pomeneşti că se urcă acu' în troleibuz, la Ely!

— Aşchia nu sare departe de trunchi. Nu-i aşa, Minor? strigă Johnny Dedman dintr-un colţ.

— Vrei să ţi-l schimb într-un fel anume? întreabă Minor, acru.

— O hârtie de cinci, patru de unu, trei monezi de douăzeci şi cinci de cenţi, două de zece cenţi şi una de cinci. Sper să vină, continuă Caldwell.

Ar fi lucrul cel mai bun care i s-ar întâmpla acestui oraş, de când au plecat indienii. Ne-ar aşeza în dreptul zidului de la poştă şi ne-ar scăpa de necazuri, uite pe toţi ţapii ăştia bătrâni ca dumneata şi ca mine!

Minor nu vrea să asculte. Pufăie atât de furios, încât Caldwell îl întreabă mâhnit, cu o voce ascuţită, vocea lui de investigaţii.

— Da' după tine, care ar fi soluţia? Suntem toţi prea blegi ca să murim de mâna noastră.

Ca de obicei, nu primeşte niciun răspuns. Ia în tăcere banii schimbaţi şi îi întinde lui Peter hârtia de cinci dolari.

— Ce să fac eu cu asta?

— Să mănânci. Omul e un mamifer care trebuie să mănânce. Nu-i putem cere lui Minor să te hrănească pe gratis, cu toate că e destul de cavaler s-o facă. De asta sunt convins!

— Dar de unde i-ai luat?

— Lasă! Nu te mai frământa!

După răspuns, Peter îşi dă seama că taică-său a intrat din nou în fondul de atletism al şcolii, pe care îl are în grija lui. Peter nu înţelege nimic din încurcăturile financiare ale lui taică-său. Ştie doar că sunt mari şi periculoase. O dată, cu vreo patru ani în urmă, când era el mic, Peter visase că taică-său fusese chemat să dea socoteală. Cobora treptele primăriei, palid, îmbrăcat doar într-o cutie de carton, din alea de băcănie, de sub care îi ieşeau picioarele goale, ca nişte fuse gălbui, şi se clătina în timp ce o mulţime de oameni din Olinger îl înjurau, râdeau şi aruncau în el cu nişte obiecte negre şi moi, care se loveau de cutie cu un zgomot surd. Şi aşa cum se întâmplă în visurile noastre în care suntem autori şi eroi, Dumnezeu şi Adam, Peter înţelese că în sala primăriei se judecase un proces. Tatăl lui fusese declarat vinovat, despuiat de tot ce avea, biciuit şi aruncat în lume, într-o stare mai jalnică decât dac-ar fi fost un vagabond. După cât era de palid se vedea de cât colo că ruşinea avea să-l ucidă. Şi în visul lui, Peter strigase: „Nu! nu înţelegeţi, staţi!" Dar cuvintele îi ieşiseră din gâtlej cu o voce de copil. Încercase să le explice cu glas tare cetăţenilor furioşi cât de nevinovat era taică-său, cât era de istovit de muncă, cât era de

frământat, de conştiincios, de atent. Dar picioarele oamenilor îl împingeau, îl înăbuşeau şi nu reuşea deloc să se facă auzit. Şi, înainte să fi apucat să le explice ceva, se trezise. Aşa că acum, la local, se simţea de parcă ar fi acceptat o bucăţică din pielea jupuită a lui taică-său şi ar fi pus-o bine în portofel, ca s-o dea pe hamburgeri, pepsi-cola cu lămâie, prăjituri cu alune şi ciocolată de la Reese, care fac atât de rău la psoriazis, şi ca să joace la biliardul automat.

Telefonul public e prins de perete, în dosul raftului cu benzi desenate. Caldwell ceru Firetown şi vârî în aparat o monedă de cinci cenţi şi una de zece.

— Cassie? Suntem la Minor… Da, s-a reparat. Era axul cardanic… zice c-o să coste vreo douăzeci de dolari, da' n-a socotit încă mâna de lucru. Spune-i bătrânului că a întrebat Al de el… N-a căzut încă pe scară? Nu? Ştii bine că n-am vrut să spun asta… sper să nu cadă… nu, nu, n-am avut nicio clipă de răgaz, trebuie să fiu la dentist în cinci minute… drept să-ţi spun, Cassie, mi-e frică de ce o să spună… ştiu… ştiu… cred că pe la unsprezece. Ai rămas fără pâine? Ţi-am cumpărat aseară un sandviş italian. Zace şi-acu' în maşină… Ce? Se simte foarte bine. I-am dat adineauri cinci dolari să mănânce… îl chem! Caldwell îi întinse receptorul lui Peter. Vrea maică-ta să-ţi vorbească.

Lui Peter nu-i făcea nicio plăcere s-o introducă pe maică-sa într-un local care constituia miezul unei părţi din viaţa lui, cu care ea n-avea nicio legătură. Vocea ei părea slabă şi crispată de parcă, îngrămădind-o în cutia de metal, societatea de telefoane ar fi jignit-o. Atracţia magnetică pe care o exercita asupra lui se transmitea prin cablu, aşa ca şi el se simţea mai mic şi mai slab.

— Bună.

— Peter, cum ţi se pare că arată?

— Cine?

— Cine? Tata. Cine vrei să fie?

— Cam obosit şi cam nervos. Da' nu-mi dau seama. Cu el nu se ştie niciodată!

— Eşti tot atât de îngrijorat ca mine?

— Da. Sunt. Sigur că sunt!

— De ce nu i-a mai telefonat doctorului Appleton?

— Poate crede că nu-s gata radiografiile. Peter se uită la ta-ică-său de parcă ar fi aşteptat o încuviinţare. Dar Caldwell e vârât într-o discuţie nesfârşită cu Minor, plină de scuze şi explicaţii. „… Când

vorbeam adineauri de comunişti, să ştii că n-am vrut să fiu ironic, Minor…”

Telefonul surprinde conversaţia şi întreabă:

— Cu cine vorbeşte?

— Cu Minor Kretz.

1 – îl fascinează oamenii ca Minor, nu crezi? rosti cu amărăciune la urechea lui Peter vocea de femeie în miniatură.

— Vorbesc despre ruşi.

În aparat se aude un zgomot ca o tuse, şi Peter îşi dă seama că maică-sa a început să plângă. Simte un gol în stomac, încearcă să găsească ceva de spus. Privirea lui se opreşte ca o muscă pe un bibelou, una dintre bucăţile de ghips pictat care imitau murdăria de om şi care serveau la farse.

— Ce face câinele? întrebă el.

Maică-sa se chinuie să respire normal; între o criză de plâns şi alta vocea ei devine ciudat de calmă şi de rece.

— A stat în casă toată dimineaţa şi după masă i-am dat în sfârşit drumul să alerge pe afară. Când s-a întors mi-am dat seama că vânase iar un sconcs. Tata e atât de supărat pe mine că nici nu mai vrea să iasă din cameră. Când nu-i pâine în casă îşi pierde orice control.

— Crezi că Lady a omorât sconcsul?

— Da, aşa cred! începu să râdă.

— Tata spune că se duce la dentist.

— Da, sigur, acuma când e prea târziu! Peter simte în urechi un nou val de lacrimi tăcute. Mintea lui e năpădită de imaginea ochilor maică-sii – aşa cum şi-i închipuia el – tiviţi cu roşu şi îngreunaţi de lacrimi. Şi un miros slab de grâne, de iarbă sau grâu, îl gâdilă pe la nas.

— Nu cred că e prea târziu, de ce să fie, spuse Peter. Vorbele lui sunt umflate şi nesincere, dar trebuia să spună ceva. Numerele de telefon zmângălite de băieţi pe perete, deasupra aparatului, începură să-i joace în faţa ochilor.

— Să sperăm că nu e… Peter! oftează maică-sa.

— Da?

— Să ai grijă de tata.

— Am să încerc. Numa’ că-i cam greu.

— Nu-i aşa? Dar te iubeşte mult!

— Bine. O să încerc. Vrei să vină acum acasă?

— Nu. Se opreşte şi apoi, cu talentul teatral pe care-l avea să

capteze publicul, un talent care constituia, poate, în fantezia lui Caldwell germenele raţiunii pentru care ar fi vrut s-o faci actriţă de varieteu, repetă cu o voce tremurată, dar plină de înţeles: Nu.

— Bine, atunci ne vedem pe la unşpe! Mintea mamei, despărţită de făptura ei fizică lângă care Peter găsea întotdeauna alinare, îl obosea îngrozitor. Cassie îşi dădu seama de asta şi păru şi mai jignită şi mai străină, mai miniaturală şi mai împietrită. Buletinul meteorologic prevede zăpada.

— Da, se cam simte în aer.

— Bine. Bine, Peter. Închide telefonul şi las-o pe biata ta mamă. Eşti un băiat bun. Nu te mai necăji.

— Bine, dar nu te necăji nici tu. Eşti o femeie tare cumsecade… Ce idee să vorbeşti aşa cu propria ta mamă! Pune telefonul la loc în furcă, uimit de vorbele lui.

Cojiţele de pe piele încep să-l mănânce. E ciudat că de câte ori vorbeşte cu maică-sa la telefon, ea devine în chip incestuos o simplă femeie, o voce cu care împarte o taină.

— Părea necăjită? îl întrebă taică-su.

— Puţin. Cred că bătrânu' iar face mutre!

— La asta se pricepe grozav! Caldwell se întoarce către Minor şi-i explică: E vorba de socru-meu. Are optzeci şi patru de ani şi când face mutre te înfurie de-ţi ieşi din pepeni. Le simţi chiar şi prin gaura cheii. Omul are mai multă putere în degetul mic, decât avem noi doi împreună, de la burtă în sus.

— Mmmm! mormăie Minor încet, punând pe tejghea un pahar de lapte cu spumă. Caldwell îl goleşte din două înghiţituri, îl pune pe tejghea, se strâmbă de durere, păleşte puţin, şi se abţine să nu râgâie.

— Mamă, Doamne! spune. Laptele ăsta a luat-o pe unde nu trebuie. Continuă să pronunţe cuvântul „lapte" ca în New Jersey. Îşi plimbă limba peste dinţii din faţă de parcă ar fi vrut să-i cureţe. Şi acum mă duc la doctorul Smulge-tot.

— Să vin cu tine? întrebă Peter. Pe dentist îl chema de fapt Kenneth Schreuer şi avea cabinetul două străzi mai departe, pe autostradă, dincolo de liceu, pe partea cealaltă, în dreptul terenurilor de tenis. La el radioul e deschis de la nouă dimineaţa până la şase seara şi ascultă mereu seriale din acelea siropoase. Miercurea şi duminica, din primăvară până-n toamnă, trece, în haine de doc alb, dincolo de şinele troleibuzului şi devine unul din cei mai buni jucători de tenis ai

comitatului. Se pricepe mai bine la tenis decât la dinţi. Mama lui lucrează la bufetul şcolii.

— Nu, nici vorbă, spuse Caldwell. Ce să faci acolo, Peter? Răul s-a produs. Nu te mai necăji pentru mormanul ăsta de deşeuri. Rămâi aici, că-i cald şi ai prieteni.

Deci prima acţiune în urma recomandărilor maică-sii de a avea grijă de taică-său e să urmărească cu privirea omul suferind, cu haina lui fără nasturi şi prea scurtă, cu căciula tricotată trasă peste urechi, cum iese singur prin uşa întunecată şi se îndreaptă către un nou dezastru.

— Ei, Peter, strigă Johnny Dedman din loja lui, sincer, la început, când stăteai aşa cu taică-tău contra luminii, nu reuşeam deloc să-mi dau seama care-i unul şi care-i celălalt.

— El e mai înalt, spuse Peter pe un ton tăios. Dedman, în formă de băiat bun şi sincer, nu-l interesează. Odată cu căderea nopţii simte cum se dezvoltă în el rezerve dulci şi nelimitate de perversitate. Se întoarce şi, bizuindu-se pe greutatea celor cinci dolari pe care-i are în buzunarul de la spate, îi spune lui Minor, cu un aer de triumf: Doi hamburgeri. Fără sos, şi un pahar din laptele dumitale botezat şi cinci monezi de cinci cenţi pentru biliardul dumitale măsluit. Se întoarce în loja lui şi aprinde din nou ţigara mentolată pe care o stinsese, fumată doar pe jumătate. O răceală polară îi înfioară gâtul puternic; se agită, ţanţoş, în arena goală a localului, convins că toate privirile lumii sunt aţintite asupra lui. Gândul că are vrând-nevrând o perioadă de timp liber înaintea lui, visul de libertate al unui copil, îl entuziasmează atât de tare încât inima începe să-i bată de două ori mai repede, gata-gata să se fărâme, colorând aerul întunecat în roz. Iartă-mă.

— Iubitule, nu vrei să aştepţi?

— Mmm?

— Nu există alt loc mai potrivit decât biroul tău?

— Nu. Iarna nu.

— Dar ne-a văzut cineva.

— Te-a văzut pe tine.

— Dar a înţeles. Am văzut pe faţa lui că ştie. Părea la fel de speriat ca mine.

— Caldwell ştie şi nu ştie.

— Ai încredere în el?

— Până acum nu s-a pus niciodată problema de încredere între

noi.

— Dar acum?

— Am încredere.

— Nu cred că faci bine. N-am putea să-l dăm afară? Spre marea ei nedumerire, bărbatul începe să râdă cu poftă.

De obicei, ea nu prea îşi dă seama când spune ceva cu haz.

— Prea mă crezi atotputernic. Omul e profesor la noi de cincisprezece ani. Are prieteni. Are vechime.

— Dar e incompetent. Nu se poate să nu fie.

Îl supără să vadă că, fiind în braţele lui, începe să argumenteze şi să pună întrebări; i se pare un lucru nepotrivit. Prostia femeilor îl dezamăgeşte mereu, cu o intensitate surprinzătoare, veşnic nouă.

— Mai ştii? Competenţa nu se determină chiar atât de uşor. Stă în clasă şi îi suportă, ceea ce contează cel mai mult. Şi în plus, mi-e credincios. E credincios.

— De ce ţii atât de mult cu el? Ar putea să ne distrugă pe amândoi.

Zimmerman începe din nou să râdă.

— Hai, liniştește-te, păpuşica mea. Oamenii sunt mai greu de distrus decât crezi. Deşi accesele ei de îngrijorare erau uneori neplăcute, prezenţa ei fizică îl liniştea grozav, şi în starea de destindere lăuntrică cuvintele păreau că lunecă din gura lui fără ca el să-şi mai ostenească mintea, aşa cum curge un lichid de la o înălţime sau cum se risipesc substanţele gazoase în vid.

Femeia devine vehementă şi ţeapănă în braţele lui.

— Nu-mi place omul ăsta. Nu-mi place aerul lui naiv şi zâmbetul lui afectat.

— Mutra lui te face să te simţi vinovată. Această observaţie surprinzătoare transformă curiozitatea ei în tandreţe.

— Crezi c-ar trebui să ne simţim vinovaţi? întrebarea e de fapt rostită cu sfială.

— Bineînţeles. Dar după!

Asta o făcu să zâmbească şi zâmbetul îi îndulceşte buzele şi, sărutând-o, Zimmernan are senzaţia că, în sfârşit, soarbe şi el o înghiţitură după ce, multă vreme, i-a fost sete. Faptul că sărutarea nu-i astâmpără setea, ci dimpotrivă, o aţâţă, faptul că fiecare sărutare cere alta şi mai pătimaşă, că se trezeşte într-un vârtej de dorinţe, care cresc devenind din ce în ce mai mari – acest fapt, deci, nu i se pare lui

Zimmerman o cruzime, ci mai degrabă providenţa mărinimoasă şi stăruitoare a Naturii.

Un arbore al durerii prinde rădăcini în falca lui. Aşteaptă! Aşteaptă! Kenny ar fi trebuit să mai aştepte câteva clipe să-şi facă efectul novocaina. Dar e sfârşitul zilei şi băiatul a obosit şi e grăbit. Kenny fusese unul dintre primii elevi ai lui Caldwell, prin anii treizeci. Şi acelaşi băiat, care acum începuse să chelească destul de tare, îşi proptea cu toată puterea genunchiul de braţul scaunului ca să aibă mai multă forţă în cleştele care mă-cina dintele şi-l zdrobea ca pe o bucată de cretă, pe când încerca să-l răsucească şi să-l scoată din rădăcină. Caldwell se temea ca dintele să nu se fărâme în cleşte şi să-i rămână în cap ca un nerv zgândărit şi gol. E adevărat că nu simţise în viaţa lui o asemenea durere: un arbore întreg încărcat cu flori, fiecare floare revărsând în aerul albastru şi livid o puzderie de stele verzi şi clare. Deschide ochii mari şi nu-i vine să creadă că un asemenea fleac poate dura la nesfârşit, dar orizontul lui e limitat de buzele spălăcite, trandafirii şi strânse puţin asimetric şi de expresia hotărâtă a gurii dentistului, cu mirosul ei de cui-şoare, gura unui om slab. Puştiul încercase să se facă doctor în medicină, dar căzuse la proba de inteligenţă şi de aceea se făcuse măcelar. Caldwell se gândeşte că durerea care se ramifică în capul lui trebuie să fie consecinţa unei greşeli pedagogice, pe care o făcuse pe vremea când dentistul îi era încă elev, consecinţa neputinţei lui de a întipări în mintea chinuită a băiatului puţin respect şi răbdare; şi de aceea acceptă durerea ca atare. Arborele dobândeşte o densitate ideală; ramurile şi florile lui se împletesc formând o singură pană argintie, un con, o coloană de durere, o coloană care se ridică spre cer, în timp ce la temelia ei zace craniul lui Caldwell. O coloană de argint pur şi lucios fără o umbră, fără o mâzgăleală, fără o pată, fără o fărâmă de aliaj.

— Poftim. Kenneth Schreuer oftează uşurat, îi tremură mâinile şi are spatele ud de sudoare. îi arată lui Caldwell prada lor prinsă în cleşte. Caldwell îşi concentrează cu greu privirea de parcă ar fi ieşit cu capul umflat dintr-un vis. E vorba de o fărâmitură de fildeş, mică şi fără luciu, cu pete negre şi cafenii, aşezată pe nişte picioare strâmbe, moi şi roz. Pare absurd de banală, mult prea banală ca să se fi opus cu atâta îndârjire să fie scoasă.

— Scuipă, spuse dentistul.

Caldwell se apleacă ascultător peste chiuveta galbenă şi şuvoiul

de sânge se contopeşte cu vârtejul transparent de apă limpede care se tot roteşte. Sângele pare portocaliu şi tulbure din pricina salivei. Senzaţia că are capul de argint pur e înlocuită cu o ameţeală difuză. Spaima şi presiunea dispar prin gaura din gingie. Brusc, simte o recunoştinţă caraghioasă pentru tot ce există pe lume, pentru marginea circulară, curată şi sclipitoare a chiuvetei rotunde de smalţ, pentru ţeava curbată, mică şi strălucitoare care scuipă apa în chiuvetă, pentru mâzgălitura mică de rugină cu coada ei de cometă, pe care această Charibilă în miniatură a săpat-o în locul unde apa se învârte şi impulsul ei moare. E recunoscător pentru mirosul slab, caracteristic al cabinetului dentar, pentru sunetele instrumentelor pe care Kenny le pune la loc în sterilizator, pentru radioul de pe etajeră, care filtrează prin paraziţi un fior de muzică de orgă. Crainicul intonează „Iubesc misterul!” şi orga în extaz se avântă din nou.

— Ce păcat că n-ai coroana măselelor atât de tare ca rădăcina, spuse Kenny.

— Să ştii că aşa e şi cu viaţa mea, răspunse Caldwell. Picioare mari şi capul slab. Pe când vorbeşte, limba i se împiedică de ceva moale şi pufos. Mai scuipă o dată şi, ciudat, aspectul pe care îl are sângele lui îi dădu curaj.

Kenny curăţă cu un instrument de oţel dintele scos, despărţit acum pentru totdeauna de legăturile sale pământeşti, şi îl ţine sus, departe de podea, ca pe o stea. Kenny scobeşte şi scoate o fărâmă de plombă neagră, pe care o apropie de nas şi o miroase.

— Hm! exclamă, da, era pierdut. Trebuie să te fi durut îngrozitor!

— Numai când eram atent!

La radio, crainicul explică… i-am lăsat deci, pe Reggie şi pe doctor, prizonieri în marea metropolă subterană a maimuţelor, (se aude un sunet ca de maimuţe care trăncănesc, ţipă şi mormăie triste). Doctorul se întoarce către Reggie (sunetul se pierde) şi-i spune…

Doctorul: Trebuie să ieşim de aici. Prinţesa aşteaptă!

Ciipi cip! Birrap, birrruu!”

Kenny îi dă lui Caldwell două tablete de Anacin într-un plic de celofan.

— S-ar putea să te supere după ce trece efectul novocainei.

„Dar n-a avut niciodată efect”, se gândi Caldwell. Înainte să plece scuipă pentru ultima dată în chiuvetă. Sângele nu mai curge atât de

repede şi de tare şi e mai gălbui. Atinge sfios cu limba locul unde acum s-a format un crater alunecos. Are o senzaţie vagă de amorţeală, senzaţia dureroasă că a pierdut ceva. Înc-o zi, înc-o măsea. (Ar trebui să scrie versuri la ilustratele umoristice pentru Ziua îndrăgostiţilor.)

Iată-l pe Heller. Înaintează pe culoarul anexei. Plici, placi, plici, placi. Doamne, cât îşi iubeşte omul ăsta măturoiul!!!

Trece de toaleta fetelor, măturând sârguincios, presară ceară roşie, o întinde cu mătura, făcând podeaua oglindă, trece de camera 113, unde arta – oglinda vizibilă a gloriei invizibile a lui Dumnezeu – e susţinută de domnişoara Schrack, trece de camera 11, unde se ascund maşinile de scris, sub giulgiuri negre şi zdrenţuite, de sub care iese ici, colo, braţul straniu de argint al carului, trece de camera 109 cu harta mare, gălbuie şi fragilă a drumurilor pe care în Europa carolingiană se transportau mirodeniile, chihlimbarul, blănurile şi sclavii, trece de camera 107 care pute a bioxid de sulf şi a hidrogen sulfurat, de 105, 103, toate cu uşile închise şi geamuri mate, trece prin faţa unor dulăpioare verzi care descresc nebuneşte, în perspectivă, până la zero, trece culegând tacticos, sub asaltul măturii, nasturi, scame, gologani, fire destrămate, poleială, ace de cap, celofan, păr, aţă, sâmburi de mandarină, dinţi de pieptene, coji de la psoriazisul lui Peter Caldwell şi toate fărâmiţele nedemne, fulgii, bucăţelele fără importanţă – şi firele de praf care strângându-se alcătuiesc împreună un univers – le strânge pe toate, fredonând ca pentru el o melodie de demult. E fericit. Şcoala e a lui. Orologiile de pe toate suprafeţele de lemn arată în acelaşi timp ora 6 şi 10. În împărăţia lui subterană, unul dintre cazanele mari ia o hotărâre irevocabilă şi absoarbe dintr-o singură înghiţitură un sfert de tonă de ouă de cărbune; antracit de Pennsylvania, o fosilă de Lepidodendron, timp pur în stare comprimată. Focul din inima furnalului arde cu o văpaie albă pe care n-o poţi vedea decât printr-o deschizătură acoperită cu mică.

Heller ţine subsolul acestui liceu strâns la pieptul lui ruginit. Când a fost transferat din postul de îngrijitor al Şcolii primare unde copii mici, cu stomacul delicat ca nişte mieluşei, lăsau în fiecare zi în urma lor băltoace de vărsături râncede pe care el, Heller, trebuia să le şteargă şi să dea apoi cu sare de amoniac, a fost ziua cea mai mare din viaţa lui. Aici nu mai avea parte de asemenea umilinţe, cu excepţia porcăriilor scrise pe pereţi şi, din când în când, a unei grămezi de murdărie, lăsată dinadins, în closetul pentru bărbaţi.

Amintirea oamenilor şi a hainelor pe care le poartă lasă în hol un miros ofilit. Ţâşnitoarele cu apă de băut stau gata să pornească. Radiatoarele torc. Uşa laterală se trânteşte; unul din membrii echipei A de baschet juniori intră cu sacul de sport şi se duce jos la vestiar. Domnul Caldwell şi domnul Phillips se întâlnesc pe treptele intrării principale şi joacă, unul înalt, altul scund, vechea scenă a lui Alphonse şi Gaston, legată de cine să intre mai întâi pe uşă. Heller se apleacă şi ia cu făraşul lui mare mormanul de praf şi scame, înviorat de câteva fâşii de hârtie colorată. Duce apoi gunoiul şi-l varsă în lada mare de carton care aşteaptă mai încolo. Şi apoi, o porneşte în urma măturii mai departe, şi dispare după colţ, plici, placi.

Gata, s-a dus!!!

— George, am auzit că nu prea te-ai simţit bine, îi spune Phillips colegului său. Se aflau în faţa vitrinei în care se ţin cupele sportive. Văzând la lumina sălii firicelul de sânge care se prelinge în colţul gurii lui Caldwell, se sperie. I se întâmplă mereu să observe imperfecţiuni sau neglijenţe în aspectul exterior al celuilalt şi, în sufletul lui, asta-l întristează.

— Când mai bine, când mai rău, răspunde Caldwell. Phill, sunt disperat că nu găsesc o serie întreagă de bilete. De la numărul 18.0011 la 18.145.

Phillips cade pe gânduri şi face brusc câţiva paşi în lături vechiul lui obicei – de parc-ar fi vrut să netezească pământul din ogradă.

— Ei şi? Nişte petice de hârtie, spune.

— Şi banii-s tot hârtii! sare Caldwell.

— Ai luat ceva? îl întrebă Phillips, văzând cât pare de bolnav. Caldwell îşi strânge buzele, cu expresia lui stoică.

— Las că mă fac eu bine, Phil. Am fost ieri la doctor şi mi-am făcut o radiografie.

Phillips face un pas în direcţia cealaltă.

— Şi, se vede ceva? întreabă el, privindu-şi şireturile de la pantofi, de parcă ar fi vrut să vadă dacă sunt bine legate.

Şi ca să acopere implicaţiile celor spuse de Phillips, cu o voce extrem de blândă, Caldwell începe pur şi simplu să urle:

— Nu ştiu încă. N-am avut timp să iau rezultatul.

— George, pot să-ţi vorbesc ca unui prieten?

— Vorbeşte. Nu te-am auzit niciodată vorbindu-mi altfel.

— Există un lucru pe care încă nu l-ai învăţat; cum să ai grijă de

tine. Cred că-ţi dai seama că nu mai suntem atât de tineri ca înainte de război – nu trebuie să ne mai purtăm ca la douăzeci de ani.

— Phil, eu nu pot să mă port altfel. O să mă port copilăreşte până când o să închid ochii.

Phillips râse puţin enervat. Când se angajase Caldwell la şcoală, el era acolo de un an – şi cu toate că trecuseră prin multe împreună, Phillips nu încetase niciodată să se considere mai bătrân şi cu mai multă experienţă ca el. În acelaşi timp însă, nu reuşea să se dezbare de convingerea că, din resursele lui cele mai haotice şi neaşteptate, Caldwell va face într-o zi o minune – sau măcar va spune omenirii cuvântul ciudat care trebuia spus.

— Ai auzit vreodată de Ache (pronunţat Ockey)? întrebă el brusc. Era un băiat deştept, respectuos, sportiv şi frumos, care învăţase la Olinger, prin anii treizeci, genul de elev care încântă inima profesorului, şi care la un moment dat, era foarte răspândit la Olinger: odată cu decăderea universală a virtuţii, a devenit însă tot mai rar.

— A murit, spuse Caldwell, dar nu înţeleg cum s-a întâmplat.

— Acolo, în Nevada, preciza Phillips, schimbând teancul de cărţi de pe un braţ pe altul. Era instructor de zbor şi elevul lui a făcut o greşeală. Au murit amândoi.

— Nu-i curios? Să faci tot războiul, să nu te alegi cu nicio zgârietură şi să ţi se înfunde în timp de pace.

Ochii lui Phillips avea un tic bolnăvicios – oamenii scunzi sunt mai emotivi – roşeau în mijlocul unei conversaţii, dacă era vorba de ceva cât de cât trist.

— Nu pot suporta când mor oameni tineri, izbucni el. Îşi iubea elevii cuminţi ca pe copiii lui, propriul lui fiu fiind un băiat îndărătnic şi neîndemânatic.

Povestea începe să-l intereseze pe Caldwell. Părul prietenului său, ca o bonetă, lins şi cu cărare la mijloc, i se păru deodată că seamănă cu capacul unei casete în care se afla, poate, informaţia de care avea atâta nevoie.

— Crezi că dacă-s tineri nu-i totuna? întrebă el cu un aer serios. Crezi că-s mai puţin pregătiţi? Tu eşti pregătit?

Phillips încercă să-şi îndrepte atenţia către această problemă, dar era ca şi cum ar fi căutat să apropie polii identici a doi magneţi. Se resping.

— Nu ştiu, recunoscu el. De obicei se spune: fiecare lucru la

vremea lui.

— Nu în cazul meu, spuse Caldwell. Eu nu sunt pregătit, şi mi-e tare frică. Ce să mă fac?

Cei doi bărbaţi rămân tăcuţi în timp ce Heller trece pe lângă ei cu măturoiul. Omul îi salută, zâmbeşte şi-şi vede mai departe de treabă.

Phillips simte din nou că nu e în stare să privească problema în faţă; o tot ia pe ocolite, eschivându-se cu recunoştinţă. Fixează cu atenţie un punct din mijlocul pieptului lui Caldwell, de parcă acolo s-ar fi petrecut o transformare ciudată.

— Ai vorbit cu Zimmerman? întrebă el. Poate c-ar fi bine să schimbi puţin aerul.

— Nu-mi pot permite aşa ceva. Ce-ar face băiatul? Nici măcar n-ar avea cum să ajungă la şcoală. Ar trebui să vină de la ţară cu autobuzul şi să se înghesuie lângă tot felul de neamuri proaste.

— Lasă, George, că nu moare el din asta!

— Uite, eu mă îndoiesc. Are nevoie de sprijinul meu. Altfel nu se descurcă. E tare neajutorat, săracu'! Nu pot să-l las până nu dă şi el de rostul vieţii. Tu ai noroc. Fii-tu se descurcă.

Complimentul îl cam întrista pe Phillips şi îl făcu să dea din cap. Marginile pleoapelor lui se înroşiră şi mai tare. Ronnie Phillips era boboc la universitatea din Pennsylvania şi era foarte tare – la electronică. Dar încă din liceu îşi bătea joc de pasiunea lui taică-său pentru baseball. Îşi amintea cu amărăciune câte ore preţioase pierduse în copilărie la cât, şi trei-opreşte sau prinde", în urma insistenţelor lui taică-său.

— Da, Ronnie pare că ştie ce vrea, răspunse Phillips fără prea mare convingere.

— Bravo lui! strigă Caldwell. Pustiu' meu, săracu'; vrea universul într-o cutie de bomboane.

— Credeam că vrea să se facă pictor.

— Ohh! mormăi Galdwell. Otrava îi pătrunsese câţiva centimetri mai adânc în intestin. Cei doi taţi îşi simţeau fiii ca pe o piatră grea pe suflet.

— Când am ieşit azi din clasă, schimbă Caldwell vorba, am făcut o descoperire. Mi-au trebuit cincisprezece ani de profesorat ca să-mi dau seama de un anumit lucru!

— Care lucru? întrebă Phillips repede, dornic să afle, pentru că

el fusese fraierit de foarte multe ori în viaţă.

— Cu cât ştii mai puţin cu atâta eşti mai fericit, exclamă Caldwell. Şi văzând că pe faţa încordată de speranţă a prietenului său nu apare nicio scânteie de înţelegere, repetă şi mai tare, trezind ecoul care se răspândi în sala goală şi se pierdu în depărtare. Cu cât ştii mai puţin, cu atâta eşti mai fericit. Asta m-a învăţat pe mine viaţa.

— Dumnezeule, s-ar putea să ai dreptate, strigă Phillips nervos, dând să plece spre clasa lui. Totuşi, o clipă cei doi profesori mai râmaseră pe culoar, liniştiţi oarecum să se afle în tovărăşia unui prieten şi în acelaşi timp cuprinşi reciproc de un fel de simpatie echivocă, pentru că se decepţionaseră unul pe altul, şi totuşi nu se duşmăneau. Ca doi armăsari în acelaşi ţarc, se vârau unul într-altul, aşteptând să treacă furtuna. Dacă oamenii ar fi fost cai, Caldwell ar fi fost un telegar mic şi iute, care duce greul, calul anonim, de o rasă mai proastă, dar nu neapărat „o gloabă sură", iar Phillips ar fi fost un căluţ de rasă

Diverse faze la jocul de baseball.

„Morgan", roib, zvelt, cu coada mătăsoasă şi copitele lustruite frumos – aproape un mânz.

— Bătrânul meu, adaugă Caldwell, s-a prăpădit când era mai tânăr decât sunt eu acum şi n-aş vrea să-i fac şi eu puştiului aceeaşi figură. Apoi trase cu o smucitură masa mică, roasă, de stejar, de lângă perete, făcând să-i huruie şi să-i schiaune picioarele; de la masa asta, trebuiau să se vândă biletele pentru meciul de baschet!

Un strigăt de panică izbucni în sală şi ridică praful din cele mai îndepărtate unghere ale şcolii, în timp ce şuvoiul de clienţi plătitori tot mai curgea pe poartă, înaintând în holul cu lumini orbitoare. Băieţii, fel de fel de mutre pocite, ca monştrii care formează jgheaburile la catedrale, cu lobul urechilor roşu de frig, ochi bulbucaţi, gura căscată şi buzele moi, se înghesuie sub globurile incandescente ale plafoanelor. Fete, rumene în obraz, vesele, bălţate şi cele mai multe prost făcute, ca nişte vase modelate de un olar distrat, sunt înfofolite în pleduri, şi par să formeze o singură masă compactă în forfota înfierbântată. Mulţimea ameninţătoare, mirositoare, oarbă, face un zgomot de tunet surd şi trist, un clinchet articulat, slab şi intermitent: vocea tineretului.

— Aşa i-am spus: Asta-i bafta ta, puştiule.

— J> Te aud bătând, dar nu poţi intra. />

— Dacă mă întrebi pe mine, eu zic că era mişto!

— Putoarea s-a întors către mine şi mi-a spus: încă o dată! Zău că aşa mi-a spus.

— Ia judecă şi tu, cum poate un infinit să fie mai mare decât alt infinit?

— Cine zice c-a zis el asta? Tare aş vrea să ştiu!

— La ea se vede imediat, că are pe gât un semn mic din naştere, şi ăla se roşeşte.

— Vrei să-ţi spun ceva? Eu cred că el se iubeşte singur.

— Adu sandvişurile, mi-am, mi-am!

— Uite, să-ţi explic, infinitul e egal cu infinitul. E bine aşa?

— Şi atunci a auzit că ea ar fi spus-o, aşa că i-am spus lui. Eu habar n-am ce se petrece! Zău!

— Dacă nu se mai poate opri, mai bine nu încerca.

— A rămas pur şi simplu cu gura căscată! Căscată!

— Când s-au întâmplat toate astea? Acu' sute de ani?

— Dar dacă ar fi să iei numai numerele fără soţ, toate câte există şi să le aduni, tot dai de infinit. Măcar atâta înţelegi?

— Asta s-a întâmplat atunci, la Pottsville?

— J> Sunt în cămăruţa mea de noapte şi tare-i suu-bţire. p

— Halal baftă! a spus el, şi eu am spus: Da, bafta ta!

— În sfârşit, îi strigă Peter lui Penny, care cobora scara şi-l văzuse şi ea. Penny e singură. Peter are o iubită, e singură şi a venit singură la el. Inima lui se învârte în circuitul acestor gânduri simple. îi strigă lui Penny: Ţi-am păstrat un loc. E în mijlocul rândului; locul pe care i l-a păstrat e acoperit cu un maldăr de haine şi de fulare ale altor elevi. Penny înoată eroic prin defileul care-i desparte, ţuguindu-şi nerăbdătoare buzele cu expresia lor arogantă, ridicând lumea ca să poată trece de câte ori se împiedică de câte un picior care-i stă în cale. În timp ce elevii îşi iau hainele de pe locul ei, Peter şi Penny sunt împinşi şi înghesuiţi unul într-altul, el fiind pe jumătate ridicat. Genunchii lor se ating stânjeniţi; Peter suflă în glumă părul de deasupra urechilor lui Penny şi părul ei zboară. În mijlocul larmei şi a tropăiturilor se uită la pielea de pe faţa şi gâtul ei, luminoasă şi senină, şi i se pare o fiinţă încântătoare, ispititoare, plină de sevă. Poate pentru că-i atât de mititică. E destul de mică că ar putea s-o poată ridica în braţe. Gândul ăsta îl face să simtă o plăcere tainică. În sfârşit tinerii îşi luară şi ultima haină, şi cei doi se instalară unul lângă altul, fericiţi, în mijlocul hărmălaiei şi a căldurii.

Jucătorii, bucurându-se de tot spaţiul care le stătea la dispoziţie, aleargă de colo, colo, pe careul de scândură lustruită. Mingea sare în sus, descriind un arc, dar nu atât de sus încât să ajungă chiar până-n tavan, la becurile apărate de plasă şi care luminau sala. Deodată se aude fluierul. Cronometru! se opreşte. Suporterii năvălesc. Cei cu litera o maro pe puloverele lor galbene pufăie ca o locomotivă, „O", strigă ei – şapte sirene de alamă cu antebraţele înlănţuite, formând un singur piston.

— Ooo, răspunde Ecoul, gemând cuprins de spaimă.

— L

— Lucifer, fu răspunsul, care era de fapt o tradiţie a şcolii.

— Iii, răsună un strigăt din adâncuri. Peter simţi că-i îngheaţă ţeasta şi, profitând de delirul care-i cuprinsese pe toţi, apucă strâns braţele fetei.

— Iii, exclamă ea mulţumită. Pielea îi era încă răcoroasă de aerul, de afară.

— N.

Enn, răspunsul veni mai repede de data asta şi exclamaţiile din ce în ce mai puternice formează un vârtej violent care antrenează şi mulţimea şi suporterii, până când, ajungând la paroxism, (pare că-i înghite pe toţi, trăgându-i în străfundurile altei împărăţii – Olinger! Olinger! OLINGER!

Fetele îşi reiau locurile, jocul începe iar şi sala, cât e ea de mare, se transformă într-un salon în care toată lumea se cunoaşte. Peter şi Penny încep să discute.

— Tare-mi pare bine c-ai venit, spune Peter. Mă mir şi eu cât de bine-mi pare.

— Mulţumesc, răspunse Penny, sec. Ce face taică-tu? S-a stricat maşina.

— E disperat. Aseară nici n-am ajuns acasă.

— Bietu' Peter!

— Aiurea. Mie de fapt mi-a plăcut!

— Te bărbiereşti?

— Nu. Crezi c-ar trebui? E cazul?

— Nu, dar parcă ţi-a rămas nişte cremă de ras uscată lângă ureche.

— Ştii ce-i asta?

— Ce? E ceva anume?

— Da, e secretul meu. Nu ştiai că am un secret?
— Toată lumea are secrete.
— Da, dar al meu e un secret cu totul aparte.
— Ce anume?
— Nu pot să-ţi spun. Trebuie să-ţi arăt.
— Peter, glumeşti?
— Preferi să nu-ţi arăt? Ţi-e frică?
— Nu. Nu mă sperii tu pe mine!
— Foarte bine; că nici tu nu mă sperii!
— Pe tine nu te sperie nimeni! spuse Penny râzând.
— Uite, aici n-ai dreptate. Mă sperie toată lumea.
— Chiar şi taică-tu?
— Tata? Păi el e foarte înfricoşător.
— Când îmi arăţi secretul?
— Poate că nu ţi-l arăt niciodată. E prea groaznic!
— Peter, te rog, arată-mi-l. Te rog.
— Ascultă!
— Ce?
— Îmi placi. Nu putea să-i spună chiar – te iubesc – s-ar fi putut să nu fie chiar aşa.
— Şi tu îmi placi.
— N-o să mă mai placi.
— Ba da. Faci pe prostu'?
— Puţin, îţi arăt doar un pic. Dacă am curajul!
— Acu' chiar că mă sperii.
— Nu vreau să te sperii. Hei, să ştii că ai o piele grozav de frumoasă.
— Asta-mi spui mereu. De ce? E o piele ca oricare alta. Peter nu poate să-i răspundă şi atunci ea trage braţul de sub mângâierile lui. Hai să urmărim jocul. Cine conduce?

Se uită la noul ceas automat şi la panoul electric de marcaj – un dar din partea promoţiei 1936.

— Ei conduc.

Penny începe să strige şi deodată se transformă într-o adevărată furie în miniatură, cu buzele fardate:

— Hai Olinger! Membrii echipelor A, cinci, brun cu aur, din Olinger şi cinci, albastru cu alb, din West Alton, par uluiţi şi în acelaşi timp atenţi, lipiţi cu tălpile pantofilor de baschet de imaginea umbrită

a persoanei lor, răsturnată acum în luciul podelei. Fiecare şiret de pantof, fiecare fir de păr, fiecare strâmbătură pe care o face omul când se concentrează devine neobişnuit de clară, ca detaliile unor animale împăiate într-o vitrină mare şi luminată. Există bineînţeles un geam psihologic care desparte careul de baschet de scaunele în pantă, dar jucătorul poate totuşi ridica privirea să recunoască, în mulţime, fata cu care a făcut dragoste în seara din ajun (gemetele ei, şi gura uscată de după aceea). Acum e foarte departe de el şi întâmplarea din maşina parcată fusese poate doar o închipuire de-a lui. Mark Youngerman cu antebraţele lui păroase îşi şterge sudoarea de pe sprâncene, vede mingea care zboară spre el, ridică mâinile ca o cupă şi strânge sfera tare, cu cusături, la piept, face o mişcare bruscă, amăgitoare, cu capul, se năpusteşte asupra apărătorului echipei West Alton, trece de el, şi într-un moment de extaz face un salt şi lasă să-i cadă mingea. Scorul ajunge la egalitate. Un strigăt izbucneşte deodată atât de puternic, încât îţi dă impresia că fiecare suflet stă atârnat de muchia groazei.

Caldwell aşază taloanele biletelor în ordine, Phillips se apropie de el în vârful picioarelor.

— George, vorbeai de o serie care îţi lipseşte.

— De la unu-opt-zero-zero-unu, până la unu-opt-unu-patru-cinci.

— Cred că am dat de urma lor.

— Doamne, dacă ai şti ce piatră mi-ai lua de pe inimă.

— Cred că sunt la Louis.

— La Zimmerman? De ce naiba fură Zimmerman biletele?

— Sstt! Phillips se uită spre biroul directorului, strâmbându-se cu înţeles. La el, conspiraţia devenise o formă de fandoseală. Ştii, cred că-i profesorul băieţilor mai mari, de la Şcoala Reformată de duminică.

— Îhî. Acolo toţi cred în el ca-n Dumnezeu!

— Şi ai văzut c-a venit pastorul March, aici, astă seară?

— Mda. L-am lăsat să intre. N-am vrut să-i iau bani.

— Bine-ai făcut. Ei, motivul pentru care se află aici e că sunt vreo patruzeci de băieţi de la Şcoala Reformată care au căpătat bilete gratis şi au venit în grup la meci. M-am dus la ei şi i-am propus să stea pe estradă, dar mi-a zis că nu vrea şi că mai bine stă în picioare în spatele sălii, ca să-i poată supraveghea pe băieţi. Aproape jumătate din băieţi vin de la Ely, unde nu există biserică reformată.

Uite, uite c-a apărut şi Vera Hummel. Tocmai intră pe uşă. Haina

ei galbenă şi lungă e descheiată şi fâlfâie, iar cocul de păr roşu s-a cam desprins din ace. Oare o fi alergat? îi zâmbeşte lui Caldwell şi-l salută pe Phillips dând din cap. Phillips e un puişor care n-a reuşit niciodată s-o încălzească. Cu Caldwell însă lucrurile stau altfel. Trezeşte în ea ceea ce ar putea fi, după câte îşi poate da seama, instinctul matern. Toţi bărbaţii înalţi obţin, automat, aprobarea ei. E o femeie cu reacţii simple. Un bărbat mai mic decât ea i se pare o necuviinţă. Caldwell o salută amabil, ridicând mâna lui pătată de negi. Prezenţa ei nu-l supără. De câte ori o vede pe doamna Hummel, Caldwell are sentimentul că şcoala nu se află chiar cu desăvârşire în mâna fiarelor. Doamna Hummel are un trup de băieţoi îmbătrânit: pieptul plat, picioarele lungi, lungimea şi îngustimea antebraţelor pistruiate şi a încheieturilor de la mâini expresive şi chiar nervoase. Semnele femeii masive din peşteri nu se văd decât la şolduri şi la coapse: aceste coapse ovale de alabastru care, în costum de baie, pot sta, fără jenă, alături de coapsele oricăreia dintre tinerele ei eleve. Există o înflorire care urmează după prima tinereţe şi apoi încă una după ea. Până la un anumit punct, biologia umană ştie să aibă răbdare. Totuşi, a rămas o femeie fără copii. Fruntea ei mică, triunghiulară, încadrată de două aripi de păr arămiu, pare frământată: are nasul puţin prea lung şi prea ascuţit, şi de aceea seamănă la chip cu o nevăstuică; atunci când zâmbeşte i se văd gingiile, şi asta-i dă un oarecare farmec.

— Aţi avut meci azi? o întreabă Caldwell. Doamna Hummel e antrenoarea echipei feminine de baschet.

— De acolo vin, spuse ea, fără să se oprească locului. Ne-au umilit îngrozitor. Pe urmă i-am servit masa lui Al şi m-am gândit să vin să văd de ce-s în stare băieţii.

Şi o porneşte spre fundul sălii, către spatele careului.

— Da' ştiu că-i place baschetul, zise Caldwell.

— Al munceşte prea multe ore, interveni Phillips şi mai posomorât ca de obicei. Iar ea se plictiseşte!

— Totuşi, pare veselă şi când ajungi în halul în care sunt eu, ăsta-i singurul lucru care mai contează.

— George, sănătatea ta mă îngrijorează.

— Lui Dumnezeu îi plac cadavrele vesele, rosti Caldwell cu o exuberanţă brutală, apoi întreabă cu curaj: Ia spune, care-i secretul cu biletele?

— De fapt, nu-i niciun secret. Pastorul March mi-a povestit că

Louis a propus drept stimulent pentru frecvenţa de sută la sută la Şcoala de duminică să se dea la jumătatea anului şcolar un premiu elevilor care n-au nicio absenţă până la întâi ianuarie.

— Şi atunci vine pe furiş şi-mi şterpeleşte biletele de baschet.

— Ssst. Mai încet. Nu-s biletele tale, George, sunt ale şcolii.

— Da, dar eu sunt fraierul care-o să plătească!

— Nu-s decât nişte bucăţele de hârtie; consideră-le şi tu ca atare. Trece-le în registru la „opere de binefacere". Şi dacă întreabă cineva ceva, te susţin.

— L-ai întrebat pe Zimmerman ce s-a întâmplat cu cealaltă sută? Ai zis c-au venit patruzeci de puşti. Doar n-o să se apuce să dea şi restul de o sută; că până la urmă ne pomenim cu toţi copiii de patru ani de la creşa Bisericii Reformate venind în patru labe pe uşa de colo ca să vadă meciul pe gratis.

— George, ştiu că eşti amărât. Dar n-are rost să faci din ţânţar armăsar. N-am vorbit cu el şi nu ştiu dac-ar folosi la ceva să-i vorbesc. Trece-le la binefaceri şi închide capitolul. Louis are tendinţa să fie arbitrar, ştiu, dar în general e bine intenţionat.

Fiind convins că e bine să urmeze sfaturile prudente ale prietenului său, Caldwell se mulţumeşte să-şi mai descarce o dată nervii prin cuvinte.

— În bani, teoretic, aceste bilete reprezintă nouăzeci de dolari şi mi-e îngrozitor de ciudă să ofer această sumă scumpei şi iubitei noastre Şcoli Reformate de duminică, spuse Caldwell cu convingere. Oraşul Olinger este, cu excepţia câtorva secte periferice, ca reprezentanţii lui Jehova, baptiştii şi romano-catolicii, împărţit în luterani şi reformaţi, între ei domnind o rivalitate cordială, primii bucurându-se de un avantaj numeric, ceilalţi de un avantaj material. Făcând parte dintr-o familie de prezbiterieni, Caldwell devenise în timpul crizei luteran, ca şi nevasta lui, şi, lucru destul de uimitor din partea unui om atât de tolerant, n-avea nicio încredere în reformaţi, pe care îi asocia cu Zimmerman şi cu Calvin, pe care la rândul lor îi asocia cu tot ce exista mai sumbru, mai tiranic şi mai arbitrar în împărăţia universului.

Vera intra în sală printr-o uşă largă din fund, una din uşile care stăteau deschise, proptite pe nişte picioruşe cu capătul de cauciuc, care datorită unor dispozitive de alamă săreau din balamale la o simplă lovitură de picior. îl vede pe pastorul March, în cealaltă parte a sălii,

lângă colţ, rezemat de o stivă de scaune pliante, care atunci când au loc întruniri, spectacole de teatru sau şedinţe ale asociaţiei de profesori şi părinţi, sunt desfăcute şi aşezate pe podeaua care formează acum terenul de baschet. Câţiva băieţi în pantaloni scurţi îşi leagănă picioarele, cocoţaţi ilegal în vârful stivei de scaune; toată partea din fund a sălii e plină de bărbaţi, băieţi şi una sau două fete, în picioare şi cu gâtul întins ca să vadă peste umerii celor din faţă, unii stând chiar cocoţaţi pe scaunele aşezate în uşile deschise.

Doi tineri de vreo douăzeci şi cinci de ani o salută sfioşi pe Vera şi se dau la o parte să-i facă loc. Ei o ştiu, dar ea nu-i mai ţine minte. Sunt foştii campioni sportivi ai şcolii, dintre aceia care, ani de-a rândul, până când ajung să fie împiedicaţi de nevastă sau de beţiile care se ţin lanţ ca un ritual, sau de vreo slujbă într-un oraş îndepărtat, continuă să reapară la concursurile de atletism ca nişte câini neliniştiţi când dau de câte un loc unde îşi închipuie ei că ar fi îngropat ceva preţios. Din ce în ce mai bătrâni şi mai vlăguiţi, ei continuă totuşi să apară invocaţi de cortegiul fantomatic – dinăuntru şi de afară, toamna, iarna şi primăvara – compus din sportivi din ce în ce mai tineri şi mai necunoscuţi ai şcolii, care, la rândul lor, se strecoară pe nesimţite în spatele lor, ca să vadă şi ei.

Aerul lor jignit şi tăcut contrastează categoric cu cel al elevilor de pe scaunele aşezate în amfiteatru. Acolo feţele, părul, panglicile şi îmbrăcămintea colorată formează o singură materie, un steag viu care flutură şi sclipeşte. Vera închide puţin ochii şi mulţimea se dezagregă în atomi tremurători de culoare. Aparent polarizate de imaginea care saltă neîncetat în faţa lor, aceste puncte se agită de fapt în dreapta şi în stânga, apropiindu-se unele de altele, împinse de seminţe tainice în formă de săgeţi. Vera percepe acest lucru şi se simte mândră şi senină şi pricepută. Multă vreme nu se îndură să arunce nici măcar o privire furişă preotului March, care e vrăjit de bucăţelele de aur şi arama ce formează făptura ci şi sclipesc în înghesuiala de trupuri din jur, ajungând în faţa ochilor lui fâşii-fâşii.

Reverendul March e un bărbat înalt şi frumos, oacheş şi uscăţiv, cu o mustaţă neagră şi creaţă, potrivită cu mare grijă. Războiul îl făcuse om. În 1939, când absolvise seminarul unei regiuni miniere, nici nu împlinise încă douăzeci şi cinci de ani şi era un băiat blând şi delicat. Se simţea lipsit de bărbăţie şi ros de îndoieli. Teologia dăduse îndoielilor lui formă şi profunzime. Când îşi aducea aminte de sentimentele

religioase care îi determinaseră vocaţia i se păreau – în măsura în care nu fuseseră dictate decât de voinţa maică-sii – doar o palidă sclipire creată de nesiguranţa sexuală. Vocea lui slabă, cu tonurile piţigăiate, părea să ironizeze propriile sale predici în doi peri. Se temea de diaconii lui, şi dispreţuia mesajul pe care trebuia să-l împărtăşească enoriaşilor.

În 1941 războiul îl salvase. Se înrola, dar nu în calitate de capelan, ci ca simplu luptător. Nădăjduia pe această cale să scape de întrebările cărora nu le putea găsi răspuns. Şi chiar aşa şi fusese. Trecuse apa şi furiile rămaseră de partea cealaltă a oceanului, neputincioase. Fu făcut locotenent. În Africa de Nord supravieţui împreună cu alţi cinci, timp de şapte zile, cu trei gamele de apă. La Anzio, explodă un obuz, săpând un crater lat de opt picioare, drept în locul de unde fugise cu treizeci de secunde mai devreme. Pe dealurile care străjuiesc Roma îl făcuseră căpitan. Şi pacea îl găsise fără o zgârietură. Vocea era singurul lucru care se împotrivise călirii. Şi se întorsese în mod absurd la vocaţia blânda în care nu prea credea. Era oare într-adevăr absurd? Nu! Descoperise, dând la o parte molozul, credinţa maică-sii, coaptă în arşiţă până căpătase o rezistenţă greu de învins, o credinţă ciudată ca formă, dar năvalnică de parc-ar fi fost un val de lavă rece. Rămăsese în viaţă. Viaţa e un infern, dar un infern minunat. Să-i mulţumim Domnului pentru asta. Şi cu toate că March continua să aibă o voce slabă, tăcerile lui erau măreţe. Are ochii negri ca tăciunele aşezaţi deasupra pomeţilor oacheşi, îşi poartă mustaţa ca pe o cicatrice, un ultim vestigiu al bărbii din timpul războiului. Predilecţia lui pentru uniformă îl face să poarte gulerul clerical ori de câte ori apare în public. Lui Vera, care se apropie discret venind pe culoarul de dincolo de uşile deschise, gulerul lui March, încheiat la spate, i se pare atât de romantic încât i se taie răsuflarea: o lamă albă şi imaculată, o fărâmă de absolut atârnată periculos de gâtul lui.

— Nu v-aţi rugat pentru mine azi după-masă. îi şopteşte ea, răsuflând emoţionată.

— A, bună ziua! Fetele dumitale au pierdut?

— Mmhî. Şi deodată pretinde că simte sau chiar începe să simtă o urmă de plictiseală. Se uită fix la joc şi cu mâinile în buzunar face faldurile aurii ale pardesiului să se ridice şi să se răsucească.

— Vii întotdeauna la meciurile băieţilor?

— De ce? Nu trebuie? Nici ca să învăţ câte ceva? Dumneata ai

jucat vreodată baschet?

— Nu, ca adolescent eram foarte stângaci. Eram întotdeauna ultimul pe care-l alegeau.

— E greu de crezut!

— Şi totuşi, e adevărul adevărat.

Vera tresare în faţa răbufnirii lui de evanghelist. Şi oftează din greu, explicând, de parcă ar fi dorit să răspundă unei insistenţe din partea lui:

— De fapt, după ce predai aici un timp ajungi să nu mai poţi sta departe de clădire. E o boală profesională. Dacă vezi lumină în şcoală intri imediat.

— Locuieşti atât de aproape.

— Mmhî… Vocea lui o decepţionează. Se întreabă dacă există o lege a firii care hotărăşte ca bărbaţii de înălţimea care trebuie să aibă întotdeauna voci nepotrivite. Oare trebuie să existe în fiecare întâlnire câte o mică faţetă care să producă decepţie? Ca să se răzbune îl tachinează. Te-ai schimbat de pe vremea când erai abia ultimul.

March începu să râdă descoperindu-şi dinţii înnegriţi de tutun, dar se opri îndată ca şi cum dacă ar fi continuat să râdă i s-ar fi ştirbit întrucâtva prestigiul; un râs de căpitan.

— Cel din urmă va fi cel dintâi, spuse.

Vera e puţin descumpănită. Nu înţelege aluzia, dar după expresia de satisfacţie a buzelor lui roşii şi frumos conturate, îşi dă seama că trebuie să fi fost una. Se uită peste umărul lui şi, ca de obicei când se simte ameninţată să devină proastă, îşi plimbă privirile de colo-colo, conştientă că frumuseţea ochilor ei de tăciune capătă o intensitate şi mai mare.

— De ce…? îşi împiedică buzele să mai rostească vorbele. Nu, n-am să întreb.

— Ce să întrebi?

— Lasă. Am uitat cu cine vorbesc.

— Nu, te rog. Cere şi ţi se va da! Pastorul îşi închipuie că dacă-i pune sarea blasfemiei pe coadă va ţintui locului acest porumbel auriu, această vrăbiuţă roşcată. Bănuieşte că-l va întreba de ce nu s-a însurat. O întrebare grea; s-a străduit totuşi de mai multe ori să-i găsească răspunsul. Poate pentru că războiul arată femeile într-o lumină foarte puţin măgulitoare. Valoarea lor scade, şi până la urmă descoperi că se vând pe orice preţ – un baton de ciocolată, un culcuş pentru o noapte.

Ele nu-şi dau seama de valoarea lor, ea e stabilită de bărbaţi. Şi o dată ce ai fost silit să descoperi acest lucru, nu te mai repezi să cumperi. Dar ăsta nu-i un răspuns pe care să-l poţi da.

Şi e adevărat că asta era întrebarea care o frământa pe Vera. Nu cumva era homosexual? Vera n-avusese niciodată încredere în preoţi, sau în bărbaţii prea bine îmbrăcaţi. Şi March era şi una şi alta.

— De ce-ai venit aici astă-seară? îl întrebă. Nu te-am văzut niciodată la meci. De obicei nu vii decât când vrei să binecuvântezi o adunare.

— Am venit să păzesc patruzeci de brute păgâne care urmează Şcoala mea de duminică. Nu înţeleg de ce, dar duminica trecută Zimmerman le-a dat o droaie de bilete pentru meciul de baschet, o adevărată mană cerească. Vera începu să râdă.

— De ce oare?

Orice lucru care-l minimalizează pe Zimmerman face să-i crească inima, plină de recunoştinţă.

— De ce? Sprâncenele lui negre ca pana corbului se ridică în sus, ca nişte arcuri frumos conturate deasupra ochilor rotunzi, al căror iris când se află în plină lumină nu mai e negru, ci gri închis şi plin de pete, de parcă substanţa lui gelatinoasă ar ascunde praf de puşcă. Sentimentul acesta de pericol, sentimentul lucrurilor îngrozitoare văzute cândva de el, o tulburã. Sânii ei arzători par să plutească deasupra coastelor.

Simte un instinct care o împinge să-i atingă cu mâna, dar se abţine. Buzele ei umede sunt gata să dea drumul hohotelor de râs, înainte chiar ca el să fie pus în glumă o seamă de întrebări indignate. De ce să mi se întâmple aşa ceva tocmai mie? întreabă el sever, cu ochii puţin bulbucaţi. De ce să facă toate cucoanele din parohia mea prăjiturele o dată pe lună şi să şi le vândă apoi una alteia? De ce să mă cheme beţivul oraşului mereu la telefon? De ce să vină toţi oamenii ăştia duminica dimineaţa să asculte cu pălării extravagante pe cap, flecărelile mele despre o carte veche? Succesul care-i depăşi aşteptările, iureşul cald al râsului ei fermecător, care-l ridică în al nouălea cer, îl făcură pe March să continue discuţia pe aceeaşi temă la infinit, exact ca un Sioux cutezător şi puternic, îmbrăcat în straie de sărbătoare, care ar executa un dans războinic în jurul unui loc însemnat pentru că acolo s-ar afla îngropată o taină. Deşi credinţa lui e intactă şi solidă ca metalul, ea e în acelaşi timp moartă, tot ca metalul;

deşi se poate duce s-o adune şi să-i măsoare greutatea oricând doreşte, credinţa lui n-are braţe cu care să ajungă la el şi să-l reţină. Şi atunci March îşi bate joc de ea. Vera, la rândul ei, e încântată că a putut obţine atât de la el: totul seamănă cu secvenţă accelerată a unui film mut de pe vremuri, această schiţă a bisericii pe care o prezintă el, ca o casă goală unde oamenii continuă să se ducă, să salute politicos şi să spună „mulţumesc", de parcă gazda ar fi continuat să fie prezentă. Bulele de aer se rostogolesc din stomac în plămâni şi explodează irizate în gâtul ei, satisfăcut. De fapt, ea nu cere altceva unui bărbat, nu doreşte altceva de la el decât să aibă darul s-o facă să râdă. Râsul îi readuce tinereţea şi puritatea. Gura, cu buzele conturate cu un roşu ca cireaşă care nu s-a şters încă, se întinde ca să lase drum liber bucuriei; încep să-i apară gingiile şi chipul ei îmbujorat devine uimitor de viu – un cap de gorgonă plin de viaţă şi de frumuseţe. Un băiat în dangarezi cocoţat în vârful stivei de scaune, plutind pe această plută şubredă în mijlocul unui ocean agitat, priveşte în jur să descopere de unde vine zgomotul acesta nou. Zăreşte la picioarele lui un cap cu păr roşu, ca un peşte monstruos portocaliu, care se cufundă, în timp ce o buclă răzleaţă scăpată din torsada strălucitoare se proiectează pe şipcile orizontale de lemn băiţuit. Vlăguită de atâta râs, Vera îşi pierdu echilibrul şi se reazemă, lăsându-se cu toată greutatea pe spate. Ochii pestriţi ai pastorului se umplu de duioşie, şi îşi strânse buzele crăpate căpătând o expresie sfioasă, încurcată. Şi vrând să se apropie de ea, se lasă şi el pe spate. O neregularitate în stivă formează o margine la înălţimea unei poliţe de cămin, pe care March, cu ceea ce i-a mai rămas din calmul de odinioară, de pe vremea când era căpitan, se sprijină în coate. Trupul lui formează astfel un scut între ea şi mulţime, un refugiu.

…şi el se aruncă adesea la picioarele tale răpus de rana veşnică a dragostei. Apoi sprijinindu-şi ceafa frumos modelată (tereti cervice) în poala ta şi ridicând privirea, îşi hrăneşte ochii lacomi cu dragoste şi te priveşte cu nesaţ (inhians nu te dea), şi în timp ce se lasă pe spate, viaţa lui rămâne atârnată de buzele tale.

Meciul reprezentativei de juniori a şcolii s-a terminat. Cu toate că Mark Youngerman e stacojiu la faţă, că gâfâie din greu şi că trupul lui e alunecos ca o amfibie, Olinger a pierdut. Zumzetul mulţimii are acum un alt ton. Mulţi dintre spectatori îşi părăsesc locurile. Cei care ies din clădire văd că afară ninge. Descoperirea că cerul poate coborî cu atâta graţie până la noi e surprinzătoare. Zăpada ne aşază lângă

Jupiter Pluvius, printre nori. Ce îngrămădeală! Ce îngrămădeală de fulgi mărunţi care pogoară împrăştiindu-se pe tărâmul palid al luminii de deasupra uşii de la intrare!

Atomi, şi iar atomi, şi iar atomi, şi iar atomi. Un deget de zăpadă pufoasă s-a şi aşternut pe treptele de la intrare, ca un covor. Maşinile de pe şosea înaintează mai încet, ştergătoarele se agită neîncetat pe parbriz şi raza de lumină a farurilor pare o îngrămădeală de paiete în vârtejul neîntrerupt. Zăpada există parcă doar acolo unde cade dâra de lumină. Un troleibuz lunecând spre Alton pare să tragă după el o mie de licurici care pică încet la pământ. Domneşte o linişte plină de tâlc! Olinger sub bolta vastă şi vânătă a cerului colorat de vifor şi de noapte devine un nou Betleem. În dosul unei ferestre luminate se aud planşetele Pruncului divin. Din nimic s-a născut deodată totul. Geamurile umbrite de paiele din iesle înăbuşă scâncetele. Omenirea îşi vede de drumul ei, surdă. Oraşul cu acoperişuri albe seamănă cu o colonie de temple părăsite care se înghesuie unele într-altele în depărtare, devin cenuşii şi treptat se topesc. Shale Hill nu se mai vede. Cerul cerne o culoare gălbuie; deasupra oraşului Alton, spre apus, ţâşneşte o lumină rubinie. Înspre zenit, pluteşte încremenită o lumină ca de levănţică de parcă toată strălucirea lunii şi a stelelor s-ar fi dizolvat, şi văzduhul ar fi rămas ca o soluţie străbătută de un voltaj electric scăzut. Efectul copleşitor, de ameninţare, te înviorează. Aerul te apasă cu un sunet sibilant neaccentuat, cu o notă joasă şi gravă, nota DO a furtunii universale. Felinarele înşirate de-a lungul autostradei formează un prim-plan de lumină, unde zăpada, comprimată sau împrăştiată de cea mai mică adiere de vânt, ia atitudini de actor – şovăie şi se avântă. Un curent opus, care porneşte în sus, opreşte o clipă ninsoarea, dar ea se repede pătimaşă în îmbrăţişarea gravitaţiei. Alternanţa de densitate dă impresia unor picioare care calcă cu paşi uriaşi urcând spre infinit. Furtuna se mişcă. Furtuna se mişcă, dar nu înaintează.

Cei rămaşi înăuntrul şcolii nu ştiu ce se petrece afară şi totuşi, ca nişte peşti prinşi într-un curent mai iute al oceanului, îşi dau seama că a survenit o schimbare. Atmosfera sălii se intensifică. Lucrurile nu mai apar în faţa ochilor, ele izbucnesc. Vocile răzbat mai departe. Inimile cresc, se umplu de curaj. Peter o conduce pe Penny de-a lungul intervalului dintre scaune, spre fundul sălii, şi iese în hol. Făgăduiala pe care i-a făcut-o fata face să-i zvâcnească tâmplele, dar ea pare să fi

uitat. Peter e prea tânăr să observe semnele acelea de pe faţa unei femei, cutele acelea nedesluşite în care poţi ghici aşteptarea şi îngăduinţa. Cumpără de la bufetul patronat de Consiliul elevilor, în holul principal, o sticlă de Coca-cola pentru Penny şi o limonadă pentru el. La bufet e foarte multă lume, care îi împinge pe amândoi la perete, unde atârnă fotografiile înrămate ale echipelor de atletism din alţi ani, înşirate în ordine cronologică. Penny destupă sticla cu degetul mic întins, se linge pe buze după fiecare sorbitură şi se uită la Peter, în timp ce culoarea verde a ochilor ei capătă o nuanţă cu totul nouă.

Secretul petelor de pe pielea lui îl obsedează. Să-i spună oare lui Penny? Faptul că i-ar împărtăşi lui Penny această tară ruşinoasă nu ar însemna oare că vor fi uniţi pentru totdeauna, că înrobind-o prin milă făcea din ea o sclavă? Şi putea el, oare, la o vârstă atât de fragedă, să-şi permită să aibă o sclavă? Chinuit de toate calculele astea dureroase, îşi întoarse spatele roşu către mulţimea care se împingea şi se strecura indiferentă în jural bufetului cu băuturi nealcoolice. Deodată simţi o mână de fier care îl apucă de braţ, deasupra cotului, şi începe să-l strângă cu brutalitate, şi îşi spuse că trebuie să fie unul dintre sutele de nătărăi care mişună prin sală.

Dar nu. Era domnul Zimmerman, directorul şcolii, care o apucase în acelaşi timp de braţ şi pe tânăra Penny. Zâmbind, rămâne pe loc fără să le dea drumul nici unuia nici celuilalt.

— Doi elevi premianţi, spune, de parcă ar fi vorbit de două păsări prinse în laţ. Peter, furios, vrea să-şi smulgă braţul din strânsoare, dar strânsoarea devine şi mai puternică.

— Începe să arate într-adevăr ca fiul lui taică-său, îi spune Zimmerman lui Penny; şi, spre groaza lui Peter, fata imită rânjetul directorului. Directorul e mai scund decât Peter, dar mai înalt ca Penn. De aproape, capul lui asimetric, pe jumătate chel, care se agită întorcându-se când la dreapta, când la stânga, pare uriaş. Are un nas borcănat şi ochi veşnic înlăcrimaţi. Peter simte că în sufletul lui izbucneşte o adevărată furie împotriva acestei paiaţe.

— Domnule Zimmerman, îi spune, vreau să vă întreb ceva.

— Ăsta veşnic are de pus câte o întrebare, ca şi taică-său, îi spune Zimmerman lui Penny. îi dă drumul băiatului, dar continuă să ţină fata de braţ. Fata poartă un pulover roz de angora, cu mâneci foarte scurte din care braţele ei goale ies ca picioarele din chiloţi. Degetele groase ale bătrânului pătrund în carnea durdulie şi proaspătă

a fetei. Degetul lui mare se plimbă pe o bucăţică de epidermă, în sus şi în jos.

— Am vrut să vă întreb, reluă Peter, care sunt valorile umaniste pe care le cuprinde ştiinţa?

Penny chicoteşte nervos; faţa ei are acum o expresie de-a dreptul stupidă.

— Unde ai auzit o asemenea frază? întreabă Zimmerman. Peter a mers prea departe. Roşeşte, conştient că s-a trădat, dar, mânat de orgoliu, nu se mai poate opri.

— Am văzut-o într-un raport pe care l-aţi scris dumneavoastră despre tata.

— Ţi le arată ţie? Crezi că face bine?

— Nu ştiu. Dar tot ce-l supără pe el mă supăra şi pe mine.

— Mă întreb dacă asta nu înseamnă o răspundere prea mare pentru umerii tăi. Peter, eu pe tatăl tău îl preţuiesc foarte mult. Dar el are, după cum cred că ţi-ai dat şi tu seama – că doar eşti băiat deştept – tendinţa de a fi iresponsabil.

Dintre toate acuzaţiile posibile asta, i se păru lui Peter cea mai absurdă. Tatăl lui, chipul acela palid şi orb, care cobora împleticindu-se pe trepte, îmbrăcat în cutia de carton a datornicilor…

— Înseamnă, continuă Zimmerman cu blândeţe, că măreşte răspunderea celor din jurul lui.

— Eu cred că e un om foarte conştient de responsabilităţile lui, se împotrivi Peter, hipnotizat de mişcările meditative şi mângâietoare ale degetului cel mare al lui Zimmerman pe braţul lui Penny. Şi fata se supune mângâierilor. Pentru Peter acest lucru e o revelaţie. Se gândeşte că era cât pe-aci să încredinţeze taina preţioasă a bubelor lui acestei prostituate, acestei păpuşi.

Zâmbetul lui Zimmerman se întinde pe toată faţa.

— Tu îl vezi, bineînţeles, din alt unghi decât mine. Şi eu îl vedeam pe taică-meu aşa!

Există multe lucruri pe care le văd amândoi în acelaşi fel. Amândoi îi consideră pe ceilalţi oameni drept un mijloc pentru afirmarea propriei lor personalităţi. Există un domeniu de înrudire între ei, care face lupta lor posibilă. Peter simte acest lucru. Simte un fel de camaraderie combinată cu un sentiment de îndârjire şi cu un soi de încredere reciprocă în dauna temerilor lui. Încercarea directorului să devină intim cu băiatul fusese o gafă; rezerva şi tăcerea sunt arme

mult mai puternice. Peter se uită fix în ochii lui şi, o clipă, ca să nu devină îngrozitor de grosolan, se uită în altă parte. Simte că i se roşeşte ceafa, într-o parte, aşa cum se întâmplă cu maică-sa.

— Are foarte, foarte mult simţ al răspunderii, zice băiatul, vorbind despre taică-său. Dar a trebuit să-şi facă o radiografie la stomac, şi în plus, deocamdată e îngrijorat de nişte bilete de baschet pe care nu le mai găseşte.

Zimmerman lasă repede să-i scape:

— Bilete?

Spre marea lui uimire, Peter are impresia că a marcat un gol. Directorul ţine capul înclinat într-o parte şi asta îi umbreşte zbârciturile, adâncindu-le şi mai tare; pare bătrân. Peter simte, cu o senzaţie de triumf, că el. – răzbunătorul lui taică-său – se bucură de un avantaj asupra adversarului: are mult mai mulţi ani de trăit. Aici, acum, e neştiutor şi neputincios, dar în perspectiva viitorului e puternic. Zimmerman mormăie. Pare să se împotmolească în propria lui minte.

— Va trebui să discut cu el despre asta, spune, mai mult pentru sine.

A mers prea departe. Faptul că s-ar putea să fi comis o trădare care să atragă după sine un dezastru îl face pe Peter să simtă dureri în stomac ca pe vremea când, fiind copil şi întârziind, cobora alergând şoseaua care ducea spre şcoala primară.

— Chiar trebuie? Vocea lui se subţiase. Implora acum, redevenită o voce de copil. Adică nu vreau să-l fi vârât într-o încurcătură.

Avantajul trece din nou de partea cealaltă. Mâna lui Zimmerman dă drumul braţului fetei şi cu degetul arătător lipit de cel mare, gata-gata să le pocnească, se repede către ochiul lui Peter. Urmează o clipă de coşmar. Peter clipeşte, mintea lui e goală. Simte că se înăbuşă. Mâna lunecă pe lângă obrazul lui şi loveşte uşor o figură dintr-o fotografie înrămată de pe perete, lângă umărul lui.

— Ăsta sunt eu! spune.

E o fotografie a echipei de atletism a liceului din Olinger, în 1919. Toţi poartă tricouri negre, demodate, iar antrenorul, haine de doc alb şi pălărie de paie. Până şi copacii din fund – care sunt de fapt copacii din Poorhouse Lane, numai că în poză sunt mai mici decât acum – par demodaţi ca nişte flori presate. Fotografia are o nuanţă cafenie imprecisă. Degetul lui Zimmerman, care cu unghia lui lucioasă

şi cu pielea zbârcită la încheieturi, e solid şi luminos, stă neclintit în prezent sub faţa în miniatură a vremurilor de atunci. Peter şi Penny n-au încotro, trebuie să se uite. Deşi pe vremea când era alergător era mai subţire şi avea un păr negru şi bogat, Zimmerman cel din poză semăna în chip ciudat cu cel de azi. Nasul lui mare, aşezat stingher faţă de gura uşor strâmbă, a cărei linie nu e chiar paralelă cu linia sprâncenelor, conferă feţei lui de adolescent aerul acela buimac şi nesigur, aerul nerăbdător, impenetrabil, aerul de cruzime şi silă care pe vremea când era în plină putere făcea din el un om al disciplinei în faţa căruia trebuiau să se plece chiar şi cei care credeau că pot găsi în ei forţa de a-l dispreţul şi de a fi ironici.

— Da, dumneata eşti, spune Peter cu o voce slabă.

— N-am pierdut în viaţa mea niciun concurs. Degetul puternic, viu, mereu prezent, coboară şi dispare. Şi, fără să mai spună nimic altceva celor doi tineri, Zimmerman o porneşte pe culoar, cu spatele lui uriaş pierzându-se în depărtare. Elevii se înghiontesc ca să-i facă loc.

Sala se goleşte, încep jocurile universitare. Presiunea degetelor lui Zimmerman a lăsat nişte pete galbene şi ovale pe braţul gol al lui Penny. Fata îşi freacă braţul cu violenţă şi strâmbă scârbită din nas.

— Îmi vine să fac o baie! exclamă ea. Peter îşi dă seama că o iubeşte cu adevărat. În ghearele lui Zimmerman fuseseră tot atât de neputincioşi şi unul şi altul. Peter o conduce pe culoar, de parcă ar fi vrut să se întoarcă în sala de sport. Dar, ajungând la capătul culoarului, Peter împinge cele două uşi şi o trage pe scările întunecoase. Ăsta era un lucru interzis. Se întâmpla de multe ori ca noaptea să se pună lacăt la uşile astea, acum însă portarii uitaseră. Peter se uită în urma lor nervos; toţi cei care ar fi putut striga „Staţi”! se grăbiseră să prindă începutul meciului.

O dată ajunşi pe palierul de la jumătatea scării nu mai putea nimeni să-i vadă. Becul care ardea deasupra uşii dinspre lava-boul fetelor, sub fereastra cu gratii de oţel, arunca romburi chinuite de lumină în sus, dar ajungea totuşi ca să vezi ce-i înjur. Trebuia să fie destulă lumină ca Penny să poată vedea. Braţele ei goale păreau argintii şi buzele ei roşii, negre. Chiar şi cămaşa lui Peter părea neagră. Peter îşi descheie o mânecă.

— Ascultă, taina mea e foarte tristă, începu el, dar pentru că te iubesc, trebuie s-o ştii şi tu.

— Aşteaptă!

— Ce e? Ascultă să vadă dacă Penny auzise că se apropie cineva.

— Îţi dai seama ce spui? Ce-ţi place la mine? Zgomotul mulţimii pătrunde în şoaptele lor şi-i înconjoară ca un ocean. Aici, pe palierul ăsta, se simte apărat şi indiferent. Tremură speriat acum de ceea ce începuse să facă.

— Te iubesc, pentru că în visul de care ţi-am povestit, când te preschimbai în arbore, voiam să plâng şi să mă rog.

— Poate că mă iubeşti doar în vis.

— Unde anume? îi atinge faţa. Argint. Gura şi ochii ei sunt negri şi nemişcaţi şi înspăimântători ca găurile unei măşti.

— Crezi că sunt o proastă? îl întreabă ea cu blândeţe.

— Am crezut. Dar acum mi se pare că m-am înşelat.

— Nu sunt frumoasă.

— Ba acuma eşti.

— Nu mă săruta, că mi se întinde rujul.

— O să-ţi sărut mâna. I-o sărută şi pe urmă o vârî în mâneca lui descheiată. Nu ţi se pare ciudat braţul meu?

— E cald.

— Nu. E aspru pe alocuri. Fii atentă.

— Da… puţin! De ce?

— De asta. Peter îşi ridică mâneca şi-i arătă partea dinăuntru a braţului şi petele care, în lumina rece, difuză, par de culoarea levănţicii. Erau mai puţine decât se aştepta.

— Ce e asta? Urticarie?

— E o erupţie care se cheamă psoriazis. O am de când m-am născut. E îngrozitoare. O urăsc.

— Peter! îi ridică cu mâinile ei capul, care se aplecase să plângă. Ochii lui sunt încă uscaţi, dar gestul emană totuşi o realitate.

— O am pe braţe şi pe picioare şi cel mai tare pe piept. Vrei să ţi-o arăt acolo?

— Mi-e totuna!

— Acu’ mă urăşti, nu-i aşa? Ţi-e scârbă. Sunt mai scârbos decât Zimmerman când te-a apucat de braţ.

— Peter, nu mai vorbi doar ca să mă auzi contrazicându-te. Arată-mi pieptul.

— Trebuie?

— Da. Hai că sunt curioasă!

Îşi trage cămaşa şi maioul în sus şi rămâne jupuit, în penumbră.

Se simte ca un sclav care-i pe punctul de a fi biciuit, sau ca statuia Prizonierului muribund pe care Michelangelo n-a eliberat-o niciodată cu totul din piatră. Penny se apleacă să vadă. Degetele ei ating suprafaţa pielii lui îngheţate.

— Ce ciudat, spune. Formează grupuri-grupuri, mititele!

— Vara dispar aproape cu totul, spune Peter, trăgându-şi mânecile în jos. Când o să fiu mare o să stau iarna în Florida, şi atunci o să scap de ele.

— Deci asta era taina ta?

— Da, îmi pare rău.

— Mă aşteptam la ceva mult mai îngrozitor.

— Ce poate fi mai îngrozitor? în lumină e foarte urât. Şi tot ce pot face e să-mi cer iertare.

Penny începe să râdă şi Peter simte că-i pătrund în urechi sclipiri de argint.

— Ce fraier eşti! Ştiam că ai ceva pe piele. Se vede şi pe faţă.

— Dumnezeule, serios? Se vede tare?

— Nu. Abia se observă.

Peter ştia că Penny minte, şi totuşi nu încercă s-o facă să spună adevărul.

— Atunci nu te deranjează? o întreabă el în schimb.

— De ce să mă deranjeze? Nu e vina ta. Face parte din tine.

— Chiar aşa crezi?

— Dacă ai şti ce înseamnă dragostea, nici n-ai întreba.

— Ce bună eşti. Acceptând iertarea ei, cade în genunchi, acolo, în colţul palierului, la jumătatea scării, şi-şi vâră obrazul în rochia care-i acoperă pântecele. Nu trece nicio clipă şi încep să-l doară genunchii. Eliberându-l de presiune, faţa lui lunecă mai jos. Şi mâinile i se mişcă de la sine pe pielea ei de argint, găsind confirmarea a ceea ce descoperise faţa lui, prin stofa fustei, un lucru monstruos şi minunat: în locul unde se întâlnesc picioarele fetei nu e nimic. Nimic decât mătase şi o uşoară umiditate şi o curbă. Va să zică, asta era taina care se afla, în centrul universului, această nevinovăţie, această absenţă, această curbă intimă, elastică şi rafinată în învelişul ei de mătase. Prin stofa de lână a rochiei, Peter îşi sărută vârfurile propriilor lui degete.

— Nu, te rog, nu, spuse Penny, încercând să-l tragă de păr în sus. Peter îşi ascunde faţa în fusta ei, lipindu-şi şi mai tare obrazul de scobitura aceea liniştitoare; dar chiar şi în vecinătatea intimităţii

supreme se simte năpădit de gândul surd, dar pătrunzător al morţii lui taică-său, şi astfel o trădează. Şi când Penny, pierzându-şi cumpătul, repetă „te rog", frica sinceră din vocea ei îi oferă lui Peter un pretext ca să cedeze. Ridicându-se, îşi întoarce capul, se uită pe fereastra de lângă ei, şi declară, constatând minune după minune:

— Ninge!

La toaletă Caldwell se simte intrigat văzând cuvântul BOOK scobit cu litere mari şi pătrate pe peretele de deasupra urinoarului. Uitându-se mai de aproape, îşi dă seama că literele au fost săpate ca să acopere alt cuvânt. Litera F fusese completată şi transformată în B, literele, U şi C fuseseră amândouă transformate în O; numai litera K fusese lăsată aşa cum era. Dornic să înveţe, chiar şi în clipa ultimei pâlpâiri de lumină dinaintea nimicirii totale, îşi dă seama de faptul complet nou pentru el că porcăria de pe zid poate oricând fi transformată într-un cuvânt care însemna „carte". Dar cine o fi făcut asta? Psihologia băiatului – pentru că sigur că era băiat – care schimbase cuvântul iniţial, profanând profanarea, i se părea de neînţeles. Şi lucrurile pe care nu le înţelegea îl deprimau. Ieşind de la toaletă, încercă să pătrundă în mintea băiatului, să-şi închipuie mâna care făcuse gestul şi, înaintând pe culoar, îşi dădu seama că simte o greutate mare pe inimă, o greutate pe care n-o simţise niciodată, şi că ea fusese aşezată de mâna necunoscută a acelui băiat. Ar putea oare să fie mâna fiului său?

Zimmerman părea să-l aştepte. Sala era aproape goală. Zimmerman se strecură prin intrarea din scenă în sala de spectacol.

— George! Ştie.

— George, am auzit că te-ai necăjit din pricina unor bilete!

— Nu m-am necăjit deloc. Mi s-a explicat. Le-am trecut în registru la „pomană".

— Credeam că ţi-am spus de ele. Dar după câte văd, m-am înşelat.

— Nu trebuia să fac un cap de ţară din asta. M-am zăpăcit – parcă – aşa se zice.

— Am avut o discuţie interesantă cu fiu-tău, Peter.

— Zău? Ce ţi-a spus puştiul?

— Multe!

Mim Herzog. Ştie că eu ştiu. Am încurcat-o. Povestea a ieşit la iveală şi nu se mai poate ascunde niciodată. Niciodată. Suntem pe o

stradă cu sens unic. Să nu ştii înseamnă să fii fericit.

Profesorul înalt simte că se face palid din creştet până-n tălpi, că-l cuprinde o sfârşeală şi un sentiment de deşertăciune, de inutilitate, care depăşeşte tot ce cunoscuse el până atunci. Un strat gros, prea gros ca să fie sudoare, îi face fruntea şi mâinile lipicioase, ca şi cum pielea i s-ar lupta să respingă această invazie.

— Bietul puşti n-a vrut să-mi facă rău; habar n-are despre ce-i vorba, îi zise Caldwell directorului. Durerea, durerea care nu mai ceda părea şi ea, în sfârşit, istovită.

Zimmerman vede de parcă s-ar fi uitat printr-o crăpătură a norilor că frica lui Caldwell se datorează faptului că o zărise pe doamna Herzog şi e încântat. îi vine, pur şi simplu, să danseze, simţindu-se în siguranţă, tare pe situaţie, liber să manevreze cum îi place. Ca un fluture care zburdă pe o pajişte trece cu pricepere peste expresia îngrozită a feţei vlăguite şi plină de proeminenţe a lui Caldwell.

— Am fost uimit, reluă Zimmerman, alunecând cu privirea peste faţa profesorului, de grija pe care ţi-o poartă Peter. Am impresia că i se pare că meseria de profesor e un efort prea mare pentru sănătatea ta.

Acum vine lovitura fatală. Slavă Ţie Doamne pentru fericirile mărunte. Aşteptarea s-a sfârşit. Caldwell se întreabă dacă hârtia de concediere va fi tot galbenă ca aceea de la Societatea de telefoane.

— Aşa i se pare? Da?

— Poate să aibă dreptate. E un băiat ager la minte.

— Seamănă cu maică-sa. De ce naiba n-o fi moştenit mintea mea slabă şi trupul ei frumos?

— George, aş vrea să-ţi vorbesc sincer.

— Dă-i drumul, loveşte, doar asta ţi-e meseria. Caldwell se simte năpădit de un val de ameţeală şi de o neliniştе imensă. Arde de dorinţa de a da din mâini, de a se învârti pe loc, de a se prăbuşi la pământ şi de a adormi, orice numai să nu stea acolo şi să înghită, să înghită umilinţa de la acest porc îngust la minte şi plin de el, care crede că ştie totul.

Zimmerman se ridicase pe treapta cea mai înaltă a personalităţii lui profesionale. Aerul lui de compătimire, tactul cadenţat al vocii, consideraţia plină de înţelegere pe care i-o arăta erau desăvârşite. Trupul lui părea să emane dreptul şi competenţa lui de a conduce, aproape ca o aromă.

— Dacă, la moment dat, începu el, rostind silabele măsurat şi ca

blândeţe, nu te mai simţi în stare să munceşti, te rog să-mi spui. Ţi-ai face un deserviciu dumitale şi elevilor dumitale dacă ai continua. S-ar putea uşor aranja să pleci într-o călătorie de studii. Crezi că e vorba de o sancţiune! Rău faci. Un an de meditaţie şi de studiu e un lucru destul de obişnuit la un profesor care se află la mijlocul carierei sale. Adu-ţi aminte că n-ai decât cincizeci de ani. Iar şcoala va supravieţui. Sunt o grămadă de oameni care s-au întors la vatră, aşa că nu mai e lipsă de profesori ca în timpul războiului.

Praf, scame, scuipat, sărăcie, gunoaie strânse la marginea trotuarului – toate boarfele şi haosul din spatele lumii constituite de oameni se revărsau acum prin ruptura deschisă de această ultimă înţepătură îndemânatică.

Caldwell spune:

— Dumnezeule, singurul loc unde m-aş putea duce, dacă aş părăsi şcoala asta, ar fi lada de gunoi. Nu-s bun de altceva şi n-am fost niciodată. N-am studiat. N-am meditat. Mi-a fost întotdeauna teamă de asta. Taică-meu a învăţat şi a meditat şi pe patul de moarte şi-a pierdut credinţa.

Zimmerman ridică mâna cu un gest binevoitor:

— Îmi pare rău dacă ultimul meu raport de inspecţie te supără, dar să ştii că e totuşi de datoria mea să spun adevărul. Dar eu spun adevărul – ca să-l citez pe Sfântul Petru – cu dragoste.

— Ştiu asta, ai fost foarte bun cu mine toţi anii ăştia. Nu ştiu de ce m-ai favorizat, dar aşa este. Îşi muşcă buzele ca să nu spună o minciună, ca să nu lase să-i scape că n-a văzut-o pe doamna Herzog ieşind ciufulită din birou. Ar fi absurd. O văzuse. Ce naiba, doar n-o să cerşească. Măcar atâta lucru trebuie să faci în viaţă, să păşeşti în faţa plutonului de execuţie pe propriile-ţi picioare.

— N-ai fost deloc favorizat, spune Zimmerman. Eşti un profesor bun. După această declaraţie uimitoare, Zimmerman se întoarse şi plecă fără să mai adauge o vorbă, nici despre doamna Herzog, nici despre concediere. Lui Caldwell nu-i venea să creadă. I-a scăpat oare ceva din ce spusese directorul? se întreba dacă nu cumva căzuse securea, dar fusese atât de ascuţită, încât nici n-o simţise, sau dacă gloanţele nu trecuseră cumva prin el ca printr-o fantomă. Oare ce spusese Zimmerman de fapt? Omul se întoarse: – Ah, era să uit, George… Acum vine… Şoarecele şi pisica.

— Cu biletele alea…

— Mda.

— Nu-i spune nimic lui Phillips, îl rugă Zimmerman, făcându-i un semn complice cu ochiul. Ştii cum exagerează!

— Da, da. Am înţeles.

Uşa biroului directorial se închide, geamurile mate rămânând opace. Caldwell nu-şi dă seama dacă e din pricina sentimentului de uşurare sau dacă-i vreun simptom de boală, dar simte furnicături în genunchi şi o amorţeală în mâini. A venit clipa să-şi folosească din nou picioarele şi vede că nu prea se grăbesc să-l asculte. Torsul lui înoată prin hol. Cotind după colţ, o surprinde pe Gloria Davis, putoarea aia săltăreaţă, rezemată de perete, lăsându-l pe tânărul Kegerise să-şi frece genunchiul de picioarele ei. Cixoeficientul lui de inteligenţă ar trebui să aibă mai mult bun simţ. Caldwell se face că nu-i vede şi intră în sala mare, trecând pe lângă nişte absolvenţi ai liceului din Olinger, unul Jackson, şi încă unul de care nu-şi mai aduce aminte cum îl cheamă. Stau amândoi în picioare şi urmăresc jocul cu gura căscată. Cadavre ambulante care n-au nici măcar atâta minte încât o dată ieşiţi din şcoală să nu se mai întoarcă, îşi aminteşte de Jackson, care venea veşnic la el după oră tânguindu-se că are nişte proiecte speciale şi o mare pasiune pentru astronomie şi că vrea să construiască singur un telescop din tuburi de zale şi lentile de lupă. Şi acum bietul cap pătrat trudeşte ca ucenic la un instalator cu un salariu de 75 de cenţi pe oră, pe care-i moaie în bere. Ce naiba poţi face ca să-i fereşti de asemenea sfârşit? Caldwell îşi ocoleşte foştii elevi. Umerii lor încovoiaţi îi amintesc de hoiturile mari, jupuite, atârnate de cârlige în frigoriferul unui mare hotel de la Atlantic

City, unde lucrase el odată. Carne moartă. Schimbând direcţia, Caldwell se trezeşte faţă în faţă cu bătrânul Kenny Klagle, ajutorul de copoi, cu păr alb, bine periat, cu ochi spălăciţi, buimaci, cu un zâmbet duios de bunică, un naiv pe care-l tragi pe sfoară în chip solemn, făcându-l să îmbrace o uniformă albastră şi plătindu-l cu 5 dolari pe noapte ca să păzească locul. Stă lângă un stingător de incendiu, din bronz, formând cu el o pereche potrivită, care, în caz de pericol s-ar mulţumi probabil doar să împroaşte puţin scuipat. Nevasta îl părăsise cu mulţi ani în urmă, dar nu şi-a dat niciodată seama ce-l picnise. N-a ştiut nici măcar destul ca să pice mort.

Gunoaie, putregai, perfidie, zgomot, împuţiciune, moarte: fugind de feţele multiple ale acestui lucru esenţial Caldwell dă, parcă din

milostenie cerească, într-un colţ, rezemat de grămada de scaune pliante aşezate unul peste altul, lângă Vera Hummel, de pastorul March în costumul lui negru de ecleziast, cu gulerul închis la spate.

— Nu ştiu dacă mă cunoaşteţi, spune Caldwell. Numele meu e George Caldwell şi sunt profesor de ştiinţe naturale aici, la şcoală.

March se vede silit să înceteze de a mai râde cu Vera şi strânge mâna care i se întinde, rostind cu un zâmbet sub mustaţa lui scurtă, un zâmbet prin care ţine să arate că răbdarea lui e nesfârşită:

— Nu cred să ne fi cunoscut, dar am auzit bineînţeles de dumneata şi te ştiu din vedere.

— Eu sunt luteran, aşa că nu fac parte dintre enoriaşii dumitale, explică Caldwell. Sper că nu v-am deranjat. Dar adevărul e că mă chinuie tot felul de gânduri.

Aruncând nervos o privire spre Vera, care întorsese capul şi ar fi putut pleca de lângă el, Mach întrebă:

— A, ce gânduri?

— Totul. Mecanismul lumii. Nu reuşesc să mă descurc şi v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi spune punctul dumneavoastră de vedere.

March se fereşte să se uite în ochii omului din faţa lui, privirea rătăcindu-i încoace şi-ncolo, căutând în mulţime pe cineva care să-l scape de maniacul ăsta înalt şi ciufulit.

— Punctul nostru de vedere nu diferă fundamental de cel luteran, spune el. Speranţa mea cea mare e că într-o zi toţi credincioşii bisericii reformate se vor reuni.

— Opreşte-mă dacă greşesc, domnule March, spune Caldwell, dar după câte ştiu eu, diferenţa e că luteranii văd în Iisus Christos singurul răspuns, iar calviniştii susţin că orice ţi se întâmplă, ţi-e predestinat, ăsta-i răspunsul.

Îngrijorat, furios şi cât se poate de stingherit, March întinde braţul în lături şi aproape că o apucă pe Vera ca să n-o piardă în timpul acestei întreruperi absurde.

— Ce prostie! exclamă el. Calvinismul ortodox… şi eu mă consider mai degrabă ortodox… e tot atât de cristocentrist ca doctrina luterană. Poate chiar ceva mai mult, din moment ce excludem sfinţii şi orice schimbare a individului prin euharistie.

— Eu sunt fiu de pastor, explică Caldwell. Bătrânul meu era prezbiterian, şi, după câte am înţeles eu de la el, există aleşi şi nealeşi, oameni care au parte de ce vor în viaţă şi oameni care n-au, iar cei care

n-au n-or să aibă niciodată. Acuma, ce nu mi-a putut mie intra niciodată în căpăţâna asta proastă este: de ce s-au mai născut nealeşii? Singura explicaţie pe care am găsit-o ar fi că Dumnezeu are nevoie de oameni pe care să-i ardă în iad.

În clipa aceea echipa şcolii din Olinger păru că preia conducerea, aşa că March fu nevoit să-şi ridice vocea cu furie, ca să se facă auzit.

— Doctrina predestinării, strigă el, trebuie înţeleasă ca fiind compensată de doctrina milei nesfârşite a Domnului. Zgomotele mulţimii începură să se mai potolească.

— Cred că asta-i problema mea, reluă Caldwell, dar nu prea înţeleg cum mai poate fi nesfârşită dacă nu schimbă niciodată nimic. Poate că e nesfârşită, dar la o distanţă nesfârşită… eu numai aşa mi-o pot închipui.

În ochii cenuşii ai lui March clocotea chinul şi enervarea care creşteau odată cu pericolul de a o pierde pe Vera.

— Asta e ridicol, strigă el, un meci de baschet nu e locul potrivit pentru asemenea discuţii. De ce nu vii într-o zi la mine, domnule…?

— Caldwell, George Caldwell. Vera mă cunoaşte. Vera se întoarse cu un zâmbet care-i lumina faţa.

— Mi se pare mie sau mi-am auzit numele? bu nu mă pricep deloc la teologie.

— Discuţia noastră teologică tocmai s-a încheiat, îi spune pastorul March. Prietenul dumitale, domnul Caldwell, are nişte teorii foarte ciudate împotriva bietului John Calvin, care şi aşa e destul de ponegrit.

— Vai de mine, eu nu ştiu nimic despre el, protestă Caldwell. Vocea lui devine plângăreaţă, stridentă şi neplăcută. Abia încerc şi eu să aflu.

— Vino la mine când vrei, în orice dimineaţă, în afară de miercuri. Am să-ţi împrumut nişte cărţi excelente. Apoi îşi concentrează din nou, categoric, atenţia asupra Verei, întorcând spre Caldwell un profil frumos şi hotărât precum cele gravate pe monedele imperiale.

„Aristocraţi de provincie, îl faceţi pe Neron să pară blând", îşi zice Caldwell în sinea lui şi se retrage. Amărât şi ameţit de propria lui moarte, apatic şi eteric ca un animal de pradă transparent, care-şi târăşte tentaculele înveninate printre rocile încleştate din adâncurile oceanului, trece prin spatele spectatorilor căutându-şi băiatul prin

mulţime. În cele din urmă zăreşte capul îngust al lui Peter într-unul din primele rânduri, în dreapta. Bietul puşti ar trebui să se tundă. Caldwell şi-a isprăvit treburile şi vrea să-l ia pe Peter şi să plece acasă. Omenirea, care atâta vreme îl fascinase, acum îl scârbeşte, amestecată şi înghesuită în sala supraîncălzită de spectacol ca nişte microbi. În contrast cu ea până şi pământul sterp al lui Cassie pare frumos. Şi afară zăpada creşte. Iar puştiul are nevoie de somn. Dar lângă capul lui Peter mai e o faţă, rotundă şi blondă. Caldwell o recunoaşte. E tânăra Fogleman, o elevă dintr-a nouă. Cu doi ani în urmă îl avusese elev pe fratele ei. Familia Fogleman erau genul de oameni care-ţi mănâncă inima şi aruncă resturile la canal. Brute germane! Brrrl Deodată se gândeşte că fata stă poate lângă Peter, doar aşa, din întâmplare. Oare să fie adevărat? Cu toată inteligenţa puştiului? Caldwell îşi aminteşte că i-a mai văzut împreună în hol, chicotind lângă ţâşnitoare, rezemaţi gânditori de dulapurile vestiarului, strânşi unul lângă altul, formând o singură siluetă, în lumina neclară a unei intrări îndepărtate, care-i încadra ca o ramă. Văzuse toate astea, dar până atunci nu i se păruse că ar avea vreo importanţă. Acum însă i se pare. Sufletul lui se umple de tristeţea omului părăsit. Deodată, echipa din Olinger marchează un punct şi în sală izbucneşte un strigăt uriaş, iar panica imensă care se creează linge cu patru sute de limbi membrana măruntaielor lui Caldwell. Olinger câştigă.

Peter aproape că nu-şi ia ochii de la meci şi totuşi abia-l vede, atât de tare îl obsedează amintirea gestului pe care-l făcuse, lipindu-şi obrazul de golul chinuitor dintre coapsele lui Penny. Cine ar fi crezut că va avea acces acolo măcar o clipă, tocmai el, care era atât de tânăr? Cine ar fi crezut că după asta nu vor bubui tunetele, nu se vor stârni şi nu vor bate din aripi spiritele răzbunării? Cine din toţi cei îngrămădiţi în sala luminată puternic ar putea să viseze până la ce limită misterioasă ajunsese şi cum o sărutase cu buzele lui lacome? Simte amintirea ca pe o pecete fierbinte pe obrazul lui şi nu îndrăzneşte să întoarcă privirea spre iubita lui, de teamă ca ea să nu vadă pecetea ca o barbă fantomatică, şi să strige îngrozită de ruşine, fiecare por de pe nasul ei strălucind.

Şi când, în cele din urmă, Peter şi taică-său părăsesc şcoala şi o pornesc prin zăpadă, cantitatea uriaşă de fulgi care se năpustesc asupra lor pare să fi fost dezlănţuită de fărădelegea săvârşită de el. Din ninsoarea care cade la nesfârşit un vârtej de aer ridică din când în

când, furios, un pumn de gheaţă, în obrajii aprinşi ai lui Peter. Uitase ce e zăpada. O şoaptă uriaşă ieşită dintr-un gâtlej care pare a fi când ici, când colo. Se uită şi cerul răspunde ochilor lui cu o sclipire violacee, liliachie, o pojghiţă galbenă lăptoasă. Dar potopul de sus începe să se materializeze în mintea lui doar după ce l-a fixat câteva clipe şi atunci devine marginea unei aripi, apoi o aripă întreagă, cu pene extrem de mici, apoi aripa devine mai mare şi tot mai mare până ce îi învăluie din toate părţile, gonind aerul către cele patru colţuri ascunse ale orizontului şi chiar mai departe. Oriunde se uită, acum când ochii lui sunt acordaţi la diapazonul ei, descoperă aceeaşi vibraţie. Oraşul şi toate casele lui sunt asediate de o imensitate plină de şoapte.

Peter se opreşte sub felinarul înalt care păzeşte terenul de parcare din apropiere. E intrigat de ceea ce vede la picioarele lui. Pe albul care s-a aşternut pe jos roiesc nişte puncte negre, ca nişte musculiţe. Se reped într-o parte, apoi într-alta şi apoi dispar. S-ar părea că există un focar unde ajung şi se fac nevăzute. Plimbându-şi privirea în afară, vede o grămadă de puncte care aleargă către acel focar; cu cât sunt mai depărtate, cu atât se grăbesc mai tare. Urmăreşte câteva: toate dispar. Fenomenul pare fantomatic. Dar strângerea de inimă pe care o simţise cedează în faţa explicaţiei raţionale care i se înfăţişează. Sunt umbrele fulgilor de zăpadă în lumina de deasupra lui. Drept sub lumină, căderea tremurată a particulelor e proiectată ca o oscilaţie plină de fantezie. Dar mai departe de focar, unde razele cad oblic, proiecţia măreşte parabolic viteza umbrei în timp ce goneşte să-şi întâlnească fulgul. Umbrele curg încet din neant, şi, fiecare umbră violent conturată în ultima clipă dispare când originalul ei sărută suprafaţa albă. Pe Peter îl fascinează, i se pare că universul, în toată frumuseţea lui plastică şi nesfârşit de variată, e ţintuit, răsfirat, răstignit ca un fluture pe o ramă, a cărei realitate geometrică e mereu aceeaşi. În timp ce ipotenuza se apropie de verticală, cealaltă latură se micşorează din ce în ce mai încet: şi asta tot timpul. Umbrele harnice ale fulgilor de zăpadă seamănă a furnici care fug mâncând pământul pe podeaua unui castel înalt făcut în întregime din piatră. Peter devine ştiinţific şi încearcă, obiectiv, să situeze în cosmografia pe care a învăţat-o de la taică-său o analogie între fenomenul pe care l-a observat şi mişcarea incandescentă prin care stelele par să se retragă cu o viteză proporţională cu distanţa care le desparte de noi. Poate că asta e o iluzie asemănătoare, poate – şi Peter se căzneşte să-şi

închipuie că stelele cad, de fapt, încet printr-un con de observaţie al cărui vârf e format de telescoapele noastre de pe pământ. De fapt, totul atârnă ca praful într-un pod părăsit, înaintând câţiva metri, până la un punct unde lumina felinarului se pierde în întunericul agitat care-i înconjoară, Peter pare să fi ajuns la un fel de liman unde viteza umbrelor e infinită şi unde există un mic univers care, în acelaşi timp, are şi nu are capăt. De frig şi umezeală încep să-l doară picioarele şi teoriile cosmice din mintea lui încep să se estompeze. Şi, ca şi cum ar fi părăsit o încăpere înghesuită, îşi adaptează din nou privirea la spaţiile vaste ale oraşului, unde vârtejurile mari în mişcare se leagănă şi apar din cer cu un fel de vigoare extremă.

Peter se strecoară sub carapacea maşinii lângă taică-său, îşi scoate pantofii uzi leoarcă şi îşi vâră sub el picioarele cu ciorapi umezi. Taică-său se grăbeşte să dea maşina înapoi, să iasă din terenul de parcare şi se îndreaptă pe străduţă către Buchanan Road. La început accelerează prea tare, aşa că la cea mai mică zdruncinătură pneurile din spate încep să se învârtească în gol.

— Lasă, băiete, spune Caldwell, ăsta-i fleac. Ultimele descoperiri îi zgândăriseră nervii lui Peter, făcându-l extrem de arţăgos.

— Dar de ce n-am plecat acum două ceasuri? întrebă el. N-o să reuşim niciodată să urcăm Coughdrop Hill. Ce ai făcut atâta la meci, după ce s-au vândut toate biletele?

— Am stat de vorbă cu Zimmerman, spuse Caldwell, încet, întrebându-se cum să facă să nu pară că vrea să-l certe pe Peter. Mi-a spus că a schimbat câteva vorbe cu tine.

— N-am avut încotro, m-a agăţat în hol. Sentimentul de vinovăţie îi dădea lui Peter o voce stridentă.

— I-ai spus tu că mi-au lipsit nişte bilete?

— Da, dar în treacăt. N-am discutat despre asta.

— Doamne, puştiule, nu vreau să-ţi îngrădesc libertatea, dar ce ţi-a venit să-i spui?

— Ce rău am făcut? Ăsta-i adevărul! Nu vrei să spun adevărul? Vrei să mint toată viaţa?

— I-ai spus – mă rog, acum tot nu mai contează – dar i-ai spus că am văzut-o pe doamna Herzog ieşind din biroul lui?

— Bineînţeles că nu. Am şi uitat de asta. Toată lumea a uitat, numai tu nu. Îţi închipui că toată omenirea s-a unit să unelteasc㠎mpotriva ta.

— Cred că nenorocirea mea e că nici până acum nu i-am dat lui Zimmerman de cap.

— Ce să-i dai de cap? E doar un bătrân zevzec libidinos care habar n-are pe ce lume trăieşte. Toţi ştim asta în afară de tine. Zău tată, de ce eşti atât de… Era cât pe aci să spună prost, dar şi-aduce brusc aminte de porunca a patra din Decalog, şi se opreşte… superstiţios? De ce crezi că fiecare lucru trebuie să aibă neapărat un înţeles? De ce? De ce nu le dai naibii pe toate? Cum de nu oboseşti! Băiatul e atât de furios încât loveşte cu piciorul în aripa maşinii făcând despărţitura pentru mănuşi să zbârnâie. Capul lui taică-său e o umbră care meditează, vârâtă ca o măciulie în căciuliţă care pentru Peter reprezintă esenţa servilismului, a absurdităţii, a neglijenţei şi a încăpăţânării lui taică-său.

Omul oftează şi spune:

— Nu ştiu, Peter. Cred că e jumătate din pricina eredităţii şi jumătate din pricina mediului. După tonul obosit el pare să fi ajuns la capătul puterilor şi să nu mai găsească altă explicaţie.

„Îmi ucid tatăl", se gândi Peter, uluit.

În jurul lor, ninsoarea se înteţeşte. Se năpusteşte asupra farurilor, sclipind ca o puzderie de scântei, apoi se repede în aer şi dispare, înlocuită de o nouă puzderie. Rafala neîntreruptă şi puternică, în calea lor, pe şosea, apar din ce în ce mai puţine maşini. Luminile caselor pierdute în zare dincolo de azil se topesc în viscol. Radiatorul începe să funcţioneze şi căldura lui accentuează izolarea. Arcul desenat de ştergătoare pe parbriz se îngustează la fiecare mişcare şi până la urmă viscolul ajunge să nu se mai vadă decât prin două crăpături de geam curat. Hârâitul motorului îi împinge într-o capcană care se închide în urma lor.

Coborând dealul de lângă cimitirul evreiesc, unde zace îngropat Abe Cohn, un gangster vestit în oraşul Alton în timpul prohibiţiei, maşina derapează. Caldwell se luptă cu volanul în timp ce saşiul alunecă. Alunecă, fără accidente, la vale, până în punctul în care Buchanan Road întâlneşte şoseaua 122. În dreapta lor, dealul Coughdrop se dizolvă în sus. Ca o casă care a luat-o la goană, un camion cu remorcă dă buzna la vale, trecând pe lângă ei şi o ia înspre Alton, zdrăngănind din lanţuri ca o mitralieră apucată de panică. Dar farurile din spatele camionului clipesc şi dispar şi ei rămân singuri pe şosea.

Către vârf, povârnişul dealului e din ce în ce mai abrupt. Caldwell bagă maşina în viteza întâi şi o lasă aşa până ce roţile încep să se învârtească în gol şi atunci o bagă în viteza a doua. Maşina urcă anevoios încă vreo câţiva zeci de metri prin zăpadă, dar când roţile încep din nou să se învârtească în gol, Caldwell, disperat, bagă maşina în viteza a treia. Motorul se blochează. Trage repede frâna de mână, ca să nu lunece, fiind în pantă. Urcaseră mai bine de jumătate de deal. Viscolul se cufundă suspinând în tăcerea motorului. Motorul porneşte din nou, dar roţile de la spate nu mai pot prinde zăpada. Buickul vechi şi greu are mai degrabă tendinţa să alunece înapoi către un gard scund de sârmă care păzeşte marginea terasamentului şoselei. Până la urmă, singurul lucru care-i mai rămâne lui Caldwell de făcut e să deschidă uşa, să se aplece în afară şi, luminat doar de dâra trandafirie a farurilor din spate, să dea înapoi şi să coboare tot dealul. Coborî dincolo de cotitura dinspre Olinger, ajungând în şoseaua plană şi dreaptă dintre dealul Coughdrop şi următoarea pantă mai mică în drumul către Alton.

Cu toate că forţa motrice câştigată îi face să urce mai repede prima parte a dealului, roţile se opresc totuşi puţin mai jos de locul unde se opriseră prima dată şi încep să se învârtă în gol. La lumina farurilor, urmele lăsate de roţile lor prima dată seamănă cu nişte şanţuri negre.

Deodată, umbra proiectată a capetelor le apare în faţă. O maşină urcă dealul venind din spate. Lumina farurilor ei se dilată, izbucneşte ca un strigăt şi se prosternează tremurătoare la picioarele lor. E un Dodge verde, un model 47. Trece pe lângă ei, clămpănind din lanţuri, alege partea cea mai abruptă a dealului şi câştigând viteză, urcă şi dispare în cealaltă parte a crestei, în lumina farurilor împotmolite se văd pe şosea amprentele verigilor încrucişate ale lanţurilor. Ninsoarea cade strălucind neîntrerupt.

— Ar trebui să punem şi noi lanţuri, ca tipul ăla, îi spune Peter lui taică-său. Dacă am putea urca măcar încă 20 de metri, am ajunge la şosea. Fire Hill nu-i atât de abrupt.

— L-ai văzut pe nemernicul ăla, nici măcar nu ne-a propus să ne împingă?

— Ce era să facă! Abia s-a descurcat el.

— Eu în locul lui aşa făceam.

— Dar ca tine nu mai e nimeni, tată. Nimeni pe lume. Peter ţipa pentru că taică-său îşi încleştase pumnii pe volan şi se sprijinea cu

fruntea de ei. Peter se sperie văzând că silueta lui taică-său devenise parcă diformă. Ar vrea să-l facă să-şi vină în fire, dar silabele îi rămân în gât, nerostite. În cele din urmă întreabă sfios:

— Avem lanţuri?

Caldwell îşi îndreaptă spatele şi spune:

— Mai întâi că nu le putem pune aici, maşina ar aluneca precis de pe cric. Trebuie să coborâm iar, până dăm de teren plat.

Şi pentru a doua oară deschide uşa, se apleacă în afară, şi dă maşina înapoi pe zăpada trandafirie din pricina farurilor de la spate. Câţiva fulgi năvălesc pe uşa deschisă muiaţi de viscol şi îl înţeapă pe Peter în obraz şi pe mâini. Băiatul îşi îndeasă mâinile în buzunarele scurtei verzi ca mazărea.

Ajunşi din nou la poalele dealului coboară amândoi din maşină. Deschid portbagajul şi încearcă să ridice partea din spate a maşinii cu cricul. N-au lanternă, şi se chinuie îngrozitor. La marginea şoselei, zăpada e înaltă de şase degete şi încercând să ridice roţile mai sus ca să scape de ea, ridică spatele maşinii prea mult şi maşina se răstoarnă într-o parte proiectând cricul cu o viteză fulgerătoare până în mijlocul şoselei.

— Sfinte Dumnezeule, exclamă Caldwell, uite cum poate muri cineva. Nu face nicio mişcare să ia cricul înapoi, aşa că se duce Peter să-l ia. Cu bara crestată în mână, caută la marginea şoselei să găsească un bolovan cu care să blocheze roţile din faţă, dar zăpada ascunde toate denivelările pământului.

Taică-său stă şi priveşte vârfurile pinilor străjuind deasupra capetelor lor prin viscol ca nişte îngeri ai întunericului. Peter are senzaţia că gândurile lui taică-său descriu cercuri largi pe cerul opac şi liliachiu, precum cercurile pe care le face pasărea de pradă când umblă după hrană. Gândul lui se întoarce însă la problema care-i frământă, şi amândoi – tată şi fiu – proptesc cricul sub bara de protecţie a maşinii, şi de astă dată cricul ţine. Dar îşi dau seama că nu se pricep să prindă lanţurile. E frig şi întuneric şi prea târziu ca ochii lor orbiţi şi degetele lor amorţite să mai înveţe cum să se descurce. Clipă după clipă Peter îl urmăreşte cu privirea pe taică-său, care stă pe vine şi se târăşte în jurul roţii prin zăpadă. Între timp n-a trecut nicio maşină. Pe şoseaua 122 nu se mai circulă. Caldwell e gata-gata să prindă lanţul strâns pe roată, când deodată îi lunecă din mâini. Cu un suspin sau un blestem acoperit de vaietul viscolului, Caldwell se ridică în picioare şi cu

amândouă mâinile aruncă urzeala încâlcită de verigi de fier pe zăpada moale. Gaura care se formează în zăpadă e ca gaura pe care ar lăsa-o o pasăre împuşcată şi căzută la pământ.

— Trebuie mai întâi să fixezi cârligul de pe partea dinăuntru a roţii, spune Peter. Scoate lanţurile din zăpadă, se lasă în genunchi şi se târăşte sub maşină. Şi-l imaginează pe taică-său povestindu-i maică-sii: „Nu mai ştiam ce să fac şi puştiul aluat pur şi simplu lanţurile, s-a băgat sub maşină şi le-a fixat cât ai zice peşte. Nu ştiu de unde o fi moştenit băiatul atâta îndemânare la mecanică". Roata îi alunecă din mâini. De câteva ori, căutând să aşeze armura grea de verigi în jurul cauciucului, cauciucul leneş se răsuceşte şi azvârle zalele deoparte, ca o fată care se dezbracă. Caldwell ţine roata fix, şi Peter mai încearcă o dată. În infernul de sub maşină, duhoarea slabă de cauciuc, mirosurile râncede de rugină, de gaze şi de unsoare par să-i şoptească vorbe de ameninţare. Peter îşi aduce aminte cum s-a răsturnat maşina pe cric şi se vede cu ţeasta sfărâmată de arcuri şi de osie. Singura consolare e că sub maşină nu mai e nici vânt, nici ninsoare.

Există un cârlig mic, pe care dacă-l găseşti e simplu să fixezi lanţurile. Peter îl găseşte şi, pipăind cu vârful degetelor de parc-ar citi, îşi dă seama ce trebuie să facă. Aproape că reuşeşte să-l prindă. Nu mai rămâne decât un mic spaţiu care trebuie astupat. Peter apasă cu o forţă care-l face să tremure din tot corpul, culcat cum era sub maşină. Simte o durere surdă în rinichi, metalul îi intră adânc în degete, începe să se roage şi descoperă îngrozit că materia rămâne împietrită chiar şi atunci când o concesie extrem de mică n-ar implica, aparent, nicio renunţare de la principii. Cârligul nu se închide. Şi Peter ţipă disperat: – Nu!

— Dă-o dracului! îi strigă taică-su. Hai, ieşi de sub maşină. Peter, ascultător, se ridică în picioare şi îşi scutură zăpada de pe haină. Tatăl şi fiul se uită disperaţi unul la altul.

— Nu pot! exclamă Peter, de parcă s-ar fi aşteptat să-l contrazică.

— În orice caz, ai făcut mai mult decât mine. Hai urcă-te în maşină. Noaptea asta rămânem la Alton. Cine pierde o dată, pierde şi a doua oară.

Băgă lanţurile în portbagaj şi încercă să coboare cricul. Dar chiar şi această încercare dădu greş. Pârghia cricului, care în mod normal trebuia să-i inverseze direcţia, pivotează şi scapă mereu. Fiecare

brânci dat manivelei ridică maşina cu încă o crestătură. Zăpada care zboară în junii lor le biciuieşte obrajii. Şuieratul vântului le dilată timpanele; povara care le copleşeşte nervii devine insuportabilă. Tot freamătul, toată greutatea mobilă a viscolului par să se învârtească în jurul acestei mici încăpăţânări a mecanicii.

— Las că-i arăt eu lui, ameninţă Caldwell. Dă-te la o parte, puştiule. Se urcă în maşină, dă drumul la motor şi porneşte. O clipă bara verticală a cricului rămâne dreaptă, prinsă ca o săgeată încordată în arc, şi Peter se aşteaptă s-o vadă luându-şi zborul în furtună. Dar însuşi metalul barei de protecţie cedează în faţa presiunii şi în clipa următoare maşina se prăbuşeşte pe propriile ei arcuri, cu un trosnet ca de ţurţuri sfărâmaţi. O adâncitură în formă de buză pe marginea inferioară a barei de la spate va rămâne ca o mărturie veşnică a acelei nopţi. Peter strânge bucăţile cricului, le aruncă în portbagaj şi se urcă lângă taică-său în faţă.

Ajutat de tendinţa roţilor din spate de a derapa, Caldwell întoarce Buickul şi-l îndreaptă către Alton. Dar în ora care trecuse de când erau pe şosea se mai aşternuse un deget de zăpadă, iar circulaţia încetase cu totul. Ridicătura care scotea şoseaua din scobitura de la poalele dealului Coughdrop, o ridicătura atât de mică încât pe o zi frumoasă trecea pe sub roţi neobservată, devine acum prea mare ca să mai treci peste ea. Roţile din spate derapează neîncetat. Dungile curate de pe parbriz, prin care se putea vedea, se scămoşează, apoi se acoperă cu totul. Sita cerească din care se cernuse zăpada pare să se fi rupt. De trei ori Buickul se zbate să avanseze pe panta dulce, dar de fiecare dată se împotmoleşte. A treia oară, Caldwell apasă pe accelerator de parc-ar fi vrut să-l fărâme, şi cauciucurile scârţâie şi vâră partea dinapoi a maşinii în zăpada neatinsă de pe marginea şoselei. Chiar lângă piciorul dealului e o mică adâncitură. Caldwell bagă maşina în viteza întâi şi încearcă să pornească, dar zăpada îi ţine strâns în gheara ei de fantomă. Pe buzele lui apar deodată nişte băşieufe argintii. Înnebunit, bagă schimbătorul în marşarier; maşina se aruncă puternic înapoi şi rămâne definitiv împotmolită. Atunci opreşte motorul.

Un fel de linişte se aşterne peste situaţia încurcată în care se află. Deasupra lor, pe capota maşinii se aude un zgomot de parcă s-ar fi frecat ceva, de parcă ar fi fost zgomotul nisipului când îl iei cu mătura. Sub capotă, motorul supraîncălzit ticăie liniştit.

— Va trebui s-o luăm pe jos, spuse Caldwell. Ne întoarcem la

Olinger şi dormim la familia Hummel. Nu-s nici trei mile pân-acolo. Crezi c-ai să reziști?

— Trebuie! exclamă Peter.

— Dumnezeule, dar n-ai nici măcar galoşi, n-ai nimic…

— Parcă tu ai!

— Da, dar eu, oricum, sunt într-o stare jalnică. După o pauză explică: Aici nu putem rămâne.

— Dă-o dracului, strigă Peter. Ştiu că nu putem rămâne. O ştiu foarte bine, n-o mai repeta mereu. De ce trebuie să vorbeşti tot timpul? Hai să mergem.

— Un tată care ar fi fost măcar jumătate om, ar fi reuşit să ajungă în vârful dealului.

— Şi ne-am fi împotmolit în altă parte. Nu e vina ta. Nu e vina nimănui. E vina lui Dumnezeu. Te rog, hai să nu mai vorbim.

Peter coboară din maşină şi un timp, dintre ei doi, el e cel care conduce. Merge pe urmele lăsate de maşina lor, urcând dealul cimitirului evreiesc. Lui Peter i se pare greu să pună un picior drept în faţa celuilalt, aşa cum se spune că făceau indienii. Vântul îl supără necontenit. Chiar acolo, unde erau ei acum, se afla o perdea de pini şi cu toate că vântul nu sufla prea tare, sufla fără întrerupere, pătrunzându-le prin păr şi atingând ţeasta de dedesubt. Un zid de piatră cenuşie desparte terenul cimitirului de şosea; fiecare piatră care se ridică de la pământ poartă câte o barbă albă. Undeva, în fundul ceţii de nepătruns, Abe Cohn zace liniştit în mausoleul lui cu coloane. Pentru Peter acest gând e ca o mângâiere. Întrezăreşte oarecare asemănare între acest gând şi felul în care propria lui persoană se află adăpostită sub bolta minerală a cutiei craniene.

Pe câmpul de dincolo de cimitir, pinii încep să dispară şi vântul să bată de parcă ar vrea să-i străpungă tot trupul. Peter devine străveziu: un schelet alcătuit din gânduri. Indiferent, amuzat, îşi priveşte picioarele ca nişte vite orbite şi supuse care înaintează cu greu prin troienele de zăpadă. Disproporţia dintre lungimea paşilor şi distanţa uriaşă până la Olinger este atât de mare, încât lui Peter i se pare că s-a creat un fel de infinit, în care se bucură de o libertate uriaşă. El foloseşte această libertate ca să mediteze asupra fenomenului de suferinţă fizică dusă până la paroxism. Există în suferinţă o simplitate care anihilează totul. În primul rând se elimină orice gând despre trecut sau viitor, apoi orice prelungire a propriei

tale personalităţi prin simţuri în lumea creată de oameni, apoi, continuând să te aperi, elimini extremităţile trupului – labele picioarelor, piciorul propriu-zis, degetele. Şi dacă totuşi suferinţa persistă; dacă amintirea unei stări mai fericite continuă să te necăjească, atunci renunţi să mai ţii seamă de vârful nasului, de bărbie şi chiar şi de pielea capului. Nu le anesteziezi cu totul, le muţi, ca să zicem aşa, pe nişte meleaguri străine intereselor atât de limitate ale locului geometric ireductibil, extrem de concis şi de depărtat, care e tot ce mai rămâne din împărăţiile, care au fost cândva vaste şi pline de ambiţie, ale personalităţii. Şi când ta-ică-său, care mergea acum alături de el, făcând din trupul lui o pavăză ca să-şi ferească fiul de vânt, îndesă pe capul îngheţat al lui Peter căciuliţă de lână tricotată pe care o scosese de pe propriul său cap, senzaţiile pe care le simte Peter par să vină din afara lui, de la mare distanţă.

VIII

ASCULTĂ, dragostea mea! Sau dormi? Nu-i nimic. La West Alton exista un muzeu aşezat în mijlocul unor terenuri minunate, acoperite cu flori, şi unde fiecare pom avea o etichetă. Lebede negre lunecau perechi-perechi, netezindu-şi penele, pe suprafaţa opacă a lacului, creat prin stăvilirea unui pârâu mititel, pe care locuitorii îl numeau Lenape. La Olinger i se spunea Tilden, dar pârâul era acelaşi. Duminica mă plimbam uneori cu mama şi ne duceam înspre muzeu, singurul tezaur de cultură care ne era accesibil, pe drumul umbrit şi lin care însoţea pârâul şi lega cele două oraşe. Aceşti câţiva kilometri formau, pe atunci, un interval rural, o rămăşiţă a vieţii patriarhale a comitatului. Treceam pe lângă câteva ferme construite din gresie, fiecare din ele fiind însoţită, ca o mamă de fiul ei, de câte un rezervor de apă tot din gresie, dar văruită. Traversam repede suprafaţa aspră a autostrăzii cu trei culoare, pătrundeam pe o cărare îngustă în parcul muzeului şi ne trezeam înconjuraţi de o lume şi mai veche, lumea Arcadiei. Raţele şi broaştele îşi amestecau bucuriile uniforme şi strigătele guturale într-o mlaştină spumoasă pe jumătate ascunsă de şirurile de cireşi, tei, salcâmi şi meri pădureţi. Mama cunoştea numele fiecărei plante şi a fiecărei păsări, mi le spunea pe toate, iar eu le uitam, continuându-mi drumul pe aleea cu pietriş care ici, colo, se lărgea formând mici cercuri cu bănci şi cu bazine în care se răcoreau păsările. De multe ori, când treceam, dădeam de câte o pereche îmbrăţişată care, la trecerea noastră, se despărţea şi ne urmărea cu

ochi mari şi întunecaţi. O dată, când am întrebat-o pe mama ce făceau oamenii ăia acolo, mi-a răspuns cu o mulţumire ciudată: „Se cuibăresc”.

Aerul rece dinspre lacul stăvilit şi strigătele vulgare şi fade ale lebedelor ajungeau până la noi. Sus, prin frunzele negre ale unui fag de legendă, se zărea o cornişă galben deschis a muzeului şi un colţ bătut de soare al luminătorului ridicat cu rama lui plumbuită, de culoarea fisticului. Traversam terenul de parcare şi mă simţeam ruşinat şi invidios pentru că pe atunci noi n-aveam maşină. Mergeam pe aleea de pietoni, acoperită cu pietriş, printre copiii care aduceau pungi cu fărâmituri de pâine pentru lebede, treceam de treptele late unde stăteau câteva persoane îmbrăcate în haine curate de vară, făceau fotografii şi despachetau sandvişuri învelite în hârtie cerată, şi ajungeam în sala înaltă şi solemnă a muzeului. Intrarea era liberă. La subsol se ţineau, în lunile de vară, cursuri gratuite despre „aprecierea naturii”. La propunerea mamei, m-am înscris şi eu la un asemenea curs. La prima lecţie ne-a pus să urmărim un şarpe într-o cuşcă de sticlă, care înghiţea dintr-o singură îmbucătură un şoarece de câmp care chiţăia. La a doua lecţie nu m-am mai dus. La parter erau exponate ştiinţifice pentru uzul şcolarilor, animale ţepene, împăiate, obiecte de artizanat ale eschimoşilor, chinezilor, polinezienilor, vitrină după vitrină, categorisite şi ferite de praf. Mai era şi o mumie fără nas, veşnic înconjurată de grupuri de vizitatori. Etajul ăsta mă îngrozea când eram mic. Era atâta moarte acolo. Cine şi-ar fi închipuit că există atâta moarte? Etajul doi era consacrat artelor, mai ales picturilor locale, care, oricât ar fi fost de stângace, ciudate şi pline de greşeli, radiau totuşi puritate şi speranţă, speranţa care intervine de câte ori atingi pânza cu pensula, speranţa de a cuprinde ceva şi de a-l păstra. Mai erau şi statuetele de bronz, reprezentând indieni şi zeităţi, iar în mijlocul sălii mari şi ovale de la capătul scării, era o femeie goală şi verde, în mărime naturală, care stătea în mijlocul unui bazin circular cu o margine neagră. Era o fântână. Femeia ţinea în dreptul gurii o scoică de bronz, iar faţa ei delicată părea să arate că îi e sete, numai că mecanismul fântânii hotărâse că apa trebuie să ţâşnească veşnic din marginea scoicii, departe de buzele ei. Cum stătea aşa, într-o veşnică aşteptare, cu sânii mici, cu o aureolă de păr coclit, potrivit în valuri despletite, cu un picior ridicat pe vârfuri, ţinând scoica la un deget de faţa ei, cu pleoapele lăsate, cu buzele întredeschise, părea că doarme. Când eram copil, mă obseda gândul că îi e veşnic sete şi mă aşezam în

aşa fel încât să pot privi degetul acela care nu dispărea niciodată şi gura ei care se afla departe de apă. Apa cădea ca o panglică subţire, care-şi schimba mereu forma, verzuie ca o şopârlă, formând o spirală după ce părăsea marginea scoicii, lăţindu-se înainte să atingă suprafaţa bazinului cu o infinită blândeţe, şi să împrăştie uneori stropii prin variaţiile subtile ale probabilităţilor, până la marginea bazinului unde o mică înţepătură rece, ca un fulg de zăpadă, atingea mâna mea aşezată pe marmura neagră. Răbdarea femeii de bronz, blândeţea refuzului mi se păreau atunci nesuferite, şi îmi ziceam că odată cu venirea nopţii, când mumia şi măştile polineziene şi acvilele cu ochi de sticlă erau ferecate jos în întuneric, mâna ei subţire făcea, cu siguranţă, gestul infim de care era nevoie ca să poată bea. Şi în sala asta mare şi ovală, pe care mi-o închipuiam luminată de lună prin luminatorul din tavan, apa înceta o clipă să curgă. Şi cu gândul că venirea nopţii învăluia panglica luminoasă de apă curgătoare şi îi oprea căderea, îmi închei şi eu povestea.

Circulaţia supărătoare de pe stradă bate liniştitor cu ciocul în geamurile atelierului nostru, geamuri a căror sticlă subţire e atât de prăfuită, încât cenuşiul delicat de grafit pare să facă parte integrantă din substanţa ei, transformând-o în sticlă de vitraliu. Neonul expresului care se află cu două etaje sub noi colorează ritmic geamurile în roz. Pânzele mele uriaşe – ciudat de scumpe când le cumperi ca materie primă şi ciudat de ieftine o dată transformate în artă – cu umerii lor ascuţiţi şi dreptunghiulari, proiectaţi în lumină, par nişte matahale. Răsuflarea ta urmează ritmul monoton al firmei trandafirii de neon. Gura ta gravă s-a destins în somn, iar pe buza superioară se vede mica umflătură de grăsime caracteristică rasei, ca o băşică vânătă. Somnul tău e plin de nevinovăţie, ca noaptea de rouă. Ascultă: te iubesc. Iubesc gura ta vânătă şi pură, ale cărei colţuri se strâng căpătând o expresie moralizatoare când eşti trează şi mă certi. Iubesc pielea ta arsă care o iartă neîncetat pe a mea, iubesc veacurile de umilinţă ascunse în patina liliachie a palmelor tale. Iubesc linia gâtului tău, o tulpină de lalea. Când stai în faţa sobei, trunchiul tău face, fără să-ţi dai seama, mişcări unduioase ca o găină care bea apă. Când te îndrepţi goală către pat, labele picioarelor se cambrează, de parcă ai avea gleznele încătuşate şi prinse de gleznele altcuiva, în spatele tău. Când fac dragoste cu tine, suspini numele meu şi mă simt confirmat pe de-a-ntregul. Îmi pare bine că te-am cunoscut, îmi pare bine, sunt

mândru, îmi pare bine; îmi lipseşte doar un singur lucru, şi nici ăsta prea tare. doar uneori, în după-amiezile târzii: râsul neaşteptat al albilor care, ca fulgerul de vara, izbucneşte într-o atmosferă în care sufletele se străduiesc să slujească ceea ce nu se poate sluji. Tata, cu toată tristeţea lui, vieţuia în atmosfera acestor râsete. Te-ar fi descumpănit. Pe mine mă descumpănea. Torsul lui mi-era ascuns, îi cunoşteam mult mai bine picioarele.

Hei, ascultă. Ascultă-mă, doamnă. Te iubesc. Pentru tine aş vrea să fiu negru, aş vrea să am o faţă văcsuită şi înţeleaptă, cu pielea întinsă pe pomeţi ca pe o tobă; aş vrea să port ochelari de soare mari şi opaci, care să mă facă anonim, la trei dimineaţa într-o pivniţă întunecată, violacee, şi să uit totul în afară de cântecul inimii sub coaste. Dar nu pot s-o fac până la capăt. Nu pot deveni acest personaj. Mă opreşte o ultimă membrană. Sunt fiul tatălui meu. Şi în după amiezile târzii, când ziua atârnă încă în lumina care se întinde aşteptând înţepăturile întunericului, cu săgeţile lui de umbră care ţâşnesc din clădirile înalte, peste reţeaua de străzi, mi-amintesc de tata şi pot chiar să mi-l închipui şi pe taică-său înaintea lui – cu ochii blânzi şi plini de îndoială, cu mustaţa palidă şi nesigură – pe care nu l-am cunoscut. Preot, profesor, artist – degenerarea clasică.

Iartă-mă, pentru că, zău, te iubesc şi ne potrivim. Ies din învelişul meu material, ca un învăţat din Tibet, şi mă ridic deasupra patului şi văd că formăm amândoi – yin şi yang – o singură fiinţă. Dar după-amiaza, la ora la care veneam, de obicei, în maşină spre casă, cu tata, mă uit în jurul meu, la cuibul pe care l-am înjghebat amândoi, la scândurile podelei lustruite de tălpile noastre goale, la petele de pe tavan precum continentele pe o hartă de explorator, veche şi cu totul greşită, la pânzele mâzgălite, cu convingere şi conştiinciozitate, cu dungi imense prin care mă chinui să exprim ceea ce până şi eu încep să-mi dau seama că e inexprimabil, şi mă cuprinde frica. Mă uit la viaţa pe care ne-am făcut-o împreună, cu zilele ei ce n-au legătură cu zilele solare, şi la arabescurile baroce ale emoţiilor din ce în ce mai atenuate, la mobilierul care seamănă cu tablouri de Braque uzate şi împrăştiate peste tot, şi la misticismul lor sexual, mai degrabă nostalgic, jumătate freudian, jumătate oriental, şi mă întreb: Oare pentru asta a renunţat tata la viaţă? Zac treaz lângă tine în întunericul pictat cu roz şi mă văd într-o dimineaţă de demult, când m-am trezit în camera de musafiri a Verei Hummel. După viscol, camera mi se părea strălucitoare, visurile

mele fuseseră o prelungire refractată – ca un băţ cufundat în apă – a ultimelor evenimente dinainte de a adormi – ultima milă pe care o parcursesem buimaci, pe un viscol năprasnic, tata bătând la uşa casei întunecate, bătând şi nechezând şi frecându-şi mâinile în disperare, indiscreţia lui nepărându-mi-se absurdă sau dementă, ci necesară, în starea de amorţeală şi orbire în care mă găseam, chiar absolut necesară, apoi, Vera Hummel, căscând şi clipind în lumina albă a bucătăriei, cu părul despletit ca un evantai pe umerii halatului de baie albastru, cu mâinile vârâte în mâneci, îmbrăţişându-se singură, cu braţele încrucişate, în timp ce căsca, şi bărbatul ei, o buturugă şchioapă, care coborâse treptele să primească explicaţiile şi efuziunile pline de recunoştinţă ale lui taică-meu. Ne-au instalat în camera lor de musafiri, într-un pat cu patru coloane şi cu tăblii mobile, moştenit de la mama domnului Hummel, Hannah, sora bunicului meu. Mirosea a pene şi a scrobeală şi semăna atât de tare a hamac, încât tata şi cu mine, îmbrăcaţi doar cu rufăria de corp, a trebuit să ne agăţăm de margini ca să nu alunecăm amândoi la mijloc. Câteva clipe am rămas crispat. Mi se părea că trupul meu e umplut cu atomi de viscol care saltă şi se îmbrâncesc. Apoi am auzit primele sforăituri slabe şi guturaite ale lui taică-meu. Apoi vântul de afară oftă puternic, şi această îngrămădire de sunete şi de mişcare venind de departe mi se păru că explică totul, aşa că m-am liniştit.

Camera era plină de lumină. Dincolo de despărţiturile cerce-velelor albe, de perdelele de muselină cu picăţele prinse cu flori de metal vopsite în alb, cerul era de un albastru puternic. Mă gândeam: N-am trăit niciodată o dimineaţă ca asta. Şi mă simţeam triumfător, la prora unui vas, spintecând oceanul ceresc al timpului. M-am uitat în jur după tata: plecase. Lunecasem în mijlocul patului. Am căutat un ceasornic: nu era niciunul. M-am uitat la stânga, să văd poziţia soarelui faţă de şosea, de câmp, de cutia de scrisori, dar privirea mea s-a izbit de o fereastră care dădea pe peretele de cărămidă al unui lacto-bar. Aproape de fereastră era un birou de modă veche cu furnirul sărit pe alocuri, care părea că se strâmbă la mine, cu mânere de cristal canelat, cu un sertar scorojit la suprafaţă, cu picioare masive, întoarse în volută, ca labele fără degete ale unui urs dintr-un desen animat. Lumina strălucitoare de afară sublinia reflexele de argint ale tulpinilor şi frunzelor de pe tapetul de hârtie. Am închis ochii ca să aud voci omeneşti, am auzit bâzâitul unui aspirator la distanţă, şi cred că

trebuie să fi adormit din nou.

Când m-am trezit a doua oară, ciudăţenia tuturor lucrurilor care mă înconjurau – a casei, a zilei atât de senine, de normale, care venea după nebunia din ajun, tăcerea de afară şi dinăuntru (de ce nu mă treziseră, ce se întâmplase cu şcoala, nu era miercuri?) m-a împiedicat să adorm din nou. M-am sculat şi m-am îmbrăcat cum am putut. Pantofii şi ciorapii mei aşezaţi la uscat pe radiator erau încă umezi. Pereţii şi coridoarele necunoscute, care-mi cereau la fiecare colţ iniţiativă şi curaj, păreau să-mi soarbă toată vlaga din braţe şi din picioare. Am descoperit totuşi baia, m-am stropit cu apă rece pe faţă şi cu degetul ud m-am frecat pe dinţi. Apoi, în picioarele goale, am coborât scara familiei Hummel. Era acoperită cu un covor îngust de culoare bej, cu plușul în bună stare, prins cu câte o vergea de alamă la baza fiecărei trepte. Ăsta era genul de casă din Olinger, confortabilă, ortodoxă, în care aş fi dorit să locuiască familia mea. Mă simţeam murdar şi nedemn cu cămaşa mea roşie, boţită şi cu rufăria neschimbată de trei zile.

Doamna Hummel intră venind dintr-o cameră care se găsea în partea din faţă a casei. Purta o basma mare şi colorată prinsă cu ace şi un şorţ imprimat cu anemone ca nişte stele. Avea în mână un coş elegant de hârtii din paie şi zâmbind de i se vedeau gingiile, îmi spuse:

— Bună dimineaţa, Peter Caldwell!

Faptul că-mi rostise numele în întregime mă făcu să mă simt într-adevăr binevenit. Mă duse în bucătărie şi mergând aşa, în spatele ei, mi-am dat seama, spre marea mea uimire, că sunt tot atât de înalt ca ea, sau poate chiar puţin mai mare. Era înaltă în comparaţie cu femeile din partea locului, dar eu continuam să mi-o închipui de statura unei zeiţe – aşa cum o văzusem prima oară, la şcoală, când eram puşti într-a şaptea şi abia ajungeam cu mijlocul în dreptul jgheabului cu cretă de la tabla neagră. Acum mi se părea că-i umplu ochii. M-a aşezat la o masă mică de bucătărie cu tăblia de porţelan şi m-a servit ca o nevastă. Mi-a pus în faţă un pahar mare de sticlă groasă cu suc de portocale, a cărei transparenţă arunca, în lumina soarelui, o umbră portocalie de porţelan, ca o felie subţire care sugera gustul aşteptat. Mi se părea minunat să stau acolo, să sorb din pahar şi să urmăresc mişcările femeii. Luneca în papucii ei albaştri, de la bufet la frigider, şi de acolo la chiuvetă, de parcă spaţiul dintre ele ar fi fost calculat pe măsura paşilor ei. Bucătăria spaţioasă şi bine utilată forma un mare contrast

cu ungherul înghesuit şi improvizat în care ne pregătea mama de mâncare. M-am întrebat de ce există unii oameni care pot rezolva măcar problemele mecanice ale vieţii, în timp ce alţii, părinţii mei, de pildă, erau hărăziţi să se lupte toată viaţa cu automobile hodorogite, cu case prost încălzite şi fără apă curentă. La Olinger nu avusesem niciodată frigider; aveam în schimb un gheţar vechi şi jalnic din lemn de nuc, iar bunica nu stătea niciodată cu noi la masă, ci mânca în picioare, cu mâna, direct de pe plită şi cu faţa crispată din pricina aburilor. Viaţa noastră casnică fusese întotdeauna caracterizată prin grabă şi nesăbuinţă. Cauza, după cum mi-am dat eu seama brusc, era că membrul cel mai important al familiei, adică taică-meu, nu reuşise niciodată să scape de obsesia că s-ar putea ca în curând să trebuiască s-o ia din loc. Şi această teamă, sau, poate, această speranţă domnea veşnic în casa noastră.

— Unde e tata? am întrebat.

— Nu ştiu exact, Peter, mi-a spus ea. Ce preferi, fulgi de grâu sau fulgi de orez, sau un ou, făcut cum vrei tu?

— Fulgi de orez. Un ceas oval, de culoarea fildeşului, aşezat sub un dulăpior emailat din perete, arăta ora unsprezece şi zece minute. Am întrebat: Dar ce s-a întâmplat cu şcoala?

— Te-ai uitat afară?

— Oarecum. Nu mai ninge.

— Zăpada e de şaisprezece centimetri. Aşa s-a spus la radio. S-au închis toate şcolile din comitat. Chiar şi şcolile parohiale din Alton.

— Mă întreb dacă o să se ţină antrenamentul la înot, diseară.

— Sunt sigură că nu. Cred că arzi de nerăbdare să te întorci acasă.

— Mda. Mi se pare o veşnicie de când am plecat.

— Taică-tău ne-a distrat grozav azi dimineaţă când ne-a povestit aventurile voastre. Nu vrei o banană, la orez?

— Doamne, sigur că vreau, dacă este. Asta era deosebirea dintre casele alea din Olinger şi casa mea: erau întotdeauna aprovizionate cu banane. La Firetown, când se întâmpla, foarte rar, ca tata să se gândească să cumpere banane, ele se transformau direct din verzi în putrede. Banana pe care mi-o aşezase doamna Hummel lângă castron era o perfecţiune. Coaja ei aurie avea pete uniforme pe toată suprafaţa, ca în reclamele alea policrome, din reviste. Am tăiat-o în feliuţe, cu

linguriţa, şi fiecare segment care cădea în farfuria cu fulgi de orez avea la mijloc steluţa aceea ideală de seminţe.

— Bei cafea?

— Încerc în fiecare dimineaţă, dar n-am niciodată timp. Numai că vă deranjez îngrozitor!

— Taci! Parcă ai fi taică-tu.

Acest „taci" al ei, rezultatul unei intimităţi pe care o crease altcineva pentru mine, evoca senzaţia curioasă a timpului care se scursese, a ceasurilor misterioase în care dormisem în patul străbunei mele Hannah şi în care tata îşi povestise aventurile şi ascultaseră radio. Mă întrebam dacă domnul Hummel fusese şi el acolo, mă întrebam ce eveniment anume răspândise în casă această atmosferă de bună dispoziţie calmă şi echilibrată.

— Unde-i domnul Hummel? am întrebat eu cu curaj.

— E ieşit cu plugul. Bietul Al, s-a sculat de la cinci. Are contract cu oraşul să ajute la curăţirea străzilor după viscol.

— Aoleu, mă întreb ce-o fi cu biata noastră maşină. Am părăsit-o azi-noapte la poalele dealului Coughdrop.

— Ne-a spus taică-tău. Când se întoarce Al acasă vă duce acolo cu camionul.

— Fulgii ăştia sunt grozavi!

Uimită, s-a întors din dreptul chiuvetei şi mi-a zâmbit.

— Sunt fulgi obişnuiţi, care se găsesc în cutii! Bucătăria părea să scoată în evidenţă o uşoară intonaţie olandeză în glasul ei. Nu ştiu de ce, în gândul meu, o asociasem întotdeauna pe doamna Hummel, cu rafinamentul, cu New York-ul şi cu tot restul. La eclipsa de la mare distanţă pe toate celelalte profesoare şi uneori chiar îşi făcea ochii cu rimel. Acasă la ea, însă, era o simplă femeie, ca toate celelalte din comitat.

— Cum v-a plăcut meciul de aseară? am întrebat-o. Mă simţeam obligat să fac conversaţie, şi asta mă stingherea. Absenţa tatii mă silea să pun în practică noţiunile pe care le aveam despre comportarea omului civilizat, lucru pe care de obicei mă simţeam prost să-l fac în prezenţa lui. Tot trăgeam mereu de manşetele cămăşii ca să-mi acopăr petele de pe piele. Doamna Hummel îmi aduse o farfurie neagră cu două felii sclipitoare de pâine prăjită şi o porţie dublă de jeleu de merişoare de culoarea chihlimbarului.

— N-am prea fost atentă, începu să râdă amintindu-şi de seara

din ajun. Zău că pastorul ăsta March mă distrează. E jumătate puşti, jumătate moşneag, nu ştii niciodată cum să-l iei.

— A obţinut nişte decoraţii, nu-i aşa?

— Cred că da. A făcut toată campania din Italia.

— Mi se pare foarte interesant că, după toate astea, a putut să se mai întoarcă la preoţie.

Doamna Hummel ridică din sprâncenele ei arcuite. Oare le pensa? Uitându-mă de aproape, am început să mă îndoiesc. Erau subţiri de la natură.

— Eu cred că a făcut bine. Tu ce zici?

— Da, sigur că a făcut bine, adică, după toate grozăviile pe care trebuie să le fi văzut…

— Mda. Se pare că există bătălii chiar şi în Biblie.

N-am ştiut ce-a vrut să spună, totuşi am râs. Mi s-a părut că-i face plăcere. M-a întrebat apoi pe un ton de glumă:

— Dar tu ai fost atent? Stăteai, dacă nu mă înşel, lângă micuţa Fogleman.

Am ridicat din umeri.

— Trebuia să stau şi eu lângă cineva.

— 4.

— Ascultă, Peter, fii atent! Are o privire care 5 pune multe.

— Aş! Nu cred că sunt o pradă prea bună pentru ea. Vera ridică un deget, glumind după moda comitatului.

— Ehh! Ai posibilităţi!

Felul în care accentuase cuvântul „posibilităţi" semăna atât de mult cu felul de a vorbi al bunicului meu, încât am roşit de parc-aş fi primit o binecuvântare. Am întins jeleu) lucios pe pâinea prăjită, iar ea şi-a văzut de treburile casei.

Următoarele două ore au fost diferite de tot ceea ce trăisem până atunci. Eram în aceeaşi casă cu o femeie, o femeie care avea destui ani, atât de mulţi, încât nici nu-mi venea să-i număr, cel puţin de două ori mai mulţi că ai mei, o femeie cu o reputaţie bine stabilită – legendele privind amorurile ei circulau ca nişte monezi murdare printre elevii mai deocheaţi – o femeie în toată firea, cu calităţi şi cu autoritate. Prezenţa ei se simţea în toate colţurile casei. Mâna ei pe termostat declanşa căldură în furnalul de sub locul unde mă găseam, îi auzeam paşii deasupra mea, şi aspiratorul de prai se declanşa scoţând un bâzâit răguşit, de parc-ar fi fost un roi de albine. Umbla prin casă şi

din când în când râdea singură sau mişcând o mobilă o făcea să scârţâie. Sunetul mişcărilor ei zburau pe sus, la etaj, cum zboară câte o pasăre rară şi nevăzută, în înaltul pădurii. Fiecare ungher al casei, fiecare umbră, fiecare rotunjime de lemn lustruit vorbea despre Vera Hummel: Vera era luciul din oglindă, suflarea care mişca perdeaua, polenul de pe stofa care acoperea braţele fotoliului în care mă pironisem.

M-am aşezat, apucat de lene, în salonul întunecos care se afla în partea din faţă a casei şi am luat de pe un raft lustruit o serie de Reader's Digest pe care m-am apucat să le citesc unul după altul. Am citit până mi s-a făcut greaţă de atâta lectură. Am descoperit cu mare interes două articole, plasate unul lângă altul în tabla de materii şi le-am înghiţit pe nerăsuflate: Tratamentul miraculos al cancerului şi Zece dovezi ale existenţei lui Dumnezeu. Le-am citit şi m-au dezamăgit, ba chiar mai mult, m-au dărâmat pentru că fiorul speranţei redeşteptase temeri care până atunci fuseseră potolite. Demonii fricii îşi injectau ghearele în sângele meu. Era clar, foarte clar, cu toată vorbăria iscusită a prozei şi pretenţiile enciclopedice întinse pe două coioane îngrijit tipărite, că nu există nici dovezi, nici vindecări miraculoase. Teama pe care mi-o creaseră cuvintele mă făcu să simt o dorinţă avidă pentru obiectele neînsufleţite: am luat de pe şerveţelul de dantelă, aşezat pe măsuţa de lângă cotul meu, o figurină de porţelan pictat, reprezentând un spiriduş zâmbitor cu aripi îndesate, împodobite cu picăţele, şi am început s-o strâng în mână. Deodată am auzit pe scară sunetul grăbit al papucilor albaştri şi doamna Hummel se duse să pregătească masa pentru noi. Lumina strălucitoare din bucătărie mă făcea să mă simt ruşinat de petele pe care le aveam pe faţă. Mă întrebam dacă n-ar fi politicos să propun să plec, dar n-aveam puterea să părăsesc această casă şi nu mă simţeam în stare nici măcar să mă uit pe fereastră. Şi dacă aş fi plecat, unde să mă duc, şi ce să caut? Absenţa misterioasă a tatii mi se părea definitivă. Eram pierdut. Femeia îmi vorbea. Cuvintele ei erau banale, dar făceau infernul mai suportabil. Mi-am oglindit faţa în suprafaţa lucioasă a mesei aşezată între noi, şi am făcut-o să râdă. Îşi scosese basmaua şi-şi prinsese părul în coadă de cal. În timp ce o ajutam să strângă masa şi duceam vasele la chiuvetă, am atins-o o dată sau de două ori. Şi astfel am petrecut două ore şi jumătate mort de spaimă, pe jumătate viu şi aprins de dragoste.

Tata s-a întors puţin după ora unu. Eram tot în bucătărie cu doamna Hummel. Îmi povestise despre o aripă în formă de L – cu ceardac închis – pe care dorea s-o construiască în dosul casei. Voia să stea acolo vara să-şi privească grădina, departe de zgomotul circulaţiei de pe autostradă. Trebuia să fie ca un budoar de castelană medievală, unde îmi închipuiam că mă va primi şi pe mine.

Cu căciuliţă ca un vârf de ghiulea şi cu haina plină de zăpadă, tata semăna a om proiectat dintr-un tun:

— Mamă Doamne! exclamă, am impresia că bătrâna iarnă şi-a recuperat timpul pierdut.

— Dar unde ai fost? l-am întrebat. Vocea mea se poticni ruşinos la marginea lacrimilor.

Mă privea de parcă ar fi uitat de existenţa mea.

— În mai multe locuri, spuse. La şcoală. Te-aş fi trezit şi pe tine, Peter, dar m-am gândit că ai nevoie de somn. Începuseşi să arăţi îngrozitor de tras la faţă. Nu te-a trezit sforăitul meu?

— Nu. Zăpada de pe haină, de pe pantaloni şi de pe pantofi, mărturie că trăise o aventură, mă făceau să mă simt gelos. Doamna Hummel îşi mutase toată atenţia de la mine la el. Râdea, cu toate că tata nici măcar nu spusese ceva special. Faţa lui osoasă se îmbujorase. Îşi smulse cu un gest de puşti căciuliţă de pe cap şi se scutură de zăpadă pe preşul de cocos, care se găsea înăuntru, în dreptul uşii. Ardeam de dorinţa de a-l chinui. Vocea mea deveni stridentă.

— Da' ce anume ai făcut la şcoală? Cum ai putut sta atâta?

— Doamne, dac-ai şti cât îmi place clădirea asta când nu sunt copiii înăuntru. Nu vorbea cu mine, vorbea cu doamna Hummel! Vera, ştii ce ar trebui ei să facă din şandramaua asta? Să dea copiii afară şi să ne lase pe noi, profesorii, să locuim acolo singuri. E unicul loc, de când mă ştiu, unde n-am avut senzaţia că-mi stă cineva tot timpul pe cap.

Vera începu să râdă.

— Vor trebui să aducă şi nişte paturi.

— Un pat vechi de campanie e tot ce-mi trebuie, îi spuse tata. Lat de două picioare şi lung de şase. De câte ori dorm cu cineva în pat, îmi ia toate cuverturile. Nu mă gândesc la tine, Peter. Obosit cum eram eu aseară, cred că le-am luat eu pe toate. Dar ca să-ţi răspund la întrebare, ce am făcut acolo? Am pus registrele la punct. Asta e prima dată, de la ultimele examene, când e totul la zi. Am senzaţia că mi s-a luat un bolovan de pe inimă. Dacă nu vin mâine la şcoală, noul profesor

poate liniştit să-mi ia locul, bietul om! Trosc, pleosc! La o parte, amice, staţia următoare-i maidanul cu gunoaie.

A trebuit să râd, n-am avut încotro.

— Ai mâncat ceva, George? întrebă doamna Hummel îndreptându-se spre frigider. Nu vrei să-ţi dau un sandviş cu friptură rece?

— Eşti tare drăguţă, Vera, dar drept să-ţi spun, nu cred că pot mesteca sandvişuri cu friptură. Mi-am scos aseară o măsea. Şi e drept că mă simt de o sută de ori mai bine, dar ce-i acolo unde a fost măseaua seamănă cu Atlantida pierdută. Am mâncat un castron cu tocană de scoici la Mocnie. Dar, ca să fiu foarte sincer, dacă tu şi băiatu' beţi cafea, vreau şi eu o ceaşcă. Am uitat dacă pustiu' bea cafea.

— Cum ai putut să uiţi? l-am întrebat. Acasă încerc să beau cafea în fiecare dimineaţă, dar n-am niciodată timp.

— Doamne, bine că mi-ai adus aminte să-i telefonez mamei. Am mai încercat, dar linia era întreruptă. N-are niciun pic de mâncare în casă şi aşa cum îl cunosc eu pe bătrânul Kramer, o să încerce să mănânce câinele. Dacă n-a căzut cumva pe scară. Asta mi-ar mai trebui: până acolo n-ajunge niciun doctor.

— Dar noi ajungem?

— Îndată, puştiule, îndată. Timpul şi fluxul n-aşteaptă pe nimeni. Apoi îi strigă doamnei Hummel: Să nu iei niciodată un copil de lângă maică-sa! apoi îşi muşcă buzele. Eram sigur că se întreba dacă nu cumva fusese lipsit de tact spunând asta, pentru că Vera, din motive pe care nu le cunoşteam, n-avusese copii.

Cu calmul condescendent al unui servitor, Vera aşeza cafeaua din care ieşeau aburi pe măsuţa de lângă el. O buclă de păr se desprinse căzându-i pe obraz ca un comentariu la ce spusese. Caldwell încercă să-şi potolească emoţia din glas, apoi îi spuse: – L-am văzut pe Al lângă Spruce Street, e pe drum, vine acasă. A făcut minuni cu camionul lui: orăşelul nostru e la înălţime când are cu ce. Circulaţia s-a restabilit peste tot în afară de câteva străduţe şi de cartierul de lângă Shale Hill. Mamă, dacă aş administra eu oraşul, toată lumea ar circula o lună pe schiuri. Îşi tot strângea şi-şi desfăcea pumnii, gândindu-se la învălmăşeala generală care s-ar crea. Am auzit că aseară târziu, a deraiat un troleibuz la West Alton.

— A păţit cineva ceva? întrebă doamna Hummel potrivindu-şi bucla.

— Nimeni. Troleibuzul a sărit de pe şine, dar a rămas în picioare. Ştii că azi troleibuzele noastre n-au ajuns la Ely decât pe la prânz. La Alton, jumătate din prăvălii sunt închise.

Mă uimea cât de multe aflase şi parcă-l vedeam culegându-şi informaţiile, luptând cu troienele, oprind plugurile de zăpadă ca să le pună întrebări şoferilor, urcând şi coborând movile îngrămădite cum dăduse Dumnezeu, îmbrăcat cu paltonul lui prea mic şi arătând ca un puşti îmbătrânit înainte de vreme. Cred că trebuie să fi făcut ocolul oraşului.

Mi-am isprăvit cafeaua şi apatia aceea curioasă pe care nervii mei o ţinuseră până atunci în frâu mă copleşi cu totul. Am încetat să-l mai ascult pe tata povestindu-i doamnei Hummel aventurile lui de dimineaţă. Domnul Hummel intră pe uşă, vânăt la faţă de oboseală, şi-şi scutură zăpada din păr. Nevastă-sa îi servi masa. Când isprăvi se uită la mine şi-mi făcu cu ochiul:

— Vrei să te întorci acasă, Peter?

M-am dus şi mi-am pus haina, ciorapii şi pantofii umezi, reci şi scorojiţi, şi m-am întors în bucătărie. Tata îşi duse ceaşca goală la chiuvetă şi-şi puse iar căciuliţă pe cap.

— Al, să ştii că eşti un domn, şi eu şi puştiul îţi suntem recunoscători. Apoi, către doamna Hummel: îţi mulţumesc din suflet, Vera. Ne-ai primit ca pe nişte prinţi. Şi atunci, iubito, s-a petrecut lucrul cel mai ciudat din toate câte ţi-am povestit eu vreodată: taică-meu s-a aplecat şi a sărutat femeia pe obraz. Revoltat, am întors privirea şi, pe desenul cu picăţele al linoleumului de pe podea, am văzut picioarele ei înguste în papuci albaştri, ridicându-se în vârfuri în timp ce primea încântată sărutarea.

Apoi călcâiele se întoarseră pe duşumea şi am văzut-o ţinând în mâinile ei mâna pătată de negi a tatii.

— Îmi pare bine că ai venit la noi, îi spuse ea, de parcă ar fi fost numai ei doi acolo. Aţi mai înveselit un pic casa.

Când mi-a venit şi mie rândul să-i mulţumesc, n-am îndrăznit s-o sărut şi mi-am tras faţa înapoi, ca să vadă bine că n-am nicio intenţie să fac una ca asta. Ea zâmbi, luă mâna mea întinsă şi o puse pe a ei peste a mea.

— Peter, totdeauna ai mâinile atât de calde?

Afară, crenguţele unei tufe de liliac se transformaseră în coarne de cerb. Camionul lui Hummel aştepta între pompele de benzină şi

furtunul cu aer. Era un Chevrolet de mărime mijlocie, pătat de rugină, la care adăugase un plug portocaliu şi strălucitor, prins de bara din faţă. Când a pornit mi s-a părut că în jurul nostru izbucneau zăngănituri de toate nuanţele. M-am aşezat între tata şi Al Hummel. În faţă nu era calorifer, aşa că mi-a părut bine că stau între ei. Am ieşit din Buchanan Road. Fosta noastră casă arăta ca palatul lui Moş Crăciun. Avea o cunună de zăpadă şi se încălzea la soare pe terenul întins şi alb pe care, când eram eu mic, băteam mingea de tenis. De-a lungul străzii, zăpada de pe gardurile vii fusese scuturată de copiii care trecuseră pe-acolo şi, din când în când, deasupra noastră, cădea câte o cascadă rapidă şi haotică de zăpadă desprinsă din crengile unui castan. Pe măsură ce se răreau casele vedeam zăpada domnind netulburată peste câmpiile unduioase, dincolo de marginea solidă de zăpadă mânjită, îngrămădită de plug şi înaltă cât un om. În depărtare, dealurile împădurite erau tot albastre şi cafenii, dar culorile lor erau şterse, ca într-o gravură făcută de tipograf ca să-şi cureţe placa.

Oboseala pe care am simţit-o atunci o simt şi acum, când îţi povestesc toate astea. Stăteam în Cabina camionului, şi mă uitam la tata şi la Hummel, încadraţi în parbriz ca imaginile comice, estompate, ale unui film mut, de pe vremuri; se luptau cu lopeţile ca să scoată Buickul nostru, îngropat până la ferestre, de sub zăpada aruncată de plug când curăţase şoseaua 122. Eram sâcâit de o mâncărime pe care o simţeam în nas şi care se întindea apoi în gât; mi se părea că are oarecare legătură cu umezeala rece şi lipicioasă a pantofilor mei. Spinarea dealului îşi arunca umbra peste noi. Şi se pornise un pic de vânt. Lumina soarelui se lungi, deveni aurie şi dispăru, rămânând doar pe vârful copacilor. Hummel porni motorul cu pricepere, dădu roţile din spate îndărăt, aşezându-le pe lanţuri, pe care le fixă apoi cu un fel de cleşte. După asta, cei doi bărbaţi începură să joace o pantomimă în asfinţitul albastru, devenind aproape două umbre; în pantomimă era vorba de un portofel, dar concluzia n-am putut s-o înţeleg. Au făcut amândoi gesturi mari, apoi s-au îmbrăţişat şi şi-au spus la revedere. Hummel a deschis uşa cabinei, am simţit că mă învăluie aerul rece de afară şi mi-am mutat trupul fragil în dricul nostru.

În drum spre casă, am avut impresia că zilele care trecuseră de când nu mai văzusem şoseaua aceea se suprapuseseră închizându-se cu o cicatrice netedă. Aici era coama dealului Coughdrop, apoi curba şi terasamentul de argilă, de unde se îndepărta băligarul cu ajutorul

curelelor de transmisie, acolo erau hornurile argintii de pe acoperişul grajdului fumegând pe cerul portocaliu. Iată, drumul drept, unde am călcat odată un grangur zăpăcit, iată Galilea şi, lângă locul unde se ridica odată vechiul han la şapte poşte, magazinul lui Potteiger, unde ne-am oprit să cumpărăm de mâncare. Tata a trecut prin faţa rafturilor, ca un farmacist când pregăteşte o reţetă – culegând aliment după aliment: pâine, piersici în felii, saleuri Ritz şi fulgi de grâu, îngrămădind totul pe tejghea în faţa lui Charlie Potteiger, care, fermier cândva, se întorsese din Pacific şi-şi vânduse ferma unei societăţi de antrepriză punând apoi acest magazin pe picioare. Datoriile noastre şi le nota într-un carneţel cafeniu, de cinci cenţi, şi cu toate că între plăţi, suma lor se ridica până la şaizeci de dolari, nu ne ierta nici măcar de un bănuţ.

— Mai dă-mi şi nişte cârnat de porc, dintr-ăla cărei place lui socru-meu, şi jumate de livră de salam de Liban, ca să ronţăie pustiu, îi ceru tata.

De obicei, când făcea cumpărături, era destul de zgârcit; de data asta însă devenise risipitor, cumpărând mâncare pentru o singură zi, de parcă a doua zi aveau să fie mai puţine guri de hrănit. Cumpără chiar şi un mănunchi de banane proaspete. În timp ce Potteiger se străduia să facă socoteala, însemnând totul cu un ciot de creion, tata se uită la mine şi mă întrebă:

— Ai băut şi tu un suc sau ceva?

Totdeauna beam câte ceva, ca o ultimă picătură de civilizaţie, înainte de a ne cufunda în întunericul rural, care din greşeală devenise locul în care trăiam.

— Nu, i-am spus. N-am poftă. Hai să mergem.

— Bietul meu băiat, zise tata cu voce tare, adresându-se unui grup de pierde-vară, cu şepci roşii de vânătoare, care, în pofida viscolului veniseră să stea şi să mai pălăvrăgească puţin, n-a mai fost de două nopţi acasă şi vrea la mama.

Am împins uşa, furios, şi am ieşit la aer. Lacul de peste drum tivit cu zăpadă era negru ca spatele unei oglinzi. Era un amurg din acelea în care unele maşini îşi aprind farurile din faţă, altele, farurile mici, iar unele nu şi le-aprind deloc. Tata conducea repede, de parcă am fi fost numai noi pe şosea. Zăpada fusese răzuită ici, colo, şi în locurile acelea lanţurile noastre îşi schimbau melodia. Pe când ne urcam pe Fire Hill, pe la jumătatea drumului (deasupra noastră,

biserica cu crucea ei delicată se proiecta neagră ca de tuş pe un cer indigo) s-a rupt o verigă. Şi de-a lungul ultimei mile, continuă să clămpăne, tot izbindu-se de aripa dreaptă. Puţinele case din Firetown punctau amurgul cu geamurile lor de la parter arera chera de contact ş, stinse farurile. Se blocase motorul

— Darmame cum o să ieşim de aici? am întrebat să Jdu-T 1UCrU timpul P°trivit spuse Acu> vreau să te duc acasă. Poţi merge pe jos?

— Crezi că am de ales?

Întindea în ca noastră cenuşiu, licăzão? C PC rlă-Sate de tata' dar **> Pi prea, Zgomotul circulaţiei se pierdea în urma noastră şi tăcerea punea din ce în fe

O stea, una singură, aproape de orizont, dar era atât de strălucitoare, încât lumina ei albă părea să emane căldură

— Ce stea e asta? l-am întrebat pe tata

— Venus.

— E întotdeauna prima care apare?

— Nu. Dar uneori e ultima care apune. Câteodată când mă scol dumneata, soarele răsare deasupra pădurii şi Venut tot mai stă agăţată deasupra dealului.

— Te poţi orienta după ea?

— Nu ştiu. N-amm cercat niciodată. Dar întrebarea e interesantă.

rrŞeS5 Cr1C10 dată să gă SCSC Steaua Polară™ aş să fie mai mare decât este.

— Ai dreptate. Nu ştiu de ce-or fi făcut-o atât de mică. Din cauza pungii cu coloniale pe care o căra, silueta lui, pe care o vedeam în faţa mea, începuse să nu mai semene a siluetă de om. Şi fiindcă picioarele mele încetaseră să-mi mai dea senzaţia că umblu, aveam impresia că gâtul şi capul tatii aparţineau unui cal pe care-l călăream. M-am uitat drept în sus şi am văzut că pe bolta de cobalt se măturaseră toţi fulgii de marmură, iar ici, colo, începuseră să răzbată, palide, şi câteva stele. Crengile copacilor tineri printre care înaintam se dădură la o parte; vedeam acum foarte bine ridicătura de culoare închisă şi strălucitoare, întinsă şi joasă, a părţii nordice a terenului nostru.

— Peter? Glasul tatii mă sperie. Mă simţeam foarte singur!

— Cee?

— Nimic. Voiam doar să fiu sigur că eşti tot în spatele meu.

— Dar unde voiai să fiu?

— Aici, ai dreptate!

— Vrei să duc eu puţin punga?

— Nu. E incomodă, dar nu e grea.

— De ce ai cumpărat toate bananele astea, dacă ştiai că o să trebuiască să le cărăm o juma' de milă pe jos?

— De nebun! exclamă el. Nebunie ereditară. Asta era una din expresiile lui preferate.

Lady, auzind vocile noastre, începu să latre din capătul terenului. Dubletele iuţi şi slabe ale sunetelor zburară ca fluturii spre noi, pe lângă pământ, preferând să atingă pojghiţa pufoasă de zăpadă, decât să rişte să se avânte către bolta netedă şi abruptă care acoperă statul Pennsylvania cale de o sută de mile. Din punctul unde începea drumul de jos, se puteau desluşi, când era senin, primele falduri albastre ale munţilor Alegani. Am coborât către coasta dealului nostru care forma ca un fel de adăpost. Întâi au apărut pomii din livadă, apoi hambarul nostru, apoi, printre crengile goale bifurcate şi încâlcite, apăru şi casa. La parter, lumina era aprinsă şi totuşi, trecând prin curtea tăcută am început să cred că lumina era doar o iluzie, că oamenii dinăuntru muriseră şi o lăsaseră aprinsă.

— Sfinte Dumnezeule, spuse tata lângă mine, gemând, sunt sigur că bătrânul a alunecat pe treptele alea blestemate.

Dar se vedeau clar urme de paşi care formau o potecă în faţa noastră, cotind apoi pe după casă, iar pe ceardacul de la intrare erau o grămadă de semne că pompa fusese folosită. Lady, care nu era legată, ţâşni din întuneric, scoţând un mârâit continuu din gâtlej, apoi, recunoscându-ne, începu să sară ca un peşte. împroşcând zăpada, îşi vârî botul în feţele noastre, şi mârâitul se transformă într-un chelălăit slab şi sfâşietor de dragoste. Lovi cu labele, apoi se repezi cu noi pe uşile duble de la bucătărie şi, în căldura din casă, emană un miros foarte clar de sconcs.

Iată bucătăria, luminată şi colorată ca mierea, iată şi cele două ceasuri, cel roşu electric, mergând aiurea din pricină că la un moment dat se întrerupsese curentul, dar continuând totuşi, cinstit, să meargă, iat-o şi pe mama venind către noi cu braţele larg deschise, cu o faţă de fetiţă fericită când dădu să ia punga din braţele tatii, urându-ne bun sosit acasă.

— Eroii mei, spuse.

— Am încercat să te sun azi dimineaţă, Cassie, dar se

întrerupsese legătura, i-a explicat tata. Aţi avut necazuri? în sac e un sandviş italian.

— Am dus-o grozav, spuse mama. Tata a tăiat lemne şi pentru astă seară am făcut o supă din carne de vacă – din aceea concentrată în pungi – cu mere, aşa cum făcea mama mare când se isprăveau proviziile în casă. Şi, într-adevăr, dinspre sobă, venea un miros divin de mere calde, iar în cămin pâlpâia focul.

— Cum? Tata părea uimit că omenirea continuase să existe şi fără el. Bătrânul e bine? Da' unde naiba e?

În timp ce vorbea, intră în cealaltă cameră şi acolo, aşezat la locul lui obişnuit, pe canapea, se afla bunicul, cu mâinile lui frumoase încrucişate pe piept, cu Biblia lui mică şi uzată închisă şi aşezată în echilibru pe un genunchi.

— Ai tăiat lemne, bătrâne? îl întrebă tata cu glas tare. Eşti o minune a naturii. Mult bine trebuie să fi făcut dumneata în viaţă!

— George, n-aş vrea să par pretenţios, dar nu cumva, din întâmplare ţi-ai adus aminte să aduci ziarul SUN? Poştaşul nu reuşise, bineînţeles, să răzbată până la noi, ceea ce constituia o pierdere dureroasă pentru bunicul meu, care nu voia să creadă că ninsese decât dacă citea în ziar.

— Vai, nu! zbieră tata. Am uitat. Nu ştiu de ce. Trebuie să fi fost nebun.

Mama şi câinele au venit după noi în salon. Lady, care nu era în stare să mai păstreze vestea bună a reîntoarcerii noastre pentru ea, sări pe divan şi, cu o mişcare rapidă a trupului, îşi vârî nasul în urechea bunicului.

— Marş, Marş, strigă el şi se ridică, salvând totodată şi Biblia de pe genunchi.

— A telefonat doctorul Appleton, îi spuse mama lui taică-meu.

— Zău? Credeam că legătura era întreruptă.

— S-a restabilit în cursul după-amiezii, după ce s-a reparat lumina. Am sunat la Hummel şi Vera mi-a spus că aţi plecat. La telefon mi-a părut mai drăguţă ca de obicei.

— Ce-a spus Appleton? întrebă tata, traversând camera şi uitându-se la globul meu pământesc.

— A spus că radiografiile n-arată nimic.

— Zău? Aşa a spus? Crezi că minte, Cassie?

— Ştii foarte bine că nu minte niciodată. Radiografiile tale sunt

clare. Spune că la tine totul e pe fond nervos, că ai o uşoară… am uitat ce, dar am notat. Mama se duse lângă telefon şi citi de pe o bucată de hârtie pe care o lăsase pe anuar: Colită muco-membranoasă. Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu el. Dar după glas mi s-a părut îmbătrânit.

Deodată m-am simţit istovit, golit. Cu haina pe mine, m-am aşezat pe divan şi m-am lăsat pe spate, sprijinindu-mă pe perne. Simţeam că dacă nu fac asta nu ştiu ce se întâmplă. Câinele mi se aşează cu capul în poală, şi-şi vârî, pe furiş, nasul rece ca gheaţa sub palma mea. Blana lui zburlită era îmbibată cu aerul rece de afară. Văzuţi de jos, părinţii mei păreau uriaşi şi tragici.

Tata se întoarse: faţa lui mare avea o expresie încordată, de parc-ar fi refuzat să desfacă ultimul şurub care-i mai susţinea speranţa.

— Chiar aşa a spus?

— Zicea totuşi că ai nevoie de odihnă, că i se pare că meseria de profesor e un efort prea mare pentru tine, şi se întreba dacă n-ai putea să te apuci de altceva.

— Zău? Să mă duc naibii, asta-i tot ce pot face, Cassie. Pedagogia e singurul meu talent. Nu pot renunţa.

— Eram sigură c-ai să spui asta.

— Ascultă, Cassie, tu crezi că se pricepe la radiografii? Crezi că bătrânul pezevenchi ştie ce spune?

Închisesem ochii, vrând să-i mulţumesc lui Dumnezeu. Deodată am simţit lipindu-se de fruntea mea o mână mare, uscată şi răcoroasă.

— Ce-ai făcut cu copilul, George? auzii vocea mamei. Arde îngrozitor!

Cu glasul oarecum înăbuşit de peretele de lemn al scării, bunicul mă strigă de sus:

— Somn uşor.

Tata traversă podeaua bucătăriei, care tremură sub paşii lui, şi îi strigă din capul scării:

— Să nu te superi de SUN. Ţi-l aduc mâine. Nu se întâmplă nicio nenorocire până atunci, îţi făgăduiesc! Ruşii vor fi tot la Moscova şi Truman tot rege.

— De când ţi-e rău? mă întrebă mama.

— Nu ştiu, i-am răspuns. M-am simţit cam slăbit toată după-masa, şi aşa, ca de pe altă lume.

— Vrei puţină supă?

— Poate, puţină! Dar nu mult. Aşa-i că ţi s-a luat o piatră de pe

inimă cu tata? Că n-are tumoare.

— Da, spuse ea. Acu' va trebui să născocească altceva ca să-l compătimească lumea. O încruntare plină de amărăciune apăru şi dispăru repede de pe ovalul liniştit al feţei ei.

Am încercat să mă întorc în micul univers întortocheat, pe care îl creasem, mama şi cu mine, şi în care tata, printr-un acord comun, era doar o glumă ciudată, pe care o îndrăgeam.

— La asta chiar că se pricepe, ăsta-i de fapt talentul lui adevărat!

Tata se întoarse în cameră.

— Uf, ce om susceptibil! exclamă el. Chiar s-a supărat că nu i-am adus ziarul. Să ştii, Cassie, că are o energie… e o adevărată hidrocentrală. Eu, la vârsta lui, o să fiu mort de douăzeci de ani.

Cu toate că eram prea ameţit şi somnoros ca să fac socoteli, ceea ce spusese părea o revizuire optimistă a pronosticurilor lui anterioare.

Părinţii mei mi-au dat să mănânc, m-au culcat şi mi-au adus o pătură din patul lor, ca să-mi fie mai cald. Începuse să-mi clănţăne dinţii, dar nu m-am străduit câtuşi de puţin să înăbuş aceste vibraţii ciudate ale scheletului care, pe de o parte descătuşau şiruri de strigoi îngheţaţi dinăuntrul meu, şi pe de altă parte o sileau pe mama să-şi reverse îngrijorarea afectuoasă, neputincioasă şi agitată asupra mea. Tata, lângă patul meu, îşi frângea mâinile.

— Bietul copil, e prea ambiţios, gemea el cu voce tare.

— Mica mea rază de soare, părea să spună mama.

Am adormit în sunetul vocilor care deveneau tot mai vagi. În visurile mele, nu erau nici ei, nici Penny, nici doamna Hummel, sau domnul Zimmerman, sau Deifendorf, sau Minor Kretz sau domnul Phillips. Păreau să se petreacă într-o lume nepăsătoare, în care totul se învârtea şi care existase mult înaintea lor şi în această lume chipul bunicii mele trecând ca fulgerul, periferic, cu expresia uimită şi înspăimântată pe care o avea când îmi striga să mă dau jos din câte un pom în care mă căţărasem, mă însoţea singur, în fluxul liber şi nesfârşit al unor lucruri nedesluşite. Glasul meu părea că se ridică veşnic ca un protest, iar când m-am trezit – simţind o mare nevoie să fac pipi – vocile părinţilor mei, la parter, mi s-au părut a fi prelungirea încleştată a vocii mele. Lumina dimineţii, galbenă ca lămâia, umplea cadrul ferestrei. Mi-am adus aminte că în mijlocul nopţii aproape că mă ridicasem deasupra coşmarului meu fără ieşire, simţind atingerea unor mâini pe faţa mea şi auzind vocea tatii care, dintr-un colţ al camerei,

îmi spunea: „Bietul puşti, tare aş vrea să-i pot da trupul meu de catâr”.

Acum, jos, spunea, cu voce stridentă şi crispată, cu care parcă o biciuia pe mama:

— Ascultă, Cassie, eu mă dau bătut. Ucide sau lasă-te ucis, ăsta-i moto-ul meu. Ticăloşii ăştia n-au nicio consideraţie faţă de mine, aşa că n-am să am nici eu faţă de ei.

— Ce să-ţi spun, frumoasă atitudine pentru un profesor. Nu mă mir că ai toate măruntaiele încâlcite.

— E singura atitudine posibilă, Cassie. Oricare alta înseamnă sinucidere. Ah, dac-aş mai putea rezista zece ani, capăt pensia de douăzeci şi cinci de ani şi-i dau dracului, asta dacă Zimmerman şi putoarea de Herzog nu mă mătură de-acolo.

— Pentru că ai văzut-o ieşind pe o uşă? De ce exagerezi, George? Ca să ne înnebuneşti pe toţi. La ce-o să-ţi folosească când vom fi nebuni?

— Nu exagerez, Cassie. Ea ştie că ştiu, şi Zimmerman ştie că ştiu că ea ştie.

— Trebuie să fie îngrozitor să ştii atâtea lucruri. Urmă o pauză.

— Este, spuse tata. E infernal. Altă pauză.

— Cred că doctorul are dreptate, reluă mama. Ar trebui să-ţi dai demisia.

— Cassie, nu vorbi ca o femeie. Toate astea-s prostiile doctorului Appleton. Trebuie să pună şi el ceva. Ce-aş putea face dacă n-aş fi profesor? Nu-s bun de nimic.

— N-ai putea să-ţi dai demisia şi, dacă nu găseşti altceva, să cultivi pământul cu mine? Vocea ei se făcuse mică şi sfioasă – o voce de fetiţă, şi am simţit un nod în gât, mâhnit pentru ea. E o fermă bună, continuă mama. Am putea face ca părinţii mei. Ei au fost fericiţi cât au stat aici. Nu-i aşa, tată? Bunicul nu răspunse. Mama, nervoasă, se grăbi să adauge câteva fraze mai glumeţe ca să umple tăcerea:

— Munceşte cu braţele, George. Apropie-te de natură. Ea te face om.

Vocea tatii, în schimb, deveni gravă:

— Uite, Cassie, vreau să fiu cinstit cu tine, fiindcă eşti nevasta mea. Eu urăsc natura. Mi-aminteşte de moarte. Pentru mine natura nu înseamnă decât gunoaie, incoerenţă şi putoare de sconcs. Brrr!

— Natura, declară bunicul cu tonul lui solemn, după ce-şi drese cu vehemenţă glasul, e ca o mamă – ea mângâie şi pedepseşte cu

aceeaşi mână.

O tensiune, ca o membrană nevăzută, se răspândi prin casă, şi mi-am dat seama că mama începuse să plângă. Lacrimile ei erau puţin şi lacrimile mele şi, totuşi, îmi părea bine că nu câştigase ea, căci gândul să-l ştiu pe tata fermier. nă îngrozea. M-ar fi băgat şi pe mine în pământ.

Lăsaseră o oală de noapte lângă patul meu şi, îngenunchind cu umilinţă, am folosit-o. Nu mă priveau decât medalioanele de pe tapet. Cămaşa mea roşie zăcea boţită pe podea, lângă rama parchetului, ca o piele de animal jupuită şi ţeapănă din pricina sângelui uscat. Abia când am coborât din pat, mi-am dat seama de starea mea. Nu mă puteam ţine pe picioare, mă durea capul, şi gâtlejul mi se părea smălţuit cu sticlă poroasă. Dar începuse să-mi curgă nasul şi străduindu-mă, am reuşit totuşi să tuşesc puţin. Băgându-mă din nou în pat, m-am liniştit gândindu-mă, aproape cu plăcere, la evoluţia cunoscută a răcelii: tusşea spartă, nasul înfundat, temperatura în scădere, cele trei zile inevitabile de stat în pat. Şi, de obicei, atunci, în perioadele acelea de convalescenţă, viitorul mi se părea mai aproape ca oricând, gândul de a picta mă emoţiona mai tare ca oricând şi-mi stârnea planurile cele mai optimiste. Când zăceam bolnav în pat, evocam fantome uriaşe ale culorii şi lumea mi se părea că există numai ca un pretext al visurilor mele.

Tata auzise că mă dădusem jos din pat şi veni sus. Purta haina lui prea scurtă şi căciuliţă imbecilă de lână. Era gata de plecare şi în ziua aceea nu avea să mai întârzie din pricina somnului meu. Chipul lui avea o expresie de veselie.

— Cum te simţi, puştiule? Ai avut trei zile grele din pricina mea!

— N-ai fost tu de vină. Îmi pare bine că-i în regulă!

— Ce? A, vorbeşti de radiografii. Da. Am avut întotdeauna noroc. Dacă-i dai voie, Dumnezeu te păzeşte!

— Eşti convins că azi e şcoală?

— Da! Au spus la radio că sunt cu toţii gata de atac. Monştrii vor să înveţe.

— Ascultă, tată…

— Da.

— Dacă vrei să-ţi dai demisia sau să faci o călătorie de studii, sau altceva, nu renunţa din pricina mea.

— Nu te mai necăji. Nu te necăji pentru bătrânul tău, ai şi aşa

destule pe cap. Să ştii că n-am luat în viaţa mea nicio hotărâre care să nu fi pornit, sută la sută, din egoism.

Am întors – capul şi m-am uitat pe fereastră. Tata a apărut, după un timp, dincolo de fereastră – o siluetă dreaptă şi neagră, pe zăpadă. Mergea fără să facă nicio concesie lunecuşului de sub picioare, înainta cu greu prin zăpada din curte, dar se ţinea bine; trecu apoi pe lângă cutia de scrisori, urcă dealul şi în cele din urmă dispăru în spatele pomilor din livadă. În partea dinspre soare, pomii erau albi. Cele două fire de telefon brăzdau în diagonală albastrul pur al cerului. Zidul gol de piatră părea o spumă a pământului şi urmele paşilor tatii nişte amprente albe pe alb. Ştiam ce reprezintă decorul – un petic de Pennsylvania, în anul 1947 – şi totuşi nu-l mai cunoşteam; mă aflam în starea aceea de moleşeală pe care ţi-o dă febra, cufundat aproape inconştient într-un dreptunghi de lumină colorată. Ardeam de nerăbdare să-l pictez, aşa cum era, în frumuseţea lui haotică. Înţelesesem că trebuia să mă apropii de natură fără armele perspectivei, să mă întind peste ea, ca o pânză mare şi străvezie, cu speranţa că prin suprapunerea mea totală voi dobândi formele unui adevăr atât de frumos şi de folositor.

Apoi – de parcă, permiţând acestei emoţii incipiente să mă cuprindă, aş fi realizat o operă cinstită – am obosit, am închis ochii şi aproape că am aţipit. Şi când mama mi-a adus sucul de portocale şi fulgii de ovăz, am mâncat fără să ştiu ce fac.

IX

STRĂBĂTEA întinderea albă. Singur. Copitele lui clămpăneau, a patra frecându-se – os de os – de podişul de calcar, lovit în plin de soare. Oare bolta era de bronz sau de fier? Se spune că pentru a cădea de la cer la pământ, o nicovală ar avea nevoie de nouă zile şi nouă nopţi. Şi de pe pământ dac-ar cădea, i-ar trebui tot nouă zile şi nouă nopţi, şi în a zecea ar ajunge în Tartarus. La începutul începuturilor, când Uranus se împreună noapte de noapte cu Geea, distanţa trebuie să fi fost mai mică. Poate că acum era mai mare, poate – şi gândul îi mărea suferinţa – că nicovala cădea coborând din cer, fără să atingă niciodată pământul. Căci nu era mama Geea cea care din umiditatea adâncurilor ei născuse, fără cazną, pe Oceanus, cel cu o sută de mâini şi cu un singur ochi – stăpânul metalelor, pe Caeus şi Crius, pe Hyperion şi Iapetus, pe Theia şi Rhea, Themis, Mnemosyne şi pe Phoebe, cea cu coroana de aur, şi pe frumoasa Tethys, mama Phylirei?” Geea care,

udată de picăturile de sânge ale soţului ei mutilat, dăduse naştere Eri-niilor răzbunătoare şi Meliilor mai blânde, umbrelor de frasin şi doicilor lui Zeus; Geea care, din sângele Gorgonei, îl zămislise pe Pegasus şi care, împerechindu-se cu Tartaros, îl născuse pe Typhon, cel mai mic dintre fiii ei, dar şi cel mai fioros. Partea de jos a trupului lui era alcătuită din doi şerpi care se luptau neîncetat, braţele lui se întindeau de la răsăritul soarelui până la asfinţit, arunca în aer munţi întregi mânjiţi cu sângele lui şi un timp a reuşit chiar să ascundă într-o blană de urs muşchii lui Zeus. Şi nu era oare Mama Geea, din al cărei pântec brun ieşiseră, fără cazną, asemenea făpturi neobişnuite, cuprinsă acum de o linişte ciudată? Ochii centaurului dădeau de ea oriunde ar fi căutat-o: albă, era albă, culoarea morţii, suma spectrului solar. Şi el se întreba dacă cerul castrat nu fusese acela care să producă sterilitatea înfricoşătoare a Geei, cu toate că ea însăşi strigase după ajutor.

Plantele de la marginea drumului pe care păşea n-aveau frunze şi nu erau prea variate ca specie. Iarba livezii, planta prin care se caracteriza Ceres. sumacul (otravă pentru pielea omului), lemnul câinesc, a cărui scoarţă avea proprietăţi uşor laxative, dudul, pinul, stejarul şi cireşul sălbatic, arbuştii care formau gardurile vii. Toate nişte beţe, acum în anotimpul acoperit cu zăpadă, îşi pierduseră puterea şi se transformaseră în simple semne caligrafice. Căută semnul cuvântului scris, dar nu-l găsi. Niciun ajutor. Le consultase pe toate cele douăsprezece, şi nimeni nu-i dăduse răspuns. Era oare sortit să rătăcească veşnic sub privirea fixă şi goală a zeilor? <2> de>. Durerile trupului său îl sfâşiau şi urlau ca o haită de câini prinşi în lanţ. Dă-le drumul, Doamne, dă-le drumul. Înfuriată parcă de implorare şi năpădită parcă de răsuflarea grea şi scârboasă a Hecatei, mintea lui se văzu năpădită de făpturi schiloade şi de uriaşi furioşi, care reprezentau o secvenţă a creaţiei: efervescenţa suptă din căscatul tară buze al haosului – părintele hidos al universului. Mintea înţeleaptă a lui Chiron căuta zadarnic sensul acestei invazii a groazei şi nu se mai rugă decât pentru binecuvântarea necunoaşterii şi a uitării. Fiind abil şi prudent, îşi făcuse demult un principiu din a le cere zeilor doar ceea ce credea el că nu-i pot refuza. Porţile se îngustară: fericit, începu să uite puţin din ceea ce ştia.

Îl chinuia totuşi scena pe care o lăsase în urma lui. Avea un copi 1 care zăcea în pat cu febră. Inima i se umplu de milă pentru Ocyrhoe,

singurul lui vlăstar, cea cu părul bogat. Ce nevoie ar fi avut să se tundă! Bietul copil, de câte n-ar fi avut nevoie! Sărăcia. Moştenirea lui – un vraf de datorii şi o Biblie – o trecea la rândul lui mai departe. Sărăcia – ultimul copil al Geeei, copilul ei adevărat. Cerul castrat, înnebunit de durere, se aruncase în haos lăsându-şi posteritatea să se usuce în pustiul alb care-şi întindea braţele de la răsăritul soarelui la asfinţit.

Dar chiar şi în miezul iernii, crenguţele uscate tot îşi pregătesc mugurii mici şi plăpânzi. În abisul anului s-a născut un rege. Nicio frunză nu cade fără să lase o rădăcină mică de chihlimbar, o copită gingaşă, un balot cât un fulg care să se desfacă în viitor. Asemenea fulgi dădeau acoperişului negru de crenguţe o strălucire roşietică. Posomorât, ochiul de turnesol al centaurului absorbea toate acestea, încet. Compoziţia chimică a gândurilor lui se schimbă. Spaţiile dintre tulpinile gardurilor vii treceau pe lângă el ca nişte porţi zdrenţuite şi îşi aminti de o zi în care trecuse cu taică-său, care avea treabă la biserică, pe o stradă periculoasă din Passaic. Era sâmbătă şi muncitorii de la fabrica de sulf erau puşi pe băut. Din dosul uşilor duble ale unei cârciumi ţâşneau nişte râsete veninoase, care păreau să cuprindă toată cruzimea şi batjocura universului; şi se întrebase cum se poate ca asemenea zgomote să-şi fi găsit loc sub cerul lui Dumnezeu, Dumnezeul lui taică-său. Pe atunci obişnuia să tacă dacă îl necăjea ceva, dar tulburarea lui trebuie să fi fost destul de clară pentru că îşi amintea că taică-său, întorcându-se şi ascultând – cu gulerul acela închis la spate – râsetele care veneau din cârciumă, zâmbise către fiu-său şi spusese: „Toate bucuriile sunt ale Domnului”.

Era un fel de glumă, dar băiatul o luă în serios. Toate bucuriile sunt ale Domnului. Ori de câte ori, în mijlocul murdăriei, ruşinii şi mizeriei, era câte un suflet care simţea o bucurie, venea şi Dumnezeu s-o revendice; la bar, la bordel, la şcoală, pe străzi înguste, alunecoase de atâta scuipat, oricât ar fi fost de întuneric, oricâtă ticăloşie ar fi existat acolo, oricât ar fi fost de departe: în China, Africa sau Brazilia, oriunde exista o clipă de bucurie, apărea şi Domnul şi o adăuga la împărăţia lui veşnică. Şi tot restul, tot ce nu era bucurie, cădea, se destrăma, devenea zgură, dispărea de parcă nici n-ar fi existat. Se gândea la bucuria pe care o simţea nevasta lui când îşi cultiva pământul, la bucuria bătrânului Kramer când citea ziarul, la bucuria fiului său când se gândea la viitor şi era fericit, recunoscător că e în stare să-i ocrotească pe toţi pentru încă o vreme. Radiografiile erau

bune. îl mai aşteptau multe zile frumoase. Timpul făcea din el stăpânul unei întinderi cereşti, în care înota ca un adevărat urmaş al lui Oceanus. Descoperi că dăruind viaţa lui altora, dobândise o libertate totală. Munţii Ide şi Dikte năvăleau din depărtarea albastră spre el, din direcţii opuse, ca nişte talazuri năvalnice, şi în trupul lui drept, cerul se împreună din nou cu Geea. Numai bunătatea trăieşte. Da, trăieşte!

Acum ajunsese la cotitura şoselei. În faţa lui, la o sută de paşi, văzu Buickul ca o gură neagră în care trebuia să pătrundă. Buickul aparţinuse cândva unui dricar. Era ca o pată întunecată pe zăpada troienită. Nu existau decât cincizeci la sută şanse că va putea să-l scoată de acolo. Mai sus de capătul câmpiei, în stânga, se ridica silozul familiilor Amish, cu boneta lui conică de tablă ondulată. O moară de vânt stătea ţeapănă şi părăsită. Câteva ciori se roteau deasupra miriştii îngropate. Un peisaj grosolan.

Întinderea nevăzută pe care centaurul o cuprinsese într-o clipă din privire se retrase, chinuindu-l. Se uită în faţa lui la maşină şi simţi cum i se strânge inima. Şi un junghi îi străfulgera abdomenul acolo unde elementele omeneşti se contopeau cu cele cabaline. Monştrii sunt vulnerabili mai ales în punctele de trecere. Negru.

Pe modelele astea vechi de Buick dinainte de război, şerlacul prindea foarte bine. Pe măsură ce Chiron se apropia de maşină, botul sfărâmat păru uimit. Centaurul văzu că e de fapt intrarea unui tunel prin care trebuia să se târască. Copiii care i se încredinţaseră ca să-i înveţe carte păreau, în viziunea creierului său orbit de lumină, dinţii mobili ai unei maşini de măcinat, un satâr multicolor. Fusese răsfăţat. În ultimele zile îşi luase rămas bun de la tot, făcuse ordine în cărţi, se pregătise pentru o schimbare, o călătorie. Dar nu va fi niciuna. Atropos îşi deschisese foarfecă, apoi se răzgândise, zâmbise şi lăsase firul să continue să se înşire.

Chiron îşi muşcă buzele să nu râgâie şi se strădui să-şi adune minţile. Se simţi cuprins de o mare oboseală. Gândul că va trebui din nou să facă manevre în relaţiile lui cu Zimmerman şi cu doamna Herzog şi cu toată şleahta aceea arogantă şi indiferentă de la Olinger îl ameţea, îi dădea o senzaţie de greaţă. Cum se poate ca sămânţa tatălui său, care, izbucnind, ar fi avut o infinitate de posibilităţi, să fi ajuns aci, pe peticul ăsta de pământ sterp, străin şi ingrat, în faţa câtorva mutre ascunse şi a celor patru pereţi din camera 204?

Apropiindu-se de maşină, destul ca să vadă proiectată pe aripă

imaginea figurii lui deformate orizontal, înţelese. Ăsta era un car trimis pentru el de Zimmerman. Lecţiile! Trebuia să-şi adune minţile şi să-şi pregătească lecţiile. De ce îl slăvim pe Zeus? Pentru că nu există altul.

Numiţi-mi cele cinci râuri ale morţilor. Styxul, Acheronul, Phlegethonul, Kokytosul şi Lethe. Care au fost fiicele lui Nereus? Agaue, Aktaia, Amphitrite, Autonoe, Doris, Doto, Dynamene, Eione, Erato, Euagore, Euarne, Eudora, Eukrante, Eulimene, Eunike, Eupompe, Galateia, Galene, Glauke, Glaukonome, Halia, Halimede, Hipponoe, Hyppothoe, Kymo, Kymodoke, Kymothoe, Laomedeia, Leiagora, Lysianassa, Melite, Menippe, Nemertes, Nesaie, Neso, Panopeia, Păşithea, Pherousa, Ploto, Polynoe, Pontoporeia, Pronoe, Proto, Proto-medeia, Psamathe, Sao, Speio, Themisto, Thetis şi Thoe. Ce este un erou? Un erou e un rege sacrificat Herei.

Chiron ajunse la marginea de calcar. Copita lui zgârie piatra. Câteva bucăţele palide de prundiş căzură cu zgomot în abis. Îşi ridică privirea spre bolta albastră şi-şi dădu seama că era într-adevăr un pas mare. Da, într-adevăr, foarte mare, pentru care, oricâţi paşi ar fi făcut în viaţă, nu era pregătit. Nu era un pas uşor şi nicio călătorie uşoară, îi va trebui o veşnicie ca să ajungă acolo. Va dura mult mai mult decât i-a trebuit nicovalei vreodată ca să cadă. Intestinele lui chinuite se încordară, piciorul rănit înjură, simţi că-şi pierde capul. Albul orbitor al calcarului îi străpungea ochii. Ajuns la marginea stâncii simţi o uşoară adiere care îi mângâia faţa. Voinţa lui de diamant perfect sub presiunea fricii absolute rosti cuvântul de sfârşit. Acum. aviarov de e%cov to eXkoq cât? o anrj Aaiov ănakkă – aaetai. Kâicei teevvrjoai /3 ovAottevoş kecă /uf] dvvăiievoq eneinep adăvaxot; fjv, avnâdvog Hpo/ji] Ce o>G amovâvzecvtov ysvrjoofievovădăvaxov, ovrax; îne davev. Chiron îşi dădu sufletul.

EPILOG

Durându-l inima, se duse spre peşteră. Şi acolo – dorind să moară şi ne-fiindu-i cu putinţă deoarece era nemuritor, Prometeu oferindu-se în locul său lui Zeus şi devenind astfel nemuritor în locul lui – Chiron muri (grec.).

Marii scriitori se adună la Cotidianul, pentru că aici se întâlnesc cu marii cititori.

Nu pierde în fiecare miercuri cărţile din Colecţia Cotidianul.

MARGUERITE YOURCENAR piatra filosofală

Prima femeie care i-a convins pe Nemuritorii Franţei s-o

primească în rândurile lor, Marguerite Yourcenar, s-a impus cu romanele ei istorice. Cel mai cunoscut dintre ele este Memoriile lui Adrian. Piatra filosofală cuprinde aventuroasa poveste a lui Zenon, misteriosul alchimist, medic şi filosof din secolul al XVI-lea. Un sclipitor roman al iniţierii şi al curajului împins până la sacrificiul de sine.

Cotidianul.

Intră în cărţi!

* **